

Kengetallen gerechten 2015

Dit document bevat de alternatieve tekst van het origineel. Dit document is bedoeld voor mensen met een visuele beperking, zoals slechtzienden en blinden.

Inhoud

Kengetallen gerechten 2015	1
Analyse kengetallen 2015	6
1 Analyse kengetallen gerechten 2015	7
2 Samenvatting kengetallenuitkomsten	10
2.1 Samenvatting kwaliteitskengetallen	10
2.2 Samenvatting kengetallen productie en financiën	15
2.3 Samenvatting kengetallen personeel en organisatie	16
3 Kwaliteit	18
3.1 Tevredenheid over het rechtspreken en over de procesduur	19
3.2 Duur van rechtszaken	28
3.3 Motivering uitspraken strafzaken: Promispercentage	39
3.4 MK-aandeel	40
3.5 Mate van permanente educatie (PE)	43
3.6 Publicatiegraad van uitspraken	44
3.7 Klachten	46
3.8 Wrakingen	50
3.9 Mediation binnen de Rechtspraak	51
3.10 Appelpercentages	54
4 Productie en financiën	63
4.1 Productievolume t.o.v. instroom en planning	63
4.2 Relatieve zaakswaarte	66
4.3 Financieel resultaat en productiviteit	67
5 Personeel en organisatie	74
5.1 Ziekteverzuim	74
5.2 Personele samenstelling	76
5.3 Grootte gerechten	79
Bijlage 1 Definities kengetallen en gehanteerde analyses	81
1 Welke analyses?	82
2 Kengetallendefinities	84
2.1 Kwaliteit	84
2.2 Productie en financiën	95
2.3 Personeel, organisatie en ontwikkeling	98

Bijlage 2 Tabellen rechtbanken 99

Tabel 1a: rechtbanken 2014, tevredenheid van procespartijen over het RECHTSPREKEN: percentage tevreden respondenten	100
Tabel 1a1: rechtbanken 2014, tevredenheid van procespartijen over de DUUR van de PROCEDURE: percentage tevreden respondenten	101
Tabel 2a: rechtbanken, gerealiseerde doorlooptijden Civiel recht, Handel	102
Tabel 3a: rechtbanken, gerealiseerde doorlooptijden Civiel recht, Familie	103
Tabel 4a: rechtbanken, gerealiseerde doorlooptijden Bestuursrecht	104
Tabel 5a: rechtbanken, gerealiseerde doorlooptijden Strafrecht.....	106
Tabel 6a: rechtbanken, gerealiseerde doorlooptijden Kantonzaken	107
Tabel 7a1: rechtbanken, MK aandeel = aandeel zaken met behandeling door de meervoudige kamer (percentage)	109
Tabel 7a2: rechtbanken, promispercentage	110
Tabel 8a: rechtbanken, productie-aantal versus instroom (percentage) en productie-aantal versus afspraak (percentage)	111
Tabel 9a: rechtbanken, gemiddelde zaakswaarte van de afgedane zaken ten opzichte van het landelijk gemiddelde.....	115
Tabel 10a: rechtbanken, indicatie kostenproductiviteit (gewogen productie in verhouding tot de gerealiseerde kosten) vergeleken met de bekostigingsnorm (op basis van vastgestelde prijzen)	117
Tabel 11a: rechtbanken, indicatie arbeidsproductiviteit (gerealiseerde gewogen productie per fte) ten opzichte van het landelijk gemiddelde	118
Tabel 12a: rechtbanken, financieel resultaat en eigen vermogen	118
Tabel 13a: rechtbanken, ziekteverzuim, aandeel rechters, man - vrouwverdeling en leeftijdsopbouw	119
Tabel 14a: rechtbanken, permanente educatie, mediation, publicatie van uitspraken, klachten en wrakingen	122
Tabel 15a: gerealiseerde appelpercentages, naar rechtbank eerste aanleg, driejaarsgemiddelden 2009-2011, 2010-2012, 2011-2013, 2012-2014, 2013-2015	125
Tabel 16a: omvang van rechtbanken, naar in- en uitstroom van zaken, personele omvang en omzet (baten), 2015	130

Bijlage 3 Tabellen gerechtshoven..... 131

Tabel 1b: gerechtshoven en appelcolleges 2014, tevredenheid van procespartijen over het RECHTSPREKEN: percentage tevreden respondenten.....	132
Tabel 1b1: gerechtshoven en appelcolleges 2014, tevredenheid van procespartijen over de DUUR van de PROCEDURE: percentage tevreden respondenten	133
Tabel 2b: gerechtshoven, gerealiseerde doorlooptijden Civiel recht, Handel	134
Tabel 3b: gerechtshoven, gerealiseerde doorlooptijden Civiel recht, Familie.....	135

Tabel 4b: gerechtshoven, gerealiseerde doorlooptijden Belasting.....	136
Tabel 5b: gerechtshoven, gerealiseerde doorlooptijden Strafrecht	137
Tabel 7b1: gerechtshoven, MK aandeel = aandeel zaken met behandeling door de meervoudige kamer (percentage)	139
Tabel 7b2: gerechtshoven, promispercentage	140
Tabel 8b: gerechtshoven, productie-aantal versus instroom (percentage) en productie-aantal versus afspraak (percentage)	141
Tabel 9b: gerechtshoven, gemiddelde zaakswaarte van de afgedane zaken ten opzichte van het landelijk gemiddelde	143
Tabel 10b: gerechtshoven, indicatie kostenproductiviteit (gewogen productie in verhouding tot de gerealiseerde kosten) vergeleken met de bekostigingsnorm (op basis van vastgestelde prijzen)	144
Tabel 11b: gerechtshoven, indicatie arbeidsproductiviteit (gerealiseerde gewogen productie per fte) ten opzichte van het landelijk gemiddelde	145
Tabel 12b: gerechtshoven, financieel resultaat en eigen vermogen	145
Tabel 13b: gerechtshoven, ziekteverzuim, aandeel raadsheren, man - vrouwverdeling en leeftijdsopbouw	146
Tabel 14b: gerechtshoven, permanente educatie, mediation, publicatie van uitspraken, klachten en wrakingen	150
Tabel 16b: omvang van gerechtshoven en bijzondere colleges, naar in- en uitstroom van zaken, personele omvang en omzet (baten), 2015.....	155
Bijlage 4 Rapportage rechtbanken	156
Rechtbank Amsterdam	157
Rechtbank Den Haag	159
Rechtbank Gelderland	162
Rechtbank Limburg.....	166
Rechtbank Midden-Nederland.....	170
Rechtbank Noord-Holland	174
Rechtbank Noord-Nederland	177
Rechtbank Oost-Brabant	181
Rechtbank Overijssel	183
Rechtbank Rotterdam	188
Rechtbank Zeeland-West-Brabant.....	192
Bijlage 5 Rapportages gerechtshoven en bijzondere colleges	198
Gerechtshof Amsterdam	199
Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden	204

Gerechtshof Den Haag	207
Gerechtshof 's-Hertogenbosch.....	210
College van Beroep voor het bedrijfsleven	215
Centrale Raad van Beroep	217

Analyse kengetallen 2015

1 Analyse kengetallen gerechten 2015

De Rechtspraakorganisatie beschouwt het vergroten van openheid over het functioneren van de rechtspraak en de organisatie als een van haar taken. Deze jaarlijkse publicatie van kengetallen over het functioneren van alle afzonderlijke gerechten, levert daartoe een bijdrage. Het is bedoeld als aanvulling op het gepubliceerde Jaarverslag van de Rechtspraak, waarin verantwoording wordt afgelegd over de Rechtspraak als geheel en waarin reeds de landelijke uitkomsten op de kengetallen en de ontwikkelingen daarin zijn beschreven.

De kengetallen hebben beperkingen: niet alles kon worden gemeten. Zo is de juridische kwaliteit van uitspraken in rechtszaken niet zomaar uit te drukken in cijfers. Verder lenen sommige getallen zich beter voor vergelijking tussen gerechten dan andere. Hieronder volgt een korte beschouwing van de plaats en reikwijdte van deze publicatie naast andere ingezette instrumenten om transparantie van en openheid over de Rechtspraak te bevorderen.

Begin 2013 verscheen een studie van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) *Speelruimte voor transparantere rechtspraak*¹. Dat rapport laat zien dat openheid over (het functioneren van) de Rechtspraak op vele manieren kan worden bevorderd en dat niet alles daarvan in cijfers kan worden gevat. Het publiceren van kengetallen is slechts één van die manieren.

Voorbeelden² van bijdragen aan transparantie die niet goed in cijfers zijn te vatten zijn: strategische communicatie naar de media, participatie van rechters in het maatschappelijk debat en het toelaten van camera's in de rechtszaal. Wat dat laatste betreft, hebben camera's conform de persrichtlijn in principe altijd toegang tot de rechtszaal en mag de stem van de verdachte worden opgenomen. Op deze manier krijgt de samenleving een vollediger beeld van de gang van zaken in de rechtszaal.

De rapportages van de kwaliteitsvisitaties³ geven inzicht in de stand van de (zorg voor) kwaliteit bij de rechtspraak. Eens in de vier jaar worden alle gerechten bezocht door een grotendeels externe commissie. Deze visitaties dienen als verantwoording van de Rechtspraak aan de maatschappij en bevorderen de kwaliteitsverbetering in de gerechten.

Eveneens niet in kengetallen te vatten, maar wel belangrijk om de openheid te bevorderen, zijn de activiteiten die de gerechten organiseren in het kader van het programma Meet the Judge, waarin ontmoetingen plaatsvinden tussen de rechterlijke organisatie en de maatschappij. Voorbeelden zijn bijeenkomsten van rechters met winkeliers over winkeldiefstallen en wijkbezoeken van rechters-commissarissen.

¹ Dennis Broeders, Corien Prins, Henk Griffioen, Petra Jonkers, Meike Bokhorst en Marijn Sax, *Speelruimte voor transparantere rechtspraak*, WRR Verkenning nr. 26, Amsterdam University Press 2013.

² Zie genoemde rapport pag. 209 e.v.: Corien Prins, Jesse van der Mijl en Will Tiemijer, *Rechters aan het woord over transparantie*.

³ Rapportages zijn te vinden op <https://www.rechtspraak.nl/Organisatie-en-contact/Organisatie/Raad-voor-de-rechtspraak/Kwaliteit-van-de-rechtspraak/Paginas/Meten-van-kwaliteit-rechtspraak.aspx> in de rubriek 'Visitatie 2014'.

Publicatie van en (pers)voorlichting over uitspraken dragen eveneens in hoge mate bij aan openheid over de Rechtspraak. Zo publiceren rechters steeds meer vonnissen. Ze leggen daarin gemotiveerd uit waarom ze tot een bepaald oordeel zijn gekomen. Het aantal gepubliceerde rechterlijke uitspraken is weliswaar ook in een kengetal uitgedrukt, maar in hoeverre publicatie van ‘interessante’ uitspraken achterwege blijft, wordt daarmee niet uitgedrukt. Evenmin komt daarin de mate van voorlichting over uitspraken tot uitdrukking.

De maatschappelijke betekenis van de Rechtspraak laat zich minder gemakkelijk in kengetallen vangen en leent zich ook niet voor een vergelijking tussen gerechten. Dat betekent overigens niet dat daarover geen informatie beschikbaar is; zie de publicaties daarover en het onderzoeksprogramma⁴. Het onderzoeksprogramma van de Raad besteedt hier aandacht aan door bijvoorbeeld onderzoek naar het vertrouwen van de burger in de rechter en de rol van professionele normen van onpartijdigheid en onafhankelijkheid bij zaaktoedeling.

Ondanks alle beperkingen levert een rapportage van kengetallen over alle afzonderlijke gerechten een bijdrage aan het zicht op het functioneren van de Rechtspraak.

Getracht is verschillende gebruikersgroepen te bedienen. Rechtzoekenden en rechtshulpverleners zullen vooral geïnteresseerd zijn in kwaliteitsaspecten als de duur van de procedures en de tevredenheid van procespartijen over het rechtspreken. Naast kwaliteitsindicaties, zijn gegevens over de bedrijfsvoering interessant voor instanties die betrokken zijn bij de begroting van de Rechtspraak, zoals het Ministerie van Veiligheid en Justitie.

De Rechtspraak ziet de kengetallen daarnaast als een middel voor gerechten om op de hoogte te raken van de best practices bij andere gerechten; een beneden-gemiddelde uitkomst kan voor een gerecht aanleiding zijn tot het onderzoeken hoe een ander gerecht meerjarig tot een bovengemiddelde uitkomst is gekomen. Daarom worden zodra de uitkomsten op de kengetallen beschikbaar zijn (in de periode februari en maart na het rapportagejaar) deze in de vorm van benchmark²³overzichten beschikbaar gesteld aan degenen die betrokkenen zijn bij de planningen verantwoording zowel in de gerechten als bij (het bureau van) de Raad.

Verschil met Jaarverslag Rechtspraak

De landelijke uitkomsten op de kengetallen (met uitzondering van appelpercentages en publicatiegraad) en ontwikkelingen in de tijd daarvan, worden altijd in het Jaarverslag van de Rechtspraak opgenomen; zie de hoofdstukken 7 t/m 12 en 14 t/m 16 in het jaarverslag 2015. De rapportage ‘Kengetallen gerechten 2015’ bevat vanzelfsprekend ook de landelijke uitkomsten, maar richt zich vooral op de uitkomsten per gerecht, de vergelijkingen tussen de verschillende gerechten en de samenhangen tussen de verschillende uitkomsten.

⁴ Zie rechtspraak.nl/Organisatie/Raad-Voor-De-Rechtspraak/Wetenschapsonderzoek in de rubriek ‘Wetenschappelijk onderzoek’, waar ook een overzicht te vinden is van reeds afgerond onderzoek.

Indeling rapportage

Deze kengetallenrapportage geeft een vergelijking van gerechten op drie hoofdcategorieën:

- kwaliteit
- productie en financiën
- personeel en organisatie

Eerst zijn in hoofdstuk 2 alle uitkomsten samengevat. Hoofdstuk 3 gaat in op de uitslagen van de kwaliteitsindicatoren, zoals de tevredenheid over het rechtspreken en de resultaten op het gebied van de duur van rechtszaken.

Hoofdstuk 4 behandelt de kengetallen die te maken hebben met de bedrijfsvoering, zoals financieel resultaat en productiviteit.

In hoofdstuk 5 komen de personele indicatoren in beeld, zoals leeftijdsopbouw, man-vrouwverdeling en ziekteverzuim.

In de analyses van verschillen tussen gerechten is telkens ook gezocht naar oorzaken en verklaringen voor die verschillen. Waar die gevonden zijn, zijn ze opgenomen in de hoofdttekst (hoofdstuk 3 t/m 5).

In de huidige rapportage is grotere aandacht dan in het verleden gegeven aan meerjarige analyses. Ook is gezocht naar samenhangen tussen uitkomsten op de verschillende kengetallen. Alle structurele (meerjarige) samenhangen worden gerapporteerd.

Bijlage 1 gaat nader in op de definities van alle kengetallen.

Bijlage 2 bevat de overzichtstabellen met alle uitkomsten gerangschikt naar rechtbank en in bijlage 3 zijn de uitkomsten van de gerechtshoven gerangschikt naar hof.

De analyses die de afzonderlijke rechtbanken zelf maakten, zijn te vinden in bijlage 4 en de analyses van elk hof en de beide colleges in bijlage 5. Elk gerecht gaat daar kort in op een aantal uitkomsten voor dat gerecht.

2 Samenvatting kengetallenuitkomsten

2.1 Samenvatting kwaliteitskengetallen

Tevredenheid over het rechtspreken en de procesduur (hoofdstuk 3.1)

Aan professionele procespartijen en rechtzoekenden wordt periodiek in klantwaarderingsonderzoeken (KWO) gevraagd hoe tevreden men is over de gang van zaken bij het gerecht waar men procedeerde. Het gaat onderwerpen als het rechterlijk functioneren, de uitspraak, de doorlooptijd, de bereikbaarheid, de ontvangst ende administratieve contacten.

Uit het laatste onderzoek, gehouden in 2014, blijkt dat een grote meerderheid in algemene zin tevreden is over het functioneren van de Rechtspraak bij de gerechten:

- 84 procent van de rechtzoekenden
- 70 procent van de professionals.

Van alle deelonderwerpen wordt het rechterlijk functioneren het hoogst gewaardeerd.

In het kengetal 'tevredenheid over *het rechtspreken*', zijn de uitkomsten van het KWO die gaan over het *rechterlijk functioneren* gecombineerd met de waardering voor (de begrijpelijkheid en onderbouwing van) de *uitspraak*. Verreweg het grootste deel van de ondervraagden, 80 procent, is tevreden over hoe rechtersrechtspreken (hoofdstuk 3.1.3):

- 84 procent van de rechtzoekenden en
- 77 procent van de professionals.

De tevredenheid over de kwaliteit van rechtspreken varieert slechts in geringe mate tussen de afzonderlijk gerechten: van 74 procent bij de rechtbank Oost-Brabant tot 85 procent bij de rechtbank Zeeland-West-Brabant.

Over het rechtspreken bij de Centrale Raad van Beroep (CRvB) was men in 2014 nog vaker tevreden, 91 procent. Daarmee stak de CRvB als enige gerecht ver uit boven het gemiddelde.

Over het algemeen waren de verschillen met het KWO uit 2011 klein. De kwaliteit van rechtspreken bij de rechtbanken (hoofdstuk 3.1.4) werd wat hoger gewaardeerd dan in 2011, van 77 procent in 2011 naar 80 in 2014. Dit kwam door de verbeterde waardering van rechtzoekenden daarvoor.

Vergeleken met 2004, is speciaal op twee onderdelen van het rechtspreken volgens professionele procespartijen de kwaliteit sterk toegenomen:

- de motivering van de beslissing, van 52 naar 68 procent
- de rechtseenheid, van 38 naar 61 procent.

Over de *duur van rechtszaken (procesduur)* (hoofdstuk 3.1.6) is men veel mindertevreden dan over het rechtspreken. De professionals blijken daarbij nog mindertevreden te zijn dan de rechtzoekenden.

De tevredenheid over de duur varieert sterk, al naar gelang het gerecht. De tevredenheid over de procesduur bij rechtbanken lag tussen 43 procent voor Amsterdam tot 63 procent voor rechtbank Overijssel.

Voor gerechtshoven lag dat tussen 36 procent voor gerechtshof Amsterdam tot 39 procent voor Arnhem-Leeuwarden en Den Haag.

Bij de colleges CRvB en het CBb was het 21 respectievelijk 22 procent.

De tevredenheid over de procesduur hangt samen met de feitelijke duur bij een rechtbank: naarmate de duurprestaties beter waren, waren de professionals meer tevreden over die duur.

Tijdigheid (hoofdstuk 3.2)

Verkorting van de duur van rechtszaken blijft een belangrijk doel voor de rechtspraak; zie de Agenda van de Rechtspraak 2015-2018. Over een langere periode bezien, in vergelijking met 2009, is de duur van rechtszaken duidelijk verkort. De verbetering stagneerde echter vanaf 2012. In 2014 en 2015 is de duur van hoger beroep nog wel licht verbeterd.

De organisatorische belasting om de regionale herindeling tot stand te brengen, en de veranderingen in de organisatiestructuur binnen de gerechten, zijn van invloed geweest op deze uitkomsten. Ook hebben (nieuwe) proces-eisen invloed op de duur van een rechtszaak.

Het zijn echter zeker niet de enige verklaringen, aangezien de verschillen tussengerechten in de duur van hetzelfde type rechtszaken vaak groot waren. Dat is een indicatie dat een verdere verkorting haalbaar is.

De duur van rechtszaken bij de **rechtbanken** (hoofdstuk 3.2.2) is gemiddeld genomen in 2014 en 2015 ongeveer gelijk gebleven; per rechtsgebied kan dat verschillen.

In 2015 werden bij de rechtbanken landelijk gezien minder dan de helft van de normstellingen voor de duur van rechtszaken gehaald. Wel zat men over het algemeen niet ver van de norm af.

In de afgelopen drie jaar, maar ook in de jaren ervoor, waren de verschillen in duur van rechtszaken tussen rechtbanken groot bij de rechtsgebieden handelsrecht als het om rechtszaken gaat die gevoerd worden op tegenspraak, vreemdelingenrecht, belastingrecht en regulier bestuursrecht. Veel beperkter waren de verschillen tussen rechtbanken in de duur van verstekzaken in het handelsrecht, kantonzaken, familierechtelijke zaken en strafzaken. Gemiddeld lag de duur van rechtszaken in 2015 in de rechtbanken Overijssel en Oost-Brabant het dichtst bij de duurnormeringen. Het verst daarvan af zaten Zeeland-West-Brabant en Noord-Holland.

Bij de **gerechtshoven** (hoofdstuk 3.2.4) is de duur van rechtszaken in 2014 en 2015 verkort, vooral als gevolg van de versnelling in Amsterdam en Den Haag. Desondanks konden de gerechtshoven vaak niet voldoen aan de duurnormen, behalve bij rechtszaken op het gebied van het familierecht.

In de afgelopen jaren waren de verschillen in duur van hetzelfde type rechtszakentussen gerechtshoven groot, behalve in het familierecht.

De duur van rechtszaken bij de **kantonrechter** in het **familierecht** (1e aanleg en hoger beroep) ligt over het algemeen het dichtst bij de duurnormen.

De **bestuursrechtelijke rechtszaken** (vreemdelingenrecht, belastingrecht en regulierbestuursrecht) bij de rechtbanken zijn tot en met 2013 steeds korter gaan duren. In 2015 is de duur ervan weer licht opgelopen. De verschillen tussen rechtbanken in de duur van belasting-rechtszaken blijken groot. Ook bij gerechtshoven is dat het geval.

Bij de rechtbanken is de duur van **handelszaken** gemiddeld genomen ongeveer gelijk gebleven. De duur ervan voldoet vaak nog niet aan de normstellingen. Alleen kort gedingen voldeden bij vrijwel alle rechtbanken aan de duurnorm. De verschillen tussen rechtbanken de duur van deze zaken zijn groot.

Bij geen van de gerechtshoven werden voldoende handelszaken binnen de normtijd afgedaan om de duurnormen te kunnen halen. De verschillen in duur tussengerechtshoven zijn groot.

De duur van **strafzaken** bij de rechtbanken is gemiddeld genomen in de periode 2014 en 2015 gelijk gebleven. Vaak werd niet aan de normering voldaan, maar zat men er wel dicht tegen aan.

In 2014 en 2015 zijn strafzaken bij de gerechtshoven korter gaan duren. Desondanks is aan geen van de duurnormen voldaan. De verschillen tussen hoven in de duur van strafzaken zijn bijzonder groot.

Motivering uitspraken strafzaken: Promispercentage (hoofdstuk 3.3)

De Promismethode is een systematiek met criteria om de motivering van vonnissen en arresten in strafzaken te verbeteren. Afgesproken is dat rechtbanken en gerechtshoven minimaal 50 procent van de uitspraken van de Meervoudige Kamer (MK) in strafzaken opstellen volgens de Promismethode. Het gebruik van de Promismethode is landelijk bezien, in 2014 en 2015 bij gerechtshoven sterk toegenomen en was bij rechtbanken stabiel. Slechts één rechtbank, Amsterdam, en één gerechtshof, Arnhem-Leeuwarden, haalde in 2015 die norm van 50 procent niet.

Het hanteren van de Promismethode varieert tussen gerechten, evenals in voorgaande jaren, sterk: bij de rechtbanken lag dat in de afgelopen drie jaar tussen de 41 procent in Amsterdam en 89 procent in Gelderland en Zeeland-West-Brabant, en bij de gerechtshoven tussen de 32 procent in Arnhem-Leeuwarden en de 65 procent in 's-Hertogenbosch.

Meervoudige kamer behandeling (hoofdstuk 3.4)

Het deel van de zaken dat door drie rechters, de meervoudige kamer (MK), behandeld wordt, is bij de rechtsgebieden civiel handel, familie, bestuursrechten strafrecht sinds 2007 toegenomen (hoofdstuk 3.4).

De normpercentages worden bij de rechtbanken weliswaar geregeld niet behaald, maar de onderliggende doelstelling is wel bereikt. De normstelling heeft immers tot scherpere en explicietere selectiecriteria en meer sturing geleid. Gerechten hebben in de praktijk vrijwel altijd de zaken waarvoor dat nodig was, door drierechters behandeld.

Dat de verschillen tussen rechtbanken in de mate van behandeling door de meervoudige kamer zo groot zijn, kan erop duiden dat er, naast een verschil in (complexiteit van) rechtszaken tussen rechtbanken, op dit gebied toch ook verschillen in beleid bestaan.

De mate van meervoudige kamer behandeling hangt niet samen met grootte van een rechtbank of de hoogte van de kosten per zaak (productiviteit) bij een rechtbank. Het hangt wel samen met het rechtsgebied.

Permanente educatie (hoofdstuk 3.5)

De norm voor permanente educatie (PE) is dat elke rechter of raadsheer minimaal 90 uur verspreid over drie jaar aan opleiding besteedt. Het kengetal geeft aan welk deel van de rechters aan deze norm voldeed. In 2014 en 2015 is de PE bij rechtbanken in lichte mate toegenomen. De omvang van de permanente educatie van rechters en raadsheren blijkt daarmee ongeveer gelijk te zijn aan die in 2011. In 2015 voldeed ruim drie kwart (76%) van de rechters bij rechtbanken aan de norm en ruim twee derde (68%) van de raadsheren bij de hoven.

De onderlinge verschillen tussen gerechten zijn groot. Bij rechtbanken liep het in de afgelopen drie jaar van 62 procent in Oost-Brabant tot 86 in Midden-Nederland. Bij de hoven van 53 procent in Arnhem-Leeuwarden tot 78 in Den Haag. Daarnaast blijken gerechten met een hoge mate van PE bij rechters of raadsheren ook een hoge mate van PE bij de juridische medewerkers in dat gerecht te hebben. Beide uitkomsten vormen een indicatie dat bij de gerechten met een lage graad van permanente educatie nog een sterke verbetering mogelijk is.

De mate van PE bij een rechtbank vertoont overigens geen verband met de relatieve hoogte van de kosten per zaak (productiviteit).

Publicatiegraad van uitspraken in rechtszaken (hoofdstuk 3.6)

In 2015 nam de mate van publicatie van rechterlijke uitspraken sterk toe. Het aantal op rechtspraak.nl gepubliceerde uitspraken is in de afgelopen acht jaar sterk toegenomen van ruim 17 duizend in 2007 tot ruim 25 duizend in 2015. De publicatiegraad, d.w.z. het aantal gepubliceerde uitspraken per duizend zaken, nam in die periode voor de gehele Rechtspraak met twee derde toe van 19 per duizend naar 31 per duizend zaken.

De onderlinge verschillen tussen gerechten zijn groot. De laatste drie jaar publiceerde de rechtbank Overijssel relatief veel en Rotterdam relatief weinig. Van de gerechtshoven publiceerden hof 's-Hertogenbosch en Amsterdam verhoudingsgewijs veel uitspraken en hof Den Haag relatief weinig.

De publicatiegraad bij een rechtbank blijkt niet samen te hangen met grootte van een rechtbank of de productiviteit bij een rechtbank.

Klachten en wrakingen (hoofdstuk 3.7 en 3.8)

Het aantal klachten (hoofdstuk 3.7) bij de gerechten is de laatste jaren sterk toegenomen, van 1.208 in 2010 tot 2.079 in 2015. Toch lijkt dat geen aanwijzing te zijn dat gerechten minder goed zijn gaan functioneren. Afgezet tegen de totale zaaks-stroom van circa 1,7 miljoen, is het klachtenniveau nog steeds gering. Ongeveer 22 procent van de klachten bleek in 2015 gegrond. Dat resulteert in 2015 in gemiddeld 27 gegronde klachten per gerecht of 2,7 gegronde klacht op de 10.000 zaken.

Rechtbank Midden-Nederland had de laatste drie jaar relatief het meest te maken met gegronde klachten: 4,3 per tienduizend zaken. De rechtbanken Limburg en Overijssel (0,8 per tienduizend) en Zeeland-West-Brabant (1,2 per tienduizend) veruit het minst.

Bij de gerechtshoven was het aantal gegronde klachten in hof Den Haag relatief klein (3,3 per tienduizend) en in Amsterdam relatief groot (11 per tienduizend).

De relatieve omvang van het aantal gegronde klachten hangt niet samen met grootte van of productiviteit bij een rechtbank.

Het aantal **wrakingsverzoeken** (hoofdstuk 3.8) nam tot en met 2012 van jaar tot jaar toe, maar die trend zette in 2013 en 2014 niet door. In 2015 was het aantal wrakingsverzoeken met 713 echter hoger dan ooit. Slechts in een klein deel blijkt er terecht gewraakt te zijn. In 2015 is 32 keer een wrakingsverzoek gehonoreerd. Dat aantal fluctueerde door de jaren heen tussen de 15 en de 42 keer per jaar.

Gebruik van mediation (hoofdstuk 3.9)

Het aantal mediations binnen de Rechtspraak nam van jaar tot jaar toe tot en met 2010, toen er ruim 3.900 mediations startten. Vanaf 2011 nam het weer af en in 2015 zijn ruim 2.400 mediations gestart. In hoofdstuk 3.9 worden de factoren besproken die bij deze afname een rol speelden. Het percentage (geheel of gedeeltelijk) geslaagde mediations is in de laatste driejaar toegenomen van 54 procent in 2012 naar 60 in 2015. Vooral de strafmediations kennen een hoog slagingspercentage.

Het aantal (geheel of gedeeltelijk) met succes afgeronde mediations verschilt van gerecht tot gerecht. Dat is de uitkomst van grote verschillen in mediation gebruiken van kleine verschillen in succespercentages per gerecht. Van de rechtbanken vonden de laatste twee jaar verhoudingsgewijs het grootste aantal met succes afgeronde mediations plaats bij de rechtbanken Noord-Holland en Midden-Nederland, respectievelijk 5,6 en 5,3 op de duizend rechtszaken. In Noord-Nederland was dat met 1,3 op de duizend het laagst. Bij de gerechtshoven loopt de omvang van succesvolle mediations van 1,7 op de duizend zaken in Den Haag tot 8,9 in 's-Hertogenbosch.

Appelpercentages (hoofdstuk 3.10)

Over een middellange periode bezien⁵, is bij veel van de onderscheiden rechtsgebieden (dertien van de achttien) de mate waarin men in hoger beroep (appel)gaat van de uitspraak van de rechter, stabiel of neemt dat licht af. Het appelpercentage is alleen opgelopen bij handelsrecht (waaronder consumentenrecht), kinderrechtstrafzaken, rijksbelasting- en WOZ-zaken en een kleine categorie zaken in het bestuursrecht.

De mate van hoger beroep loopt sterk uiteen al naar gelang het type geschil. Vooral van vonnissen in geschillen met de overheid gaat men vaak in hoger beroep: bij ambtenarenzaken, rijksbelastingzaken en (verlengde) asielprocedures in de helft van de gevallen of vaker. Van vonnissen in overtredingszaken en uitspraken op het gebied van het familierecht gaat men het minst in hoger beroep, ongeveer vier procent.

Er bestaan grote verschillen tussen de elf rechtbankregio's in de mate van hoger beroep bij eenzelfde type rechtszaak, ook over een langere tijdsperiode gezien. Alleen bij asielprocedures waren de verschillen tussen rechtbanken in de mate van appel beperkt.

Er zijn geen gegevens beschikbaar waaruit opgemaakt kan worden wat de specifieke oorzaken zijn voor ontwikkelingen in de mate van hoger beroep of voor de gevonden verschillen tussen regio's in appelpercentages. Zo wordt niet systematisch bijgehouden of

⁵ 2009 t/m 2015.

en in hoeverre de hoger beroepsrechter een wezenlijk andere uitspraak doet dan de rechter in eerste aanleg. Verder zitten in de berekende appelpercentages ook de appels die later zijn ingetrokken, gemiddeld ongeveer één op de vijf. Het intrekkingaandeel is helaas niet per rechtbank bekend.

2.2 Samenvatting kengetallen productie en financiën

Financieel resultaat en productiviteit (hoofdstuk 4.3)

Waar in 2014 nog vrijwel alle rechtbanken een negatief financieel resultaat kenden (verlies leden), is dat in 2015 bij vijf van de elf het geval. Bij twee van de vier gerechtshoven, Amsterdam en 's-Hertogenbosch, was in 2015 het financieel resultaat negatief.

De verschillen in (kosten)productiviteit⁶ tussen gerechten zijn gemiddeld genomen beperkt en ze zijn niet meerjarig hetzelfde: dit betekent dat over het algemeen niet telkens dezelfde gerechten jarenlang een hoge of lage productiviteit kennen. De productiviteit was in 2015 relatief hoog (=relatief lage kosten) in de rechtbanken Amsterdam, Gelderland en Midden-Nederland. Relatief hoge kosten per zaak waren er juist bij de rechtbanken Limburg, Noord-Holland en Noord-Nederland. Van de gerechtshoven was bij hof Den Haag de (kosten)productiviteit in 2015 relatief hoog, net als in de drie jaar ervoor. Daar valt vooral de efficiency bij de afhandeling van civiele zaken en belastingzaken op. Bij de gerechtshoven Amsterdam en 's-Hertogenbosch waren de kosten per zaak evenals in 2014 relatief hoog.

Samenhang productiviteit en andere kengetallen

Er was geen duidelijke en meerjarige samenhang te zien tussen de mate van (kosten)productiviteit bij een rechtbank en de verschillende kwaliteitskengetallen bij die rechtbank. Dit vormt een indicatie dat er geen uitruil plaatsvindt tussen kwaliteit en productiviteit. Evenmin blijkt er een samenhang te zijn tussen (kosten)productiviteit en kengetallen die personeel en organisatie betreffen, zoals ziekteverzuim en het aandeel rechters.

Wel bleek de productiviteit van een rechtbank na 2012 in beperkte mate verband te houden met de grootte van de rechtbank; gemiddeld genomen bleken grotere rechtbanken wat efficiënter dan kleinere. Hier speelt wel een rol dat 'overgangs'-effecten van de herziening van de gerechtelijke kaart (HGK) voor de drie grootste rechtbanken relatief weinig gevolgen hadden in verhouding tot enkele kleinere rechtbanken.

Afgedane zaken versus nieuw ingestroomde (hoofdstuk 4.1)

Bij rechtbanken was in 2014 het aantal afgedane zaken in evenwicht met het aantal nieuw aangebrachte. In 2015 zijn zelfs twee procent meer zaken afgedaan dan aangebracht: de werkvoorraad nam af. Bij geen van de rechtbanken liep de totale werkvoorraad duidelijk op.

Bij gerechtshoven nam in 2015 de werkvoorraad in even sterke mate toe als dat het afnam in 2014. De toename in 2015 was het gevolg van de toename van de

⁶ Een hoge (kosten)productiviteit betekent dat de kosten per (vergelijkbare) zaak gemiddeld laag zijn en een lage productiviteit dat de kosten per zaak hoog zijn.

werkvoorraad bij de gerechtshoven Arnhem-Leeuwarden (bij civiel, belasting en straf) en 's-Hertogenbosch (bij belasting en straf).

Bij de Centrale Raad van Beroep (CRvB) liep de werkvoorraad, ondanks het gestegen aantal afgedane zaken, op omdat in 2015 het aantal aangebrachte zaken veel sterker dan verwacht toenam. Bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb) is in 2015 de werkvoorraad gelijk gebleven.

2.3 Samenvatting kengetallen personeel en organisatie

Ziekteverzuim (hoofdstuk 5.1)

Het ziekteverzuim bij rechters in de rechtbanken is opgelopen van 2,8 procent in 2013 naar 3,6 procent in 2015 en dat is relatief hoog in vergelijking met het verleden. Het ziekteverzuim bij raadsheren⁷ in de gerechtshoven was in 2013 en 2014 laag met slechts 2,5 procent. In 2015 is het toegenomen naar 3,1 procent en dat is overeen langere periode gezien, ongeveer het gemiddelde.

De verschillen tussen rechtbanken in de hoogte van het ziekteverzuim bij rechters, zijn groot en structureel van aard. In de rechtbanken Limburg en Gelderland is het relatief hoog en in Den Haag en Noord-Nederland relatief laag.

De verschillen tussen gerechtshoven/bijzondere colleges zijn meerjarig kleiner dan bij rechtbanken. Het ziekteverzuim liep van ruim 2 procent bij het CBb tot ruim 3 procent bij de raadsheren in Arnhem-Leeuwarden.

Het ziekteverzuim van het ondersteunend personeel bij de rechtbanken fluctueerde in de afgelopen jaren tussen de vijf en vijf en een half procent. Dat is voor die beroepsgroep aan de hoge kant. Het ziekteverzuim bij het ondersteunend personeel van de hoven nam in 2015 af van 5,3 procent tot 4,9 procent. Dat is nog steeds hoog.

De verschillen tussen rechtbanken in de hoogte van het ziekteverzuim bij (juridisch en administratief) ondersteunend personeel, zijn groot en structureel van aard. In de rechtbanken Limburg en Noord-Nederland is het structureel relatief hoog en in Den Haag en Overijssel relatief laag.

Ook de gerechtshoven verschilden in de afgelopen drie jaar in de mate van ziekteverzuim bij het ondersteunend personeel; in Amsterdam en het CBb was het met boven de 6 procent relatief hoog.

Samenstelling rechterlijk personeel (hoofdstuk 5.2)

De **gemiddelde leeftijd** van rechters en raadsheren is de laatste vijf jaar opgelopen. Vooral de groep van 50 jaar en ouder is toegenomen:

- bij de rechtbanken van 47 procent in 2010 tot 55 procent
- bij de hoven van 74 procent in 2010 tot 81 procent.

Het **aandeel rechters** op de totale personeelsomvang bij rechtbanken varieert over het algemeen in de tijd weinig. In de afgelopen drie jaar was het 22 procent.

Bij de gerechtshoven nam het **aandeel raadsheren** op het totale personeel toe van 35 procent in 2010 naar bijna 37 procent in 2014 en 2015.

⁷ Raadsheren zijn rechters bij gerechtshoven en bijzondere colleges.

Tussen rechtbanken verschilt het aandeel rechters weinig.
Bij de gerechtshoven was dat groter, vooral omdat Hof Den Haag relatief veel raadsheren (45 procent) in dienst heeft, in vergelijking met de andere drie hoven.

Het **aandeel vrouwelijke** rechters bij de rechtbanken neemt toe, van 55 procent in 2010 naar 60 procent in 2015. Ook het **aandeel vrouwelijke raadsheren** bij de gerechtshoven neemt toe, van 40 procent in 2010 naar 45 procent.

Gemiddeld in de afgelopen drie jaar waren er grote verschillen tussen rechtbanken in het aandeel vrouwelijke rechters: van 42 procent in Overijssel tot 72 procent in Noord-Holland.

Tussen gerechtshoven waren de verschillen niet zo groot. Het varieerde van 41 procent in Arnhem-Leeuwarden tot 49 procent in 's-Hertogenbosch.

3 Kwaliteit

Het begrip 'kwaliteit van rechtspraak' omvat vele deelaspecten, waarbij het ene beter te meten is dan het andere. De kengetallen bestrijken een aantal belangrijke onderdelen van de kwaliteit van het rechtspreken en van het functioneren van de Rechtspraak, maar niet alles en niet bij alle uitkomsten valt een directe conclusie te trekken over de kwaliteit van rechtspreken.

Van de door procespartijen gepercipieerde kwaliteit van het rechtspreken, valt via de periodiek uitgevoerde klantwaarderingsonderzoeken een goede indicatie te geven, vooral vergelijkenderwijs, zoals hoofdstuk 3.1 laat zien. Echter, hoe vaak uitspraken juridisch correct zijn, is met de geregistreerde gegevens niet meetbaar. Wel wordt via de kengetallen, de mate van appel in kaart gebracht, die is van veel meer factoren afhankelijk dan alleen de kwaliteit van een vonnis; meer daarover in hoofdstuk 3.10.

Een vergelijking tussen gerechten in het aantal klachten en wrakingen vindt in de kengetallenrapportage eveneens plaats. Daaruit vallen evenmin directe conclusies te trekken over (ontwikkelingen in) het kwaliteitsniveau van de rechtspraak, maar de uitkomsten zouden aanleiding kunnen vormen om onderzoek te doen naar oorzaken en verklaringen.

De snelheid waarmee een uitspraak tot stand komt is een belangrijke kwaliteitsbepalende factor. Hiervan wordt zowel de feitelijke duur gemeten als het oordeel van procespartijen over die duur.

Verder zijn indicatoren ontwikkeld die weliswaar op zichzelf geen directe meting van kwaliteit inhouden, maar die wel een indicatie geven van de mate waarin een middel of instrument wordt ingezet om de kwaliteit te bevorderen. Het publiceren van belangrijke vonnissen, bijvoorbeeld, is een rechtseenheid bevorderend instrument en de publicatiegraad is om die reden als kwaliteitsindicator opgenomen.

Als een maat voor de inzet van deskundigheidsbevordering is de mate van permanente educatie als kengetal ingevoerd. Meervoudige kamerbehandeling (behandeling door drie rechters) kan de rechtseenheid en kwaliteit bevorderen. De mate van meervoudig kamerbehandeling (behandeling door drie rechters) wordt daarom in kaart gebracht.

De kwaliteitskengetallen in de kengetallenrapportage zijn:

1. Tevredenheid van procespartijen over het rechtspreken
2. Tevredenheid van procespartijen over de procesduur
3. Lengte van procedures
4. Bewijsmotivering strafzaken (Promis)
5. Aandeel zaken behandeld door de meervoudige kamer
6. Permanente educatie
7. Publicatie van uitspraken
8. Mediation
9. Klachten en wrakingen
10. Appelpercentages

3.1 Tevredenheid over het rechtspreken en over de procesduur

3.1.1 Inleiding

De gerechten laten periodiek klantwaarderingsonderzoeken (KWO) uitvoeren, waarin aan professionele procespartijen en rechtzoekenden wordt gevraagd hoe tevreden men is over de gang van zaken bij het gerecht waar men procedeerde. In de periode 2001-2004 zijn voor de eerste keer dergelijke onderzoeken bij de gerechten gehouden. Vervolgens in de periode 2005-2007. Het derde meetpunt was 2011 en het vierde 2014.⁸

Vanaf 2011 vinden de onderzoeken bij alle gerechten op dezelfde wijze en gelijktijdig plaats. De eenduidigheid, vergelijkbaarheid en bruikbaarheid van de uitkomsten zijn daardoor verbeterd. Verschillen met de uitkomsten bij een rechtbank of gerechtshof van eerdere metingen vóór 2011 zouden deels het gevolg kunnen zijn van andere methodes en vraagstellingen.

De geënquêteerden zijn onderscheiden naar enerzijds professionele partijen en anderzijds rechtzoekenden en verdachten. De professionals zijn advocaten, officieren van justitie, advocaten-generaal, deurwaarders, professioneel gemachtigden (van bijvoorbeeld gemeenten), rechtshulpverleners, de IND, UWV, de Raad voor de Kinderbescherming, de Sociale Verzekeringsbank, Reclassering Nederland, Bureaus Jeugdzorg, de Belastingdienst en enkele overige klanten.

Rechtzoekenden zijn mensen die bij een rechtszaak zijn betrokken. Dit kunnen gedaagden, (niet gedetineerde) verdachten, verzoekers, verweerders en eisers zijn. Zowel burgers als afgevaardigden van een bedrijf (zoals de bedrijfsjurist) kunnen in een zaak de rechtzoekende zijn. Ook belastingadviseurs bij belastingrechtzaken worden onder de rechtzoekenden gerekend, aangezien de betrokkene zelf vaak afwezig is. Het gaat hierbij niet om de belastinginspecteurs van de Belastingdienst; die worden tot de groep professionals gerekend.

Niet geënquêteerd zijn gedetineerden, personen bij een vreemdelingenrechtszaak, kinderen onder de 18 jaar en belanghebbenden zoals getuigen, slachtoffers, deskundigen en bezoekers.

Dat de uitkomsten zijn weergegeven in het percentage tevreden⁹ wil niet zeggen dat de rest ontevreden is, aangezien een aanzienlijke groep neutraal scoort. De mate van tevredenheid van rechtzoekenden houdt verband met de (verwachte) uitspraak. Bij een voor de rechtzoekende (naar verwachting) voordelige uitspraak is men beduidend vaker tevreden over het functioneren van de Rechtspraak dan bij een voor hen (naar verwachting) nadelige uitspraak; 90 procent en respectievelijk 62 procent.

⁸ Voor de rapportage, zie www.rechtspraak.nl/Organisatie/Publicaties-En-Brochures onder 'Kwaliteit van de Rechtspraak'.

⁹ Tevreden en zeer tevreden.

Men kon in het KWO zijn tevredenheid aangeven over verschillende thema's, zoals over het rechterlijk functioneren (deskundigheid, onpartijdigheid, bejegening partijen en voorbereiding op de zaak), de uitspraak, de doorlooptijd, de bereikbaarheid, de ontvangst, de administratieve contacten en de uitleg over het vervolg van de procedure. De KWO-uitkomsten die als kengetallen van de gerechten worden gebruikt betreffen alleen:

- het rechtspreken en;
- de procesduur.

In het kengetal 'tevredenheid over het rechtspreken' zijn de uitkomsten voor de verschillende aspecten van het 'rechterlijk functioneren'¹⁰ en de (begrijpelijkheid en onderbouwing van de) 'uitspraak' samengevoegd.

Allereerst is in hoofdstuk 3.1.2 en 3.1.3 het landelijke beeld geschetst van de tevredenheid over de gerechten in het algemeen en in 3.1.3 over het rechtspreken in het bijzonder.

De tevredenheid over het rechtspreken bij de afzonderlijke rechtbanken en afzonderlijke gerechtshoven wordt behandeld in 3.1.4 en 3.1.5. De tevredenheid over de procesduur in hoofdstuk 3.1.6.

3.1.2 Algemene tevredenheid over de gerechten, landelijk beeld

Aan rechtzoekenden en professionals is in 2014 de volgende vraag gesteld: "Alles bij elkaar genomen: hoe tevreden bent u over de gang van zaken bij dit gerecht? "

Een overgrote meerderheid van rechtzoekenden, 84 procent, is tevreden over het functioneren van de Rechtspraak bij de gerechten: Een kleine minderheid, 5 procent, van de rechtzoekenden is ontevreden. Er is sprake van een lichte toename van de tevredenheid in vergelijking met 2011 toen 81 procent tevreden was (en 6 procent ontevreden). Overall zijn de resultaten vergelijkbaar met of beter dan die uit 2011.

Ruim twee derde, 70 procent, van de professionals was in 2014 tevreden over het functioneren van de Rechtspraak bij de gerechten. Een op de tien professionals was ontevreden.

De mate van tevredenheid verschilt al naar gelang het type rechtsgebied, maar de verschillen zijn gering. Professionals zijn verhoudingsgewijs vaker tevreden over de rechtsgebieden vreemdelingenrecht (75 procent), bestuur & belasting (73 procent) en civiel-kanton (72 procent) en verhoudingsgewijs minder tevreden over civiel-handel (67 procent).

De waardering door professionals houdt in vergelijking met het KWO uit 2011 een zeer geringe afname in; van 73 procent tevreden (10 procent ontevreden) in 2011 naar 70 procent tevreden (10 procent ontevreden) in 2014.

¹⁰ Onpartijdigheid, deskundigheid en (drie items binnen) bejegening. De algemene vraag naar de tevredenheid over de manier waarop de rechter met de rechtzoekende en de professionele partij omgaat, is hierin niet meegenomen.

Bekijken we de waardering van professionals over een langere periode dan zien we het volgende:

- in de periode 2001 t/m 2004: 74% tevreden (6% ontevreden)
- in de periode 2005 t/m 2007: 81% tevreden (4% ontevreden)
- in 2011 73% tevreden: (10% ontevreden)
- in 2014 70% tevreden: (10% ontevreden).

In vergelijking met de periode 2001 t/m 2004 was sprake van een geringe afname. Deze daling heeft vooral te maken met de licht afgenomen waardering door de advocatuur. In de periode 2001 t/m 2004 was 72 procent van de advocatuur tevreden (8 procent ontevreden) en in 2014 was 67 procent tevreden (11 procent ontevreden).

3.1.3 Tevredenheid over het rechtspreken, landelijk beeld

Van alle items in het KWO was de waardering voor *het rechterlijk functioneren* het grootst:

- 89 procent van de rechtzoekenden;
- 79 procent van de professionals.

Het kengetal tevredenheid over *het rechtspreken* is samengesteld uit de waardering voor verschillende aspecten van het rechterlijk functioneren én de uitspraak. In grote lijnen was men in 2014 ongeveer even tevreden over het rechtspreken als in 2011. De tevredenheid van rechtzoekenden over het rechtspreken bij de rechtbanken en de CRvB nam wel licht toe.

In de tabel is de tevredenheid over het rechtspreken onderscheiden naar vier deelonderwerpen:

- de onpartijdigheid van de rechter(s);
- de deskundigheid van de rechter(s);
- de bejegening door de rechter(s);
- de uitspraak.

*Tabellen 1a t/m 1c: Tevredenheidspercentages over het rechtspreken
(Vergelijking 2014 - 2011: gelijk als verschil minder dan 3 procentpunten is t.o.v. 2011)*

Tabel 1a: Professionals

	Onpartij- digheid	deskun- digheid	bejegening door rechter	uitspraak	Totaal rechtspreken	2014 t.o.v. 2011
Rechtbanken	78%	79%	79%	67%	76%	=
Gerechtshoven	79%	85%	78%	69%	78%	=
CRvB	92%	98%	88%	81%	90%	+
CBb	75%	79%	81%	63%	74%	-
TOTAAL professionals	79%	81%	79%	67%	77%	=

Tabel 1b: Rechtzoekenden

	Onpartij- digheid	Deskun- digheid	Bejegening door rechter	uitspraak	Totaal rechtspreken	2014 t.o.v. 2011
Rechtbanken	83%	88%	88%	78%	84%	+
Gerechtshoven	80%	87%	85%	66%	79%	=
CRvB	92%	98%	93%	-	93%	+
CBb	91%	88%	95%	-	91%	=
TOTAAL rechtzoekend en	82%	88%	88%	77%	84%	+

Tabel 1c: Totaal tevredenheidspercentages over het rechtspreken

	Onpartij- digheid	deskun- digheid	bejegening door rechter	uitspraak	Totaal rechtspreken	2014 t.o.v. 2011
TOTAAL	81%	85%	83%	72%	80%	=

Ruim driekwart, 77 procent, van de professionals is tevreden over het rechtspreken. Zij zijn wat het rechtspreken betreft ongeveer even tevreden over rechtbanken als over gerechtshoven en het CBb. Over de CRvB zijn professionals nog vaker tevreden, 90 procent.

Rechtzoekenden zijn nog vaker tevreden over het rechtspreken, 84 procent, alle gerechten samengenomen. Over het rechtspreken bij de bijzondere colleges waren ze het meest te spreken, meer dan 90 procent.

Onpartijdigheid en deskundigheid (tabel 1a-c, 1e en 2e kolom)

Onpartijdigheid en deskundigheid behoren tot de kernwaarden van de Rechtspraak. Men was vaak, 81 procent, tevreden over de onpartijdigheid en nog vaker, 85 procent, over de deskundigheid. Over de deskundigheid bij de gerechtshoven en de CRvB was men het meest tevreden.

Rechtzoekenden zijn iets vaker dan professionals tevreden over de onpartijdigheid en deskundigheid.

Bejegening door de rechter (tabel 1a-c, 3e kolom)

De meting van de tevredenheid over de bejegening door de rechter is gesplitst in de volgende onderwerpen:

- de ruimte die de rechter biedt aan procespartij om zijn verhaal te doen,
- het luisteren door de rechter naar de standpunten,
- het inleven door de rechter in de situatie,
- de begrijpelijkheid van het besprokene.

Men is vaak, 83 procent, tevreden over de bejegening: rechtzoekenden nog vaker dan professionals. De rechtzoekenden waren bijzonder tevreden over de bejegening bij rechtbanken, 88 procent, en gerechtshoven, 85 procent. De waardering van hen over de bejegening bij het CBb en de CRvB stak daar nog eens bovenuit met rond de 94 procent.

De CRvB kreeg van zowel de professionals als de rechtzoekenden de hoogste waardering voor de bejegening.

Uitspraak (tabel 1a-c, 4e kolom)

De tevredenheid over de uitspraak is gemeten door te vragen naar:

- de begrijpelijkheid van de beslissing,
- de motivering van of uitleg bij de beslissing en
- de rechtseenheid, alleen gevraagd aan professionals.

Van de professionals was ongeveer tweederde, 67 procent, tevreden over de (begripelijkheid, motivering en rechtseenheid van de) uitspraak. Over de rechtbanken waren ze in dat opzicht ongeveer even vaak tevreden als over de gerechtshoven.

Het aantal rechtzoekenden dat iets kon zeggen over de uitspraak was over het algemeen laag¹¹. Vergelijkingen tussen gerechten dienen daarom op dit punt met voorzichtigheid gehanteerd te worden. Bij de bijzondere colleges was het aantal mensen dat iets over de uitspraak konden zeggen zo laag dat daar geen uitkomst is gegeven.

Van de rechtzoekenden was 77 procent tevreden over de motivering en begripelijkheid van de uitspraak. Over de hoven waren zij op dit punt veel minder vaak tevreden, 66 procent, dan over de rechtbanken, 78 procent.

Ten slotte is gebleken dat rechtzoekenden voor wie de uitspraak (naar verwachting) gunstig was, significant vaker positief waren over het functioneren van de Rechtspraak dan rechtzoekenden voor wie (naar verwachting) de uitspraak negatief uitpakte. Omgekeerd is van de laatste groep een verhoudingsgewijs groot aandeel ontevreden over het functioneren van de Rechtspraak.

Motivering van de uitspraak

Professionals

Uit tabel 2 blijkt dat de waardering daarvoor in de afgelopen tien jaar aanzienlijk is toegenomen, van 52 procent in 2004 tot 68 procent in 2014. De motivering van de uitspraken is volgens professionals het sterkst verbeterd bij de rechtbanken en licht nu dicht bij die van gerechtshoven. De waardering voor de motivering van de beslissing

¹¹ Ten tijde van de bevraging hoefde de uitspraak nog niet bekend te zijn.

blijkt overigens weinig invloed te hebben op de algemene waardering van de professional voor het betreffende gerecht.

Tabel 2: tevredenheid professionals over de motivering van de uitspraak

	2001 t/m 2004	2005 t/m 2007	2011	2014
Rechtbanken	-	57%	66%	68%
Gerechtshoven	-	65%	71%	71%
CRvB	-	-	69%	77%
CBb	-	-	70%	63%
Totaal	52%	59%	66%	68%

Rechtzoekenden

Aan rechtzoekenden is gevraagd naar de begrijpelijkheid en de motivering van de uitspraak. De waardering daarvoor was bij de rechtbanken met 78 procent vrijwel even hoog als in het vorige onderzoek uit 2011, 77 procent. De waardering van rechtzoekenden voor de gerechtshoven op dit punt daalde van 73 procent naar 66 procent.

Uit analyses is gebleken dat de mate waarin rechtzoekenden tevreden zijn over de motivering van de beslissing van invloed was op de algemene waardering. Betere motivering leidde tot een betere algemene waardering van rechtzoekenden.

Rechtseenheid

Rechtseenheid heeft niet alleen ten doel gelijke gevallen gelijk te behandelen, maar het vergroot ook de voorspelbaarheid van rechterlijke beslissingen. Het bevindt zich op het spanningsveld tussen 'gelijke monniken, gelijke kappen' en rekening houden met verschillen in te beoordelen zaken. Bevordering van rechtseenheid vindt bijvoorbeeld plaats door samenwerking tussen rechters gericht op richtinggevende uitspraken of door het maken van afspraken. Dat laatste vooral als het om kwantificeerbare zaken gaat, zoals de hoogte van alimentatie.

Het opleggen van richtlijnen voor de strafmaat is geen optie, omdat rechters onafhankelijk moeten kunnen oordelen. Wel zijn oriëntatiepunten voor straftoemeting vastgesteld. Ze geven weer wat collega's voor soortgelijke feiten in het algemeen opleggen en zijn tot stand gekomen op basis van een inventarisatie van de praktijk en na consultatie van alle gerechten. Het zijn geen voorschriften, maar ze geven ze de rechter houvast bij de beoordeling van de te beoordelen strafzaak, waarin hij vervolgens rekening zal houden met voor die zaak specifieke straf vermeerderende of straf verminderende factoren.

Hoewel de oriëntatiepunten bedoeld zijn voor intern gebruik, kijken advocaten en officieren van justitie er ook naar als ze argumenten zoeken voor een lichtere of zwaardere straf.

In tabel 3 is zichtbaar dat er in de afgelopen jaren, ook in de ogen van professionele partijen die betrokken zijn bij rechtszaken, aanzienlijke vooruitgang is geboekt op het gebied van rechtseenheid. De tevredenheid van professionals daarover nam toe van 38 procent in 2004 tot 61 procent in 2014.

Toch is de tevredenheid over de rechtseenheid bij gerechtshoven en rechtbanken in vergelijking met de andere onderdelen van het rechtspreken nog steeds relatief laag. Het hoogst werd de rechtseenheid bij het CBb en de CRvB gewaardeerd.

Tabel 3: tevredenheid professionals over de rechtseenheid

	2001 t/m 2004	2005 t/m 2007	2011	2014
Rechtbanken	-	48%	56%	60%
Gerechtshoven	-	56%	57%	62%
CRvB	-	-	74%	79%
CBb	-	-	79%	67%
Totaal	38%	50%	56%	61%

3.1.4 Tevredenheid over het rechtspreken bij de rechtbanken

Gemiddeld is 76 procent van de professionals en 84 procent van de rechtzoekenden (tabel 1) tevreden over de kwaliteit van het rechtspreken bij de rechtbanken. De oordelen van rechtzoekenden en professionals samengenomen, is gemiddeld 80 procent tevreden. In 2011 was het 77 procent. De (lichte) toename kwam doordat rechtzoekenden in 2014 wat vaker tevreden waren in algemene zin en professionals wat vaker tevreden waren speciaal over de rechtseenheid.

De verschillen tussen rechtbanken in de door procespartijen gepercipieerde kwaliteit van rechtspreken, zijn over het algemeen klein, zoals uit figuur 1 blijkt. Zowel rechtzoekenden als professionals waren over het rechtspreken bij de rechtbank Zeeland-West-Brabant bovengemiddeld tevreden. De score voor de rechtbank Rotterdam kwam net boven het landelijk gemiddelde uit, omdat met name rechtzoekenden er de kwaliteit van rechtspreken bovengemiddeld beoordeelden.

De tevredenheid over het rechtspreken bij de rechtbank Oost-Brabant lag net beneden het landelijk gemiddelde. Dat is geheel het gevolg van de benedengemiddelde beoordeling van rechtzoekenden van de onpartijdigheid, bejegening en uitspraak. De professionals die daar rechtszaken deden waren niet minder tevreden dan elders.

De uitkomst voor Amsterdam ligt net beneden het gemiddelde omdat rechtzoekenden daar iets minder dan gemiddeld tevreden waren over onpartijdigheid en bejegening. De uitkomst voor Den Haag ligt eveneens net beneden het gemiddelde; dat komt vooral door de beneden gemiddelde tevredenheid van rechtzoekenden over de begrijpelijkheid en motivering van de uitspraak.

Samenhang met grootte van of efficiency bij de rechtbank?

Er is geen verband tussen de grootte van een rechtbank of de efficiency bij een rechtbank waar men procedeerde en de mate van tevredenheid over de kwaliteit van het rechtspreken.

Figuur 1: tevredenheid over rechtspreken, rechtbanken

Rechtbanken	2010	2011
Oost-Brabant	75	82
Den Haag	78	73
Amsterdam	78	82
Noord-Nederland	79	76
Noord-Holland	79	79
Limburg	79	80
Midden-Nederland	80	78
Gelderland	80	80
Overijssel	82	80
Rotterdam	83	77
Zeeland-West-Brabant	85	79
Totaal	80	77

3.1.5 Tevredenheid over het rechtspreken bij gerechtshoven en bijzondere colleges

Gemiddeld is 78 procent van de professionals en 79 procent van de rechtzoekenden tevreden over het rechtspreken bij de gerechtshoven. Samengenomen is dat 79 procent.

De verschillen tussen de vier gerechtshoven zijn klein, zoals uit de figuur blijkt. De tevredenheid over het rechtspreken bij de CRvB is bijzonder hoog, zowel bij professionals als rechtzoekenden.

Ook is de tevredenheid over het rechtspreken bij de CBb bovengemiddeld hoog. Dit is het gevolg van de relatief hoge waardering van rechtzoekenden.

Figuur 2: tevredenheid over rechtspreken, gerechtshoven en appelcolleges

gerechtshoven en appelcolleges	2010	2011
Den Haag	76	75
's Hertogenbosch	79	76
Arnhem-Leeuwarden	80	79
Amsterdam	80	77
CBp	83	86
CRvB	91	83
Totaal	79	77

3.1.6 Tevredenheid over de procesduur

De professionals waren in 2014 minder vaak tevreden over de procesduur dan de rechtzoekenden, zoals uit tabel 2 blijkt. In dezelfde tabel is te zien dat de verschillen tussen type gerecht groot zijn. De tevredenheid neemt af van rechtbanken (51 procent) naar gerechtshoven (38 procent) en bijzondere colleges (22 procent). Ook bij de vorige meting in 2011 was die tevredenheid laag en dat is sindsdien landelijk bezien niet vooruitgegaan. Over de procesduur bij het CBb waren rechtzoekenden nog minder tevreden dan in 2011.

Uit het KWO bleek dat professionals minder tevreden waren over de termijn tussen aanbrengen van de zaak en de eerste zitting.

Tabel 4: tevredenheid over procesduur 2014, rechtbanken, hoven en appelcolleges
(Vergelijking 2014 - 2011: gelijk als verschil minder dan 3 procentpunten is t.o.v. 2011)

	professionals	rechtzoekenden	totaal	2014 t.o.v. 2011
Rechtbanken	44%	58%	51%	=
Gerechtshoven	32%	44%	38%	=
CRvB	17%	24%	21%	=
CBb	16%	28%	22%	-

Figuur 3 maakt duidelijk dat er op dit punt grote verschillen zijn tussen rechtbanken onderling. Men was bovengemiddeld tevreden over de tijdigheid bij de rechtbanken Overijssel (63 procent), Den Haag (58 procent) en Zeeland-West-Brabant (56 procent). De tevredenheid over de procesduur in Amsterdam (43 procent), Oost-Brabant (44 procent), Limburg (46 procent) en Midden-Nederland (47 procent) was beneden het landelijk gemiddelde.

De tevredenheid over de procesduur is voor alle hoven ongeveer even laag, rond de 38 procent, zoals figuur 4 laat zien.

Samenhang met andere kengetallen?

Naarmate een rechtbank beter presteert op het gebied van de duur van rechtszaken, zijn professionals ook vaker tevreden over de duur van procedures. Dit verband was er zowel in 2011 als in 2014.

Het oordeel van rechtzoekenden over de procesduur van een rechtbank houdt geen verband met de doorlooptijdprestaties bij die rechtbank. Dat is niet onverwacht, aangezien de rechtzoekenden alleen de duur van de eigen rechtszaak beoordeelden.

Er is geen verband tussen de grootte van of de efficiency bij de rechtbanken waar men procedeerde en de tevredenheid over de procesduur.

Figuur 3: tevredenheid over de procesduur, rechtbanken

Rechtbanken	2010	2011
Amsterdam	43	53
Oost-Brabant	44	49
Limburg	46	56
Midden-Nederland	47	47
Noord-Nederland	49	56
Noord-Holland	49	58
Gelderland	54	53
Rotterdam	55	53
Zeeland-West-Brabant	56	53
Den Haag	58	47
Overijssel	63	56
Totaal	51	53

Figuur 4: tevredenheid over de procesduur, hoven en colleges

gerechtshoven en appelcolleges	2010	2011
CRvB	21	21
CBp	22	29
Amsterdam	36	42
's Herthogenbosch	37	40
Den Haag	39	38
Arnhem-Leeuwarden	39	37
Totaal	38	39

3.2 Duur van rechtszaken

3.2.1 Inleiding

Het beheersen en zo kort mogelijk houden van de tijd die een rechtszaak duurt, binnen de Rechtspraak aangeduid als doorlooptijd, is maatschappelijk en economisch relevant. Voor betrokkenen zelf, de partijen in gerechtelijke procedures, is de doorlooptijd van de zaak belangrijk. Zo blijkt dat veel professionele partijen en burgers de huidige doorlooptijden bij de Rechtspraak te lang vinden. Daarnaast draagt een goed functionerende rechtspraak, waaronder tijdige rechtspraak, substantieel bij aan een gezond economisch klimaat.

De snelheid van rechtszaken zal de komende jaren verder moeten verbeteren. Verkorting van de gerechtelijke procedures is daarom nog steeds een belangrijke doelstelling bij de gerechten en die is ook opgenomen in de Agenda van de Rechtspraak 2015-2018.

Er zijn normen geformuleerd voor de duur van rechtszaken. Daartoe zijn rechtszaken opgedeeld in 42 verschillende proceduretypen met ieder een eigen doorlooptijdnormering; 29 voor de rechtbanken en 13 voor de gerechtshoven. De normering voor elk zaakstype bestaat uit twee elementen:

1. de gestelde termijn (bv. een jaar) waarbinnen een zaak afgehandeld dient te zijn, en
2. het normpercentage, d.w.z. het percentage zaken (bv. 90 procent) waarvoor de gestelde termijn moet gelden.

De huidige normen zijn tot stand gekomen o.a. door gebruik te maken van de gerealiseerde doorlooptijden. Voor de rechtbanken vormden daarbij de derde en vierde best presterende rechtbank het referentiepunt voor de norm. Bij de hoven was dit het best presterende hof. Daarnaast is rekening gehouden met wettelijke termijnen en procesreglementen¹².

Het uitgangspunt bij de normstelling is dat het overgrote deel van de zaken binnen een bepaalde tijd moet zijn afgehandeld, maar dat wel rekening gehouden wordt met een groep procedures die extra lang duren door niet te vermijden complicaties. Bij een norm van 90 procent binnen 6 maanden is er ruimte voor 10 procent extra lang durende zaken.

De formulering van de norm op deze wijze heeft het voordeel dat ruimte aanwezig blijft om in incidentele zaken bewust meer tijd te nemen voor de behandeling. Het weergeven

¹² Met reguliere bestuursrechtelijke zaken duiden we de rechtszaken aan op het gebied van het bestuursrecht, die niet het belastingrecht of vreemdelingenrecht betreffen.

en normeren van gemiddelde doorlooptijden geeft minder inzicht in de procesduur dan de gekozen systematiek.

Bij de duurmetingen zelf, is gekozen voor het perspectief van de burger en de maatschappij; burgers, maatschappij en politiek willen in de eerste plaats geïnformeerd worden over de totale lengte van procedures. De uitkomsten betreffen daarom de totale procesduur bij één rechterlijke instantie vanaf de start van de procedure. Er is geen onderscheid gemaakt in wat wel en wat niet door de Rechtspraak te beïnvloeden is. De gemeten tijd is bijvoorbeeld inclusief de tijd dat een procedure stilligt omdat partijen dat zelf willen, om te kunnen onderhandelen of omdat gewacht moet worden op de uitkomst van mediation of op een uitspraak van het Hof van Justitie.

De uitkomsten dienen wel gelezen te worden in de wetenschap dat de rechter een beperkte invloed heeft op de duur van een procedure. Proceseisen, complexiteit van de zaak en gedrag van partijen zijn belangrijke factoren, die invloed hebben op het aantal processtappen en de duur tussen die processtappen.

Landelijk beeld

De afgelopen jaren is door gerechten extra tijd en capaciteit gestopt in het verkorten van doorlooptijden. Bezien over een langere periode, 2009-2015, is sprake van verkorting van de duur. Die verbetering kwam vooral tot stand tot en met 2011. De verbetering stagneerde vanaf 2012.

In 2015 was bij de gerechtshoven wel sprake van een lichte verbetering vooral als gevolg van een kortere duur van zaken in Amsterdam en Den Haag. Ondanks deze verbetering, werd de normering bij de hoven vaak niet behaald, behalve bij rechtszaken op het gebied van het familierecht.

De duur van de rechtszaken bij de rechtbanken is in 2015, totaal gezien, ongeveer gelijk gebleven aan 2014. Alleen in het bestuursrecht ging de duur licht achteruit. Bij de rechtbanken zijn de werkvoorraden verkleind, wat perspectief biedt op een doorlooptijdverkorting in 2016.

Nog steeds wordt bij de rechtbanken bij minder dan de helft van de 29 onderscheiden rechtszaaktypen de duurnorm behaald.

De verschillen tussen gerechten in procesduur zijn vaak erg groot. Dat is een sterke indicatie dat bij veel gerechten een substantiële verbetering mogelijk is. Ook vanuit het oogpunt van uniforme rechtstoepassing is het nastrevenswaardig dat de doorlooptijden bij verschillende gerechten minder uiteenlopen dan nu het geval is.

3.2.2 Rechtbanken en procesduur

Bij de rechtbanken zijn van 29 proceduretypen de doorlooptijden genormeerd. In de figuren in dit hoofdstuk is per rechtbank te zien hoe ver men gemiddeld van de normpercentages verwijderd was. Achtergronden bij de resultaten van de afzonderlijke rechtbanken zijn te vinden in de rapportages van de rechtbanken zelf, in bijlage 4.

In de tabellen 2a t/m 6a in bijlage 2 zijn per zaakstype de uitkomsten zichtbaar. Uit die tabellen blijkt, dat bij de rechtbanken in minder dan de helft van de gevallen de duurnorm wordt gehaald.

Rechtszaken in het familierecht en zaken voor de kantonrechter voldoen het vaakst aan

de duurnorm. Handelszaken, strafzaken en rechtszaken in het bestuursrecht voldeden weliswaar zelden aan de normstelling, maar gemiddeld is men niet ver daarvan verwijderd, behalve bij de behandeling van belastingzaken.

Hoewel vaak de normering niet wordt gehaald, zit de duur van rechtszaken bij de rechtbanken daar over het algemeen niet ver vanaf, zoals blijkt uit figuur 5; landelijk gemiddeld was de duur in 2015 slechts 6 procent van de normering verwijderd. Dat is ongeveer gelijk aan de twee jaar daarvoor, 2014 en 2013.

Figuur 5 laat ook zien dat rechtbank Overijssel het dichtst in de buurt van de normtijden kwam; gemiddeld benaderde deze rechtbank in 2015 de normstellingen tot op 98 procent, dat wil zeggen 2 procent van de normstellingen verwijderd. Dat wil dus niet zeggen dat vrijwel alle zaakstypen in Overijssel al aan de duurnormering voldeden: van de 28 onderscheiden zaakstypen (in Overijssel worden geen rijksbelastingzaken gedaan) voldeden er 17 wel aan de normstelling en 11 net niet: maar ook op deze wijze bezien, liet deze rechtbank de beste doorlooptijdresultaten zien. Ook in Den Haag lag in 2015, net als de jaren ervoor, de duur van rechtszaken gemiddeld dicht bij de normeringen. In Oost-Brabant verbeterden de afgelopen twee jaar de doorlooptijden sterk met als gevolg dat de duur er gemiddeld dicht bij de normstellingen is gekomen; in 2015 lag de duur gemiddeld 3 procent onder de normstellingen.

Bij twee rechtbanken werd in 2015 duidelijk minder vaak aan de normtijden voldaan dan in 2014: Zeeland-West-Brabant en Noord-Holland. De duur lag er in 2015 gemiddeld 9 procent van de normering af en dat is onder het landelijk gemiddelde. Minder dan de helft van de zaakstypen voldeden er aan de normering.

Figuur 5: doorlooptijduitkomsten rechtbanken, gerealiseerde percentages in verhouding tot de normpercentages, 2013 t/m 2015.

Rechtbanken	2015	2014	2013
Zeeland-West-Brabant	91	94	94
Noord-Holland	91	96	95
Amsterdam	92	94	94
Limburg	92	92	86
Noord-Nederland	94	94	94
Midden-Nederland	94	96	96
Rotterdam	95	93	90
Gelderland	96	98	97
Den Haag	97	98	99
Oost-Brabant	97	94	90
Overijssel	98	99	98
Totaal	94	95	94

De verschillen tussen rechtbanken in de duur van zaken waren, evenals in voorgaande jaren, groot bij de rechtsterreinen:

- civiel handelsrecht, bodemzaken met verweer
- vreemdelingenrecht
- belastingrecht
- regulier bestuursrecht

De verschillen waren beperkter bij de rechtsterreinen

- civiele verstekzaken
- kort gedingen
- strafrecht
- kantonrecht, behalve de Mulderzaken
- familierecht

Een en ander valt op te maken uit de volgende hoofdstukken, waarin per rechtsgebied de uitkomsten staan beschreven.

Duur misdrijf-strafzaken bij de rechtbanken

Strafzaken bij de rechtbanken zijn onderscheiden in vijf zaakstypen met ieder een eigen norm:

1. meervoudige kamer (MK) strafzaak: 90% binnen 6 maanden
2. politierechterstrafzaak: 90% binnen 5 weken
3. strafzaak bij de kinderrechter: 85% binnen 5 weken
4. raadkamerzaak over voorlopige hechtenis: 100% binnen 2 weken
5. raadkamerzaak niet voorlopige hechtenis: 85% binnen 4 maanden

Uit figuur 6 blijkt dat de doorlooptijden van strafzaken, totaal bezien, in de afgelopen twee jaar in grote lijnen gelijk zijn gebleven: gemiddeld is voor circa 94 procent voldaan aan de normstellingen. Ze zijn wel duidelijk verbeterd in 2015 in Oost-Brabant en in 2014 en 2015 in Rotterdam.

Een toename van de duur was te zien in Noord-Holland en Zeeland-West-Brabant. Door deze achteruitgang kwamen de resultaten in Zeeland-West-Brabant duidelijk onder het landelijk gemiddelde uit; gemiddeld 12 procent van de normstellingen verwijderd. De duur van kinderrecht-strafzaken en meervoudige kamer (MK) strafzaken nam daar relatief sterk toe.

Uit tabel 5a in bijlage 2 valt ook op te maken dat de duur vaak net onder de normering lag, waardoor ook de best presterende rechtbanken slechts twee of drie van de vijf normen haalden.

De verschillen tussen rechtbanken in procesduur binnen het strafrecht zijn, net als in de afgelopen jaren, over het algemeen beperkt, behalve bij de behandeling van raadkamerzaken die niet over voorlopige hechtenis gaan. Bij deze zaken lopen de uitkomsten in 2015 uiteen van 60 procent voldaan aan de normtijd in Rotterdam tot 92 procent in Gelderland, terwijl 85 procent de normstelling is.

Figuur 6: doorlooptijduitkomsten rechtbanken strafzaken, gemiddeld gerealiseerd in verhouding tot de normen, 2013, 2014 en 2015.

Rechtbanken	2015	2014	2013
Zeeland-West-Brabant	88	95	86
Rotterdam	91	86	86
Limburg	93	94	88
Midden-Nederland	94	96	97
Noord-Holland	94	99	100
Overijssel	94	94	90
Oost-Brabant	94	91	92
Gelderland	97	98	97
Amsterdam	97	95	95
Noord-Nederland	97	98	94
Den Haag	98	99	99
Totaal	94	95	94

Duur kantonzaken bij de rechtbanken

Kantonrechtzaken zijn onderverdeeld in acht zaakstypen met een eigen normering:

1. dagvaardingszaken met verweer: 90% binnen 1 jaar
2. verstekzaken: 90% binnen 6 weken
3. niet-betwiste arbeidsontbindingen: 90% binnen 15 dagen
4. betwiste arbeidsontbindingen: 95% binnen 3 maanden
5. overige handelsrekeningen: 95% binnen 6 maanden
6. kort gedingen: 95% binnen 3 maanden
7. overtredingszaken: 85% binnen 1 maand
8. mulderzaken: 80% binnen 3 maanden

Uit figuur 7 blijkt dat de doorlooptijden van kantonzaken, landelijk gezien, in zeer geringe mate achteruitgingen: in 2014 is gemiddeld voor 99% aan de normstellingen voldaan en in 2015 was dat 97 procent.

Uit tabel 6a in bijlage 2 blijkt dat van de 8 zaakstypen er in 2015 landelijk 5 aan de normstelling voldeden; bij handelsrekeningen, niet betwiste arbeidsontbindingen, en Mulderzaken was dat niet het geval.

In 2015 is de duur van kantonzaken duidelijk verbeterd in Limburg en Oost-Brabant. Oost-Brabant en Rotterdam presteerden het beste; ze kwamen uit op een gemiddelde van 100 procent voldaan aan de normstellingen. Die 100 procent wil overigens niet zeggen dat deze twee rechtbanken ook bij alle zaakstypen aan de duurnormering voldeed. Zo voldeden in Oost-Brabant de Mulderzaken en handelsrekeningen nog niet aan de normering, maar omdat de overige zaakstypen ruim boven de gestelde normering uitkwamen, is het gemiddeld 100 procent.

De kanton-rechtzaken zijn langer gaan duren in Amsterdam en Overijssel. Dat kwam in Amsterdam door de verzoekschriftprocedures en dagvaardingszaken met verweer. Daardoor lag het geheel genomen de duur van kantonzaken in Amsterdam het verst van de normstellingen verwijderd: gemiddeld 13 procent. In Overijssel zijn weliswaar overtredingszaken en Mulderzaken in 2015 langer gaan duren, maar de rechtbank liet ondanks deze achteruitgang, overall nog bovengemiddelde resultaten zien op de duur van kantonzaken.

Figuur 7: doorlooptijduitskomsten rechtbanken kanton-procedures, gemiddeld gerealiseerd in verhouding tot de normen, 2013, 2014 en 2015.

Rechtbanken	2015	2014	2013
Amsterdam	87	96	93
Noord-Holland	96	97	96
Zeeland-West-Brabant	96	99	98
Limburg	96	93	95
Den Haag	96	96	97
Midden-Nederland	97	100	99
Overijssel	99	104	106
Noord-Nederland	99	102	97
Gelderland	99	102	102
Oost-Brabant	100	96	92
Rotterdam	100	101	99
Totaal	97	99	98

Van de kantonrechtzaken zijn alleen bij de duur van Mulderzaken, de verschillen tussen rechtbanken structureel groot. De uitkomsten voor deze rechtzaken liepen in 2015 uiteen van slechts 38 procent afgedaan binnen drie maanden in Amsterdam tot 75 procent in Noord-Nederland. Bij geen enkele rechtbank voldeden deze zaken aan de norm van 80 procent binnen drie maanden.

De verschillen tussen rechtbanken in de procesduur van de andere typen kantonzaken zijn beperkt.

Duur rechtzaken civiele handelszaken, rechtbanken

Handelszaken zijn in vijf zaakstypen onderscheiden:

1. dagvaardingszaken met verweer: 90% binnen 2 jaar
2. verstekzaken: 90% binnen 6 weken
3. handelsrekestten: 90% binnen 3 maanden
4. faillissementen: 90% binnen 3 jaar
5. kort gedingen: 95% binnen 3 maanden

Uit figuur 8 blijkt dat de doorlooptijden van handelszaken, landelijk bezien, in 2015 ongeveer gelijk bleven: gemiddeld 8 procent verwijderd van de normstellingen. Bij geen van de zaakstypen is landelijk de normering gehaald, zoals in tabel 2a bijlage 2 te zien is.

De duur verbeterde wel duidelijk, voor het tweede opeenvolgende jaar, in Rotterdam en Oost-Brabant. Rotterdam werd zo de rechtbank met in 2015 de op één na kortste duur van handelszaken.

Gelderland kent, evenals in 2014 en 2013, de kortste doorlooptijden handelszaken, gemiddeld slechts 2 procent van de normstellingen verwijderd; bij alle 5 de zaakstypen is aan de normering voldaan of zat men daar dicht bij.

De handelszaken zijn langer gaan duren in Den Haag, vooral die van handelsrekestten en kort gedingen. Hierdoor kwam deze rechtbank op de één na laatste plaats terecht. Alleen de dagvaardingszaken met verweer voldeden er aan de duurnormering.

In Limburg duren de handelszaken het langst, evenals in 2013 en 2014. Alleen de kort gedingen voldeden er aan de normering.

Figuur 8: doorlooptijduitskomsten rechtbanken civiele handelszaken, gemiddeld gerealiseerd in verhouding tot de normen, 2013, 2014 en 2015.

Rechtbanken	2015	2014	2013
Limburg	81	81	81
Den Haag	88	92	93
Amsterdam	90	90	90
Oost-Brabant	91	87	83
Overijssel	91	93	91
Noord-Nederland	91	91	92
Noord-Holland	91	93	93
Zeeland-West-Brabant	91	93	93
Midden-Nederland	93	90	90
Rotterdam	96	91	81
Gelderland	98	98	97
Totaal	92	91	89

De verschillen tussen rechtbanken in procesduur van handelszaken zijn, net als in de afgelopen jaren, over het algemeen groot, als het om bodemzaken gaat die op tegenspraak worden gevoerd.

Zo duurde in Limburg slechts 45 procent van de handelszaken met verweer 1 jaar of korter, terwijl dat in Gelderland 73 procent was en in Den Haag 75 procent, beiden beter dan de norm van 70 procent.

De uitkomsten in de afgelopen jaren laten zien dat, behalve bij faillissementen, de gestelde normen haalbaar zijn, ook voor handelszaken met verweer. Voor faillissementen blijkt de norm te scherp: 80 procent binnen drie jaar is haalbaar, 90 procent niet. Rechter-commissarissen kunnen die duur slechts in zeer beperkte mate beïnvloeden.

Duur rechtszaken familierecht bij de rechtbanken

Familierechtelijke rechtszaken zijn onderscheiden in zes zaakstypen:

1. scheidingszaken totaal: 95% binnen 1 jaar
2. scheiding gemeenschappelijk verzoek: 95% binnen 2 maanden
3. alimentatie en bijstandsverhaal: 90% binnen 1 jaar
4. omgang- en gezagszaken: 85% binnen 1 jaar
5. kinderrechtzaken, jeugdbescherming: 90% binnen 3 maanden
6. daarbinnen de eerste verzoeken tot OTS: 80% binnen 3 weken.

Figuur 9 laat zien dat de duur van familierechtzaken ongeveer gelijk is gebleven: gemiddeld 3 procent van de normstellingen verwijderd. De rechtbanken voldeden vaak aan de normering.

Uit tabel 3a bijlage 2 blijkt dat landelijk gezien, bij vijf van de zes onderscheiden zaakstypen de normering is gehaald, alleen bij eerste verzoeken tot ondertoezichtstelling (OTS) was dat niet het geval.

Overijssel kent, evenals in 2014 en 2013, de kortste doorlooptijden familiezaken; bij alle 6 zaakstypen is aan de normering voldaan of zat men daar dicht bij. Ook in Den Haag en Midden-Nederland voldoen deze doorlooptijden al jaren (vrijwel) aan de normering.

In Zeeland-West-Brabant duren de familierechtelijke zaken duidelijk langer dan landelijk het geval is; gemiddeld 8 procent van de normstellingen verwijderd. Niet aan de normering voldeden er de volgende zaakstypen: scheiding op gemeenschappelijk verzoek, eerste verzoeken OTS en zaken over omgang en gezag.

Figuur 9: doorlooptijduitkomsten rechtbanken familierechtelijke zaken, gemiddeld gerealiseerd in verhouding tot de normen, 2013, 2014 en 2015.

Rechtbanken	2015	2014	2013
Zeeland-West-Brabant	92	91	93
Limburg	95	93	92
Rotterdam	96	92	95
Noord-Holland	96	98	98
Oost-Brabant	96	100	94
Gelderland	96	98	100
Noord-Nederland	98	98	98
Den Haag	98	98	98
Amsterdam	98	95	98
Midden-Nederland	99	101	100
Overijssel	101	102	102
Totaal	97	97	97

De verschillen tussen rechtbanken in de duur van familierechtelijke rechtszaken zijn net als in de afgelopen jaren, klein behalve bij de behandeling van eerste verzoeken tot OTS, zaken met een heel korte doorlooptijd. In Limburg werd in 2015 slechts 52% van eerste OTS-verzoeken binnen drie weken afgehandeld en in Amsterdam was dat 82%.

Duur rechtszaken op het gebied van het bestuursrecht, rechtbanken

Bestuursrechtelijke procedures zijn onderverdeeld in vijf typen:

1. 'regulier' bestuursrecht: bodemzaken, 90% binnen 1 jaar
2. 'regulier' bestuursrecht, vovo's: 90% binnen 3 maanden
3. Rijksbelastingzaken: 90% binnen 18 maanden
4. lokale belastingzaken¹³: 90% binnen 9 maanden
5. vreemdelingenzaken: 90% binnen 9 maanden

Niet alle proceduretypen komen bij elke rechtbank voor: in Den Haag, Gelderland, Noord-Holland, Noord-Nederland en Zeeland-West-Brabant worden rijksbelastingzaken behandeld.

Figuur 10 laat zien dat, landelijk en over twee jaar bezien (2015 versus 2013), de doorlooptijden op dit rechtsgebied in geringe mate achteruit zijn gegaan; in 2015 waren ze gemiddeld 12 procent van de normstellingen verwijderd. De reden is dat belastingzaken langer zijn gaan duren; die zaken voldoen bij de meeste rechtbanken nog niet aan de normering.

Uit tabel 4a bijlage 2 blijkt dat landelijk bezien alleen bij de voorlopige voorzieningen de normering is gehaald.

In Limburg en Oost-Brabant verbeterden in de afgelopen twee jaar de doorlooptijden op het gebied van het bestuursrecht in sterke mate.

¹³ Zoals WOZ-zaken en parkeerboetes.

Daardoor waren die in Oost-Brabant in 2015 duidelijk korter dan gemiddeld. Bij de rechtbanken Overijssel en Den Haag duren deze rechtszaken het kortst.

In de rechtbank Noord-Holland duurden in 2015 de rechtszaken op het gebied van het bestuursrecht het langst, omdat de duur er in 2015 sterk toenam. Gemiddeld zijn ze 20 procent van de normstellingen verwijderd.

Figuur 10: doorlooptijduitkomsten rechtbanken rechtszaken bestuursrecht, gemiddeld gerealiseerd in verhouding tot de normen, 2013, 2014 en 2015.

Rechtbanken	2015	2014	2013
Noord-Holland	80	90	90
Noord-Nederland	84	80	87
Rotterdam	84	89	85
Midden-Nederland	84	93	96
Zeeland-West-Brabant	85	92	96
Gelderland	87	92	90
Amsterdam	89	90	94
Limburg	95	83	66
Oost-Brabant	102	95	86
Overijssel	103	101	97
Den Haag	106	104	107
Totaal	88	91	92

Behalve bij de voorlopige voorzieningen zijn er net als in de afgelopen jaren grote verschillen tussen rechtbanken in behandeltijd te zien.

Zo is van de lokale belastingzaken in Noord-Holland in 2015 slechts 16 procent afgedaan binnen 9 maanden en in Limburg is dat 89 procent.

En van de rijksbelastingzaken deed Zeeland-West-Brabant er 56 procent af binnen één jaar en in Den Haag was dat 96 procent.

De verschillenanalyses laten zien dat de huidige normen wel haalbaar zijn.

3.2.3 Samenhang duur met andere kengetallen?

In 3.1.6 werd al geconstateerd dat de tevredenheid van professionals over de procesduur (KWO) bij een rechtbank samenhangt met de werkelijke snelheid waarmee die rechtbank zaken behandelt. Naarmate een rechtbank beter presteert op het gebied van de duur van rechtszaken, zijn professionals vaker tevreden over de duur van procedures.

Er bleek geen samenhang tussen de duur van rechtszaken bij een rechtbank en de grootte van de rechtbank of de kostenproductiviteit. Dit laatste is een indicatie dat in de afgelopen jaren geen uitruil plaats heeft gevonden tussen verkorting van doorlooptijden en productiviteit; gerechten met gemiddeld relatief korte doorlooptijden maken niet substantieel meer of minder kosten dan andere rechtbanken.

3.2.4 Gerechtshoven en procesduur

Bij de gerechtshoven zijn normen vastgesteld voor de volgende dertien proceduretypen:

1. civiele dagvaardingszaak: 90% binnen 2 jaar
2. insolventierekest: 90% binnen 2 maanden
3. overige handelsrekenen: 90% binnen 6 maanden
4. familierekenen totaal: 90% binnen 1 jaar
5. rekenen jeugdbeschermingszaken: 90% binnen 4 maanden
6. belastingzaak: 90% binnen 18 maanden
7. appel van een overtredingszaak: 85% binnen 6 maanden
8. EK-strafzaak: 85% binnen 6 maanden
9. MK-strafzaak: 85% binnen 9 maanden
10. raadkamerzaak voorlopige hechtenis: 90% binnen 2 weken
11. raadkamerzaak niet voorlopige hechtenis: 80% binnen 4 maanden
12. klachten over niet vervolgen: 85% binnen 6 maanden
13. uitwerken van strafzaak i.v.m. cassatie: 100% binnen 6 maanden.

Uit de tabellen 2b tot en met 5b in bijlage 3 blijkt dat landelijk alleen bij de familierekenen de normering is gehaald. De verschillen tussen gerechtshoven in de duur van rechtszaken waren over het algemeen zeer groot, behalve bij familiezaken.

Figuur 11 maakt duidelijk dat de rechtszaken bij de gerechtshoven in de afgelopen 2 jaar gemiddeld (hoven totaal) korter zijn gaan duren. Tevens wordt duidelijk dat de duur er nog ver van de norm is verwijderd. Gemiddeld zijn de doorlooptijden slechts tot op driekwart (76 procent) van de normstellingen genaderd, anders gezegd: gemiddeld was de duur van rechtszaken bij de hoven nog 26 procent van de normstellingen verwijderd. Uit die figuur blijkt ook dat de duurverkortung in 2014 en 2015 vooral bij de hoven Amsterdam en Den Haag plaatsvond. Bij gerechtshof Den Haag duurden rechtszaken in 2015 gemiddeld het kortst; dit hof benaderde de normstellingen tot op 82 procent. Daar voldeden 5 van de 13 onderscheiden zaakstypen aan de duurnormering: insolventierekenen, belastingzaken, familiezaken, jeugdbeschermingszaken en EK-strafzaken.

In Arnhem-Leeuwarden duurden de rechtszaken het langst. Alleen de familierekenen voldeden daar (vrijwel) aan de normering.

Figuur 11: gerechtshoven doorlooptijduitskomsten, gemiddeld gerealiseerd in verhouding tot de normen, 2013, 2014 en 2015.*

Gerechtshoven	2015	2014	2013
Arnhem-Leeuwarden	66	67	70
Amsterdam	76	65	57
's Herthogenbosch	77	75	72
Den Haag	82	73	65
Totaal	74	70	66

De doorlooptijden van de behandeling van de verschillende zaaksoorten in het strafrecht zijn bij de gerechtshoven zowel in 2014 als in 2015 verbeterd, maar liggen over het algemeen nog steeds bijzonder ver van de normstelling af. In Amsterdam, Den Haag en

* Bijlage 5 geeft achtergronden bij de uitkomsten van de afzonderlijke gerechtshoven.

's-Hertogenbosch vond in de afgelopen twee jaar een behoorlijke versnelling plaats, maar in Arnhem-Leeuwarden niet. De duur van strafzaken in Arnhem-Leeuwarden is dan ook duidelijk langer dan gemiddeld. De relatief lange duur in Arnhem-Leeuwarden heeft te maken met een opgelopen achterstand, die men nog aan het wegwerken was.

De verschillen tussen de hoven in doorlooptijden strafzaken zijn bij alle zaaktypen bijzonder groot. Zo werd in Arnhem-Leeuwarden slechts 43 procent van de EK-strafzaken afgedaan binnen 6 maanden, waar dat in Amsterdam 85 procent was, exact op de norm. Een van de redenen is dat het aantal EK-strafzaken klein is en deze zaken soms uit efficiency-overwegingen worden opgespaard totdat daarmee een volledige zitting kan worden gevuld. Dat kan een duur verlengend effect hebben.

De behandeling van klachten over niet vervolgen (12 Sv) duurt langer dan de normtijd en de verschillen tussen de regio's zijn groot. In Arnhem-Leeuwarden is slechts 18 procent binnen 6 maanden afgehandeld en in 's-Hertogenbosch is dat 52 procent, waar de norm 85 procent is. Deze zaken zijn in de afgelopen jaren ook wat langer gaan duren. Gemiddeld duurden deze zaken 7 maanden in 2010 en 2011 tegenover 9 maanden in 2014 en 2015¹⁴.

Bij deze uitkomsten speelt, naast de eigen organisatie, ook een rol hoe lang het OM erover doet om de ambtsberichten (schriftelijke verslag en advies over of het feit vervolgd moet worden) in te sturen.

De duur van **handelszaken** bij de hoven is in de afgelopen jaren weliswaar verkort, maar voldeed in 2015 nog steeds vrijwel nooit aan de normstellingen, behalve de afhandeling van insolventiereksten in Den Haag. In Den Haag is over de gehele linie de duur van handelszaken verkort. In Amsterdam en 's-Hertogenbosch zijn ze langer gaan duren.

De verschillen tussen de vier gerechtshoven in de duur van vooral de behandeling van handelsrekeningen zijn bijzonder groot. In Den Haag werd bijvoorbeeld 89 procent van de insolventiereksten afgehandeld binnen 2 maanden en in Amsterdam was dat 45 procent. De norm is 90 procent.

Bij de gerechtshoven Den Haag en 's-Hertogenbosch voldeden in 2015 evenals in voorgaande jaren zowel de **familiereksten en jeugdbeschermingszaken** (bijna) helemaal aan de norm. In Amsterdam en Arnhem-Leeuwarden was dit niet het geval voor jeugdbeschermingszaken, wel voor familiereksten. De verschillen tussen de hoven in de behandelduur van familiezaken zijn beperkt.

De bij gerechtshof Den Haag in 2014 en 2015 afgehandelde **belastingzaken** in hoger beroep, voldeden aan de duurnormering van 70 procent afgehandeld binnen 1 jaar en 90 procent afgehandeld binnen anderhalf jaar. De andere drie hoven zaten daar ver vanaf. Wel is de duur ervan bij gerechtshof Amsterdam sterk verkort in vergelijking met 2014.

3.2.5 Procesduur CBb en CRvB

Bij de Centrale Raad van Beroep (CRvB) en het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb) worden de doorlooptijden weergegeven in het gemiddelde aantal weken dat een zaak duurt (zie de tabellen 4c en 4d in bijlage 5).

¹⁴ Het gaat in totaal in 2014 en 2015 om ruim 2.900 beschikkingen per jaar.

Beide colleges kennen geen doorlooptijdnormering, maar hadden wel als doelstelling om de werkvoorraden te verkleinen en de doorlooptijden te verkorten.

In 2015 is de duur van rechtszaken bij de CRvB teruggebracht van gemiddeld 68 weken naar 64 weken.

Zowel bij de bodemzaken nam de doorlooptijd af (van 79 weken naar 75 weken) als bij de groep zgn. overige afdoeningen, die voor het grootste deel intrekkingen betreft. De duur van de bodemzaken is sinds 2011 aanzienlijk korter geworden. Op de duurontwikkeling is van invloed dat de CRvB het geschil zoveel mogelijk definitief beslecht (finale geschilbeslechting). Dat betekent dat in een deel van de zaken niet meteen na de zitting een (eind)uitspraak volgt, maar een (in)formele 'bestuurlijke lus' nodig is, om de zaak definitief te kunnen afdoen. Omdat dan de zaak 'onder de rechter' blijft, neemt de gemeten doorlooptijd per zaak toe. Maatschappelijk is er toch sprake van winst omdat de totale duur van het geschil met het bestuursorgaan op deze manier wel afneemt.

De gemiddelde duur van zaken bij het CBb nam in 2015 zeer sterk af, van 69 weken naar 59 weken en tegelijkertijd is de werkvoorraad niet toegenomen. Specifiek voor bodemzaken bedroeg de doorlooptijd van in 2015 afgedane zaken 84 weken, waar dat in 2014 nog 93 was.

3.3 Motivering uitspraken strafzaken: Promispercentage

Een vonnis of arrest opgesteld volgens de Promismethode¹⁵, wordt een Promisuitspraak genoemd. Dat is een uitspraak van de strafrechter, waarin de (bewijs) beslissing in duidelijk Nederlands en op een begrijpelijke manier gemotiveerd wordt. Bevat de beslissing een sanctie dan motiveert de rechter deze op dezelfde manier. Promis zorgt voor betere kwaliteit van het strafrechtelijk vonnis.¹⁶ De wijze waarop het vonnis is opgebouwd geeft meer inzicht in de redenering achter de rechterlijke uitspraak. De norm is dat minimaal 50 procent van de uitspraken van de meervoudige kamer (MK) in strafzaken, inclusief megazaken, volgens de Promismethode wordt opgesteld.

Figuur 12 laat zien dat bij de rechtbanken landelijk het promispercentage 70 was, ongeveer even vaak als in 2014. In 2013 was het nog 65 procent. Het driejaarsgemiddelde is 68 procent.

De verschillen tussen rechtbanken zijn groot en dat komt voor een belangrijk deel doordat een aantal rechtbanken ver uitkomen boven de 50 procent die minimaal gehaald moet worden. Veel rechtbanken zaten in 2015 al rond de 90 procent: Limburg, Gelderland, Noord-Holland, Overijssel en Zeeland-West-Brabant. In Amsterdam is dat nog steeds het laagste met 42 procent.

Het relatief lage percentage in Amsterdam is het resultaat van de volgende afwegingen bij deze rechtbank: de afweging of voor de individuele zaak een Promis-uitwerking toegevoegde waarde heeft en daarnaast ook een werklasterafweging.

¹⁵ Ontwikkeld in het Project Motiveringsverbetering In Strafvonnissen.

¹⁶ Zie bijvoorbeeld Eindrapport Promis II, 27 september 2007.

Samenhang met grootte van of efficiency bij de rechtbank?

De mate van toepassing van de Promismethode blijkt niet samen te hangen met (kosten)productiviteit bij een rechtbank. Wel blijkt die samen te hangen met de grootte van de rechtbank: naarmate de rechtbank kleiner is, is het promispercentage hoger. Het gaat om een beperkte samenhang¹⁷, d.w.z. er zijn ook uitzonderingen op de 'regel'. De gestelde norm van 50 procent werd overigens alleen door Amsterdam (een grote rechtbank) niet gehaald.

Figuur 12: rechtbanken, promispercentage strafzaken, 2014 en 2015.

Rechtbanken	2015	2014
Amsterdam	42	41
Oost-Brabant	53	53
Noord-Nederland	60	68
Den haag	63	63
Midden-Nederland	71	87
Rotterdam	74	58
Limburg	88	90
Gelderland	89	87
Noord-Holland	89	83
Overijssel	90	71
Zeeland-West-Brabant	92	94
Totaal	70	69

Uit figuur 13 blijkt dat gemiddeld het Promispercentage bij de hoven is toegenomen, van 31 procent in 2013 tot 55 in 2015. Bij alle hoven nam het toepassen van de Promismethode toe.

Hof 's-Hertogenbosch zit met 76 procent ruim boven de drie andere hoven.

Figuur 13: gerechtshoven, promispercentage strafzaken, 2014 en 2015.

Rechtbanken	2015	2014
Arnhem-Leeuwarden	46	37
Den Haag	50	48
Amsterdam	57	33
's Hertogenbosch	76	65
Totaal	55	44

3.4 MK-aandeel

Rechters en raadsheren moeten de ruimte hebben om een zaak met drie rechters (in plaats van één) te behandelen en tot een beslissing te komen.¹⁸ Dit bevordert de (juridische) kwaliteit van uitspraken. Om die reden zijn per rechtsgebied streefpercentages afgesproken voor meervoudige afdoening. Voorkomen moet worden dat zaken die geschikt zijn voor meervoudig afdoen, uit efficiencyoverwegingen enkelvoudig worden afgedaan.

Aandeel MK bij de rechtbanken

Sinds de invoering van dit kengetal in 2007 en de MK-streefpercentages, zijn er bij de rechtbanken scherpere en explicietere selectiecriteria ontwikkeld en dat heeft tot meer sturing geleid. Te zien is in onderstaande tabel dat het MK-aandeel bij rechtbanken sinds

¹⁷ Het gaat om een correlatie van -0,69 over de periode 2013 t/m 2014.

¹⁸ Zie R. Baas e.a. in Research Memorandum nr. 5, 2010: 'Rechtspraak: samen of alleen'.

2007 is toegenomen bij de rechtsgebieden civiel handel, familie, bestuursrecht en strafrecht.

Dat de streefpercentages niet altijd worden behaald, is op zichzelf niet erg. De percentages zijn geen doel op zich. Het gaat erom dat zaken waarvoor dat eigenlijk nodig is, ook daadwerkelijk door drie rechters behandeld worden. Een enkele keer zijn werkdruk, onderbezetting of planningsperikelen oorzaak voor een relatief laag MK-aandeel, zoals in Midden-Nederland bij regulier bestuursrecht en Zeeland-West-Brabant bij strafzaken.

Tabel 5: rechtbanken, MK-aandeel naar rechtsgebied

Rechtbanken	2012	2013	2014	2015	Streef %
Handelszaken	7%	10%	8%	8%	10%
Familiezaken	1,3%	1,3%	2,0%	1,8%	3%
Strafzaken	15%	14%	15%	14%	15%
Bestuursrecht 'regulier'	11%	9%	11%	10%	10%
Bestuursrecht vreemdelingenzaken	2,4%	2,90%	3,0%	3,2%	5%
Bestuursrecht rijksbelastingzaken	36%	29%	28%	29%	25%

De analyses laten wel zien dat op alle rechtsgebieden de verschillen tussen rechtbanken in het MK-aandeel zeer groot zijn. Dit kan duiden op verschillen in zaken tussen rechtbanken, maar ook op verschillen tussen rechtbanken in de beoordeling of een zaak MK-waardig is. In welke mate dat laatste het geval is kan niet op basis van dit cijfermateriaal worden vastgesteld.

In tabel 7a in bijlage 2 zijn de uitkomsten per rechtsgebied en per rechtbank te zien. Hieronder wordt per rechtsgebied de stand van zaken beschreven.

De streefpercentages bij de rechtbanken voor handelszaken (10 procent) en familierechtelijke zaken (3 procent) worden vaak niet gerealiseerd.

Het MK-aandeel handelszaken is zeer sterk toegenomen van 5 procent in de periode 2007 t/m 2011 tot 10 procent in 2013. Dit leek vooral het gevolg van de competentiewijziging waardoor de minder complexe zaken naar de kantonrechter 'verhuisden', maar in 2014 daalde het aandeel weer naar 8 procent, wat ook de uitkomst in 2015 was.

Voor handelszaken en familierechtelijke zaken wordt sturing op het behalen van de norm soms bemoeilijkt door de beperkte financiële ruimte. Bij de financiering van zaken binnen deze rechtsgebieden vindt geen aparte compensatie plaats voor de relatief dure afdoening door drie rechters, en men is dan soms niet in staat de MK-behandeling te intensiveren.

Lage MK-percentages bij handelszaken waren in 2015 over het algemeen het gevolg van het zaaksaanbod, dat wil zeggen dat in het algemeen MK-waardige zaken ook door de MK zijn afgedaan.

De verschillen tussen rechtbanken in MK-aandeel zijn op beide rechtsgebieden zeer groot. Zo werd in Amsterdam en Oost-Brabant in de afgelopen drie jaar slechts één op de duizend familiezaken door de MK behandeld en in Den Haag, Overijssel en Noord-Holland waren er dat 35 of meer op de duizend zaken.

Het MK-aandeel strafzaken is in 2015 gemiddeld genomen weer wat gedaald na de sterke toename in 2015.

Amsterdam heeft het hoogste aandeel MK-strafzaken, 22 procent. In Gelderland en Den Haag lag dat aandeel het laagst, 11 procent. Gemiddeld was het 14 procent. Door de individuele rechtbanken worden afspraken gemaakt met het Openbaar Ministerie in welke gevallen zaken voor de meervoudige kamer worden geïnterveerd. Over het algemeen worden MK-waardige zaken ook MK afgedaan. Wel zijn in de loop van 2015 bij de rechtbank Zeeland-West-Brabant nieuwe aanwinstafspraken gemaakt met het OM zodat in het vervolg de zwaardere PR-zaken op een meervoudige zitting gepland worden. Het MK-streefpercentage bij reguliere bestuurszaken is 10 procent. Bij vijf rechtbanken, Amsterdam, Den Haag en Midden-Nederland lag dat aandeel in de afgelopen twee jaar lager. In Midden-Nederland was dat ten dele het gevolg van een krappe rechtersbezetting en werkdruk.

Het MK-aandeel voor **vreemdelingenzaken** lag in de afgelopen jaren bij de meeste rechtbanken beneden het streefpercentage van 5 procent. Daarbij fluctueren die aandelen per rechtbank van jaar tot jaar enorm. Dat is het gevolg van het zaaksaanbod: geen van de rechtbanken meldt dat dit komt omdat MK-waardige zaken door slechts één rechter moesten worden behandeld.

Het MK-aandeel voor rijksbelastingzaken lag in 2015 nergens duidelijk onder het streefpercentage van 25 procent.

Samenhang met grootte van of efficiency bij de rechtbank?

Op geen van de rechtsterreinen was een structureel verband te zien tussen de mate van MK en de mate van (kosten)productiviteit op het betreffende rechtsterrein, noch tussen de mate van MK en de grootte van de rechtbank.

Aandeel MK bij de gerechtshoven

In onderstaande tabel is te zien dat sinds 2007 het MK-aandeel bij de gerechtshoven landelijk sterk is toegenomen. De laatste jaren is het tamelijk stabiel op of boven de streefpercentages.

Tabel 6: gerechtshoven, MK-aandeel naar rechtsgebied

	2012	2013	2014	2015	Streef %
Strafzaken	95%	92%	91%	89%	85%
Belastingzaken	94%	92%	90%	92%	90%

Uit tabel 7b in bijlage 3 blijkt dat alle hoven in 2015, het MK-streefpercentage (90 procent) bereikt hebben bij de behandeling van **belastingzaken** of daar dicht in de buurt zaten.

Bij de behandeling van **strafzaken** werd het gewenste MK-percentage (85 procent), door alle hoven gehaald of kwam daar duidelijk boven uit.

De verschillen in MK-aandelen tussen de gerechtshoven zijn de laatste jaren klein. In 2007 en 2008 waren de verschillen nog groot.

3.5 Mate van permanente educatie (PE)

Een norm voor de mate van permanente educatie (PE) vormt een waarborg voor het verbreden en verdiepen van vakinhoudelijke kennis en vaardigheden. Rechters, raadsheren en juridisch medewerkers kunnen daartoe cursussen volgen bij het opleidingscentrum SSR, interne cursussen, vakinhoudelijke seminars, cursusweken, werklunches bezoeken, stages lopen etc.

De norm houdt in dat elke rechter, raadsheer of juridisch medewerker minimaal 90 uur verspreid over drie jaar aan opleiding besteedt. Het kengetal geeft aan welk percentage van de medewerkers aan die minimumnorm voldoet, waarbij 100 procent het streven is. Het percentage medewerkers dat de norm niet haalt betekent overigens niet dat zij in het geheel niets aan permanente educatie hebben gedaan: immers ook 89 uur PE in drie jaar wordt gezien als het niet halen van de norm.

Het PE-percentage is in de periode 2011 tot en met 2013 afgenomen mede als gevolg van organisatieveranderingen en toegenomen productiedruk. In 2014 en in 2015 is het over het algemeen weer sprake van een toename, maar die is nog onvoldoende. Wel ligt de mate van permanente educatie bij CBb en CRvB veel hoger dan bij rechtbanken en gerechtshoven.

Ondanks de aandacht bij de gerechten voor opleiding en het sturen op de norm voor PE, blijkt het moeilijk de norm te halen. Deels is dit het gevolg van langdurig ziekten, onvoldoende aansluitend cursusaanbod voor meer ervaren medewerkers, regelmatig annuleren van cursussen door de cursusorganisatie, registratie en definitie issues, het net niet halen van de normuren of het moeilijk inlopen van een tekort aan uren in een bepaald jaar vanwege het driejaars-karakter van de norm. Het heeft ook te maken met een moeilijk doorbreekbaar patroon en is het een cultuurkwestie dat de afdoening van zaken vóór zaak overstijgende kwaliteit gaat. Opleiding en kennisbevordering komt als 'extra' bovenop het werk en wordt nog niet altijd gezien als integraal onderdeel van het werk. De opleidingsvisitatie die in 2016 wordt gehouden zal naar verwachting inzichten en aanbevelingen geven over de realiseerbaarheid van de norm en het doorbreken van bovengenoemd patroon.

Tabel 7a: mate van permanente educatie, 2011 t/m 2015: rechters en raadsheren

	rechtbanken	gerechtshoven	crvb	cbb
2011	76%	69%	100%	76%
2012	73%	60%	98%	78%
2013	71%	66%	80%	64%
2014	73%	67%	78%	74%
2015	76%	68%	88%	94%
2011-2015	0%	-1%	-12%	-24%

Tabel 7b: mate van permanente educatie, 2011 t/m 2015: juridisch medewerkers

	rechtbanken	gerechtshoven	crvb	cbb
2011	68%	70%	100%	91%
2012	62%	55%	97%	84%
2013	57%	60%	81%	38%
2014	61%	48%	99%	84%
2015	63%	59%	93%	79%
2011-2015	-7%	-16%	7%	-13%

PE rechtbanken

Uit tabel 7 a en b blijkt dat het PE-percentages rechters in de rechtbanken na 2013 (71 procent) licht toenam, naar 76 procent in 2015. Dat is even hoog als in 2011. Bij de juridische medewerkers is de permanente educatie in de afgelopen twee jaar toegenomen naar 63 procent. Dat is wel nog steeds lager dan de 68 procent in 2011.

De onderlinge verschillen tussen rechtbanken zijn nog groot (zie tabel 14a, bijlage 2). Landelijk gemiddeld over de afgelopen drie jaar voldeed 73 procent van de rechters in de rechtbanken aan de PE norm. Het liep van 62 procent in Oost-Brabant tot 86 procent in Midden-Nederland.

Bij juridische medewerkers was het gemiddeld 60 procent; van 44 procent in Rotterdam en 47 procent in Den Haag en Oost-Brabant tot 70 procent en hoger in Overijssel, Midden-Nederland en Amsterdam.

Naast de verschillen tussen rechtbanken, blijken rechtbanken met een hoge mate van PE bij rechters ook een hoge mate van PE bij de juridische medewerkers in dat gerecht te hebben.

Beide uitkomsten vormen een indicatie dat bij de gerechten met een lage graad van permanente educatie nog een sterke verbetering mogelijk is.

Samenhang met grootte van of efficiency bij de rechtbank?

De mate van permanente educatie hangt niet structureel samen met de grootte van de rechtbank, noch met de (kosten)productiviteit bij de rechtbank.

PE gerechtshoven en bijzondere colleges

Uit tabel 7 blijkt dat het PE-percentages raadsheren bij gerechtshoven in 2015 met 68 procent stabiel bleef. Ook vergeleken met 2011 is de permanente educatie bij raadsheren vrijwel gelijk gebleven.

Bij de juridisch medewerkers van de hoven is de sterke afname uit 2014 weliswaar ongedaan gemaakt in 2015, maar het PE-percentages voor deze groep is met 59 procent nog steeds laag. In vergelijking met de 70 procent uit 2011 is sprake van een sterke afname.

In tabel 14b, bijlage 3, zijn de uitkomsten per gerechtshof te zien. De onderlinge verschillen tussen gerechtshoven zijn nog groot. Landelijk gemiddeld over de afgelopen drie jaar voldeed 67 procent van de raadsheren in de gerechtshoven aan de PE norm. Het liep van 53 procent in Arnhem-Leeuwarden tot 78 procent in Den Haag.

Bij juridische medewerkers was het gemiddeld 56 procent; van 41 procent in Arnhem-Leeuwarden tot 73 procent in Den Haag.

Het PE-percentages raadsheren blijkt enigszins samen te hangen met dat van juridisch medewerkers: als een gerechtshof op de ene hoog scoorde, was gemiddeld genomen de andere score ook hoog. In Den Haag is de PE gemiddeld relatief hoog voor zowel raadsheren als juridisch medewerkers en in Arnhem-Leeuwarden relatief laag.

3.6 Publicatiegraad van uitspraken

Het openbaar maken van uitspraken behoort tot de taken van de Rechtspraak. Het is van belang voor de kenbaarheid van het recht en de bevordering van rechtseenheden transparantie.

Iedere uitspraak wordt gepubliceerd¹⁹ van:

- a. de Hoge Raad der Nederlanden;
- b. de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State;
- c. de Centrale Raad van Beroep;
- d. het College van Beroep voor het bedrijfsleven;
- e. de Ondernemingskamer van het Gerechtshof Amsterdam;
- f. de Afdeling Intellectuele Eigendom bij de Rechtbank Den Haag en
- g. de Pachtkamer van het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden,

voor zover de zaak niet kennelijk ongegrond of niet-ontvankelijk is verklaard en/of met een standaardformulering is afgedaan.

Voor de overige gerechten zijn de publicatiecriteria in grote lijnen: het belang van de uitspraak voor jurisprudentie en rechtsvorming en de interesse en belangen van burgers en het openbare leven. Zo worden altijd uitspraken gepubliceerd van zaken die aandacht hebben gehad van de publieke media. Uitspraken in strafzaken met een onvoorwaardelijke gevangenisstraf van vier jaar of meer of TBS worden ook altijd gepubliceerd. Prejudiciële vragen aan het Hof van Justitie van de EU en uitspraken in zaken waarin die vragen speelden worden ook gepubliceerd.

Het totaal aantal jaarlijks gepubliceerde uitspraken²⁰ op rechtspraak.nl is in 2015 toegenomen van 22.800 tot 25.100. De grootste toename vond plaats in de periode 2007 t/m 2011, van 17 duizend naar ruim 24 duizend.

De ontwikkeling in de publicatiegraad, het aantal gepubliceerde uitspraken afgezet tegen het aantal potentieel relevante uitspraken²¹, is iets anders. In de loop der jaren vond een toename plaats van 19 op de duizend in 2007 naar 26 op de duizend uitspraken in 2011 en 31 op de duizend in 2015.

Tabel 8: gepubliceerde uitspraken (inclusief VK)

	2007	2011	2012	2013	2014	2015
aantal gepubliceerde uitspraken	17.100	24.100	23.200	22.200	22.800	25.100
per 1.000 rechtszaken	19	26	28	25	26	31

Publicatiegraad rechtbanken

Een volledig overzicht van de publicatiegraad per rechtbank geeft tabel 14a in bijlage 2. De vreemdelingenzaken zijn buiten beschouwing gelaten, omdat publicatie daarvan vrijwel altijd door of namens de rechtbank Den Haag plaatsvindt en daarmee de vergelijkbaarheid tussen rechtbanken zou verstoren. Bij de rechtbanken verdubbelde de publicatiegraad van uitspraken sinds 2007. In 2007 waren het er circa 8 op de duizend zaken, 14 op de duizend in 2014 en 17 op de duizend in 2015.

¹⁹ 'Besluit selectiecriteria uitsprakendatabank Rechtspraak.nl', op www.rechtspraak.nl.

²⁰ Deze rapportage gaat over de gerechten waarvoor de Raad voor de rechtspraak de zorg heeft: de Hoge Raad en de Raad van State vallen daar buiten.

²¹ Afdoeningen waarvan publicatie vrijwel nooit interessant is (verstekzaken, intrekkingen en afdoeningen zonder uitspraak) zijn buiten beschouwing gelaten.

Tabel 9: rechtbanken, gepubliceerde uitspraken (zonder VK)

	2007	2011	2012	2013	2014	2015
aantal gepubliceerde uitspraken	8.320	11.860	12.246	11.055	10.869	11.964
per 1.000 rechtszaken	8	15	17	14	14	17

De verschillen tussen rechtbanken zijn, ook meerjarig, groot. In de periode 2013-2015 publiceerde Overijssel veruit het vaakst, circa 23 op de duizend uitspraken. Daarna Gelderland met 18 en Oost-Brabant met 17 op de duizend.

Het minst publiceerde Rotterdam, circa 10 op de duizend uitspraken. Daarna volgden Zeeland-West-Brabant met 12 en Noord-Holland en Limburg met ieder 13 op de duizend. De andere rechtbanken zaten niet ver van het driejaars-gemiddelde van 15 op de duizend uitspraken.

Samenhang met grootte van of efficiency bij de rechtbank?

De mate van publicatie van uitspraken hangt noch samen met de grootte van de rechtbank, noch met de (kosten)productiviteit.

Publicatiegraad gerechtshoven

Een volledig overzicht van de publicatiegraad per gerechtshof geeft tabel 14b in bijlage 3. Bij de gerechtshoven nam de publicatiegraad in de periode 2007 t/m 2011 sterk toe van 57 op de duizend uitspraken naar 114. In 2015 was een verdere toename te zien, van 116 op de duizend in 2014 naar 141 op de duizend.

Tabel 10: gerechtshoven, gepubliceerde uitspraken

	2007	2011	2012	2013	2014	2015
aantal gepubliceerde uitspraken	3.197	6.861	5.665	6.102	6.875	7.565
per 1.000 rechtszaken	57	114	97	103	116	141

De verschillen tussen hoven zijn sinds 2014 groot. Over de laatste drie jaar gezien (2013 t/m 2015), valt op dat hof Amsterdam en 's-Hertogenbosch relatief veel publiceerden en Den Haag relatief weinig:

- Amsterdam: 152 op de duizend uitspraken
- 's-Hertogenbosch: 142
- Arnhem-Leeuwarden: 109
- Den Haag: 91
- Gemiddeld alle hoven: 12

3.7 Klachten

Nederland kent een voor alle gerechten uniforme klachtenregeling. Men kan een klacht indienen over een gedraging van een medewerker van het gerecht of over de bedrijfsvoering van het gerecht.

Over de inhoud van een uitspraak van een rechter of een beslissing van een rechter tijdens de behandeling van de zaak, kan niet worden geklaagd. Daar kan alleen een hogere rechter over oordelen. De klachtenprocedure zou anders een verkapt rechtsmiddel worden en daar is de klachtenprocedure niet voor bedoeld.

Landelijk beeld

In 2015 werden 2.079 klachten ingediend, ongeveer evenveel als in 2014. Over een langere periode bezien is het aantal klachten sterk toegenomen, met 47 procent in vergelijking met 2011.

Tabel 11: ingediende klachten, 2011 t/m 2015

	2011	2012	2013	2014	2015	Groei 2015 t.o.v. 2011
Rechtbanken	1.246	1.213	1.539	1.825	1.831	70%
Gerechtshoven	161	183	229	226	209	75%
CRvB	0	0	21	18	29	Niet van toepassing
CBb	5	2	3	1	10	Niet van toepassing
totaal	1.412	1.398	1.794	2.070	2.079	47%

Er zijn geen aanwijzingen, in bijvoorbeeld de uitkomsten van de klantwaarderingsonderzoeken, dat de gerechten in de afgelopen jaren daadwerkelijk slechter zijn gaan functioneren.

De klachtentoeename hangt mogelijk samen met het mondiger worden van de burger. Ook is de mogelijkheid om een klacht in te dienen steeds laagdrempeliger geworden. Zo heeft het digitale klaagschrift in 2011 een meer centrale plaats gekregen op rechtspraak.nl, waardoor het eenvoudiger is geworden om een klacht in te dienen. Daarnaast is men bij gerechten een uiting van ongenoegen sneller als klacht gaan aanmerken.

Om de omvang van gegronde klachten in perspectief te zetten, het volgende: in 2015 werden door de gerechten circa 1,7 miljoen zaken afgehandeld. Dus het ging om 2,7 gegronde klachten per 10.000 zaken en gemiddeld 27 gegronde klachten per gerecht.

Klachten gingen over het gebruik van onjuiste naam- of adresgegevens, het niet dan wel niet tijdig of juist reageren op verzoeken om informatie, de hoogte van het geheven griffierecht. Ook werden klachten ingediend over de zittingsplanning, zoals lange wachttijden en herhaald uitstellen van de zitting, het niet op de hoogte zijn van uitstel van een uitspraak, het niet ontvangen van stukken/ oproepingen en de late verzending van de uitspraak.

Bij rechters ging het over de wijze waarop een zaak of een klager op zitting is behandeld, zoals vooringenomenheid, partijdigheid en gebrek aan professionaliteit. Verder werden genoemd het gevoel gedwongen akkoord te gaan met een schikking en de behandeling van een kort geding en de bodemzaak door dezelfde rechter. Klachten over griffiers, administratief medewerkers en bodes liggen voor het merendeel in de communicatiesfeer.

Onderverdeeld naar type klacht is het beeld:

- minder dan een derde ging over rechterlijke beslissingen (klachten die niet ontvankelijk zijn)
- ongeveer een tiende ging over de bejegening: dat aandeel was een aantal jaren geleden hoger
- ongeveer één op de zes ging over de tijdsduur van de procedure
- rond vier op de tien klachten gingen over administratieve fouten en overige zaken.

Het aantal gegronde klachten nam in de periode 2011 t/m 2015 met driekwart toe van 264 naar 460. Die toename is niet alleen het gevolg van de toename van het aantal klachten, maar ook van de toename van het percentage gegrond: dat nam toe van 19 procent tot 22 procent, zoals in tabel 12 (bovenste regel) is te zien.²²

Tabel 12a: gegronde klachten, 2011 t/m 2015

	2011	2012	2013	2014	2015	Groei 2014 t.o.v. 2010
% gegronde klachten	19%	19%	21%	21%	22%	17%
rechtbanken	246	238	328	403	425	73%
gerechtshoven	18	28	46	24	30	67%
CRvB en CBb	0	0	1	1	5	-
totaal	264	266	375	428	460	74 %

Tabel 12b: gegronde klachten per 10.000 zaken, 2011 t/m 2015

	2011	2012	2013	2014	2015	Groei 2014 t.o.v. 2010
rechtbanken	1,4	1,5	2,0	2,4	2,6	80%
gerechtshoven	3,0	4,8	7,8	4,4	5,6	87%
totaal	1,5	1,6	2,2	2,4	2,7	86%

Verschillen tussen rechtbanken in klachtenomvang

In tabel 14a in bijlage 2 zijn per rechtbank de cijfers te vinden over het aantal klachten in verhouding tot het aantal rechtszaken, het percentage gegronde klachten en het belangrijkste klachten-kengetal: het aantal gegronde klachten in verhouding tot het aantal rechtszaken.

Het aantal klachten bij de rechtbanken is de laatste jaren aan het toenemen. In 2015 zijn elf klachten per 10.000 zaken ingediend; een verdubbeling in vergelijking met 2010. Ongeveer 23 procent van de klachten bleek in 2015 gegrond. Dat houdt in dat er 425 gegronde klachten waren, dat wil zeggen gemiddeld 39 per rechtbank.

In 2015 waren er bij rechtbanken gemiddeld 2,6 gegronde klachten op de 10.000 zaken, zoals figuur 14 laat zien. De verschillen tussen rechtbanken kunnen groot zijn.

²² Bij rechtbanken nam het percentage gegrond toe van circa 20 procent tot 23 procent en bij de gerechtshoven van circa 11 procent tot 15.

Figuur 14: rechtbanken, gegronde klachten per 10.000 zaken, 2013 t/m 2015

Rechtbanken	2013 t/ m 2015	2015
Overijssel	0,8	1
Limburg	0,8	0,9
Zeeland-West-Brabant	1,2	1,1
Amsterdam	1,6	2,2
Noord-Holland	2,2	1,5
Den Haag	2,5	2,7
Rotterdam	2,6	2,4
Noord-Nederland	2,7	5,2
Oost-Brabant	2,9	3,2
Gelderland	2,9	3,4
Midden-Nederland	4,3	4,1
Midden-Nederland	2,3	2,2

Het varieerde in de periode 2013 t/m 2015 gemiddeld van 1,2 of minder per 10.000 zaken in Overijssel, Limburg, Zeeland-West-Brabant tot 4,3 in Midden-Nederland. Bij de rest van de rechtbanken lag het rond het gemiddelde. Opvallend was verder dat in Noord-Nederland in 2015 plotseling sprake was van een zeer sterke toename.

Samenhang met grootte van of efficiency bij de rechtbank?

Het relatieve aantal gegronde klachten blijkt niet samen te hangen met de grootte van de rechtbank.

Wel is de laatste twee jaar een beperkte samenhang te zien tussen kostenproductiviteit en het relatieve aantal ingediende klachten <verhoudingsgewijs wat meer ingediende klachten bij productievere rechtbanken>, maar als we kijken naar het aandeel gegronde klachten per 10.000 zaken verdwijnt dat verband.

Verschillen tussen gerechtshoven in klachtenomvang

Het klachtenniveau bij de gerechtshoven is de laatste jaren stabiel op rond de 40 per 10.000 rechtszaken. Ongeveer 15 procent van de klachten bij de hoven was in 2015 gegrond. Dat percentage gegrond fluctueert over de jaren sterk, tussen de 8 procent en 20 procent. In 2015 kwam het neer op 7,5 gegronde klacht per gerechtshof.

Het aantal gegronde klachten bedroeg 5,6 op de 10.000 zaken in 2015, zoals figuur 15 laat zien. Het driejaarsgemiddelde was 5,9.

De verschillen tussen hoven zijn groot. Den Haag had in 2013 t/m 2015 verhoudingsgewijs met het laagste aantal gegronde klachten te maken en Amsterdam met het hoogste. In 's-Hertogenbosch steeg in 2015 het aantal gegronde klachten sterk.

Figuur 15: gerechtshoven gegronde klachten per 10.000 zaken, 2013 t/m 2015

Gerechtshoven	2013 t/ m 2015	2015
Den Haag	3,3	2,1
Arnhem-Leeuwarden	5,0	2,9
's Hertogenbosch	5,5	8,7
Amsterdam	11,0	5,6
Totaal	5,9	11,0

3.8 Wrakingen

Wrakingsverzoeken

In Nederland heeft iedere burger recht op een onpartijdige rechter. Wie betrokken is in een rechtszaak en goede redenen heeft om te denken dat de rechter een zaak niet onpartijdig kan beoordelen, kan vragen deze rechter te laten vervangen door een andere rechter. We noemen dat een verzoek tot wraking.²³

Vanaf ongeveer 2007 werd de rechter steeds meer gewraakt tot en met 2012. In de twee daarop volgende jaren stopte die trend, maar 2015 was wat dat betreft een recordjaar. Er werden 713 wrakingsverzoeken ingediend, bijna honderd, dat wil zeggen 15 procent meer dan in 2014.

Overall was sprake van een toename. Bij de Centrale Raad van Beroep (CRvB) was de toename het sterkst, van 24 in 2014 tot 56 in 2015. Overigens bleek er van de wrakingen bij de CRvB geen enkele gegrond.

Bij de gerechtshoven werd 97 keer een wrakingsverzoek gedaan, een toename met ongeveer een tiende. Bij de rechtbanken waren het er 558, eveneens een toename met ongeveer een tiende. Dat het aantal wrakingsverzoeken bij de rechtbanken het hoogst is bevreemdt niet, aangezien er meer rechtbanken zijn en daar de meeste rechtszaken worden behandeld.

Tabel 13: wrakingsverzoeken, 2009 t/m 2015

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Totaal	418	529	587	659	626	620	713
rechtbanken	238	388	450	518	479	506	558
gerechtshoven	85	107	107	121	122	89	97
CRvB	50	34	30	20	23	24	56
CBb	0	0	0	0	2	1	2

De 714 wrakingsverzoeken in 2015 moeten in het licht gezien worden van de afhandeling jaarlijks van circa 1,7 miljoen zaken. Daarvan waren ongeveer negenhonderdduizend rechtszaken op tegenspraak, de groep zaken waarin wrakingsverzoeken voorkomen. Dit betekent dat bij ongeveer 8 op de tienduizend rechtszaken op tegenspraak een wrakingsverzoek werd gedaan. Waarbij aangetekend dat soms meer wrakingsverzoeken per zaak kunnen voorkomen.

Gehonoreerde wrakingen

Als de wrakingskamer vindt dat een rechter terecht wordt gewraakt, kan dat twee dingen betekenen: de rechter is in de betreffende zaak partijdig, of er is een schijn van partijdigheid. Ook de schijn van partijdigheid moet worden voorkomen. Daarom wordt ook bij schijn van partijdigheid een rechter van de zaak gehaald. Dat zegt overigens niets over zijn functioneren in andere zaken. Hij kan dus gewoon andere zaken gaan behandelen.

Slechts een gering deel van de wrakingsverzoeken wordt daadwerkelijk gehonoreerd, gemiddeld tussen de 4 en 5 procent per jaar. In 2015 waren er 32 gehonoreerde

²³ Achtergronden van het wrakingsinstrument en het gebruik ervan staan beschreven op www.rechtspraak.nl onder de titel themadossiers onder het tabblad 'Recht in Nederland'.

wrakingsen, zoals in onderstaande tabel is te zien. Het aantal gehonoreerde wrakingsen fluctueert in de loop der jaren wel, maar loopt niet structureel op.

Tabel 14: gehonoreerde wrakingsverzoeken 2009 t/m 2015

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Totaal	15	21	36	42	21	25	32
rechtbanken	15	16	33	38	12	20	25
gerechtshoven	0	5	3	4	8	5	7
CRvB en CBb	0	0	0	0	1	0	0

De cijfers per rechtbank zijn te vinden in bijlage 2, tabel 14a, en voor de gerechtshoven in bijlage 3, tabel 14b.

Het aantal ingediende wrakingsen en gehonoreerde wrakingsen verschilt per gerecht van jaar tot jaar en daarbij zijn de aantallen per gerecht bijzonder klein: het gaat bijvoorbeeld om gemiddeld één tot twee gehonoreerde wrakingsen per rechtbank. Om die redenen is het niet zinvol hier vergelijkingsanalyses per rechtbank uit te voeren.

3.9 Mediation binnen de Rechtspraak

Rechters kunnen tijdens een gerechtelijke procedure de keus voor mediation aan partijen voorleggen. Bij mediation proberen partijen onder begeleiding van een onafhankelijke bemiddelaar, de mediator, gezamenlijk het conflict op te lossen. Deze mediator helpt partijen de belangen en standpunten helder te krijgen en zal zelf geen standpunt innemen. Partijen kunnen ook niet-juridische aspecten bij de oplossing betrekken. Als partijen kiezen voor mediation wordt de rechtszaak stilgelegd (geschorst). Wordt men het tijdens de mediation niet of slechts gedeeltelijk met elkaar eens, dan kan de gerechtelijke procedure worden voortgezet. Als men met behulp van de mediator erin slaagt een oplossing te vinden dan wordt de rechtszaak beëindigd. In de kengetallenanalyse worden mediations die met gehele of gedeeltelijke overeenstemming zijn afgesloten beschouwd als geheel of gedeeltelijk geslaagde mediations.

De gepresenteerde kengetallen betreffen afgeronde mediations in handelszaken, familiezaken, kantonzaken, strafzaken en rechtszaken in het bestuursrecht, behalve vreemdelingenzaken.

Het aantal afgeronde mediations per gerecht is in de presentatie van de tabellen 14a en 14b gerelateerd aan het aantal afgedane relevante rechtszaken: verstekzaken zijn daarbij bijvoorbeeld buiten beschouwing gelaten.

Alvorens de uitkomsten bij afzonderlijke rechtbanken en gerechtshoven te bespreken, volgt hier eerst het landelijke beeld van gestarte en afgeronde mediations.

Landelijk beeld

Het belangrijkste argument voor de rechter om de zaak naar een mediator te verwijzen is dat partijen in de toekomst met elkaar verder moeten. Ook de gedachte dat een rechterlijke uitspraak geen echte oplossing biedt voor het conflict, wordt regelmatig als reden genoemd. Het is daarom niet verwonderlijk dat het leeuwendeel van de mediations bij de rechtbanken plaatsvinden in het familierecht, ruim 7 op de 10 van de gestarte mediations. Ze gaan bijvoorbeeld over ouderschapsplan, gezag en omgang en alimentatie.

In de periode 2007 t/m 2010 nam het aantal gestarte mediations toe tot ruim 3.900. In 2011 nam dat sterk af en daarna schommelde het tussen de 2.800 en 2.400 per jaar. De daling na 2010 heeft verschillende oorzaken. Steeds vaker vindt mediation al vóór de rechtszaak plaats en niet tijdens de rechtszaak. Via andere instanties (bijvoorbeeld maatschappelijk werk of jeugdzorg) dan het mediationbureau bij de Rechtspraak, wordt vaker geprobeerd om tot een oplossing van het conflict te komen.

Een andere oorzaak is dat rechters meer bedreven zijn geworden in conflict diagnose, waardoor partijen sneller tot een schikking komen, zonder mediation. Ook heeft het vervallen per 1 januari 2011 van de stimuleringsbijdrage (eerste 2,5 uur gratis voor betalende partijen) een rol gespeeld.

Ten slotte nam het aantal gestarte mediations op het rechtsgebied bestuursrecht (inclusief belastingrecht) in de periode na 2010 sterk af van bijna 800 naar ruim 50 in 2015. Dit komt doordat de zaaksbehandeling in het bestuursrecht is gewijzigd, met snel een regiezitting, waardoor voor de zitting geen schriftelijk mediationaanbod meer wordt gedaan.

Tabel 15: mediations, 2010 t/m 2015

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
verwijzingen naar mediation	4.311	3.067	2.716	3.152	3.010	2.918
gestarte mediations	3.937	2.740	2.429	2.827	2.642	2.435
percentage overeenstemming (geheel of gedeeltelijk)	57%	56%	54%	56%	59%	60%

Circa 60 procent van de mediations leidde in 2015 tot overeenstemming: 50 procent volledige overeenstemming en 10 procent gedeeltelijke overeenstemming. Het percentage overeenstemmingen is, na enkele jaren van daling, weer toegenomen, onder andere door het relatief hoge slagingspercentage bij 'strafmediations'. Mediation of bemiddeling blijkt ook in het strafrecht positieve effecten te kunnen hebben, te weten een daling van het recidivepercentage, reductie van kosten en meer tevredenheid bij slachtoffers. Herstellende gesprekken kunnen daarnaast de sociale cohesie bevorderen. Mediation in strafzaken is eind 2013 als experiment gestart²⁴. In 2015 zijn ruim 260 strafmediations afgerond. Het slagingspercentage is er, met ruim 8 op de tien, bovengemiddeld.

Verschillen tussen rechtbanken in mediation

Het mediationgebruik (afgeronde mediations) bij de rechtbanken is sterk afgenomen: van ruim 8 op de duizend in 2010 via circa 6,7 op de duizend in de periode 2012 t/m 2014 naar 4,9 in 2015. De verschillen tussen de rechtbankregio's in mediationgebruik zijn groot.

Het aandeel (deels) geslaagde mediations bij de rechtbanken was in 2015 gemiddeld 61 procent. Dat is een toename in vergelijking met de jaren ervoor. Er zijn wel verschillen in slagingspercentage, maar die zijn beperkt.

Figuur 16 laat zien dat de verschillen tussen rechtbankregio's aanzienlijk zijn, zowel in het mediationgebruik als in het aantal (geheel of gedeeltelijk) met succes afgeronde mediations per duizend rechtszaken.

De laatste 2 jaar was het relatieve aantal geslaagde mediations in Noord-Holland (5,6),

²⁴ Zie 'Bypass in het strafproces', Rechtspraak, juni 2015, Raad voor de rechtspraak.

Midden-Nederland (5,3) en Rotterdam (4,7) relatief het hoogst. In Noord- Nederland (1,3), Limburg (2,0) en Gelderland (2,3) het laagst.

Figuur 16: rechtbanken, mediations met overeenstemming per 1.000 zaken, gemiddelde 2014 en 2015.

Rechtbanken	met overeenstemming afgeronde mediatons	afgeronde mediatons
Noord-Nederland	1,3	2,5
Limburg	2,0	4,0
Gelderland	2,3	3,9
Zeeland-West-Brabant	2,4	4,2
Oost-Brabant	2,5	4,8
Den Haag	3,2	5,7
Overijssel	4,1	6,6
Amsterdam	4,4	6,7
Rotterdam	4,7	7,8
Midden-Nederland	5,3	8,5
Noord-Holland	5,6	8,9
Totaal	3,5	5,8

Samenhang met andere kengetallen?

Analyses over de jaren heen maken duidelijk dat de mate van gebruik van mediation niet structureel samenhangt met de grootte van de rechtbank of de kostenproductiviteit. Evenmin blijkt er samenhang tussen de mate van gebruik van mediation en de mate waarin mediations slagen. Dit houdt in dat rechtbanken waarbij vaker gebruik werd gemaakt van mediation, niet te maken hadden met een duidelijk geringere slagingskans.

Verschillen tussen gerechtshoven in mediation

Bij de gerechtshoven fluctueerde het mediationgebruik de laatste jaren tussen de 7 en 10 op de duizend zaken. In 2015 was het 10 op de duizend. Daarvan slaagde 48 procent deels of geheel.

Figuur 17 laat zien dat de verschillen tussen de afzonderlijke gerechtshoven groot zijn. De laatste twee jaar bezien, is vooral het hoge aantal (deels) geslaagde mediations bij hof 's-Hertogenbosch (8,9) opvallend.

Figuur 17: gerechtshoven, mediations met overeenstemming per 1.000 zaken, gemiddelde 2014 en 2015.

Gerechtshoven	met overeenstemming afgeronde mediatons	afgeronde mediatons
Den Haag	4,0	3,7
Arnhem-Leeuwarden	1,7	5,2
Amsterdam	2,7	7,2
's herthogenbosch	3,5	8,5
Totaal	8,9	11,0

3.10 Appelpercentages

3.10.1 Algemeen

Partijen in een rechtszaak kunnen tegen de uitspraak in hoger beroep gaan om de zaak opnieuw te laten beoordelen. Het kan gaan om een herbeoordeling en aanvulling van feiten, van rechtsvragen en van motiveringen. Het hoger beroep heeft, in het verlengde van deze controlefunctie en herkansingsfunctie, ook een belangrijke functie in de rechtsontwikkeling en het bewaken en bevorderen van de rechtseenheid.

Het appelpercentage zegt weliswaar iets over de acceptatie van uitspraken door partijen en de ontwikkeling hierin, maar het geeft geen rechtstreekse indicatie van de kwaliteit van rechtspreken in eerste aanleg of het functioneren van het rechtspreken bij een rechtbank.

Of en in hoeverre de appelpercentages en de gevonden verschillen tussen rechtbanken, beïnvloedbaar zijn door rechters en raadsheren of samenhangen met de kwaliteit van rechtspreken valt niet rechtstreeks uit de bestaande gegevens op te maken. Zo wordt niet systematisch, per zaak, bijgehouden wat de motieven zijn om in hoger beroep te gaan. Over het daarnaar uitgevoerde onderzoek, verderop meer.

Ook is het niet mogelijk informatie over de uitkomst van het hoger beroep in de analyses mee te nemen. Zo betekent vernietiging in hoger beroep van een vonnis niet automatisch dat door de rechter in eerste aanleg een onjuist oordeel is gegeven. Het oordeel van de hoger beroepsrechter kan bijvoorbeeld inhouden dat deze tot een andere beantwoording van een rechtsvraag is gekomen, waarover voordien nog geen duidelijkheid in de jurisprudentie bestond. Dit laatste is inherent aan de rechtsontwikkeling en rechtseenheid functie van het hoger beroep (en cassatie). Verder kan aanvulling van feiten (in vergelijking met behandeling in 1e aanleg) een rol hebben gespeeld bij afwijking van de rechterlijke beslissing in appel ten opzichte van het vonnis in 1e aanleg.

Het overgrote deel van de uitspraken in hoger beroep houdt stand en wordt door het hogere rechtscollège bevestigd. Daartoe kunnen ook worden gerekend die uitspraken die weliswaar op formele gronden worden vernietigd, maar waarbij het oordeel van de rechter in eerste aanleg materieel wel overeind is gebleven.

Een deel van de hoger beroepen wordt later ingetrokken. Sommige partijen gaan bijvoorbeeld in hoger beroep, omdat men daarmee de tijd krijgt het vonnis goed te bestuderen om daarna pas definitief te beslissen of men het hoger beroep doorzet of niet. Het aandeel intrekkingen verschilt per zaak type. Omdat het aantal intrekkingen (nog) niet per rechtbank bekend is, konden de gepresenteerde appelpercentages per gerecht niet geschoond worden van de latere intrekkingen. Bij de landelijke cijfers is overigens wel een appelpercentage gepresenteerd, geschoond van de intrekkingen.

Er is onlangs onderzoek uitgevoerd naar de redenen van rechtzoekenden om hoger beroep in te stellen.²⁵ Het onderzoek laat zien dat de gepercipieerde kwaliteit van de rechter en van de uitspraak in het algemeen slechts een beperkte rol spelen bij het al dan niet in hoger beroep gaan. Dat wil echter niet zeggen dat die kwaliteitsaspecten geen factoren kunnen zijn voor het verklaren van de verschillen tussen rechtbanken in de

²⁵ Marseille e.a. Motieven voor en waardering van hoger beroep, Research Memorandum 1/ 2016, Raad voor de rechtspraak.

mate waarin van vonnissen in hoger beroep wordt gegaan. Daar was het onderzoek niet op gericht.

Het ligt echter niet voor de hand dat de grote verschillen tussen regio's/rechtbanken in de mate van appel verklaard kunnen worden door verschillen in kwaliteit van rechtspreken. Uit de klantwaarderingsonderzoeken is immers gebleken dat de verschillen in (gepercipieerde) kwaliteit van rechtspreken beperkt zijn. De volgende motieven kwamen uit genoemd onderzoek naar voren. De verwachte kans op een gunstiger uitspraak in hoger beroep was op alle drie de rechtsgebieden het belangrijkste, maar in het strafrecht (bij vier op de vijf een reden voor appel) nog belangrijker dan bij civielrecht (bij drie op de vijf) en het bestuursrecht (bij één op de twee). In het strafrecht ging het om de geschatte kans om gelijk te krijgen dan wel de geschatte kans op een lagere straf of vrijspraak. Tevens was de omvang van de gevolgen van de uitspraak in eerste aanleg vaak (bij ruim één op de drie appellanten) een reden om in hoger beroep te gaan van vonnissen in civiele rechtszaken en strafrechtzaken. Men gaat vaker in hoger beroep naarmate de ernst van de gevolgen groter is, en in het civiele recht naarmate het financiële belang groter is. In het bestuursrecht speelde deze reden om in hoger beroep te gaan slechts bij één op de tien appellanten een rol. De kwaliteit van de uitspraak/ het vonnis was in het civiele recht relatief vaak van belang, bij twee van de vijf appellanten. In het strafrecht speelde dat bij één op de vijf appellanten een rol en in het bestuursrecht slechts bij één op de tien. De gepercipieerde kwaliteit van de rechter speelde bij rond een kwart van de appellanten een rol; weinig verschil daarin tussen bestuursrecht, civiel recht en strafrecht.

In het civiele recht ten slotte zijn bij één op de vijf ook de reeds gedane investeringen en verwachte kosten redenen om in hoger beroep te gaan of juist daarvan af te zien. Stress, de duur van de procedure en (geldelijke) kosten vormen belangrijke redenen om af te zien van hoger beroep.

In tabel 15a van bijlage 2 zijn de appelpercentages per rechtbank en per type rechtszaak te zien. Bij de presentatie van de cijfers is gewerkt met driejaarsgemiddelden om een voldoende aantal appelmaken per zaaksgroep over te houden om rechtbanken met elkaar te kunnen vergelijken en om zoveel mogelijk toevallige fluctuaties te vermijden.

Samenvatting appelpercentages

Bij veel van de onderscheiden rechtsgebieden/rechtszaaktypen (dertien van de achttien) is het appelpercentage, over een middellange periode gezien²⁶, stabiel of neemt licht af. Bij de volgende vijf typen rechtszaken is de mate van appel wel structureel opgelopen:

- handelsrecht (waaronder consumentenrecht)
- strafzaken kinderrechter
- rechtszaken
- over rijksbelastingen
- WOZ-zaken (waardering onroerende zaken)
- bestuursrecht, uitgezonderd vreemdelingenrecht, sociale verzekeringen en sociale voorzieningen en ambtenarenrecht²⁷

²⁶ Van de periode 2009-2011 tot de periode 2013-2015.

²⁷ Bijvoorbeeld WMO en omgevingsvergunningen.

De appelpercentages lopen sterk uiteen al naar gelang het type geschil. Vooral van vonnissen in geschillen met de overheid gaat men vaak in hoger beroep: bij ambtenarenzaken, rijksbelastingzaken en (verlengde) asielprocedures in de helft van de gevallen of vaker.

Van vonnissen in overtredingszaken en uitspraken op het gebied van het familierecht gaat men het minst in hoger beroep, ongeveer vier procent.

Er bestaan grote verschillen tussen de elf rechtbankregio's in de mate van appel bij eenzelfde type rechtszaak, ook over een langere tijdperiode gezien. Alleen bij rechtszaken in het vreemdelingenrecht waren de verschillen tussen de rechtbanken beperkt.

Over het algemeen bleek er weinig samenhang tussen het appelpercentage bij de ene zaakgroep binnen een rechtbank en het appelpercentage bij een andere zaakgroep. Uitzondering vormden de strafzaken; bij rechtbanken met een hoge mate van appel van vonnissen van de politierechter bleek men ook relatief vaak in hoger beroep te gaan van vonnissen van de kinderrechter of van vonnissen van de meervoudige kamer.

3.10.2 Civiele procedures, mate van appel

De appellaten in civiele rechtszaken kunnen kantonzaken betreffen en nietkantonzaken. In onderstaande figuur is te zien wat het appelpercentage (driejaarsgemiddelde, 2013 t/m 2015) is voor verschillende typen civiele zaken of het is toegenomen (vergeleken met de periode 2009 t/m 2011) en of de verschillen tussen rechtbanken in appelpercentage (zeer) groot of juist beperkt zijn. Tevens is de mate van intrekking vermeld. Tekst en uitleg is te vinden in de alinea's eronder.

Appelpercentages civiele zaken, ontwikkelingen en vergelijkingen

	appel % 2013 tm 2015	Gemiddelde jaar groei*)	Verschillen tussen rechtbanken	Ingetrokken appellen %
handel kantonrechter	8%	-	zeer groot	28%
handel civiele rechter	38%	+++	groot	16%
kort gedingen	18%	=	groot	26%
familiezaken	4,4%	=	groot	10%

Handelszaken kantonrechter

In de berekeningen en tabellen zijn de verstekvonnissen (rond de driehonderdduizend per jaar) buiten beschouwing gelaten, omdat men daarvan vrijwel nooit in hoger beroep gaat. Ook los van de verstekvonnissen gaat men van de door de kantonrechter behandelde handelszaken relatief weinig in hoger beroep, circa 8 procent.

Er is sprake van een zeer lichte afname in de afgelopen jaren. Vóór 2012 lag het appelpercentage met 9 procent duidelijk hoger. Het is daarna gestabiliseerd op rond de 8 procent.

Het aandeel intrekkingen is in de afgelopen jaren vanaf 2013 sterk afgenomen van 35 procent in 2010/2012 tot heden 28 procent.

De verschillen tussen rechtbanken zijn bijzonder groot, ook over een langere tijd gezien. Het appelpercentage is in Den Haag en Noord-Nederland structureel het laagst

* sinds 2009-2011: + is licht 2% t/m 5%, ++ is sterk 6% t/m 10%, +++ is zeer sterk > 10%

(6 à 7 procent). In Amsterdam (bijna 13 procent) en Limburg (10 à 11 procent) is het structureel het hoogst. De andere gerechten wijken veel minder af van het landelijke gemiddelde.

Handelszaken civiele rechter

Van 38 procent van de vonnissen in handelszaken (bodenzaken) die door de civiele rechter (niet kantonrechter), in eerste aanleg zijn behandeld, werd in 2013-2015 in hoger beroep gegaan. Aannemelijk is dat dit appelpercentage hoger is dan bij kantonzaken door het grotere financiële belang van de zaak; men is minder geneigd om het erbij te laten zitten, er staat meer op het spel. De mate van appel is zeer sterk toegenomen bij alle rechtbanken; in de periode 2009-2011 was het nog slechts 18 procent. Een deel van de verklaring is dat als gevolg van de competentiewijziging het gemiddelde belang van de zaak sterk toegenomen en daarmee de bereidheid verder te procederen.

Na instelling van hoger beroep in civiele handelszaken wordt vervolgens in één op de zes gevallen (16 procent) het hoger beroep ingetrokken; dat is vrijwel niet gewijzigd in de afgelopen jaren.

De verschillen tussen de rechtbanken zijn groot en bestendig. Het laagste appelpercentage, ook over een langere tijd gezien, is in Noord-Nederland (32 procent). Het hoogste in Limburg en in Overijssel (meer dan 45 procent).

Kort gedingen

Van kort gedingen gaat men gemiddeld in 18 procent van de zaken in hoger beroep. Ruim een kwart van deze hoger beroepen wordt later ingetrokken.

De verschillen tussen rechtbanken in appelpercentage zijn groot. Het is structureel het hoogste in Noord-Nederland (circa 22 procent) en Limburg (circa 24 procent) en het laagst in Rotterdam en Oost-Brabant (circa 16 procent).

Familiezaken

Van familiezaken wordt zeer weinig, ruim 4 procent, in hoger beroep gegaan. Dit appelpercentage is stabiel in de tijd. Slechts ongeveer één op de tien hoger beroepen wordt later ingetrokken.

De verschillen tussen rechtbanken zijn groot. Het appelpercentage was structureel het laagste in Amsterdam en Overijssel (beneden de 4 procent) en het hoogste in Den Haag (5 procent en hoger).

3.10.3 Strafrechtelijke procedures, mate van appel

De verandering in gebiedsindeling in 2012 verstoort de continuïteit van de cijfers over strafzaken. Niet van alle zaken was de (juiste) rechtbank geregistreerd; van zaken via het CVOM, Functioneel Parket of Landelijk Parket, was na de organisatorische herindeling van de gerechten (HGK) soms niet duidelijk bij welke (nieuwe) rechtbank die hoorde. Daarom dienen de uitkomsten voor strafzaken met enige voorzichtigheid te worden gezien.

In onderstaande figuur is te zien wat het appelpercentage is voor verschillende typen strafzaken, de ontwikkeling daarin en of de verschillen tussen rechtbanken beperkt zijn of juist (zeer) groot.

Kantonrechter, overtredingszaken

Van overtredingszaken, die door de kantonrechter worden behandeld, gaat men zelden, 3 à 4 procent, in hoger beroep. Dat percentage is over een langere periode bezien, stabiel. Het aantal intrekkingen is zeer beperkt, ongeveer 6 procent. De verschillen tussen rechtbanken zijn zeer groot, maar de percentages kunnen per rechtbank fluctueren. Over de laatste 4 jaar bezien, heeft Rotterdam bij deze zaken structureel het laagste appelpercentage, minder dan 3 procent. In Noord-Holland ligt het boven de 5 procent.

Appelpercentages strafzaken, ontwikkelingen en vergelijkingen

	appel % 2013 tm 2015	Gemiddelde jaar groei*)	Verschillen tussen rechtbanken	Ingetrokken appellen %
kantonrechter overtredingszaken	3,4%	=	zeer groot	6%
politierechter (EK)	13%	=	zeer groot	10%
strafzaken EK kinderrechter	8%	+	zeer groot	21%
strafzaken meervoudige kamer (MK)	39%	=	groot	19%

Misdrijven algemeen

Er is een zeer sterk verband tussen de mate van hoger beroep van vonnissen van de drie soorten misdrijfzaken, politierechter, kinderrechter en meervoudige kamer. In Noord-Nederland en Limburg is de mate van hoger beroep op alle drie terreinen relatief laag. In Midden Nederland is het appelpercentage er juist relatief hoog. Amsterdam kent hoge appelpercentages bij de politierechter én de kinderrechter (maar gemiddeld bij de MK).

Politierechter

Van 13 procent van de vonnissen van de politierechter gaat men in hoger beroep. Dit is over meerdere jaren gezien stabiel. Het aantal hoger beroepen dat later wordt ingetrokken neemt wel steeds verder af en ligt nu op 10 procent. In de periode 2009-2011 was dat nog 20 procent. Het gevolg is dat het aandeel politierechterzaken dat in hoger beroep voor een tweede keer moet worden behandeld, structureel is toegenomen.

De verschillen tussen rechtbanken zijn groot, ook over een langere tijd gezien. Noord-Nederland en Limburg kenden structureel het laagste appelpercentage politierechtersvonnissen (circa 10 procent). In Midden-Nederland en Amsterdam ging men daarvan het meest (meer dan 15 procent) in hoger beroep.

Kinderrechter (EK)

Van de door de kinderrechter gevonnen EK-zaken ging ruim 8 procent in hoger beroep. Dat is in de afgelopen jaren toegenomen: in de periode 2009-2011 was het 7 procent. Van deze hoger beroepen wordt gemiddeld genomen ongeveer een vijfde (21 procent) later ingetrokken. Het aandeel intrekkingen neemt overigens wel gestaag af in de afgelopen jaren. Per saldo is het aandeel kinderrechtsstrafzaken dat in hoger beroep voor

* sinds 2009-2011: + is licht 2% t/m 5%, ++ is sterk 6% t/m 10%, +++ is zeer sterk > 10%

een tweede keer moest worden behandeld, sterk toegenomen. De verschillen tussen rechtbanken in de mate van hoger beroep in dit type zaken waren structureel bijzonder groot. Over een langere periode bezien, rond de 4 procent in Limburg en Noord-Nederland en 12 procent of hoger in Amsterdam en Midden-Nederland.

Meervoudige kamer

Van de strafzaken gaat men het vaakst, 39 procent, in hoger beroep van die zaken die door drie rechters worden behandeld (meervoudige of MK-zaak). Het gaat dan ook om zaken met een relatief groot belang (de hoogte van de straf bij veroordeling). Het appelpercentage is altijd hoog geweest.

Veel van deze appellaten werden later ingetrokken, maar dit is sterk teruggelopen van 30 procent in 2010-2012 tot 19 procent in 2013-2015. Dus ook MK-strafzaken moeten steeds vaker in hoger beroep voor een tweede keer behandeld worden. De verschillen tussen rechtbanken zijn structureel groot. Ze lopen uiteen van rond de 33 procent in Noord-Nederland en Limburg naar rond de 45 procent in Midden-Nederland.

3.10.4 Bestuursrechtelijke procedures, mate van appel

Uit de onderstaande drie tabellen blijkt dat de mate van appel in het bestuursrecht over het algemeen hoog is in vergelijking met strafzaken en civiele zaken. De hoogste appelratio's, rond de 50 procent of hoger, zijn te zien bij rijksbelastingzaken, asielzaken en ambtenarenzaken. Bij rechtszaken over sociale verzekeringen en sociale voorzieningen ligt het rond de 40 procent.

Een verklaring voor de hoge mate waarin men in het bestuursrecht in hoger beroep gaat is dat er vrijwel altijd een bezwaarfase aan het proces is voorafgegaan. Dus er blijven vooral zaken over waar bestuur en burger niet nader tot elkaar konden komen. In gevallen dat de uitspraak in eerste aanleg ongunstig uitviel voor de burger, speelt daarnaast een rol dat de burger die daarvan in hoger beroep gaat over het algemeen geen risico loopt op een voor hem ongunstiger uitspraak dan in eerste aanleg.

Regulier bestuursrecht, mate van appel

Onder regulier of algemeen bestuursrecht verstaan we alle rechtszaken op het terrein van het bestuursrecht, die niet het belastingrecht of het vreemdelingenrecht betreffen. De Centrale Raad van Beroep (CRvB) behandelt de appellaten van sociale verzekeringszaken, ambtenarenzaken, bijstandzaken en studiefinancieringszaken. De Raad van State (RvS) behandelt de overige hoger beroepen, zoals bouwzaken. De groep 'overige' is een diverse heterogene groep, met een grote variëteit aan zaken, waarvan een deel een hogere appelratio heeft en een deel een lagere appelratio.

Appelpercentages rechtzaken, reguliere bestuursrecht

	appel % 2013 t/m 2015	Gemiddelde jaar groei*)	Verschillen tussen rechtbanken	Ingetrokken appellen %
sociale verzekeringzaken	39%	=	Groot	27%
bijstands- en studiefinancieringszaken	39%	=	Groot	16%
ambtenarenzaken	48%	=	Zeer groot	29%
overig regulier bestuursrecht	28%	+	Groot	17%

* sinds 2009-2011: + is licht 2% t/m 5%, ++ is sterk 6% t/m 10%, +++ is zeer sterk > 10%

Het is niet zo dat wanneer een rechtbank een hoog appelpercentage kent voor het ene type rechtszaken binnen regulier bestuursrecht, diezelfde rechtbank ook een hoog appelpercentage kent voor andere typen reguliere bestuursrechtelijke zaken. Zo heeft de mate van appel bij bijstandszaken geen verband met de mate van appel bij sociale verzekeringszaken en evenmin met de groep 'overige'.

Sociale verzekeringszaken

Van vonnissen in sociale verzekeringszaken gaat men in 39 procent in hoger beroep. Dat is in de afgelopen jaren ongeveer gelijk gebleven.

Meer dan één op de vier appellanten wordt later ingetrokken. Dat is sterk aan het oplopen; enkele jaren geleden was het nog één op de vijf. Het gevolg is dat het aandeel zaken dat inhoudelijk voor een tweede keer (hoger beroep) wordt behandeld, vanaf omstreeks 2011 licht aan het afnemen is.

De verschillen in appelpercentage tussen rechtbanken zijn de laatste jaren toegenomen; de rechtbanken zitten in een bereik van tussen de één op circa 33 procent in appel in Midden-Nederland, Overijssel en Noord-Holland tot boven de 40 procent (in Amsterdam en Den Haag).

Bijstands- en studiefinancieringszaken

Het appelpercentage bij bijstands- en studiefinancieringszaken ligt op dezelfde hoogte als bij de groep sociale verzekeringszaken, 39 procent. Over meerdere jaren bezien, is de mate van appel gelijk gebleven.

Ongeveer één op de zes appellanten wordt later ingetrokken. Dat is toegenomen; enkele jaren geleden was het één op de negen. Het gevolg is dat het aandeel zaken dat inhoudelijk voor een tweede keer (hoger beroep) wordt behandeld, na omstreeks 2013 aan het afnemen is.

De verschillen tussen rechtbanken zijn groot,²⁸ maar kunnen per rechtbank van jaar tot jaar fluctueren.

Relatief laag was het percentage in Noord-Holland en Amsterdam (35 procent of minder). In Limburg, Overijssel, Oost-Brabant en Noord-Nederland is de mate van appel relatief hoog (44 procent of meer).

Ambtenarenzaken

Van de ambtenarenzaken gaat men in bijna de helft van de gevallen, 48 procent, in hoger beroep. Het schommelde in de afgelopen jaren rond datzelfde percentage. In dit type zaken werd bijna drie op de tien appellanten later ingetrokken. Dit is in de afgelopen vier jaar sterk toegenomen; in de periode 2009-2011 was het nog maar twee op de tien. Het gevolg is dat het aandeel ambtenarenzaken dat inhoudelijk voor een tweede keer (hoger beroep) wordt behandeld, al jaren aan het afnemen is. De verschillen tussen rechtbanken in de mate van appel bij ambtenarenzaken zijn zeer groot, maar fluctueren per rechtbank van jaar tot jaar wel sterk. In de afgelopen periode van 2013 t/m 2015 was het appelpercentage bijzonder hoog in Amsterdam, Overijssel en Gelderland (61 procent). Bijzonder laag was het bij de rechtbank Rotterdam (32 procent).

²⁸ Van vonnissen van studiefinancieringszaken gaat men minder vaak in hoger beroep dan bijstandszaken. Dat beïnvloedt het appelpercentage voor de totale zaaksgroep bij rechtbanken die relatief veel van die zaken doen.

Overige reguliere bestuursrechtelijke rechtszaken

Het landelijke appelpercentage van de groep 'overige' reguliere bestuursrechtelijke zaken in de periode 2013-2015 was 28 procent en is licht aan het toenemen; in de periode 2009-2011 was het nog 26 procent.

Ruim één op de zes wordt later ingetrokken. Aangezien het aandeel intrekkingen in de loop der jaren iets is afgenomen, is het aandeel zaken dat inhoudelijk voor een tweede keer (hoger beroep) wordt behandeld, sinds 2012 aan het toenemen. Dit in tegenstelling tot de andere drie zaaksgroepen in het reguliere bestuursrecht.

Over een langere periode bezien, is de bandbreedte van circa 22 procent in Midden-Nederland tot rond de 31 procent in Limburg en Overijssel.

Belastingrecht, mate van appel

Appelpercentages rechtszaken belastingrecht

	appel % 2013 t/m 2015	Gemiddelde jaar groei*	Verschillen tussen rechtbanken	Ingetrokken appellen %
rijksbelastingzaken	57%	++	Groot	30%
lokale belastingzaken - WOZ	19%	++	Zeër groot	26%
lokale belastingzaken - overige	18%	-	Zeër groot	13%

Rijksbelastingzaken

Rijksbelastingzaken worden bij slechts 5 rechtbanken behandeld en van die vonnissen wordt vaak in hoger beroep gegaan, ongeveer 57 procent. Er is sprake van een sterke toename in: in de periode 2009-2011 was het nog maar 44 procent.

In drie op de tien gevallen wordt het hoger beroep ingetrokken. Dat is vanaf omstreeks 2014 sterk toegenomen. Per saldo is desondanks het aandeel zaken dat inhoudelijk voor een tweede keer (hoger beroep) wordt behandeld in de afgelopen vijf jaar licht toegenomen.

De verschillen tussen rechtbanken in appelpercentages zijn toegenomen. In Noord-Nederland nam het appelpercentage sterk af tot nu 41 procent, en dat is veel lager dan bij de andere vier rechtbanken.

Lokale belastingzaken

Het appelpercentage bij rechtszaken over lokale belastingen ligt duidelijk lager dan wanneer het over rijksbelastingen gaat; 19 procent voor WOZ/OZB-gerelateerde belastingen en 18 procent voor de overige lokale belastingzaken (dit betreft bijvoorbeeld parkeerboetes).

Men gaat steeds vaker van WOZ-vonnissen in appel. Maar de appellen worden ook steeds vaker in een later stadium ingetrokken; ruim één op de vier keer en enkele jaren geleden één op de zes. Per saldo is het aandeel zaken dat inhoudelijk voor een tweede keer (hoger beroep) wordt behandeld in de afgelopen vijf jaar licht toegenomen.

De verschillen in appelpercentages tussen rechtbanken bij WOZ-processen zijn aanzienlijk. Wel fluctueert de mate appel per rechtbank sterk. In de meest recente periode van 2013 t/m 2015 was het appelpercentage het laagst (9 procent) in

* sinds 2009-2011: + is licht 2% t/m 5%, ++ is sterk 6% t/m 10%, +++ is zeer sterk > 10%

Noord-Nederland en Limburg, en het hoogst (51 procent) in Rotterdam²⁹. Na Rotterdam had Amsterdam³⁰ met 28 procent het hoogste appelpercentage.

De mate van appel bij overige lokale belastingzaken is licht afgenomen. Van de ingestelde appellens werd 13 procent ingetrokken. Dat is sterk toegenomen en was een aantal jaar geleden nog 18 procent.

Door beide ontwikkelingen is het aandeel zaken dat inhoudelijk voor een tweede keer (hoger beroep) wordt behandeld afgenomen.

Ook bij deze groep rechtszaken zijn de verschillen in appelratio tussen rechtbanken fors, maar kan dat per rechtbank van jaar tot jaar fluctueren. In de meest recente periode van 2013 t/m 2015 was het appelpercentage het laagst (8 procent) in Rotterdam en het hoogst (32 procent) in Gelderland.

Er blijkt geen structureel (over een langere periode bezien) verband tussen de mate van appel in WOZ-zaken bij een rechtbank en de mate van appel bij overige lokale belastingprocedures.

²⁹ Deze rechtbank had in 2014 en 2015 te maken met een piek in de WOZ-zaken door bureaus die zich specialiseren in WOZ-zaken. Deze bureaus verdienen aan de proceskostenvergoeding die ze krijgen als de rechter de WOZ-waarde aanpast, ook al is die aanpassing marginaal.

³⁰ Amsterdam staat voor het eerst in de tabel lokale belastingzaken, omdat 2013-2015 de eerste driejaarsperiode is waarin deze rechtbank deze zaken behandelde.

4 Productie en financiën

4.1 Productievolume t.o.v. instroom en planning

Het kengetal 'productievolume in verhouding tot instroomvolume' is een indicator voor de ontwikkeling van de werkvoorraad. Minder afgehandelde zaken (productie) dan aangebrachte zaken (instroom) betekent dat de werkvoorraad toeneemt en dat zal in de toekomst invloed hebben op de gerealiseerde doorlooptijden. Een beoordeling van dit verhoudingsgetal zal soms in een meerjarige context moeten plaatsvinden. Zo is bij een sterke instroomtoename, een productie die licht bij deze instroom achterblijft geen reden tot zorg. De afhandeling van zaken kost nu eenmaal tijd en de uitstroom ijlt dus altijd na bij de instroom.

Het aantal afgehandelde zaken is ook afgezet tegen het geplande aantal, ook wel aangeduid met de productieplanning of productie-afspraken³¹. De productieplanning vormt de basis voor de financiële bijdrage aan een gerecht. Daarom is dit kengetal in de eerste plaats relevant voor de bestuurlijke overleggen tussen het gerechtsbestuur en de Raad. In hoeverre wijkt de werkelijkheid af van de planning en wat zijn daarvan de oorzaken? Wanneer het aantal afgehandelde zaken kleiner blijkt te zijn dan afgesproken was, kan dat bijvoorbeeld wijzen op onverwachte capaciteitsproblemen of (bij procedures met een korte duur), op een lager dan verwachte instroom of op een groter aandeel arbeidsintensievere zaken.

Landelijk beeld, productie

De hoeveelheid afgedane zaken door de Rechtspraak nam in 2014 met twee procent toe en in 2015 met drie procent af.

De totale werkvoorraad bij de Rechtspraak is in 2014 vrijwel gelijk gebleven en in 2015 afgenomen. Bij de rechtbanken bleef de werkvoorraad in 2014 ongeveer gelijk en nam in 2015 af. Bij de gerechtshoven nam de werkvoorraad in 2014 sterk af en in 2015 weer toe als gevolg van de toename ervan bij twee van de vier hoven.

Rechtbanken, productie

Tabel 8a in bijlage 2 laat per rechtbank het aantal afgedane zaken (de productie) zien in vergelijking tot de nieuw ingestroomde zaken en de geplande productie.

Productie vergeleken met instroom bij de rechtbanken

In 2014 zijn bij de rechtbanken in totaal ongeveer evenveel zaken afgehandeld als er nieuw zijn aangebracht en in 2015 zelfs twee procent meer. Geen van de rechtbanken had dan ook met een substantiële voorraadtoename te maken, alle rechtsgebieden samengenomen.

³¹ De productieplanning wordt neergelegd in een bestuursafpraak tussen de Raad en het desbetreffende gerecht.

Figuur 18: rechtbanken, afgedane zaken als percentage van nieuw aangebrachte

Rechtbanken	2015	2014	2013
Oost-Brabant	97%	103%	97%
Zeeland-West-Brabant	100%	101%	96%
Gelderland	100%	99%	95%
Noord-Holland	101%	102%	99%
Noord-Nederland	101%	97%	97%
Overijssel	101%	99%	96%
Rotterdam	102%	99%	99%
Midden-Nederland	103%	99%	94%
Amsterdam	103%	98%	101%
Den Haag	103%	99%	97%
Limburg	107%	102%	98%
Totaal	103%	101%	97%

De behandeling van strafzaken was bij alle rechtbanken in evenwicht met het aantal aangebrachte zaken.

De werkvoorraad civielrechtelijke zaken, waaronder familierechtelijke zaken, bleef in de afgelopen twee jaar bij alle rechtbanken ongeveer gelijk of nam zelfs af.

Het aantal afgehandelde kantonzaken was in de afgelopen twee jaar over het algemeen in evenwicht met het aantal aangebrachte zaken.

Het aantal lopende bewindvoeringszaken meerderjarigen (bewind, mentorschap en curatele) liep op tot 295.000. Bij de rechtbanken Gelderland, Overijssel, Noord-Nederland, Zeeland-West-Brabant en Oost-Brabant is daardoor enige vertraging opgetreden in het werk rond het toezicht en beheer van die zaken.

Landelijk gezien is bij vrijwel alle rechtbanken de werkvoorraad rechtszaken op het gebied van het vreemdelingenrecht verkleind.

De werkvoorraad rechtszaken op het gebied van belastingrecht nam bij de meeste rechtbanken sterk af. Alleen in Amsterdam en Oost-Brabant was sprake van een toename.

In Amsterdam was de oorzaak een onverwacht hoge instroom aan parkeerbelastingzaken in het laatste kwartaal van 2015, die pas in 2016 afgehandeld kunnen worden.

In Oost-Brabant is men eind 2015 gestart om de werkvoorraden te verkleinen, maar het effect daarvan zal pas in 2016 zichtbaar worden. In het 'reguliere' bestuursrecht nam bij de meeste rechtbanken de werkvoorraad in 2015 weer af, na een toename in 2014. Alleen bij de rechtbank Zeeland-West-Brabant nam de werkvoorraad in 2015 duidelijk toe (en werden minder zaken afgedaan dan afgesproken).

Productie vergeleken met planning (afspraken) bij de rechtbanken

Het totaal aantal afgehandelde zaken (productie) bij de rechtbanken was in 2015 circa 7 procent lager dan begroot, gepland en afgesproken (neergelegd in productieafspraken met de Rvdr). Dit was het gevolg een lagere instroom dan verwacht; het ging om de volgende ontwikkelingen.

Begin 2015 kwam de gijzelingspraktijk bij verkeersboetes en onverzekerd rijden in het nieuws, en werd na kritiek van de Nationale ombudsman door het OM besloten deze zaken voorlopig niet meer aan te brengen, waardoor deze instroom in de tweede helft van 2015 vrijwel opdroogde.

De instroom handelszaken bij de kantonrechter nam met 4 procent onverwacht sterk af. Eveneens nam het aantal handelszaken dat niet door de kantonrechter wordt behandeld onverwacht sterk af, met 7 procent, vooral door de onverwacht sterke afname van insolventies.

In 2015 zijn bij vrijwel alle rechtbanken veel minder vreemdelingenzaken afgehandeld dan gepland en is de werkvoorraad toch niet opgelopen. Dat heeft de volgende verklaring. Hoewel de totale asielinstroom in Nederland, bestaande uit eerste aanvragen, tweede en volgende asielaanvragen en nareisaanvragen, in 2015 ten opzichte van 2014 met 97% is toegenomen, is het aantal voor de rechter gebrachte vreemdelingenzaken sterk afgenomen van 29.350 in 2014 tot circa 23.230. Vooral de instroom bij de rechter van 'reguliere' zaken nam af.

Een groot gedeelte van de asielinstroom in 2015 bij de IND bestond uit asielaanvragen van vreemdelingen met de Eritrese en de Syrische nationaliteit. Vooral bij Syriërs worden relatief veel aanvragen ingewilligd door de IND, waardoor geen beroepen bij de vreemdelingenrechter volgden.

Ondanks de relatief lage instroom van beroepen was de geplande en gefinancierde capaciteit uiteindelijk toch nodig om deze instroom te behandelen, omdat deze rechtszaken gemiddeld arbeidsintensiever waren dan in het verleden het geval was en arbeidsintensiever dan waarmee in de financiering rekening werd gehouden. Dit kwam door de gewijzigde zaakssamenstelling (meer zwaardere zaakstypen) en door de gewijzigde wet- en regelgeving (inwerkingtreding Procedurerichtlijn per juli 2015).

Gerechtshoven en appelcolleges, productie

Het aantal door de gerechtshoven afgehandelde zaken (productie), afgezet tegen het aantal nieuw aangebrachte zaken (instroom) en afgezet tegen de productieplanning, is te vinden in tabel 8b van bijlage 3.

Uit figuur 19 blijkt dat in 2014 bij de gerechtshoven 5 procent meer rechtszaken zijn afgedaan dan er nieuw zijn aangebracht. In 2015 nam de werkvoorraad in even sterk mate toe als de afname in 2014. Dit was het gevolg van de oplopende werkvoorraden in 's-Hertogenbosch en Arnhem-Leeuwarden.

Figuur 19: gerechtshoven, afgedane zaken als percentage van nieuw aangebrachte

Gerechtshoven	2015	2014	2013
's-Hertogenbosch	92%	103%	103%
Arnhem-Leeuwarden	92%	100%	96%
Amsterdam	99%	105%	100%
Den Haag	102%	112%	107%
Totaal	96%	106%	97%

De werkvoorraad belastingzaken nam in 2014 sterk af en liep in 2015 weer enigszins op, als gevolg van werkvoorraadtoename in Arnhem-Leeuwarden en 's-Hertogenbosch. Dit was het gevolg van een onverwachte zeer sterke toename in 2015 van het aantal aangebrachte zaken. Het gaat met andere woorden niet om achterstanden maar om een tijdelijke toename als gevolg van de doorlooptijd: normaal gesproken wordt een groot deel van deze extra instroom pas in 2016 afgedaan.

De werkvoorraad civiele zaken nam tot en met 2014 sterk af. In 2015 bleef die gelijk, behalve in Arnhem-Leeuwarden, waar zowel minder zaken zijn afgedaan dan er instroomden én minder zaken zijn afgedaan dan gepland en afgesproken was. In Arnhem-Leeuwarden had de 'onderproductie' civiele zaken en strafzaken voornamelijk te maken met openstaande vacatures en langdurig ziekteverzuim.

In tegenstelling tot 2013 en 2014 lag in 2015 de uitstroom strafzaken enigszins (4 procent) lager dan de nieuwe instroom. Vooral in Arnhem-Leeuwarden en 's-Hertogenbosch liep de werkvoorraad in 2015 op en werd tegelijkertijd de geplande en afgesproken productie niet gehaald.

In 's-Hertogenbosch was dat voornamelijk het gevolg van een lager dan verwachte instroom gedurende het jaar en een verhoogde instroom aan het eind van het jaar; die verhoogde instroom zal bij een normale doorlooptijd pas in 2016 zijn afgedaan.

Bij de Centrale Raad van Beroep (CRvB) liep ondanks een productietoename in 2015 de werkvoorraad op, omdat het aantal aangebrachte zaken als gevolg van een onverwacht hoog aantal in 2015 aangebrachte zaken. Wel is de geplande en afgesproken productie ruimschoots gerealiseerd.

De analyses van dit college en de achtergronden bij de kengetallenuitkomsten zijn te vinden in bijlage 5.

Bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb) is in 2015 de werkvoorraad gelijk gebleven nadat deze in voorgaande jaren substantieel was verkleind. De analyses van dit college en de achtergronden bij de kengetallenuitkomsten zijn te vinden in bijlage 5.

4.2 Relatieve zaakswaarte

In de tabellen 9a voor rechtbanken (bijlage 2) en 9b voor gerechtshoven (bijlage 3) is de gemiddelde zaakswaarte bij een gerecht telkens vergeleken met het landelijk gemiddelde.

Dit kengetal geeft geen informatie over de ontwikkeling van de zaakswaarte binnen de Rechtspraak, maar wel over de ontwikkeling van de samenstelling van zaken in een afzonderlijke rechtbank in relatie tot de landelijke ontwikkeling. Het geeft een indicatie van de ontwikkeling van de samenstelling van een zaaksgroep. Elke zaaksgroep bestaat uit een aantal zaakstypen³². Naarmate binnen een zaaksgroep een groter aandeel van zwaardere (in de zin van meer behandeltijd kostende) zaakstypen is afgedaan, neemt de zaakswaarte-indicatie toe. In de financiering van de gerechten en de productiviteitsberekeningen wordt met deze 'individuele' verschillen tussen rechtbanken in zaakswaarte rekening gehouden. Met andere woorden, als zaken bij gerecht x gemiddeld zwaarder zijn dan bij de andere rechtbanken wordt daar in de

³² Zie voor een uitleg hoofdstuk 2.2.1 in bijlage 1 'Definitie kengetallen'.

productiviteitsberekeningen mee rekening gehouden en kan daarmee geen verklaring vormen voor een hoge of lage productiviteitsuitkomst.

Wel kan bijvoorbeeld een onverwachte of sterke verandering in de zaakswaarte een (deel)verklaring vormen voor uitkomsten op productiviteit en financieel resultaat. Voorzover dat het geval is, wordt dat in het volgende hoofdstuk vermeld.

4.3 Financieel resultaat en productiviteit

4.3.1 Productiviteitsontwikkeling bij de rechtspraak als geheel

In het jaarverslag van de Rechtspraak³³ wordt de productiviteitsontwikkeling bij de Rechtspraak van de afgelopen jaren besproken. Het afhandelen van een vergelijkbare hoeveelheid zaken is bij de Rechtspraak steeds duurder geworden. De extra kosten waren echter geheel het gevolg van loon- en prijsstijgingen (inflatie). Wanneer voor inflatie wordt gecorrigeerd is de productiviteit op de middellange termijn vrijwel gelijk gebleven, zoals uit het volgende blijkt.

De kostenproductiviteitsindicator³⁴ was in 2015 vrijwel gelijk aan die in 2008. In vergelijking met 2002 is hij met 5 procent toegenomen. De arbeidsproductiviteit is vergeleken met 2008 eveneens gelijk gebleven. In vergelijking met 2002 is sprake van een hele lichte daling met 3%, vooral als gevolg van de daling in 2014 en 2015. Dat de productiviteit vooral sinds 2008 stabiel is gebleven en niet is gedaald, is voor een deel het resultaat van een hogere belasting van vooral rechters en raadsheren; de omvang van de hoeveelheid overwerk blijkt sinds 2008 aanzienlijk te zijn toegenomen. Aangezien overwerktoename de rechtspraakorganisatie geen geld en extra mensen kost, drukt dat de kosten per zaak en dat heeft een positief effect op de productiviteitsindicatoren.

De ontwikkeling van de Rechtspraakbrede productiviteitsindicator (gebruikt in bijvoorbeeld het jaarverslag) is niet volledig te zien als indicator voor de kostenontwikkeling afgezet tegen de feitelijke werklastontwikkeling. De weging van de werklastontwikkeling (het gewogen productievolume) daarin is tamelijk grof: hij vindt plaats op basis van een grove weging van een beperkt aantal zaakstypen. Als vanwege bijvoorbeeld wet- en (kwaliteits-)regelgeving de behandeling van vergelijkbare zaken meer tijd per zaak kost, kan dat in de berekeningsmethodiek voor de productiviteitsindicator niet worden meegenomen.

Nieuwe wet- en regelgeving die invloed heeft op de gemiddelde behandeltijd van een zaakstype, houdt in de praktijk bijna altijd in dat rechters meer tijd kwijt zijn aan de behandeling van een vergelijkbare zaak dan voor invoering van die nieuwe regels. Zo is toezicht op bewindvoeringszaken steeds meer tijd gaan kosten en dat is niet in het productievolume meegewogen.

4.3.2 De begrippen kostenproductiviteit en financieel resultaat

In tabel 10a van bijlage 2 zijn de rechtbanken met elkaar vergeleken op een (kosten)productiviteitsindicator en de gerechtshoven in tabel 10b van bijlage 3.

³³ Zie het Jaarverslag 2015 van de Rechtspraak op www.jaarverslagrechtspraak.nl.

³⁴ De kostenproductiviteit is de verhouding tussen een gewogen optelling van het aantal afgehandelde zaken (productie) en kosten, gedeeld voor inflatie.

Deze indicator geeft aan wat de productiviteit³⁵ is in vergelijking met de bekostigingsnormen³⁶. Dus een percentage onder de 100 procent is een relatief lage productiviteit en geeft aan dat de kosten hoog zijn ten opzichte van de bekostigingsnormen, d.w.z. dat er in verhouding meer kosten zijn gemaakt dan op basis van vastgestelde prijzen verwacht werd. Een uitkomst boven de 100 procent geeft juist een relatief hoge productiviteit aan vergeleken met de bekostigingsnormen.

Het kengetal 'financieel resultaat' per rechtbank is te vinden in tabel 12a van bijlage 2 en voor de gerechtshoven in tabel 12b van bijlage 3. Om een zinvolle vergelijking tussen gerechten te kunnen maken is dit kengetal weergegeven als het financieel resultaat gepercenteerd op de omzet van het desbetreffende jaar.

Het financieel resultaat was vooral de laatste jaren tot en met 2014 een belangrijker resultaatsindicator op het gebied van bedrijfsvoering dan de productiviteitsindicator. Dit had te maken met grote reorganisaties bij veel gerechten en de inspanningen en kosten die daarmee gemoeid waren en de invloed ervan op de productiviteitsindicatoren.

4.3.3 Rechtbanken, financieel resultaat en productiviteit

Arbeidsproductiviteit

Uit tabel 11a in bijlage 2 blijkt dat de verschillen tussen rechtbanken op de arbeidsproductiviteitsindicator klein zijn. Alleen die van Limburg en Noord-Holland kwamen duidelijk lager uit dan de rest en die in Amsterdam duidelijk hoger. Voor een vergelijking tussen gerechten is deze indicator overigens minder geschikt dan de kostenproductiviteit, vanwege mogelijke vertekeningen. De indicator is immers gevoelig voor de omvang van de uitbestede productie; naarmate een gerecht meer productie uitbesteedt, wordt het arbeidsproductiviteitscijfer groter. Uitbesteding kan de vorm aannemen van inzet van rechter-plaatsvervangers, buitengriffiers en uitzendkrachten, maar ook van afhandeling van zaken door een ander gerecht, waarbij de productie wordt toegerekend aan het uitbestedende gerecht. De uitkomst op de arbeidsproductiviteitsindicator bleek in 2015 wel samen te hangen met de mate van kostenproductiviteit, waar dat was in de periode 2011 t/m 2014 niet het geval.

Kostenproductiviteit

In figuur 20 zijn financieel resultaat (gele balken) en relatieve kosten-productiviteit (blauwe balken) in 2015 weergegeven. Waar in 2014 vrijwel alle rechtbanken een negatief financieel resultaat kenden, blijkt dat dit in 2015 bij vijf van de elf het geval was. Achtergronden bij en oorzaken voor negatieve financiële resultaten, zijn te vinden in de rapportages van de afzonderlijke gerechten in bijlagen 4 en 5.

In Overijssel, Zeeland-West-Brabant, Den Haag, Rotterdam en Oost-Brabant lag de kostenproductiviteit op of rond het landelijk gemiddelde.

³⁵ Bij het vaststellen van de waarde van de productie vindt een weging plaats, omdat het ene zaakstype arbeidsintensiever is dan het andere.

³⁶ De kostenproductiviteit wordt daarbij vergeleken met wat de productiviteit zou zijn geweest als de gerealiseerde kosten precies gelijk zouden zijn aan de bekostigingsnormen (vastgestelde prijzen).

Figuur 20: rechtbanken, financieel resultaat en kostenproductiviteit, 2015

Rechtbanken	Kostenproductiviteit, % onder of boven bekostigingsnorm	Financieel resultaat als % van omzet
Noord-Holland	-11%	-4%
Limburg	-10%	-5%
Noord-Nederland	-7%	-4%
Overijssel	-6%	-2%
Zeeland-West-Brabant	-6%	-3%
Den Haag	-5%	-2%
Rotterdam	-4%	0%
Oost-Brabant	-2%	0%
Midden-Nederland	-1%	0%
Amsterdam	0%	2%
Gelderland	1%	2%
Totaal	-4%	-0,7%

De kostenproductiviteitsindicator lag boven het gemiddelde (d.w.z. relatief lage kosten) in Gelderland, Amsterdam en Midden-Nederland.

De volgende tabel maakt duidelijk dat deze rechtbanken de kosten voor de behandeling van strafzaken relatief beperkt wisten te houden (zonder op de andere rechtssterreinen bijzonder hoge kosten te maken).

Meest efficiënte rechtbanken in 2015 (naar verhouding weinig kosten in 2015 voor rechtsgebied)

Rechtbanken	civiel	bestuur	straf	kanton
Gelderland			x	
Amsterdam			x	
Midden-Nederland			x	

meer dan 2% bovengemiddeld

Bij de rechtbanken Noord-Holland, Limburg en Noord-Nederland lag de kostenproductiviteit in 2015 beneden het landelijk gemiddelde (d.w.z. relatief hoge kosten). De volgende tabel laat zien bij welke rechtsgebieden deze rechtbanken verhoudingsgewijs veel kosten maakten.

Minst efficiënte rechtbanken in 2015 (naar verhouding veel kosten in 2015 voor rechtsgebied)

Rechtbanken	civiel	bestuur	straf	kanton
Noord-Nederland		x	x	x
Limburg	x		x	
Noord-Holland	x		x	x

meer dan 2% benedengemiddeld

Relatief hoge kosten maakte rechtbank Noord-Nederland bij de behandeling van bestuursrechtelijke zaken, maar vooral van strafzaken en kantonzaken (civiele zaken waren er opvallend genoeg juist relatief 'goedkoop'). Bij bestuursrecht en kantonzaken zijn de kosten al langere tijd, vanaf 2012, hoger dan gemiddeld bij de andere rechtbanken.

In het strafrecht lagen de kosten vóór 2015 nog op een gemiddeld niveau. De sterke efficiencydaling op dit terrein in 2015 is vooral het gevolg van het invoeren van professionele standaarden³⁷.

In Limburg waren de relatief hoge kosten voor de behandeling van civielrechtelijke zaken en strafzaken de oorzaak van de relatief geringe kostenproductiviteit. Ook in 2014 waren de kosten bij deze twee rechtsgebieden relatief hoog.

In algemene zin speelde de relatief lage verwerkingscapaciteit een rol als gevolg van veel langdurig ziekteverzuim, de invoering van het MJP en de activiteiten ten behoeve van en de ontwikkelingen rondom KEI. In het strafrecht had de efficiencydaling in 2015 ook te maken met het invoeren van professionele standaarden.

In Noord-Holland waren de kosten van kantonzaken relatief hoog, evenals in het civiele recht en het bestuursrecht. Voor het derde jaar op rij daalde de instroom bij deze rechtbank onverwacht fors en moesten de personele bezetting en de overige kosten daarop worden aangepast. Dat heeft vanzelfsprekend tijd nodig, waardoor intussen de kosten relatief hoog blijven.

Hoewel er van jaar tot jaar productiviteitsverschillen tussen rechtbanken kunnen ontstaan, zorgen de strikte financiële kaders binnen de Rechtspraak er voor dat die verschillen klein zijn en dat niet langdurig dezelfde rechtbanken een hoge of juist geringe productiviteit kennen.

Middelburg was in de periode t/m 2011, de enige rechtbank waarvan de productiviteitsindicator drie jaar lang (in 2009, 2010 en 2011) duidelijk beneden het gemiddelde lag.

Kijkend naar de afgelopen drie jaar, 2013, 2014 en 2015, was er geen rechtbank met drie jaar achter elkaar een productiviteitsuitkomst die duidelijk benedengemiddeld was of duidelijk bovengemiddeld. Wel waren er drie rechtbanken waarvan het driejaarsgemiddelde relatief laag lag, Limburg, Overijssel en Noord-Holland, maar ook daar gaat het nog steeds om beperkte verschillen van maximaal 4 procent onder het landelijk gemiddelde. In Amsterdam lag het driejaarsgemiddelde 3 procent boven het landelijk gemiddelde.

Verschillen in kosten binnen hetzelfde rechtsgebied

Binnen de vier onderscheiden rechtsgebieden zijn de verschillen in productiviteit tussen rechtbanken wel wat groter dan bij de totale productiviteit het geval was, maar vallen nog steeds als beperkt aan te merken (zie tabel 10a, bijlage 3). Deze uitkomsten kunnen wel enigszins vertekenen, omdat de kosten van het afhandelen van rechtszaken vooral sinds de Herziening Gerechtelijke Kaart (HGK) soms niet goed vallen toe te delen aan het ene rechtsgebied of aan de andere, zoals bij civiel en kanton.

³⁷ Met het begrip professionele standaarden worden hier de onlangs door de beroepsgroep ontwikkelde standaarden aangeduid die een goede kwaliteit van rechtspreken moeten borgen, aanvullend op de bestaande regels. Dit kan er bijvoorbeeld toe leiden dat om de kwaliteit van behandeling van strafzaken te borgen, het aantal op een zitting te behandelen zaken kleiner wordt dan daarvoor.

Met andere woorden: onderstaande analyse is minder betekenisvol dan de vorengaande verschillenanalyse op de totale productiviteit bij rechtbanken.

De kosten van behandeling van **strafzaken** verschillen in beperkte mate. Strafzaken werden over de laatste drie jaar gezien, voor beneden gemiddelde kosten (relatief hoge efficiency) afgehandeld in:

- Gelderland
- Midden-Nederland en
- Amsterdam

Relatief hoge kosten (relatief lage efficiency) voor strafzaken kenden:

- Den Haag
- Zeeland-West-Brabant
- Noord-Holland en vooral
- Overijssel en
- Limburg

Ook in het **bestuursrecht** waren de verschillen beperkt. Beneden gemiddelde kosten over de laatste drie jaar gezien, waren er in:

- Den Haag
- Zeeland-West-Brabant
- Relatief hoge kosten waren er op dit terrein in:
- Amsterdam
- Midden-Nederland- Overijssel en
- Noord-Nederland

Bij de behandeling van **civielrechtelijke zaken** waren de kosten in de laatste drie jaar relatief laag (d.w.z. relatief hoge efficiency) in: - Amsterdam,

- Noord-Nederland.

Relatief hoge kosten (lage efficiency) waren er in:

- Den Haag,
- Zeeland-West-Brabant en
- Limburg.

Bij kantonzaken zijn de verschillen in efficiency wat groter dan in de andere rechtsgebieden maar nog steeds beperkt. Over de laatste drie jaar gezien waren de kosten beneden gemiddeld (relatief hoge efficiency) in:

- Midden-Nederland- Overijssel
- Rotterdam
- Den Haag en
- Limburg

Relatief hoge kosten (lage efficiency) op dit terrein waren er in:

- Zeeland-West-Brabant
- Noord-Holland
- Amsterdam en
- Noord-Nederland

4.3.4 Productiviteit in samenhang met andere variabelen

In onderstaande is samengevat of er sterke structurele (meerjarige) lineaire verbanden te zien waren tussen de kostenproductiviteit van rechtbanken en andere variabelen.

Samenhang met kwaliteits-indicatoren?

Onderzocht is of er samenhang te zien is tussen de mate van efficiency bij rechtbanken en de uitkomsten op de volgende kwaliteitsindicatoren: de waardering voor het rechtspreken en de waardering voor de procesduur, de feitelijke procesduur, Promis-percentages, MK-percentages, PE-percentages, de mate van publicatie van rechterlijke uitspraken, de mate van mediationgebruik en de hoeveelheid gegronde klachten.

Er bleek geen duidelijk en meerjarig verband tussen kostenproductiviteit en de genoemde kwaliteitskengetallen. Dit is een indicatie dat in de afgelopen jaren geen uitruil plaatsvond tussen de hoogte van deze kwaliteitsaspecten en de hoogte van de kostenproductiviteit. Bijvoorbeeld, rechtbanken met relatief lage kosten hebben dus niet per se relatief lange doorlooptijden of een relatief hoog aantal gegronde klachten.

Samenhang met personele en organisatorische variabelen?

Er is geen structureel verband tussen de omvang van de kosten voor de behandeling van zaken en de hoogte van het ziekteverzuim.

Dat is evenmin het geval voor het aandeel rechters in een gerecht; gerechten met veel ondersteuning of overhead zijn niet automatisch productiever dan gerechten met relatief weinig ondersteuning.

Er is evenmin een structurele samenhang tussen de leeftijdsopbouw van rechters en kostenproductiviteit. Er was vóór 2015 wel een beperkt verband te zien tussen leeftijdsopbouw van het ondersteunend personeel en de mate van productiviteit: naarmate bij een rechtbank het aandeel ondersteunend personeel boven de 50 jaar groter was, was de kostenproductiviteit geringer. Dat verband is in 2015 verdwenen.

Er blijkt na 2012 wel een beperkt verband te zijn tussen de mate van kostenproductiviteit en de grootte van een rechtbank; grotere rechtbanken blijken sindsdien gemiddeld genomen wat efficiënter dan kleinere, maar dat is zeker niet altijd het geval.

Bij deze uitkomst dient men voor ogen te houden dat de overgangseffecten van de herziening van de gerechtelijke kaart (HGK) op de kosten, bij de drie grootste rechtbanken over het algemeen relatief kleiner waren dan bij de meeste kleinere of middelgrote rechtbanken.

De afwezigheid van structurele verbanden tussen de meeste kengetallen, wil niet zeggen dat bij een individuele rechtbank een uitkomst op de ene variabele (in enig jaar) geen invloed zou kunnen hebben op een andere variabele. Zo kan bij een rechtbank een hoog ziekteverzuim hebben geleid tot lagere productie en productiviteit, maar dat was niet bij alle rechtbanken met een relatief hoog ziekteverzuim het geval.

Los van de gevonden correlaties, hebben in algemene zin rechtbanken met relatief hogere kosten te maken naarmate het aantal rechtbanklocaties groter is en de afstand tussen de locaties groter is. Nieuwbouw kan ook (tijdelijk) verhoudingsgewijs hogere exploitatiekosten met zich meebrengen.

4.3.5 Rechtbanken, ontwikkeling eigen vermogen (EV)

Tabel 12a in bijlage 3 laat zien dat de volgende rechtbanken eind 2015 net als in 2014 een negatief Eigen Vermogen (EV) hadden:

- Limburg
- Noord-Nederland
- Noord-Holland
- Zeeland-West-Brabant

4.3.6 Gerechtshoven, financieel resultaat, productiviteit en EV

In de onderstaande figuur zijn het financieel resultaat (gele balken) en de relatieve kosten-productiviteit (blauwe balken) van de gerechtshoven in één figuur opgenomen. Als gevolg van tijdelijke veranderingen in de financieringswijze zijn de jaren 2014 en 2015 niet goed te vergelijken met eerdere jaren.

Bij de hoven 's-Hertogenbosch en Amsterdam was het financieel resultaat in 2015 negatief. De kostenproductiviteit bij deze hoven was zowel in 2014 als 2015 relatief laag. In 's-Hertogenbosch waren de kosten voor de behandeling van belastingzaken en strafzaken zowel in 2014 als in 2015 relatief hoog. In Amsterdam waren in 2014 en 2015 de kosten per strafzaak en per civiele zaak relatief hoog. Bij strafzaken was in 2015 de oorzaak dat een aantal strafzittingen kwam te vervallen door capaciteitsproblemen bij het Openbaar Ministerie.

De kostenproductiviteit bij hof Den Haag is de laatste jaren duidelijk bovengemiddeld. Den Haag realiseert deze hoge kostenproductiviteit vooral door de relatief grote efficiency bij de behandeling van civiele zaken en belastingzaken. Verder valt op dat in Den Haag de afgelopen jaren, in verhouding tot de personeelsomvang, relatief veel raadsheren werkzaam zijn: het aandeel raadsheren was er 46 procent in 2014 en 47 procent in 2015, tegenover een gemiddelde in Nederland van 37 procent. Bij hof Arnhem-Leeuwarden ligt de productiviteit net boven het gemiddelde. Daar vallen de relatief lage kosten op voor de behandeling van strafzaken.

Figuur 21: gerechtshoven, financieel resultaat en productiviteit, 2015

	Kostenproductiviteit, % onder of boven bekostigingsnorm	Financieel resultaat als % van omzet
Amsterdam	-16%	-4%
's-Hertogenbosch	-12%	-6%
Arnhem-Leeuwarden	-2%	3%
Den Haag	0%	0%
Totaal	-7 %	-1 %

5 Personeel en organisatie

5.1 Ziekteverzuim

Ziekteverzuim rechtbanken

In bijlage 2, tabel 13a staan de ziekteverzuimcijfers per rechtbank.

Het ziekteverzuim³⁸ onder de rechters bij de rechtbanken is opgelopen. In de periode 2010 t/m 2013 was het stabiel, net beneden de 3 procent. Vervolgens liep het op via 3,2 procent in 2014 naar 3,6 procent in 2015 (figuur 22). Het ziekteverzuim van vergelijkbare beroepsgroepen in Nederland, zoals vakspecialisten en rechtskundige dienstverleners, ligt op net geen 3 procent.

De verschillen tussen rechtbanken zijn structureel groot. In Den Haag en Noord-Nederland was het ziekteverzuim onder rechters meerjarig gezien het laagst, rond de 2 procent. Erg hoog, 4 procent of hoger, lag het in de afgelopen drie jaar in Limburg, Rotterdam en Overijssel.

Figuur 22: rechtbanken, ziekteverzuim rechters

Rechtbanken	2013 t/ m 2015	2015
Den Haag	1,9%	2,3%
Noord-Nederland	21%	2,3%
Overijssel	2,8%	4,1%
Noord-Holland	3,1%	3,6%
Oost-Brabant	3,1%	3,3%
Rotterdam	3,1%	4,6%
Zeeland-West-Brabant	3,2%	4,0%
Amsterdam	3,5%	3,8%
Midden-Nederland	3,8%	3,5%
Gelderland	4,0%	3,4%
Limburg	4,8%	5,3%
Totaal	3,2 %	3,6 %

Het ziekteverzuim onder het (juridisch of administratief) ondersteunend personeel bij de rechtbanken lag in de laatste 5 jaar tussen de vijf en vijf en een half procent. In 2015 nam het toe van 5,1 naar 5,4 procent blijkt uit figuur 23. Het ligt daarmee boven de 4,2 procent in Nederland voor de totale beroepsgroep administratief personeel. De mate van ziekteverzuim onder ondersteunend personeel verschilt sterk per rechtbank. In Den Haag en Overijssel was het in de afgelopen drie jaar gemiddeld 4,2 procent of lager. Bij de rechtbanken Limburg en Noord-Nederland lag het boven de 6 procent.

³⁸ Het gaat om ziekteverzuim tot maximaal 2 jaar, exclusief zwangerschaps- en bevallingsverlof.

Figuur 23: rechtbanken, verzuim ondersteunend personeel

Rechtbanken	2013 t/m 2015	2015
Overijssel	3,8%	4,1%
Den Haag	4,2%	4,0%
Zeeland-West-Brabant	4,5%	4,9%
Noord-Holland	4,7%	5,0%
Gelderland	5,0%	5,1%
Midden-Nederland	5,2%	5,1%
Oost-Brabant	5,5%	5,5%
Amsterdam	5,6%	5,9%
Rotterdam	5,7%	5,9%
Noord-Nederland	6,2%	7,1%
Limburg	6,7%	6,3%
Totaal	5,2%	5,4%

Samenhang ziekteverzuim met andere kengetallen?

Er is geen structurele samenhang tussen de hoogte van het ziekteverzuim van rechters bij een rechtbank en de hoogte van het ziekteverzuim onder het ondersteunend personeel. Dit betekent bijvoorbeeld dat rechtbanken met een bovengemiddeld ziekteverzuim onder rechters niet altijd een bovengemiddeld ziekteverzuim bij de ondersteuning kennen. In Limburg was dat, over de laatste drie jaar gezien, wel het geval. In Den Haag was het ziekteverzuim voor beide groepen meerjarig juist opvallend laag.

Het verschil in ziekteverzuim tussen rechtbanken hangt ook niet samen met de leeftijdsopbouw of met het aandeel mannen.

Er blijkt meerjarig gezien ook geen rechtstreeks verband te zijn tussen een relatief hoog verzuimpercentage en een relatief lage productiviteit; er zijn gerechten met een relatief hoog verzuim en een hoge productiviteit en gerechten met een hoog ziekteverzuim en een lage productiviteit.

Ziekteverzuim gerechtshoven en appelcolleges

In bijlage 3, tabel 13b staan de ziekteverzuimcijfers per gerechtshof.

Bezien over de laatste drie jaar is het gemiddelde ziekteverzuim onder raadsheren nergens hoog. Bij het CBb en bij hof Den Haag is het structureel opvallend laag. Bij de gerechtshoven nam het ziekteverzuim wel toe van 2,5 procent in 2013 en 2014 naar 3,1 procent in 2015 (figuur 24). Dit ligt overigens in de buurt van het gemiddelde in de afgelopen vijf jaar en in de buurt van het gemiddelde van vergelijkbare beroepsgroepen. De toename in 2015 is vrijwel geheel het gevolg van het sterk toegenomen ziekteverzuim, van 2,1 naar 4,0 procent, in Arnhem-Leeuwarden.

Het ziekteverzuim bij het (juridisch en administratief) ondersteunend personeel is gemiddeld in de afgelopen drie jaar met 5 procent of mee relatief hoog bij gerechtshof Amsterdam, het CBb en de CRvB.

Bij de gerechtshoven nam het in 2015 af naar 4,9 procent (figuur 25). Dit is het laagste ziekteverzuim sinds 2011, maar het is nog steeds wat hoger dan de 4,2 procent gemiddeld voor administratief personeel in Nederland.

Figuur 24: hoven en colleges, ziekteverzuim raadsheren

Gerechtshoven en bijzondere colleges	2013 t/ m 2015	2015
CBb	2,1%	1,4%
Den Haag	2,2%	2,3%
Amsterdam	2,5%	2,2%
's-Hertogenbosch	3,0%	3,8%
CRvB	3,1%	2,2%
Arnhem-Leeuwarden	3,1%	2,1%
Totaal	2,7 %	3,1 %

Figuur 25: hoven en colleges, ondersteunend personeel

Gerechtshoven en bijzondere colleges	2013 t/ m 2015	2015
Den Haag	4,3	5,1
Arnhem-Leeuwarden	4,7	4,9
's-Hertogenbosch	4,8	3,9
CRvB	5,0	4,0
CBb	6,2	6,6
Amsterdam	6,5	5,6
Totaal	5,1	4,9

5.2 Personele samenstelling

In de tabellen 13a en 13b van de bijlagen zijn de gegevens over de personele samenstelling van respectievelijk rechtbanken en gerechtshoven opgenomen.

Aandeel rechters

Bij de rechtbanken lag het aandeel rechters van de totale personeelsomvang vele jaren tot en met 2012 tussen de 22,5 en 23 procent. In 2015 was het 22,3 procent, ongeveer het gemiddelde in de afgelopen drie jaar.

De verschillen tussen rechtbanken zijn gemiddeld niet heel groot. Gemiddeld in de laatste drie jaar (2013-2015) liep het van 21 procent in Noord-Nederland tot 24 procent in Noord-Holland.

Figuur 26: rechtbanken, aandeel rechters 2013-2015

Rechtbanken	2013 t/ m 2015	2015
Noord-Nederland	21%	22%
Limburg	22%	20%
Rotterdam	22%	22%
Amsterdam	22%	22%
Den Haag	22%	22%
Overijssel	22%	22%
Zeeland-West-Brabant	22%	21%
Oost-Brabant	22%	22%
Gelderland	23%	24%
Midden-Nederland	23%	24%
Noord-Holland	24%	24%
Totaal	22,2 %	22,3 %

Er is geen structureel (meerjarig) verband tussen het aandeel rechters en de productiviteit bij een rechtbank. Met andere woorden: rechtbanken met relatief veel ondersteuning of overhead zijn niet automatisch productiever dan rechtbanken met relatief weinig ondersteuning.

Bij de gerechtshoven is het aandeel raadsheren de laatste jaren opgelopen van nog geen 35 procent in 2010 tot 36,7 procent in 2014 en 2015.

Bij hof Den Haag is dit aandeel structureel veel hoger dan bij de drie andere hoven, in de afgelopen drie jaar was het daar 45 procent. Bij hof Arnhem-Leeuwarden en Amsterdam was het in de laatste drie jaar gemiddeld 34 procent en in 's-Hertogenbosch 37 procent. Het aandeel raadsheren was bij het CBb gemiddeld 61 procent en bij de CRvB 55 procent.

Figuur 27: hoven en bijzondere colleges, aandeel rechters 2013-2015

Rechtbanken	2013 t/ m 2015	2015
's-Hertogenbosch	37%	37%
CRvB	55%	56%
Arnhem-Leeuwarden	34%	33%
Den Haag	45%	47%
Amsterdam	34%	34%
CBb	61%	56%
Totaal	36,6 %	37 %

Aandeel vrouwen

Rechters

Sinds 2008 zijn bij de rechtspraak meer vrouwen dan mannen als Rechterlijk Ambtenaar (rechters/ raadsheren)³⁹ werkzaam. Sinds 2013 is 56 procent vrouw. Van de hoogste functies, waaronder presidenten en rechterlijke leden van het bestuur was in 2015 ongeveer de helft, 49 procent, vrouw.

Bij de rechtbanken werken al veel langer meer vrouwelijke dan mannelijke rechters. Het percentage vrouwelijke rechters neemt jaarlijks nog steeds toe; in 2010 was het 55 procent en in 2015 60 procent.

De verschillen hierin tussen rechtbanken zijn groot. Gemiddeld in de laatste drie jaar (2013-2015) was in Noord-Holland het aandeel vrouwelijke rechters met 72 procent het hoogst en in Overijssel met 42 procent het laagst.

Bij de gerechtshoven was in 2015 45 procent van de raadsheren vrouw, een half procentpunt minder dan in 2014. In de jaren ervoor is dat aandeel toegenomen; in 2010 was het 40 procent.

De gerechtshoven verschillen minder van elkaar op dit punt dan de rechtbanken. Gemiddeld in de laatste drie jaar (2013-2015) was in gerechtshof 's-Hertogenbosch het aandeel vrouwelijke raadsheren met 49 procent het hoogst en in Arnhem- Leeuwarden met 41 procent het laagst.

Bij de CRvB was 56 procent van de raadsheren (en gerechtsauditeurs), vrouw. Bij de CBb was dat aandeel 48 procent. Beide aandelen zijn lager dan de rechtbanken maar hoger dan gemiddeld bij de gerechtshoven.

³⁹ In de analyses zijn rechters en raadsheren betrokken inclusief presidenten en vice-presidenten.

Ondersteunend personeel

Van het niet-rechterlijk personeel werkzaam bij de rechtbanken, is 70 procent vrouw. In de jaren voor 2010 vond een sterke toename plaats. De laatste jaren is het nog maar licht toegenomen.

Bij de gerechtshoven is het aandeel vrouwen binnen het (administratief en juridisch) ondersteunend personeel 72 procent. Dat ligt sinds 2008 ongeveer op hetzelfde niveau.

Leeftijdsopbouw rechters

Van de rechters bij de rechtbanken is meer dan de helft vijftig jaar of ouder. Dat aandeel is toegenomen van 45 procent in 2009 tot 55 procent in 2015. Het aandeel 60-plussers was in 2014 en in 2015 16 procent. De verschillen tussen rechtbanken in leeftijdsopbouw zijn groot. Bij de rechtbanken Limburg en Overijssel is de leeftijdsgroep van rechters van vijftig jaar en ouder het grootst, 64 procent.

Er is geen structurele samenhang tussen de leeftijdsopbouw van rechters en de productiviteit bij een rechtbank. Wel blijkt er een zwak verband te zijn met de omvang van het aantal rechters tot veertig jaar: naarmate dat aandeel bij een rechtbank groter is, is het ziekteverzuim gemiddeld net iets lager.

Bij de gerechtshoven nam in de jaren tot en met 2013 de leeftijdsgroep van vijftig jaar en ouder toe naar 81 procent en dat is sindsdien ongeveer even groot gebleven. In 's-Hertogenbosch is dat aandeel tegen de 90 procent. Bij de andere drie hoven ligt dat rond de 80 procent. Vrijwel alle raadsheren zijn veertig jaar en ouder, op ruim een half procent na.

Leeftijdsopbouw niet-rechters

Bij het ondersteunend personeel in de rechtbanken, is het aandeel 50-jarigen en ouder sterk toegenomen van 23 procent in 2009 naar 34 procent in 2015. Bij de rechtbank Limburg is dat zelfs 47 procent.

Er is geen samenhang tussen leeftijdsopbouw van het ondersteunend personeel in een rechtbank en de productiviteit. In de periode 2011 t/m 2014 was dat er wel: naarmate bij een rechtbank het aandeel ondersteunend personeel boven de vijftig jaar groter was en het aandeel jonger dan veertig jaar kleiner, bleek de kostenproductiviteit wat vaker geringer. Dat verband is in 2015 verdwenen.

Wel is ook voor de ondersteuning een zwak verband te zien met de omvang van de leeftijdsgroep tot veertig jaar: naarmate dat aandeel bij een rechtbank groter is, is het ziekteverzuim gemiddeld iets lager.

Bij de gerechtshoven is in 2015 31 procent van de niet-raadsheren vijftig jaar of ouder en dat aandeel is de laatste jaren toegenomen. In 2009 was dat nog maar 22 procent. Een relatief groot aandeel 50-plussers is er in 's-Hertogenbosch (35 procent) en een relatief klein aandeel in Den Haag (24 procent).

5.3 Grootte gerechten

Rechtbanken

In tabel 16a (bijlage 2) is de grootte van de rechtbanken en in tabel 16b (bijlage 3) van gerechtshoven te zien, uitgedrukt in enkele kengetallen:

- het aantal ingestroomde zaken,
- het aantal afgedane zaken,
- de personeelsomvang en
- de financiële omvang, uitgedrukt in omzet (baten).

Deze cijfers of hieraan gerelateerde cijfers zijn vooral van belang omdat ze ten grondslag liggen aan andere kengetallen, om waar nodig te kunnen corrigeren voor de grootte van het gerecht, zodat de uitkomsten van gerechten beter met elkaar te vergelijken zijn. In onderstaande figuur is als indicator voor de grootte van een rechtbank, de omzet (exclusief huur gebouwen) per rechtbank weergegeven.

De kleinste rechtbanken zijn Overijssel, Limburg en Oost-Brabant en de grootste Den Haag, Rotterdam en Amsterdam.

Figuur 28: rechtbanken: omzet (miljoen Euro), 2015

Rechtbanken	Omzet 2015 rechtbanken
Overijssel	37
Limburg	39
Oost-Brabant	42
Zeeland-West-Brabant	47
Noord-Nederland	48
Noord-Holland	50
Gelderland	55
Midden-Nederland	57
Den Haag	69
Rotterdam	71
Amsterdam	74
Gemiddeld	53

Na de HGK zijn sinds 2013 twee rechtbanken vanwege een afnemende zaaksstroom sterk gekrompen: Noord-Holland met 10 procent en Oost-Brabant met 7 procent.

Gezocht is naar mogelijke lineaire verbanden tussen kengetallen-uitkomsten en de grootte van een rechtbank. Er bleek over het algemeen geen verband tussen de grootte van de rechtbank en andere kengetallen, behalve in de volgende twee gevallen.

Na 2012 blijkt er een beperkte samenhang te bestaan tussen de mate van productiviteit en de grootte van een rechtbank⁴⁰; grotere rechtbanken blijken sindsdien gemiddeld genomen wat efficiënter dan kleinere, maar dat is zeker niet altijd het geval. Bij deze uitkomst dient men voor ogen te houden dat de herziening van de gerechtelijke kaart (HGK) voor de drie grootste rechtbanken relatief weinig gevolgen had in verhouding tot een aantal middelgrote of kleinere zoals Gelderland, Noord-Nederland, Overijssel en Limburg waar 'overgangs'-effecten invloed gehad kunnen hebben op de productiviteit. De omvang van het gebruik van Promis blijkt samen te hangen met de grootte van de rechtbank: naarmate de rechtbank kleiner is, is het promispercentage hoger. Het gaat

⁴⁰ Correlatie is 0,64 over de periode 2013 t/m 2015.

ook hier om een beperkte samenhang⁴¹, d.w.z. er zijn ook genoeg uitzonderingen op de 'regel'. De gestelde norm van 50 procent werd overigens alleen door Amsterdam (de grootste rechtbank) niet gehaald.

Gerechtshoven

Uit de volgende figuur valt de omvang van gerechtshoven en appelcolleges af te lezen. Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden is duidelijk het grootste hof en 's-Hertogenbosch het kleinste. De bijzondere colleges CRvB en CBb zijn nog kleiner van omvang.

Figuur 29: hoven en bijzondere colleges: omzet (miljoen Euro), 2015

Omzet hoven en appelcolleges	2013 t/m 2015
CBb	6
CRvB	22
's-Hertogenbosch	22
Den Haag	29
Amsterdam	30
Arnhem-Leeuwarden	39
Hoven Gemiddeld	30

⁴¹ Correlatie is -0,69 over de periode 2013 t/m 2015.

Bijlage 1

Definities kengetallen en gehanteerde analyses

1 Welke analyses?

Het eerste deel van de kengetallenrapportage bevat de analyse van de kengetallen, met per kengetal beschrijvingen waarin:

- in het kort een landelijk beeld gegeven wordt van de ontwikkeling in de tijd van de afzonderlijke kengetallen en een vergelijking met een eventuele normering
- gerechten met elkaar vergeleken worden op de uitkomsten van de afzonderlijke kengetallen: hierin worden de uitkomsten afgezet tegen landelijke gemiddelden en/of landelijke normen en is geanalyseerd hoe groot de verschillen tussen de gerechten zijn
- de uitkomsten van gerechten op afzonderlijke kengetallen in het perspectief van een en twee jaar ervoor worden geplaatst
- beschreven wordt waar samenhangen zichtbaar zijn tussen de verschillende indicatoren

Verschillenanalyses

Voor alle kengetallen is doorerekend wat de standaarddeviatie is. Dit is een getal dat de mate van spreiding rondom het gemiddelde van een indicator aangeeft. Om de uitkomsten voor alle kengetallen enigszins vergelijkbaar te maken zijn die uitkomsten gedeeld door het gemiddelde van het betreffende kengetal. Daarmee ontstaat een verhoudingsgetal. Wanneer dat hoger is dan 0,10 wordt dat als indicatie van grote verschillen tussen rechtbanken gezien en ook zo in de tekst aangegeven.

Voor alle kengetallen is in de rapportage aangegeven wanneer uitkomsten voor een rechtbank als grote afwijking van het gemiddelde of grote afwijking van de norm worden gezien.

In de uitkomsten van de klantwaarderingsonderzoeken wordt aandacht aan verschillen gegeven als die verschillen als statistisch significant vielen aan te merken. Het betrof immers een steekproef.

Van de overige indicatoren is onder de tabellen telkens aangegeven wanneer iets als grote afwijking van het gemiddelde of norm is gezien.

Bij de gerealiseerde doorlooptijden wordt in de tabellenbijlagen signaleerd of de gerealiseerde doorlooptijd wel duidelijk onder de norm is, maar maximaal 10 procentpunten daaronder ligt (zwarte cijfers) of juist meer dan 10 procentpunten naar beneden afwijkt (rode cijfers).

In de (doorlooptijdfiguren in de) tekst is de aandacht gericht op hoe ver elk gerecht gemiddeld van de doorlooptijdnormen verwijderd was.

Samenhang tussen indicatoren

De analyses over samenhangen in uitkomsten op de verschillende kengetallen zijn gebaseerd op bivariate analyses, correlaties. De correlatie is een maat voor (lineaire) samenhang tussen indicatoren.

Correlatie kan, maar hoeft niet op een causaal verband te duiden. Het kan zijn dat de twee indicatoren elkaar beide beïnvloeden of dat er nog een derde (intermediaire) variabele is die de twee indicatoren tegelijkertijd beïnvloedt. Ook kan de correlatie een toevallige samenhang aangeven: een zogenaamde nonsenscorrelatie die niet op

theoretische gronden te verklaren is.

Vanwege mogelijke toevalsuitkomsten en ook vanwege het kleine aantal gerechten dat in de analyse zit, worden alleen structurele verbanden gerapporteerd waarbij de correlatiecoëfficiënt over meerdere jaren groter dan 0.40 is:

- correlaties tussen de 0,4 en 0,5 noemen we een zwak verband
- correlaties tussen de 0,5 en 0,7 een beperkt verband
- correlaties tussen de 0,7 en 0,85 een sterk verband
- correlaties boven de 0,85 noemen we zeer sterk.

Alleen structurele samenhangen worden gerapporteerd: alleen als de gevonden samenhang meer dan twee jaar lang te zien is.

2 Kengetallendefinities

De kengetallen zijn onderverdeeld in drie hoofdcategorieën:

- kwaliteit
- productie en financiën
- personeel en organisatie

2.1 Kwaliteit

De kengetallen kwaliteit zijn indicatoren die een beeld schetsen van een aantal aspecten van de kwaliteit van het rechtspreken en het functioneren van de Rechtspraak. De volgende kengetallen worden gepubliceerd:

1. Tevredenheid van procespartijen over het rechtspreken.
2. Tevredenheid van procespartijen over de procesduur
3. Lengte van procedures; x-% binnen y-tijd
4. Bewijsmotivering strafzaken; promissie-percentages
5. Meervoudige kamerbehandeling; MK percentage
6. Permanente educatie; percentage voldaan aan norm
7. Publicatie van uitspraken
8. Mediation-gebruik
9. Klachtenaandeel
10. Wrakingen
11. Appelpercentages

2.1.1 Tevredenheid over het rechtspreken en de procesduur

Alle gerechten laten, periodiek, klantwaarderingsonderzoeken (KWO) uitvoeren onder procespartijen. De geëvalueerden zijn onderscheiden naar enerzijds professionele partijen en anderzijds rechtzoekenden en verdachten.

De professionals zijn advocaten, officieren van justitie, advocaten-generaal, deurwaarders, professioneel gemachtigden (van bijvoorbeeld gemeenten), rechtshulpverleners, de IND, UWV, de Raad voor de Kinderbescherming, de Sociale Verzekeringsbank, Reclassering Nederland, Bureaus Jeugdzorg, de Belastingdienst en enkele overige klanten.

Rechtzoekenden zijn mensen die bij een rechtszaak zijn betrokken. Het kunnen gedaagden zijn, (niet gedetineerde) verdachten, verzoekers, verweerders en eisers. Zowel burgers als afgevaardigden van een bedrijf (zoals de bedrijfsjurist) kunnen in een zaak de rechtzoekende zijn.

Ook belastingadviseurs bij belastingrechtzaken worden onder de rechtzoekenden gerekend, aangezien de betrokkene zelf vaak afwezig is. Het gaat hierbij niet om de belastinginspecteurs van de Belastingdienst; die worden tot de groep professionals gerekend.

Niet geëvalueerd zijn gedetineerden, personen bij een vreemdelingenrechts- zaak, kinderen onder de 18 jaar en belanghebbenden zoals getuigen, slachtoffers, deskundigen en bezoekers.

De geënquêteerden hebben aangeven hoe tevreden zij waren over de kwaliteit van de dienstverlening in brede zin op een vijfpuntsschaal:

1. zeer tevreden
2. tevreden
3. neutraal
4. ontevreden
5. zeer ontevreden

In de overzichten zijn alleen de scores 1 en 2 samengevoegd tot een percentage (zeer) tevreden respondenten.

Ten eerste is de KWO-uitkomst 'tevredenheid over de procesduur' als kengetal gebruikt.

Men kon daarnaast zijn tevredenheid aangeven over een aantal andere thema's, zoals over het rechterlijk functioneren, de uitspraak, de doorlooptijd, de bereikbaarheid, de ontvangst, de administratieve contacten en de uitleg over het vervolg van de procedure. Samengenomen bepalen deze onderwerpen de tevredenheid over de Rechtspraak.

Om het kengetal de tevredenheid over het rechtspreken te construeren zijn verschillende variabelen uit twee thema's uit het KWO gebruikt:

- het rechterlijk functioneren (onpartijdigheid en deskundigheid en bejegening),
- de uitspraak (begrijpelijkheid ervan, motivering en rechtseenheid, maar niet of men het er mee eens was).

Niet meegenomen in de kengetallen zijn bijvoorbeeld de bereikbaarheid, de ontvangst, de administratieve contacten en de uitleg over het vervolg van de procedure.

Het kengetal tevredenheid over het rechtspreken is opgedeeld in vier dimensies, die in de totaal-uitkomst alle vier even zwaar meewegen:

- de onpartijdigheid van de rechter(s)
- de deskundigheid van de rechter(s)
- de bejegening door de rechter(s)
- de uitspraak

In de tabellen 1a met de uitkomsten bij de rechtbanken en 1b voor de gerechtshoven en bijzondere colleges zijn verschillen met het landelijk gemiddelde alleen gemarkeerd als de verschillen statistisch significant zijn.

2.1.2 Lengte van procedures

Er zijn normen geformuleerd voor de duur van rechtszaken. Daartoe zijn rechtszaken opgedeeld in 42 verschillende proceduretypen met ieder een eigen doorlooptijdnormering; 29 voor de rechtbanken en 13 voor de gerechtshoven.

De normen zijn geformuleerd als x % (het normpercentage) moet binnen y tijd zijn afgedaan. De normering bestaat dus uit twee elementen:

1. de termijn (bijvoorbeeld één jaar) waarbinnen een zaak afgehandeld dient te zijn, en
2. het percentage zaken (bijvoorbeeld 90%) waarvoor dat moet gelden.

De huidige normen zijn tot stand gekomen o.a. door gebruik te maken van de gerealiseerde doorlooptijden tot en met 2011. Voor de rechtbanken vormden daarbij de

derde en vierde best presterende rechtbank het referentiepunt voor de norm. Bij de hoven was dit het best presterende hof. Daarnaast is rekening gehouden met wetgeving¹ en procesreglementen. de verwachte haalbaarheid van de te stellen norm en/of de beoogde bekorting² en doelmatigheid in de bedrijfsvoering.

Het uitgangspunt bij de normstelling is dat het overgrote deel van de zaken binnen een bepaalde tijd moet zijn afgehandeld, maar dat wel rekening gehouden wordt met een groep procedures die extra lang duren door niet te vermijden complicaties. Bij een norm van 90 procent binnen 6 maanden is er ruimte voor 10 procent extra lang durende zaken.

De formulering van de norm op deze wijze heeft het voordeel dat ruimte aanwezig blijft om in incidentele zaken bewust meer tijd te nemen voor de behandeling. Het weergeven en normeren van gemiddelde doorlooptijden geeft minder inzicht in de procesduur dan de gekozen systematiek.

Bij de duurmetingen zelf, is gekozen voor het perspectief van de burger en de maatschappij; burgers, maatschappij en politiek willen in de eerste plaats geïnformeerd worden over de totale lengte van procedures. De uitkomsten betreffen daarom de totale procesduur bij één rechterlijke instantie vanaf de start van de procedure. Er is geen onderscheid gemaakt in wat wel en wat niet door de Rechtspraak te beïnvloeden is. De gemeten tijd is bijvoorbeeld inclusief de tijd dat een procedure stilligt omdat partijen dat zelf willen, om te kunnen onderhandelen of omdat gewacht moet worden op de uitkomst van mediation of op een uitspraak van het Hof van Justitie.

De duur die gemeten wordt start bij binnenkomst op het gerecht van het verzoekschrift of de dagvaarding en loopt door tot het vonnis is geacordeerd door de rechter of de uitspraak op het verzoekschrift aan partijen is verzonden. Het startmoment voor een civiele dagvaardingsprocedure is de eerste rolzitting, voor een verzoekschriftprocedure de ontvangst van het verzoekschrift. Het uitstroommoment is de datum van verzending van uitspraak/ beslissing. Bij bestuursrechtelijke zaken start de duurmeting bij de ontvangst van het beroep/ verzoek en loopt door tot de datum van verzending van de uitspraak. Voor een strafzaak in eerste aanleg start de meting bij de eerste zitting en voor een strafzaak in hoger beroep bij de ontvangst van het dossier door het hof. Het uitstroommoment is de datum van de uitspraak/beslissing/beschikking. Voor het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb) en de Centrale Raad van Beroep (CRvB) zijn geen genormeerde doorlooptijden vastgesteld, maar vindt wel monitoring van de gemiddelde doorlooptijden plaats.

Het gaat om 'echte' procedures. Niet meegenomen worden zaken die voordat ook maar een zitting heeft plaatsgevonden, zijn ingetrokken.

De realisatiegegevens per rechtbank voor elk van de proceduretypen zijn te vinden in de tabellen 2a tot en met 6a in bijlage 2 voor de rechtbanken en 2b tot en met 5b in bijlage 3 voor de proceduretypen bij de gerechtshoven.

In de analyses in de hoofdtekst is gewerkt met samengestelde indicatoren per sector.

¹ Zo bevat de Algemene wet bestuursrecht (Awb) termijnen voor herstel van verzuimen, stukkenwisselingen en uitnodiging voor zitting.

² De haalbaarheid van de norm wordt mede bepaald door factoren die niet door de rechter/ het gerecht beïnvloedt kunnen worden, zoals de snelheid van werken van ketenpartners, nader onderzoek en deskundigenberichten, het wachten op een richtinggevende uitspraak in appel, antwoorden op prejudiciële vragen en gedrag van partijen.

Daarbij is telkens gekeken hoever gemiddeld de gerealiseerde percentages afzitten van de normpercentages. De presentatie in de figuren in de hoofdtekst betreft deze samengestelde indicator.

Doorlooptijdnormen gerechtshoven

Handelszaken

	Type zaak	waarde		Norm 2013-2015
1	Handelszaken dagvaarding - norm 1	90%	≤	2 jaar
	Handelszaken dagvaarding - norm 2	70%	≤	1 jaar
2	Insolventierekosten	90%	≤	2 mnd.
3	Handelsrekeningen, niet insolventie	90%	≤	6 mnd.

Familiezaken

	Type zaak	waarde		Norm 2013-2015
4	Familierekosten	90%	≤	1 jaar
	- waarvan Jeugdbeschermingszaken	90%	≤	4 mnd.

Belastingzaken

	Type zaak	waarde		Norm 2013-2015
5	Belastingzaken - norm 1	90%	≤	18 mnd.
	Belastingzaken - norm 2	70%	≤	1 jaar

Strafzaken

	Type zaak	waarde		Norm 2013-2015
6	Meervoudige Kamerzaken 85% 1 Handelszaken dagvaarding - norm 1 90%		≤	2 jaar
	Handelszaken dagvaarding - norm 2	70%	≤	1 jaar
7	EK-strafzaken, niet kantonappellen	85%	≤	6 mnd.
8	EK-strafzaken, kantonappellen	85%	≤	6 mnd.
9	Raadkamer m.b.t. Voorlopige Hechtenis	90%	≤	2 weken
10	Raadkamer niet m.b.t. Voorlopige Hechtenis 2	80%	≤	4 mnd.
11	Klachten niet vervolgen (12 Sv)	85%	≤	6 mnd.
12	Uitwerken MK strafzaak i.v.m. hoger beroep	100%	≤	6 mnd.

Doorlooptijdnormen rechtbanken

Civil- handelszaken

	Type zaak	waarde		Norm 2013-2015
1	Handelszaken met verweer, norm 1	90%	≤	2 jaar
	Handelszaken met verweer, norm 2	70%	≤	1 jaar
2	Handelszaken zonder verweer (verstek)	90%	≤	6 weken
3	Beëindigde faillissementen	90%	≤	3 jaar
4	Handelsrekeningen (vooral insolventie)	90%	≤	3 mnd.
5	Kort gedingen/ vovo's (inclusief familierecht)	90%	≤	3 mnd.

Civil- familiezaken

	Type zaak	waarde		Norm 2013-2015
6	Scheidingszaken totaal exclusief vovo's	95%	≤	1 jaar
	- waarvan op gemeenschappelijk verzoek	95%	≤	2 mnd.
7	Alimentatiezaken, bijstandsverhaal	90%	≤	1 jaar
8	Zaken over omgang en gezag	85%	≤	1 jaar
9	Jeugdbeschermingszaken (o.t.s. en u.h.p.)	90%	≤	3 mnd.
	- waarvan eerste verzoeken tot ondertoezichtstelling	80%	≤	3 weken

Bestuursrechtelijke zaken

	Type zaak	waarde		Norm 2013-2015
10	Reguliere bestuurszaken, bodemzaken norm 1	90%	≤	1 jaar
	Reguliere bestuurszaken, bodemzaken norm 2	79%	≤	9 mnd.
11	Voorlopige voorzieningen bestuur regulier	90%	≤	3 mnd.
12	Vreemdelingenzaken, bodemzaken	90%	≤	9 mnd.
13	Belastingzaken lokaal, bodemzaken	90%	≤	9 mnd.
14	Rijksbelastingzaken, bodemzaken - norm 1	90%	≤	18 mnd.
	Rijksbelastingzaken, bodemzaken - norm 2	90%	≤	1 jaar

Kantonzaken

	Type zaak	waarde		Norm 2013-2015
15	Handelszaken met verweer - norm 1	90%	≤	1 jaar
	Handelszaken met verweer - norm 2	75%	≤	6 mnd.
16	Arbeidsontbindingen op tegenspraak	95%	≤	3 mnd.
17	Handelsrekeningen, niet-arbeidszaken	95%	≤	6 mnd.
18	Handelszaken zonder verweer (verstek)	90%	≤	6 weken
19	Geregelde arbeidsontbindingen	90%	≤	15 dagen
20	Kort gedingen / vovo's	95%	≤	3 mnd.
21	Overtredingszaken	85%	≤	1 mnd.
22	Mulderzaken	80%	≤	3 mnd.

Strafzaken

	Type zaak	waarde		Norm 2013-2015
23	Strafzaken MK (meervoudige behandeld)	90%	≤	6 mnd.
24	Politierechterzaken (incl. economische)	90%	≤	5 weken
25	Strafzaken bij de kinderrechter (enkelvoudig)	85%	≤	5 weken
26	Raadkamer m.b.t. voorlopige hechtenis	100%	≤	2 weken
27	Raadkamerzaken niet voorlopige hechtenis	85%	≤	4 mnd.
28	Uitwerken strafzaken (EK+MK) ivm hoger beroep, jeugd	100%	≤	4 weken
29	Uitwerken strafzaken (EK+MK) ivm hoger beroep, niet jeugd	100%	≤	16 weken
	- waarvan gedetineerdenzaken	100%	≤	3 mnd.

2.1.3 Goede bewijsmotivering strafzaken (promis), vanaf 2013

Een Promisuitspraak is een uitspraak van de strafrechter, waarin de beslissing in duidelijk Nederlands en op een begrijpelijke manier gemotiveerd wordt. Dit geldt ongeacht de inhoud van de beslissing. Bevat de beslissing een sanctie dan motiveert de rechter deze op dezelfde manier.

In de motivering worden beargumenteerde standpunten van OM en verdediging verwoord en beoordeeld. Als de beslissing een bewezenverklaring inhoudt dan geeft de Promisuitspraak onmiddellijk helder inzicht in de gebruikte bewijsmiddelen. Promis zorgt voor betere kwaliteit van het strafrechtelijk vonnis. De wijze waarop het vonnis is opgebouwd geeft meer inzicht in de redenering achter de rechterlijke uitspraak. Dit kengetal is vanaf 2013 opgenomen in de kengetallenoverzichten.

Een uitspraak is een Promisuitspraak als deze voldoet aan de criteria:

- a. motivering op maat;
- b. er is inzicht in de gedachtegang van de rechter;
- c. helderheid, transparantie, begrijpelijkheid en controleerbaarheid;
- d. alle redengevende feiten en omstandigheden in de bewijsredenering zijn direct in het vonnis of arrest opgenomen;
- e. het is controleerbaar of de opgenomen redengevende feiten en omstandigheden zijn ontleend aan wettige bewijsmiddelen;
- f. er is kwaliteitsverbeterende aandacht gegeven aan de straf- en maatregelmotivering;
- g. er is een uitgewerkt vonnis of arrest.

De norm is dat minimaal 50% van de meervoudige uitspraken in strafzaken volgens de Promismethode wordt afgedaan. Dit alles inclusief mega-zaken. De norm is van toepassing in de (sectoren straf van de) rechtbanken en gerechtshoven.

De gerechtshoven registreren als promis die arresten, die voldoen aan de criteria die volgden uit een evaluatie van promis in hoger beroep. Het verschil met voorheen is dat indien cassatie wordt ingesteld, er nog een aanvulling op de bewijsmiddelen kan komen.

2.1.4 Meervoudige kamerbehandeling; MK-aandeel

Voor acht zaakstypen worden de MK-aandelen gepubliceerd. Deze zijn te vinden in tabel 7a voor de rechtbanken en tabel 7b voor de gerechtshoven.

Het aandeel MK-zaken geeft weer in welke mate procedures door de meervoudige kamer, dat wil zeggen door drie rechters, zijn behandeld. Het is van belang dit aandeel in de gaten te houden om te voorkomen dat efficiëntieoverwegingen (= meer zaken laten afhandelen door de enkelvoudige rechter) ten koste gaan van de kwaliteit van de afdoening.

Anders gezegd, dit kengetal en de normering ervan borgen dat rechters de ruimte ervaren om op inhoudelijke gronden de keuze te maken of een zaak door drie rechters behandeld moet worden of dat één rechter volstaat.

Bij strafzaken worden de voegingen ter zitting niet meegeteld Bij civiel tellen alleen de zaken op tegenspraak.

Normen voor MK-aandeel

Rechtbanken

Type zaak	streefwaarde MK-aandeel
Strafzaak	15%
Bodemzaak handelszaak	10%
Bodemzaak familiezaak	3%
Bodemzaak regulier bestuursrecht	10%
Bodemzaak vreemdelingenrecht	5%
Bodemzaak belastingrecht	25%

Gerechtshoven

Type zaak	streefwaarde MK-aandeel
Strafzaak	85%
Bodemzaak belastingrecht	90%

2.1.5 Permanente educatie

In de tabellen 14a en 14b is de mate van permanente educatie (PE) opgenomen. Onder permanente educatie wordt verstaan: de tijd die wordt besteed aan opleidingen met het doel kennis en vaardigheden in de huidige functie op peil te houden en te vergroten. Een PE-norm moet aandacht en tijd borgen voor het verbreden en verdiepen van vakinhoudelijke kennis en vaardigheden. Rechters, raadsheren en juridisch medewerkers volgen cursussen bij het opleidingscentrum SSR, incompany-opleidingen, vakinhoudelijke seminars, cursusweken, werklunches, stages, werkbezoeken etc.

Permanente educatie kan ingevuld worden door:

- Het volgen van cursussen en trainingen die kennis en vaardigheden actualiseren, verbreden en verdiepen, met nadrukkelijke aandacht voor Europees recht en kennis van empirische wetenschappen
- Vakinhoudelijke cursussen kunnen ook bestaan uit actualiteitencursussen, studiedagen, symposia, maatschappelijke stages en werkbezoeken. Ze moeten van voldoende juridische inhoudelijk niveau zijn
- Opleidingsactiviteiten die in kader van een wisseling van sector/rechtsgebied worden ondernomen, vallen eveneens onder permanente educatie.

Maximaal 50% van de PE-uren kan worden ingevuld door:

- Het geven van onderwijs op het eigen vakgebied, waarbij gebruik wordt gemaakt van studiemateriaal
- Het schrijven van juridische artikelen binnen het eigen vakgebied. Wat valt niet onder PE:
- Opleidingen die vallen onder de initiële opleiding, i.c. Raio- en Rio- opleiding en de basis educatie voor de juridische medewerker
- Intervisie, andere reflectie-instrumenten en coaching
- Jurisprudentieoverleg, werkoverleg, bilateraal overleg, bijhouden van literatuur en jurisprudentie
- Managementopleidingen.

De norm houdt in dat elke rechter, raadsheer of juridisch medewerker minimaal 90 uur verspreid over drie jaar aan opleiding besteedt. Het kengetal geeft aan welk percentage aan die minimumnorm voldoen. De norm is 100 procent.

2.1.6 Publicatie van uitspraken

Het openbaar maken van uitspraken behoort tot de taken van de Rechtspraak. De jurisprudentie is van belang voor de kenbaarheid van het recht en voor de bevordering van rechtseenheid en transparantie in het tot stand komen van uitspraken.

Gepubliceerd³ wordt iedere uitspraak (voorzover de zaak niet kennelijk ongegrond of niet-ontvankelijk is verklaard en/of met een standaardformulering is afgedaan) van:

- a. de Hoge Raad der Nederlanden;
- b. de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State;
- c. de Centrale Raad van Beroep;
- d. het College van Beroep voor het bedrijfsleven;
- e. de Ondernemingskamer van het Gerechtshof Amsterdam;
- f. de Afdeling Intellectuele Eigendom bij de Rechtbank Den Haag;
- g. de Pachtkamer van het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden.

Voor de overige gerechten zijn de criteria om te publiceren in grote lijnen: het belang van de uitspraak voor jurisprudentie/ rechtsvorming en de interesse en de belangen van burgers en het openbare leven.

Zo worden altijd de uitspraken gepubliceerd van zaken die aandacht hebben gehad van de publieke media. Uitspraken in strafzaken met een onvoorwaardelijke gevangenisstraf van vier jaar of meer of TBS worden ook altijd gepubliceerd. Prejudiciële vragen aan het Hof van Justitie van de EU en uitspraken in zaken waarin die vragen speelden worden ook gepubliceerd.

Per gerecht is berekend wat de publicatiegraad van uitspraken op rechtspraak.nl is. Het aantal publicaties per 1.000 afdoeningen is in de tabellen 14a en 14b opgenomen. Bij het bepalen van dit kengetal zijn afdoeningen waarvan de publicatie vrijwel nooit interessant is (o.a. verstekzaken, intrekkingen en afdoeningen zonder uitspraak) buiten beschouwing gelaten.

³ Zie 'Besluit selectiecriteria uitsprakendatabank Rechtspraak.nl', te vinden op www.rechtspraak.nl.

2.1.7 Klachten

Nederland kent een voor alle gerechten uniforme klachtenregeling. Als iemand vindt dat het gerecht of iemand die daar werkt hem of haar niet correct heeft behandeld, kan die persoon een klacht indienen bij het bestuur van dat gerecht. Het aandeel klachten en gegronde klachten geeft een beeld van de tevredenheid van procespartijen. Het hoeft op zichzelf niet iets te zeggen over de kwaliteit van de rechtspraak. Een hoog aantal (ingekomen) klachten gekoppeld aan een hoog percentage gegronde klachten zegt wel iets over de organisatie van de rechtspraak; de Rechtspraak dient te voldoen aan de gerechtvaardigde wensen van de 'klanten'.

Naarmate een gerecht groter van omvang is, is de kans op klachten groter, eenvoudigweg omdat een grotere rechtbank meer zaken behandelt. Om de gerechten beter te kunnen vergelijken is daarom het aantal klachten in relatie gebracht tot de omvang van de zaaksstroom.

Het aantal klachten per 10.000 rechtszaken en het percentage gegronde klachten en het aantal gegronde klachten per 10.000 rechtszaken is opgenomen in tabel 14a en 14b.

2.1.8 Wrakingen

Iedere burger heeft recht op een onpartijdige rechter. Wie betrokken is in een rechtszaak en goede redenen heeft om te denken dat de rechter een zaak niet onpartijdig kan beoordelen, kan vragen deze rechter te laten vervangen door een andere rechter. We noemen dat een verzoek tot wraking.⁴ Als de wrakingskamer vindt dat een rechter terecht wordt gewraakt, kan dat twee dingen betekenen: de rechter is in de betreffende zaak partijdig, of er is een schijn van partijdigheid. Ook de schijn van partijdigheid moet worden voorkomen. Daarom wordt ook bij schijn van partijdigheid een rechter van de zaak gehaald. Dat zegt overigens niets over zijn functioneren in andere zaken. Hij kan dus gewoon andere zaken gaan behandelen.

Het aantal wrakingsverzoeken en het aantal gehonoreerde wrakingen zijn als kengetallen opgenomen in tabel 14a voor de rechtbanken en tabel 14b voor de gerechtshoven.

2.1.9 Mediation

Rechters kunnen via een verwijzingsbureau in het gerecht tijdens een gerechtelijke procedure de keus voor mediation aan partijen voorleggen. Bij mediation proberen partijen onder begeleiding van een onafhankelijke bemiddelaar, de mediator, gezamenlijk het conflict op te lossen. Deze mediator helpt partijen de belangen en standpunten helder te krijgen en zal zelf geen standpunt innemen. Partijen kunnen ook niet-juridische aspecten bij de oplossing betrekken.

Daarmee bestaat in alle gerechten de keuzemogelijkheid tussen beslissen, schikken en doorverwijzen naar mediation. De differentiatie in geschilaafdoening dient professioneel te worden ingezet en uitgevoerd. Dit vergt een goede positionering van doorverwijzen naar mediation, naast schikken en beslissen.

⁴ Achtergronden van het wrakingsinstrument en het gebruik ervan staan beschreven op Rechtspraak.nl onder de titel themadossiers onder het tabblad 'Recht in Nederland'.

De mate van gebruik van mediation binnen de Rechtspraak is te vinden in de tabellen 14a en 14b.

Geteld is het aantal afgeronde mediations in handelszaken, familierechtelijke zaken, strafzaken en zaken op het gebied van belastingrecht en bestuursrecht en kantonzaken. In de kengetallenoverzichten wordt weergegeven wat het aandeel daarvan is van het totaal aantal afgehandelde relevante⁵ rechtszaken. Dit is uitgedrukt in een verwijzingsaandeel: het aantal afgeronde mediations per 1.000 afgehandelde rechtszaken. De strafzaken worden pas sinds 2015 meegenomen bij de telling van het aandeel afgeronde zaken (mediation in strafzaken vindt pas in de laatste jaren plaats); het gevolg zou zijn dat de cijfers van 2015 niet helemaal meer vergelijkbaar zijn met die van 2014 en eerder.

Ook is een indicator geconstrueerd die aangeeft het percentage van de afgeronde mediations dat tot gehele of gedeeltelijke overeenstemming leidde.

2.1.10 Appelpercentages

Gewerkt is met driejaarsgemiddelden om een voldoende aantal appel-zaken per zaaksgroep over te houden om rechtbanken met elkaar te kunnen vergelijken en daarmee zoveel mogelijk toevallige uitkomsten of fluctuaties te vermijden. Een andere reden om meerjaarsgemiddelden te nemen is dat daarmee het tijds- verschil tussen een afgedane zaak en de instroom in hoger beroep minder verstorend werkt.

De meest rudimentaire vorm van een appelpercentage zou zijn door simpelweg de totale instroom bij de hoven te delen door de totale uitstroom bij de gerechten in eerste aanleg. Dat zou echter een ondeugdelijke indicator opleveren, omdat veel van de productie in eerste aanleg niet appellabel is. Daarom is bekeken wat uit de noemer gehaald moest worden om een realistisch appelpercentage te verkrijgen en ook één waarbij de vergelijkbaarheid tussen rechtbanken in het oog is gehouden. Hieronder wordt besproken wat in de uitstroom 1e aanleg is meegenomen.

Een totaal of algemeen appelpercentage voor de gehele sector heeft niet zoveel zeggingskracht, omdat immers sommige typen zaken duidelijk meer of minder dan gemiddeld appel vertonen. Daarom zijn geen appelpercentages voor de sector civiel of de sector straf, of voor de rechtbank als geheel weergegeven, maar alleen voor specifieke zaakscategorieën.

Civiele zaken 1e aanleg

De appelpercentages civiele zaken zijn onderscheiden naar:

- civiel handel kantonzaken
- civiele handelszaken niet kanton
- civiel familie zaken
- kort gedingen

⁵ Niet alle afgedane zaken zijn hierbij meegenomen, maar alleen die waarin in theorie mediation zou kunnen plaatsvinden.

De uitstroom betreft de uitstroom van kanton en civiel, eerste aanleg.
In die uitstroom zijn weggelaten:

- de uitstroom van insolventies,
- BOPZ-zaken,
- beheerszaken,
- akten en verklaringen,
- arbeidsontbindingen,
- zaken met een geldelijk belang van minder dan 1.750 euro,- intrekkingen,
- verstekvonnissen kantonzaken.

Strafzaken 1e aanleg

De appelpercentages strafzaken zijn onderscheiden naar:

- kantonovertradingen
- meervoudig behandelde strafzaken (MK, incl. ontneming)
- politierechterzaken, incl. EK-zaken ontneming
- kinderrechtzaken EK.

Straf beperkt zich hier dus tot 'echte' strafzaken (inclusief militaire zaken en ontnemingszaken).

De uitstroom is geschoond voor:

- uitstroom raadkamerzaken,
- klachten,
- art 12 Sv-zaken en
- uitwerken beroepen/cassatie.

Bestuursrechtelijke zaken 1e aanleg

De appelpercentages bestuursrechtelijke zaken zijn onderscheiden naar:

- ambtenarenzaken- sociale verzekeringszaken
- bijstand- en studiefinancieringszaken- bouwzaken, ex-arobzaken
- rijksbelastingzaken - lokale belastingzaken, WOZ/OZB
- lokale belastingzaken niet WOZ/OZB

De uitstroom beperkt zich tot de inhoudelijk behandelde bodemzaken.

Hier zitten overigens niet bij de (hoger beroepen van) Telecomzaken en zaken die voortvloeien uit de Mededingingswet, omdat die slechts door één rechtbank (Rotterdam) worden behandeld. De uitstroom bestuursrechtelijke zaken, niet zijnde belastingzaken, is geschoond van:

- de categorie 'overige afdoeningen' en
- de voorlopige voorzieningen.

De uitstroom belastingzaken is geschoond van:

- vereenvoudigde afdoeningen en
- de categorie 'overige afdoeningen'.

De uitstroom vreemdelingenzaken is geschoond van:

- de categorie 'overige afdoeningen' en
- de voorlopige voorzieningen.

2.2 Productie en financiën

Voor productie zijn de volgende kengetallen gebruikt:

- Productie t.o.v. de instroom
- Productie t.o.v. de afspraak

Relatieve zaakszwaarte Productiviteit en financiën zijn uitgedrukt in de kengetallen:

- Productiviteitsindicatie
- Arbeidsproductiviteitsindicatie
- Financieel resultaat
- Eigen vermogen

2.2.1 Ontwikkeling van de productie

Productie t.o.v. de instroom (tabel 8a en 8b) Het eerste productiekengetal is de gerealiseerde productie (het aantal afgehandelde zaken) als percentage van het aantal ingestroomde zaken. Het kengetal is weer- gegeven per zaaksgroep (zie kader 'Zaaksgroepen en zaakstypen'). Dit kengetal houdt een vroegtijdige signalering in van de ontwikkeling van de werkvoorraad met mogelijke gevolgen voor de doorlooptijdontwikkeling.

Zaaksgroepen en zaakstypen

De productie van de Rechtspraak wordt ingedeeld naar de soort rechtspraak. Bij de rechtbanken zijn er zes zaaksgroepen (ook wel productgroepen genoemd): civiele zaken, bestuurszaken, belastingzaken, vreemdelingenzaken, strafzaken en kantonzaken. Bij de gerechtshoven zijn er drie zaaksgroepen: civiele zaken, strafzaken en belastingzaken. Ten slotte zijn er de zaaksgroepen voor het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb) en voor de Centrale Raad van Beroep (CRvB). Elke zaaksgroep bestaat uit verschillende zaakstypen, onderscheiden naar onderwerp en afdoeningmodaliteit. Bij de zaaksgroep strafzaken wordt bijvoorbeeld een onderscheid gemaakt tussen zaakstypen die worden afgedaan door een enkelvoudige kamer, zaken die worden afgedaan door een meervoudige kamer en zaken die zonder een zitting worden afgedaan. Daarnaast worden raadkamerzaken (al dan niet over voorlopige hechtenis) en het uitwerken van vonnissen in verband met hoger beroep c.q. cassatie als aparte zaakstypen onderscheiden. Per zaaksgroep en per zaakstype worden met de gerechten productieafspraken gemaakt.

Gerealiseerde productie t.o.v. geplande productie (tabel 8a en 8b)

Het tweede productiekengetal is de gerealiseerde productie (aantal afgehandelde zaken) als percentage van de geplande productie die in een bestuursafpraak met een gerecht is vastgelegd. Minder afgehandelde zaken dan afgesproken kan bijvoorbeeld wijzen op capaciteitsproblemen of een lager dan verwachte instroom of een wijziging in de gemiddelde zaakszwaarte. Dit kengetal moet daarom in samenhang worden bekeken met productie als percentage van de instroom en eventuele ontwikkelingen in de zaakszwaarte.

Relatieve zaakszwaarte (tabel 9a en 9b)

De aard van de ingestroomde zaken bepaalt in hoge mate de samenstelling van een zaaksgroep. De relatieve zaakszwaarte geeft aan wat de gemiddelde zaakszwaarte per zaak is in vergelijking met het landelijk gemiddelde. Als deze boven de 100% is dan geeft dat aan dat bij het desbetreffende gerecht een groter aandeel van zwaardere zaakstypen (binnen de zaaksgroep) afgedaan dan gemiddeld in Nederland.

De relatieve zaakszwaarte wordt berekend met behulp van een wegings-systeem: zie kader 'Werklast en vastgestelde behandeltijden'.

Werklast, weegfactoren en middelenverdeelstelsel

Omdat tussen zaakstypen (zie kader 'Zaaksgroepen en zaakstypen') grote verschillen in werklast kunnen bestaan, hanteert de Rechtspraak een wegingsmethode waar in zekere mate met die verschillen rekening wordt gehouden bij het berekenen van de werklast. Voor elk zaakstype wordt gerekend met een eens in de drie jaar vastgestelde gemiddelde werklast per zaak, uitgedrukt in een prijs per zaak. Dit hoeft niet helemaal gelijk te zijn aan de feitelijke werklast. De feitelijke gemiddelde werklast per zaak in jaar x kan immers inmiddels gewijzigd zijn ten opzichte van de meting en vaststelling.

Deze vastgestelde gemiddelde werklast per zaakstype vormt de basis voor de financiering van de Rechtspraak en een evenwichtige verdeling van de middelen tussen gerechten. Het is uitdrukkelijk niet bedoeld om op deze wijze de behandeltijd van een individuele zaak voor een individuele rechter te normeren.

2.2.2 Productiviteit en financieel resultaat

Productiviteitsindicator

De productiviteitsindicator voor de afzonderlijke gerechten wordt berekend door de financieringswaarde van de geleverde productie te delen door de werkelijk gemaakte totale kosten van die productie. Bij een uitkomst van 100 procent heeft de gerealiseerde productie evenveel gekost als de daarvoor vastgestelde norm. Als het percentage onder de 100 procent ligt, is de productiviteit relatief laag geweest en is met andere woorden de productie relatief duur geweest.

Deze productiviteitsindicator betreft uitsluitend de werklast voor de zgn. Lamicie-productie. Overige werkzaamheden, zoals bijzondere (tucht)kamers en megastrafzaken⁶ tellen daarin niet mee. Dit betreft slechts een klein deel van het werk: circa 5 procent bij de rechtbanken en 9 procent bij de gerechtshoven. De huur van gebouwen is in deze productiviteitsindicator niet als kosten verwerkt, zodat de productiviteitsvergelijking tussen de gerechten niet beïnvloed wordt door verschillen in regionale kostenniveaus van huisvesting.

De resultaten op deze indicator zijn verwerkt in tabel 10a voor de rechtbanken en tabel 10b voor de gerechtshoven.

Arbeids-productiviteitsindicator

De indicator voor arbeidsproductiviteit geeft aan wat de arbeidsproductiviteit was ten opzichte van het landelijk gemiddelde.

⁶ Megastrafzaken zijn die strafzaken, waarvan de behandeling binnen één gerecht 30 zittingsuren of meer vergt. Deze zaken worden apart gefinancierd en verantwoord.

De arbeidsproductiviteitsindicator is voor een vergelijking tussen gerechten minder geschikt en wordt daarom niet in de benchmark-analyses betrokken. Deze indicator is immers gevoelig voor de omvang van de uitbestede productie; naarmate een gerecht meer productie uitbesteedt wordt het arbeidsproductiviteitscijfer groter. Uitbesteding kan de vorm aannemen van inzet van rechtersplaatsvervangers, buitengriffiers en uitzendkrachten, maar ook van afhandeling van zaken door een ander gerecht, waarbij de productie wordt toegerekend aan het uitbestedende gerecht. Van dergelijke vertekeningen heeft de hierboven beschreven kostenproductiviteitsindicator geen last. De resultaten op de arbeidsproductiviteits-indicator zijn te vinden in tabel 11a voor de rechtbanken en tabel 11b voor de gerechtshoven.

Financieel resultaat

Het financieel resultaat geeft inzicht in de mate waarin het gerecht in staat is geweest om de zaken af te doen binnen de beschikbaar gestelde financiering. Het is de uitkomst van de baten minus de kosten. Het kengetal financieel resultaat is weergegeven als het financieel resultaat gepercenteerd op de omzet van het desbetreffende jaar. De omzet is gedefinieerd als de opbrengsten geschoond van huurpenningen en gerechtskosten voor een zuiverder vergelijkbaarheid. De daarin opgenomen stand van het eigen vermogen is voor verwerking van alle 'compensatieregelingen'.⁷

Het financieel resultaat van een gerecht hoeft niet altijd hetzelfde beeld op te leveren als de (kosten)productiviteitsindicator doordat de gerechten niet volledig op de werklast voor de zgn. Lamicieproductie (zie boven) worden afgerekend. Gerechten hebben ook kosten en baten bij andere werkzaamheden, bijvoorbeeld: bijzondere (tucht)kamers en megastrafzaken.

De uitkomsten voor deze indicator zijn te vinden in tabel 12a voor de rechtbanken en tabel 12b voor de gerechtshoven.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen van het gerecht, als percentage van de gemiddelde jaarlijkse omzet over de afgelopen drie jaar, geeft bijvoorbeeld inzicht in het vermogen van een gerecht om in de toekomst tijdelijke verliezen, als gevolg van risico's in de bedrijfsvoering, op te vangen.

Het eigen vermogen van de gerechten is gemaximeerd op 3 procent; daarboven zal het eigen vermogen afgeroomd worden door de Raad. De minimumomvang van het eigen vermogen is 0 procent. Indien het eigen vermogen negatief wordt, of dreigt te worden, zullen de maatregelen die het gerecht gaat treffen om dit op te lossen worden besproken in het bestuurlijke overleg met de Raad voor de rechtspraak. De Raad vult het negatieve eigen vermogen zonodig aan tot nul.

De uitkomsten op deze indicator zijn te vinden in tabel 12a voor de rechtbanken en tabel 12b voor de gerechtshoven.

⁷ Een gerecht kan bijvoorbeeld door de Raad voor de rechtspraak worden gecompenseerd als het OM beduidend minder zaken aanbracht dan was vastgelegd in het convenant tussen het lokale OM en de rechtbank.

2.3 Personeel, organisatie en ontwikkeling

Het ziekteverzuimpercentage wordt in de tabellen 13a en 13b weergegeven. Het gaat om het gemiddelde ziekteverzuim en om ziekteverzuim tot maximaal 2 jaar, exclusief zwangerschaps- en bevallingsverlof. Het ziekteverzuimpercentage is weergegeven voor zowel de rechters als het (juridisch) ondersteunend personeel.

In de kengetallenanalyse wordt een ziekteverzuim onder rechters en raadsheren van boven de 3 procent als relatief hoog beschouwd en voor het ondersteunend personeel (inclusief het juridisch ondersteunend personeel) een uitkomst boven de 4,5 procent. Ter vergelijking: het ziekteverzuim in Nederland⁸ onder vak- specialisten en bij rechtskundige dienstverleners, de accountancy en bij architecten bedroeg in 2012⁹ nog geen 3 procent, en onder administratieve beroepen 4,2 procent. Overigens behoort het ziekteverzuim in Nederland tot het hoogste in de EU.

De volgende kengetallen over de personele samenstelling in de tabellen 13a en 13b geven verdere inkleuring aan de organisatie.

Ten eerste wordt het percentage (FTE) rechters op de totale (FTE) personeel gepubliceerd.

Ook wordt de verhouding man – vrouw, weergegeven als het percentage vrouwen (FTE) werkzaam in een gerecht. Ten slotte wordt ook de leeftijdsopbouw van medewerkers gegeven, afzonderlijk voor rechters/raadsheren en voor (juridisch) ondersteunend personeel. Er is een onderverdeling gemaakt in vier leeftijdsgroepen:

- tot en met 39 jaar
- 40 t/m 49 jaar
- 50 t/m 59 jaar
- 60 jaar en ouder

⁸ Zie ziekteverzuim in Nederland in 2012, John Klein Hesselink, Karolus Kraan, Anita Venema, Seth van den Bossche, TNO 2014.

⁹ Recentere cijfers per beroepsgroep zijn niet beschikbaar: wel is bekend dat in het algemeen het ziekteverzuim sindsdien niet is toegenomen. In 2012 4,0 procent, in 2013 3,9 procent, 2014 3,8% en 2015 3,9%. Zie CBS ziekteverzuimpercentage naar bedrijfstakken en bedrijfsgrootte.

Bijlage 2

Tabellen rechtbanken

Tabel 1a: rechtbanken 2014, tevredenheid van procespartijen over het RECHTSPREKEN: percentage tevreden respondenten

Rechtzoekenden	Amsterdam	Den Haag	Limburg	Midden Nederland	Overijssel	Gelderland	Noord Holland	Noord Nederland	Oost Brabant	Rotterdam	Zeeland West-Brabant	Gemiddelde
Deskundigheid van de rechter	85%	86%	90%	80%	90%	86%	85%	83%	89%	94%	93%	88%
Onpartijdigheid van de rechter	78%	85%	87%	83%	80%	83%	79%	79%	70%	89%	92%	83%
Bejegening door de rechter	84%	89%	89%	86%	89%	89%	88%	87%	78%	91%	93%	88%
- Ruimte die rechter biedt om verhaal te doen	84%	89%	90%	85%	90%	91%	91%	89%	84%	94%	95%	90%
- Luisteren van de rechter naar standpunten	88%	89%	93%	89%	92%	93%	91%	90%	86%	94%	96%	91%
- Inleven van de rechter in de situatie	74%	84%	81%	80%	82%	81%	80%	78%	62%	84%	88%	80%
- Begrijpelijkheid besprokene	91%	92%	90%	89%	91%	92%	91%	90%	79%	93%	92%	90%
Uitspraak (motivering en begrijpelijkheid) ¹⁾	74%	66%	79%	82%	80%	78%	82%	78%	58%	77%	86%	78%
Gemiddelde score rechtzoekenden	80%	81%	86%	83%	85%	84%	84%	82%	74%	88%	91%	84%
Professionals	Amsterdam	Den Haag	Limburg	Midden Nederland	Overijssel	Gelderland	Noord Holland	Noord Nederland	Oost Brabant	Rotterdam	Zeeland West-Brabant	Gemiddelde
Deskundigheid van de rechter	79%	78%	74%	80%	80%	79%	80%	79%	77%	82%	83%	79%
Onpartijdigheid van de rechter	76%	75%	74%	78%	80%	80%	78%	79%	78%	80%	83%	78%
Bejegening door de rechter	78%	75%	78%	80%	79%	81%	79%	82%	78%	79%	82%	79%
- Ruimte die rechter partijen biedt om verhaal te doen	82%	80%	82%	83%	82%	82%	84%	85%	82%	81%	85%	82%
- Luisteren van de rechter naar de standpunten	82%	77%	80%	82%	81%	84%	82%	86%	80%	82%	85%	82%
- Inleven van de rechter in de situatie	69%	68%	73%	74%	75%	76%	72%	74%	71%	74%	75%	72%
Uitspraak ¹⁾	66%	62%	65%	69%	73%	67%	63%	67%	66%	69%	70%	67%
- Motivering van de beslissing	69%	65%	67%	70%	72%	66%	64%	69%	68%	67%	72%	68%
- Begrijpelijkheid van de beslissing	70%	67%	70%	74%	76%	71%	68%	70%	71%	74%	72%	71%
- Rechtseenheid	58%	55%	56%	63%	70%	60%	59%	65%	57%	62%	62%	60%
Gemiddelde score professionals	75%	73%	73%	77%	78%	77%	75%	77%	75%	78%	79%	76%
Totaal	Amsterdam	Den Haag	Limburg	Midden Nederland	Overijssel	Gelderland	Noord Holland	Noord Nederland	Oost Brabant	Rotterdam	Zeeland West-Brabant	Gemiddelde
Rechtzoekenden en professionals ²⁾	77%	77%	79%	80%	81%	80%	79%	79%	74%	83%	85%	80%
Vergelijking met 2011	-	+	=	=	=	=	=	+	-	+	+	+

Uitkomsten die duidelijk boven het gemiddelde liggen, zijn blauw gedrukt. Uitkomsten die duidelijk onder het gemiddelde liggen zijn rood gedrukt.

Van niet gemarkeerde uitkomsten is de kans te groot dat het verschil met het totaal-gemiddelde aan toeval te wijten is. Daarom worden aan die verschillen geen conclusies verbonden.

1) Optelling en middeling van alle uitkomsten op de vijf-puntschaal.

2) Optelling en middeling van de gemiddelde score rechtzoekenden en de gemiddelde score professionals.

Bij de vergelijking met 2011 worden alleen verschillen van 3 procentpunten of meer als verbetering of verslechtering aangemerkt.

Tabel 1a1: rechtbanken 2014, tevredenheid van procespartijen over de DUUR van de PROCEDURE: percentage tevreden respondenten

	Amsterdam	Den Haag	Limburg	Midden Nederland	Overijssel	Gelderland	Noord Holland	Noord Nederland	Oost Brabant	Rotterdam	Zeeland West-Brabant	Gemiddelde
RECHTZOEKENDEN, tevreden over duur	45%	64%	56%	50%	63%	62%	56%	49%	42%	71%	68%	58%
PROFESSIONALS, tevreden over duur	40%	51%	36%	44%	62%	46%	41%	48%	45%	38%	44%	44%
Totaal rechtzoekenden en professionals ¹⁾	43%	58%	46%	47%	63%	54%	49%	49%	44%	55%	56%	51%
Vergelijking met 2011	-	+	-	=	+	=	-	-	-	=	+	=

Uitkomsten die duidelijk boven het gemiddelde liggen, zijn blauw gedrukt. Uitkomsten die duidelijk onder het gemiddelde liggen zijn rood gedrukt.

Van niet gemarkeerde uitkomsten is de kans te groot dat het verschil met het totaal-gemiddelde aan toeval te wijten is. Daarom worden aan die verschillen geen conclusies verbonden.

1) Optelling en middeling van de gemiddelde score rechtzoekenden en de gemiddelde score professionals.

Bij de vergelijking met 2011 worden alleen verschillen van 3 procentpunten of meer als verbetering of verslechtering aangemerkt.

Tabel 2a: rechtbanken, gerealiseerde doorlooptijden Civiel recht, Handel

Rechtbanken	Amsterdam	Den Haag	Limburg	Midden Nederland	Oost Nederland		Noord Holland	Noord Nederland	Oost Brabant	Rotterdam	Zeeland West-Brabant	Gemiddelde	Norm
Handelszaken met verweer													
Percentage zaken afgedaan binnen 1 jaar													
2012	51%	67%	40%	48%	60%		61%	53%	50%	46%	57%	54%	70%
2013	54%	73%	44%	50%	55%	69%	58%	54%	46%	46%	57%	55%	70%
2014	56%	77%	46%	57%	57%	72%	59%	56%	59%	57%	55%	60%	70%
2015	61%	75%	45%	58%	60%	73%	61%	58%	61%	65%	56%	62%	70%
Handelszaken met verweer													
Percentage zaken afgedaan binnen 2 jaar													
2012	82%	91%	78%	85%	88%		86%	84%	80%	75%	86%	84%	90%
2013	83%	91%	73%	82%	84%	88%	85%	82%	68%	72%	85%	81%	90%
2014	84%	93%	78%	85%	85%	91%	88%	83%	86%	83%	84%	86%	90%
2015	84%	93%	82%	85%	88%	91%	87%	86%	88%	87%	87%	87%	90%
Handelszaken zonder verweer (verstek)													
Percentage zaken afgedaan binnen 6 weken													
2012	89%	65%	81%	72%	74%		84%	89%	36%	73%	80%	78%	90%
2013	82%	78%	77%	68%	74%	83%	83%	81%	74%	74%	78%	77%	90%
2014	87%	80%	63%	65%	82%	88%	81%	77%	78%	85%	82%	79%	90%
2015	88%	81%	74%	86%	84%	85%	82%	81%	86%	86%	82%	84%	90%
Verzoekschriftprocedures handel (vooral insolventie)													
Percentage zaken afgedaan binnen 3 maanden													
2012	81%	83%	67%	86%	91%		83%	91%	85%	61%	93%	83%	90%
2013	77%	85%	56%	91%	90%	92%	80%	87%	83%	63%	90%	81%	90%
2014	75%	76%	76%	88%	90%	89%	79%	86%	73%	82%	91%	83%	90%
2015	71%	68%	69%	81%	71%	90%	75%	83%	85%	90%	84%	80%	90%
Beëindigde faillissementen													
Percentage zaken afgedaan binnen 3 jaar													
2012	85%	71%	75%	79%	84%		88%	82%	80%	76%	83%	81%	90%
2013	83%	67%	82%	84%	86%	85%	91%	82%	74%	76%	85%	81%	90%
2014	77%	67%	70%	85%	83%	83%	85%	81%	72%	77%	81%	79%	90%
2015	76%	67%	62%	83%	81%	85%	81%	77%	67%	80%	78%	77%	90%
Kort gedingen/ Vovo's													
Percentage zaken afgedaan binnen 3 maanden													
2012	93%	92%	93%	95%	93%		94%	94%	92%	93%	92%	93%	95%
2013	93%	93%	94%	96%	91%	92%	94%	95%	90%	93%	95%	93%	95%
2014	93%	87%	93%	95%	93%	91%	94%	94%	89%	92%	93%	92%	95%
2015	93%	78%	93%	94%	94%	94%	93%	95%	89%	94%	94%	92%	95%

Waar de norm (vrijwel) is gehaald, is de uitkomst blauw gedrukt. Realisaties die 10 procentpunten of meer onder de norm liggen, zijn rood weergegeven.

Tabel 3a: rechtbanken, gerealiseerde doorlooptijden Civiel recht, Familie

Rechtbanken	Amsterdam	Den Haag	Limburg	Midden	Oost Nederland		Noord	Noord	Oost	Rotterdam	Zeeland	Gemiddelde	Norm
				Nederland	Overijssel	Gelderland	Holland	Nederland	Brabant		West-Brabant		
Scheidingszaken totaal				Percentage zaken afgedaan binnen 1 jaar									
2012	95%	90%	93%	93%	97%		95%	93%	93%	92%	94%	94%	95%
2013	94%	91%	92%	94%	95%	96%	95%	93%	94%	93%	93%	94%	95%
2014	95%	92%	91%	92%	96%	94%	93%	92%	95%	91%	94%	93%	95%
2015	95%	92%	94%	91%	98%	94%	91%	91%	94%	92%	91%	93%	95%
Scheidingszaken, alleen op gemeenschappelijk verzoek				Percentage zaken afgedaan binnen 2 maanden									
2012	98%	90%	81%	86%	94%		89%	94%	92%	94%	83%	91%	95%
2013	99%	92%	72%	94%	96%	90%	87%	91%	89%	90%	79%	90%	95%
2014	97%	93%	85%	96%	97%	84%	91%	83%	91%	90%	71%	90%	95%
2015	97%	91%	93%	96%	98%	90%	88%	88%	91%	94%	81%	92%	95%
Alimentatiezaken en bijstandsverhaal				Percentage zaken afgedaan binnen 1 jaar									
2012	80%	95%	86%	94%	97%		93%	95%	93%	95%	95%	93%	90%
2013	79%	94%	86%	93%	96%	97%	92%	94%	96%	95%	93%	93%	90%
2014	81%	93%	89%	95%	95%	97%	87%	94%	96%	92%	86%	92%	90%
2015	80%	93%	93%	93%	95%	96%	91%	90%	97%	93%	86%	92%	90%
Omgang- en gezagzaken				Percentage zaken afgedaan binnen 1 jaar									
2012	82%	85%	81%	84%	86%		81%	83%	82%	84%	81%	83%	85%
2013	80%	87%	79%	83%	83%	85%	82%	82%	82%	84%	83%	83%	85%
2014	82%	84%	80%	82%	85%	82%	83%	89%	85%	79%	79%	83%	85%
2015	87%	86%	81%	84%	85%	85%	85%	95%	85%	82%	76%	87%	85%
Jeugdbeschermingszaken kinderrechter totaal				Percentage zaken afgedaan binnen 3 maanden									
2012	90%	90%	95%	91%	95%		90%	93%	91%	82%	92%	91%	90%
2013	88%	85%	96%	92%	89%	97%	88%	91%	90%	84%	91%	90%	90%
2014	85%	86%	94%	91%	90%	96%	88%	91%	88%	86%	90%	90%	90%
2015	85%	85%	93%	90%	87%	95%	87%	92%	88%	88%	87%	89%	90%
Jeugdbeschermingszaken, alleen 1e verzoeken OTS				Percentage zaken afgedaan binnen 3 weken									
2012	87%	86%	67%	88%	82%		90%	80%	81%	60%	74%	80%	80%
2013	82%	75%	68%	80%	87%	72%	83%	74%	52%	63%	61%	72%	80%
2014	66%	76%	61%	81%	83%	73%	84%	67%	79%	55%	69%	71%	80%
2015	82%	77%	52%	76%	79%	56%	70%	67%	61%	64%	71%	68%	80%

Waar de norm (vrijwel) is gehaald, is de uitkomst blauw gedrukt. Realisaties die 10 procentpunten of meer onder de norm liggen, zijn rood weergegeven.

Tabel 4a: rechtbanken, gerealiseerde doorlooptijden Bestuursrecht

Rechtbanken	Amsterdam	Den Haag	Limburg	Midden	Oost Nederland		Noord Holland	Noord Nederland	Oost Brabant	Rotterdam	Zeeland West-Brabant	Gemiddelde	Norm
				Nederland	Overijssel	Gelderland							
Reguliere bestuurszaken, bodemzaken				Percentage zaken afgedaan binnen 9 maanden									
2012	74%	82%	63%	68%	63%		59%	65%	62%	63%	68%	68%	70%
2013	63%	85%	42%	75%	79%	68%	50%	76%	65%	60%	73%	68%	70%
2014	67%	86%	54%	68%	83%	65%	63%	68%	76%	64%	76%	70%	70%
2015	67%	81%	64%	64%	81%	59%	64%	65%	83%	55%	75%	68%	70%
Reguliere bestuurszaken, bodemzaken				Percentage zaken afgedaan binnen 1 jaar									
2012	83%	90%	77%	78%	80%		75%	80%	76%	79%	83%	81%	90%
2013	83%	92%	71%	88%	89%	83%	72%	87%	79%	82%	89%	84%	90%
2014	83%	93%	75%	84%	91%	82%	81%	81%	88%	86%	90%	85%	90%
2015	82%	88%	78%	78%	91%	83%	78%	76%	91%	76%	89%	82%	90%
Reguliere bestuurszaken zijn rechtszaken op het gebied van het bestuursrecht, uitgezonderd vreemdelingenzaken en belastingzaken.													
Voorlopige voorzieningen reguliere bestuurszaken				Percentage zaken afgedaan binnen 3 maanden									
2012	98%	97%	74%	93%	92%		95%	93%	92%	98%	98%	92%	90%
2013	97%	97%	95%	93%	97%	89%	95%	94%	94%	94%	98%	95%	90%
2014	97%	97%	95%	92%	98%	90%	93%	93%	95%	93%	99%	95%	90%
2015	96%	98%	98%	87%	98%	96%	93%	91%	96%	96%	98%	95%	90%
Vreemdelingenzaken, bodemzaken				Percentage zaken afgedaan binnen 9 maanden									
2012	90%	69%	74%	69%	80%		91%	82%	78%	77%	92%	80%	90%
2013	77%	88%	53%	83%	86%	84%	90%	86%	76%	82%	96%	81%	90%
2014	87%	94%	76%	90%	84%	82%	91%	88%	89%	91%	92%	88%	90%
2015	80%	90%	79%	85%	87%	75%	75%	87%	88%	90%	91%	84%	90%
Belastingzaken, uitgezonderd rijksbelastingzaken				Percentage zaken afgedaan binnen 9 maanden									
2012		91%	22%	66%	55%		58%	47%	23%	65%	63%	57%	90%
2013		97%	23%	72%	70%	73%	57%	34%	58%	51%	73%	62%	90%
2014	52%	96%	58%	66%	76%	81%	52%	28%	62%	47%	72%	62%	90%
2015	57%	80%	89%	49%	84%	65%	16%	22%	79%	46%	52%	55%	90%

Tabel 4a: rechtbanken, gerealiseerde doorlooptijden Bestuursrecht

Rechtbanken	Amsterdam	Den Haag	Limburg	Midden Nederland	Oost Nederland		Noord Holland	Noord Nederland	Oost Brabant	Rotterdam	Zeeland West-Brabant		
					Overijssel	Gelderland						Gemiddelde	Norm
Rijksbelastingzaken													
Percentage zaken afgedaan binnen 1 jaar													
2012		76%			66%		62%	50%			55%	63%	70%
2013		77%				59%	73%	60%			61%	67%	70%
2014		70%				65%	66%	47%			46%	60%	70%
2015		94%				57%	64%	67%			40%	59%	70%
Rijksbelastingzaken													
Percentage zaken afgedaan binnen 18 maanden													
2012		84%			79%		81%	70%			81%	80%	90%
2013		98%				78%	92%	75%			76%	86%	90%
2014		76%				81%	86%	65%			68%	76%	90%
2015		96%				76%	80%	88%			56%	74%	90%

Waar de norm (vrijwel) is gehaald, is de uitkomst blauw gedrukt. Realisaties die 10 procentpunten of meer onder de norm liggen, zijn rood weergegeven.

Tabel 5a: rechtbanken, gerealiseerde doorlooptijden Strafrecht

Rechtbanken	Amsterdam	Den Haag	Limburg	Midden Nederland	Oost Nederland		Noord Holland	Noord Nederland	Oost Brabant	Rotterdam	Zeeland West-Brabant	Gemiddelde	Norm
					Overijssel	Gelderland							
Strafzaken MK (= door drie rechters behandeld)				Percentage zaken afgedaan binnen 6 maanden									
2012	80%	79%	72%	90%	75%		89%	90%	79%	76%	77%	81%	90%
2013	76%	79%	65%	86%	79%	78%	87%	83%	66%	76%	76%	78%	90%
2014	80%	83%	73%	88%	84%	82%	85%	87%	73%	74%	80%	81%	90%
2015	82%	82%	75%	86%	83%	80%	87%	86%	79%	82%	66%	81%	90%
Politierechterzaken (inclusief economische)				Percentage zaken afgedaan binnen 5 weken									
2012	87%	91%	89%	87%	85%		90%	81%	88%	85%	86%	88%	90%
2013	86%	89%	88%	92%	79%	85%	90%	83%	89%	81%	89%	87%	90%
2014	82%	89%	86%	91%	81%	84%	93%	84%	87%	84%	93%	87%	90%
2015	89%	91%	85%	85%	81%	85%	91%	84%	92%	86%	87%	87%	90%
Strafzaken bij de kinderrechter (EK)				Percentage zaken afgedaan binnen 5 weken									
2012	82%	85%	79%	80%	78%		88%	86%	84%	83%	80%	82%	85%
2013	76%	87%	74%	77%	64%	78%	86%	79%	87%	72%	70%	77%	85%
2014	82%	90%	82%	85%	68%	82%	87%	84%	89%	74%	88%	83%	85%
2015	79%	86%	77%	76%	70%	78%	78%	87%	90%	81%	79%	81%	85%
Raadkamerzaken m.b.t voorlopige hechtenis				Percentage zaken afgedaan binnen 2 weken									
2012	100%	100%	100%	100%	100%		100%	99%	99%	100%	100%	100%	100%
2013	100%	100%	100%	100%	100%	100%	99%	100%	90%	98%	100%	97%	99%
2014	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	98%	99%	100%	96%	99%
2015	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	91%	99%	100%	97%	99%
Raadkamerzaken niet voorlopige hechtenis				Percentage zaken afgedaan binnen 4 maanden									
2012	87%	93%	89%	84%	89%		80%	93%	79%	61%	70%	83%	85%
2013	92%	89%	70%	84%	84%	96%	85%	93%	72%	53%	53%	80%	85%
2014	88%	82%	82%	70%	90%	91%	84%	86%	59%	59%	70%	78%	85%
2015	89%	80%	81%	74%	91%	92%	66%	90%	65%	60%	67%	76%	85%

Waar de norm (vrijwel) is gehaald, is de uitkomst blauw gedrukt. Realisaties die 10 procentpunten of meer onder de norm liggen, zijn rood weergegeven.

Tabel 6a: rechtbanken, gerealiseerde doorlooptijden Kantonzaken

Rechtbanken	Amsterdam	Den Haag	Limburg	Midden Nederland	Oost Nederland		Noord Holland	Noord Nederland	Oost Brabant	Rotterdam	Zeeland West-Brabant	Gemiddelde	Norm
Handelszaken met verweer													
Percentage zaken afgedaan binnen 6 maanden													
2012	71%	87%	79%	74%	81%		84%	81%	80%	83%	82%	80%	75%
2013	66%	84%	73%	72%	79%	81%	69%	75%	77%	81%	81%	75%	75%
2014	71%	83%	66%	76%	78%	82%	75%	77%	77%	80%	81%	77%	75%
2015	64%	83%	70%	73%	78%	79%	73%	73%	79%	80%	79%	76%	75%
Handelszaken met verweer													
Percentage zaken afgedaan binnen 1 jaar													
2012	90%	97%	95%	95%	96%		96%	96%	95%	96%	96%	95%	90%
2013	90%	95%	94%	95%	95%	95%	89%	95%	94%	95%	95%	94%	90%
2014	94%	96%	92%	96%	95%	96%	94%	95%	93%	94%	96%	95%	90%
2015	92%	95%	92%	93%	96%	95%	95%	93%	95%	94%	95%	94%	90%
Rekest en arbeidsontbindingen op tegenspraak													
Percentage zaken afgedaan binnen 3 maanden													
2012	98%	94%	94%	97%	96%		96%	98%	97%	98%	96%	97%	95%
2013	95%	96%	95%	97%	98%	95%	94%	94%	97%	96%	95%	96%	95%
2014	95%	93%	94%	96%	97%	88%	98%	98%	97%	94%	96%	95%	95%
2015	87%	93%	92%	97%	96%	92%	95%	95%	97%	94%	95%	94%	95%
Handelsrekest en, niet arbeidszaken													
Percentage zaken afgedaan binnen 6 maanden													
2012	75%	91%	88%	86%	90%		84%	94%	90%	82%	95%	88%	95%
2013	88%	90%	88%	87%	91%	86%	74%	86%	89%	86%	91%	87%	95%
2014	82%	84%	80%	84%	82%	90%	78%	80%	85%	84%	93%	86%	95%
2015	73%	85%	78%	87%	90%	86%	80%	82%	79%	89%	86%	83%	95%
Handelszaken zonder verweer													
Percentage zaken afgedaan binnen 6 weken													
2012	96%	99%	90%	99%	99%		97%	99%	98%	96%	98%	97%	90%
2013	96%	99%	97%	98%	100%	97%	96%	98%	98%	95%	98%	97%	90%
2014	99%	99%	99%	98%	100%	98%	96%	96%	97%	96%	99%	98%	90%
2015	98%	99%	98%	97%	100%	99%	98%	97%	99%	96%	98%	98%	90%
'Geregelde' arbeidsontbindingen													
Percentage zaken afgedaan binnen 15 dagen													
2012	79%	88%	85%	87%	90%		92%	89%	81%	92%	87%	87%	90%
2013	56%	80%	84%	81%	91%	88%	82%	80%	73%	75%	77%	79%	90%
2014	89%	73%	90%	89%	92%	87%	82%	86%	94%	88%	87%	87%	90%
2015	50%	73%	91%	87%	91%	90%	81%	85%	94%	84%	75%	83%	90%

Tabel 6a: rechtbanken, gerealiseerde doorlooptijden Kantonzaken

Rechtbanken	Amsterdam	Den Haag	Limburg	Midden Nederland	Oost Nederland Overijssel	Gelderland	Noord Holland	Noord Nederland	Oost Brabant	Rotterdam	Zeeland West-Brabant	Gemiddelde	Norm
Kort gedingen / Vovo's													
Percentage zaken afgedaan binnen 3 maanden													
2012	98%	93%	96%	97%	95%		98%	97%	97%	95%	97%	97%	95%
2013	99%	95%	97%	98%	96%	96%	96%	97%	98%	96%	96%	97%	95%
2014	98%	94%	97%	97%	98%	93%	97%	96%	98%	97%	95%	97%	95%
2015	98%	95%	97%	98%	95%	97%	95%	94%	98%	97%	93%	96%	95%
Overtredingszaken													
Percentage zaken afgedaan binnen 1 maand													
2012	98%	83%	87%	96%	93%		92%	86%	77%	78%	82%	90%	85%
2013	91%	85%	91%	85%	89%	89%	92%	83%	79%	80%	92%	86%	85%
2014	93%	79%	87%	92%	88%	91%	92%	89%	88%	86%	94%	87%	85%
2015	95%	84%	92%	91%	68%	96%	91%	91%	88%	91%	90%	89%	85%
Mulderzaken													
Percentage zaken afgedaan binnen 3 maanden													
2012	90%	88%	81%	90%	72%		88%	95%	76%	88%	63%	84%	80%
2013	61%	48%	35%	77%	84%	78%	72%	74%	27%	84%	56%	66%	80%
2014	40%	63%	25%	67%	81%	82%	63%	86%	36%	83%	48%	63%	80%
2015	38%	54%	51%	51%	72%	56%	53%	75%	68%	73%	49%	58%	80%

Waar de norm (vrijwel) is gehaald, is de uitkomst blauw gedrukt. Realisaties die 10 procentpunten of meer onder de norm liggen, zijn rood weergegeven.

Tabel 7a1: rechtbanken, MK aandeel = aandeel zaken met behandeling door de meervoudige kamer (percentage)

Rechtbanken	Amsterdam	Den Haag	Limburg	Midden Nederland	Oost Nederland Overijssel	Gelderland	Noord Holland	Noord Nederland	Oost Brabant	Rotterdam	Zeeland West-Brabant	Landelijk Gemiddelde waarde	Streef
Handelszaken exclusief kantonzaken													
Percentage meervoudige kamer													
2012	11%	7%	2%	7%	8%		14%	8%	1%	4%	9%	7%	10%
2013	14%	10%	8%	12%	14%	6%	17%	17%	4%	8%	6%	10%	10%
2014	12%	10%	8%	7%	13%	5%	10%	14%	3%	8%	3%	8%	10%
2015	11%	10%	3%	5%	11%	8%	14%	15%	3%	9%	4%	8%	10%
Familiezaken exclusief kantonzaken													
Percentage meervoudige kamer													
2012	0,3%	1,4%	2,1%	1,7%	1,3%		2,7%	2,0%	0,3%	0,4%	1,1%	1,3%	3%
2013	0,3%	1,5%	2,2%	1,1%	0,9%	1,0%	2,9%	2,1%	0,3%	0,5%	1,0%	1,3%	3%
2014	0,3%	2,8%	1,8%	2,9%	4,0%	0,4%	3,6%	2,0%	0,2%	1,4%	2,0%	2,0%	3%
2015	0,1%	3,5%	2,0%	1,6%	3,6%	0,3%	3,6%	1,6%	0,1%	1,4%	2,5%	1,8%	3%
Bestuursrecht algemeen													
Percentage meervoudige kamer													
2012	10%	10%	9%	9%	12%		14%	8%	11%	11%	16%	10,9%	10%
2013	8%	7%	12%	9%	13%	10%	11%	7%	12%	8%	11%	9,3%	10%
2014	5%	9%	12%	7%	12%	15%	18%	11%	12%	12%	12%	10,6%	10%
2015	8%	7%	15%	8%	10%	13%	17%	6%	14%	9%	11%	10,0%	10%
Bestuursrecht algemeen betreft het bestuursrecht, uitgezonderd vreemdelingenzaken en belastingzaken.													
Vreemdelingenkamer													
Percentage meervoudige kamer													
2012	2,6%	2,2%	1,5%	4,3%	1,8%		3,0%	2,1%	1,2%	1,0%	0,0%	2,4%	5%
2013	5,1%	1,6%	0,3%	5,0%	2,0%	2,8%	3,3%	0,6%	2,3%	1,9%	0,5%	2,0%	5%
2014	2,4%	2,6%	0,4%	4,0%	3,4%	3,7%	11,6%	1,0%	2,2%	2,1%	0,3%	3,0%	5%
2015	2,4%	0,6%	3,1%	5,9%	4,7%	9,5%	1,1%	2,4%	4,0%	2,6%	2,0%	3,2%	5%
Strafzaken exclusief kantonzaken													
Percentage meervoudige kamer													
2012	18%	12%	16%	15%	15%		14%	16%	15%	13%	10%	14,5%	15%
2013	21%	13%	15%	14%	15%	13%	14%	14%	13%	12%	12%	14,3%	15%
2014	26%	14%	14%	16%	17%	12%	15%	11%	15%	16%	11%	15,2%	15%
2015	22%	11%	16%	16%	12%	11%	14%	13%	16%	13%	13%	14,1%	15%

Tabel 7a1: rechtbanken, MK aandeel = aandeel zaken met behandeling door de meervoudige kamer (percentage)

Rechtbanken	Amsterdam	Den Haag	Limburg	Midden Nederland	Oost Nederland		Noord Holland	Noord Nederland	Oost Brabant	Rotterdam	Zeeland West-Brabant	Landelijk Gemiddelde waarde	Streef
					Overijssel	Gelderland							
Rijksbelastingzaken													
Percentage meervoudige kamer													
2012		34%			34%		44%	44%			28%	36%	25%
2013		21%				35%	33%	26%			31%	29%	25%
2014		18%				34%	41%	40%			25%	28%	25%
2015		36%				27%	25%	24%			31%	29%	25%

Mk percentages die boven het gemiddelde liggen of conform de norm zijn, zijn blauw gedrukt. MK percentages die zowel duidelijk onder de norm liggen als onder het gemiddelde liggen, zijn rood weergegeven.

Tabel 7a2: rechtbanken, promispercentage

Rechtbanken	Amsterdam	Den Haag	Limburg	Midden	Oost Nederland		Noord	Noord	Oost	Zeeland		Landelijk Gemiddelde waarde	Streef
				Nederland	Overijssel	Gelderland	Holland	Nederland	Brabant	Rotterdam	West-Brabant		
Percentage vonnissen volgens promismethode													
2012	50%	60%	81%	78%	79%		82%	75%	61%	28%	99%	67%	50%
2013	39%	60%	85%	77%	70%	91%	82%	64%	57%	31%	81%	65%	50%
2014	41%	63%	90%	86%	71%	87%	83%	68%	53%	58%	94%	69%	50%
2015	42%	63%	88%	71%	90%	89%	89%	60%	53%	74%	92%	70%	50%

Promispercentages die conform de norm zijn, zijn blauw gedrukt. Promispercentages die onder de norm liggen, zijn rood weergegeven.

Tabel 8a: rechtbanken, productie-aantal versus instroom (percentage) en productie-aantal versus afspraak (percentage)

Rechtbanken	Amsterdam	Den Haag	Limburg	Midden Nederland	Oost Nederland Overijssel	Gelderland	Noord Holland	Noord Nederland	Oost Brabant	Rotterdam	Zeeland West-Brabant	Landelijk Gemiddelde
Civil recht												
<i>Productie-aantal versus instroom</i>												
2012	98%	101%	96%	103%	98%		97%	95%	101%	99%	97%	98%
2013	99%	98%	100%	95%	97%	94%	99%	96%	99%	102%	97%	98%
2014	103%	101%	102%	104%	101%	104%	102%	98%	99%	102%	103%	102%
2015	103%	103%	101%	99%	100%	102%	105%	100%	101%	102%	105%	102%
Bestuursrecht												
<i>Productie-aantal versus instroom</i>												
2012	90%	100%	94%	104%	105%		96%	107%	97%	99%	99%	99%
2013	97%	104%	97%	87%	106%	96%	103%	93%	100%	92%	87%	96%
2014	97%	91%	104%	86%	94%	90%	94%	92%	106%	91%	103%	94%
2015	105%	104%	108%	97%	109%	107%	104%	106%	111%	97%	94%	103%
Vreemdelingenkamer												
<i>Productie-aantal versus instroom</i>												
2012	90%	113%	93%	108%		96%	91%	101%	102%	111%	99%	99%
2013	123%	105%	106%	98%	104%	122%	107%	98%	105%	104%	136%	108%
2014	90%	80%	115%	93%	132%	96%	105%	118%	114%	93%	102%	101%
2015	103%	129%	105%	98%	113%	119%	110%	105%	111%	108%	101%	109%
Belastingrecht												
<i>Productie-aantal versus instroom</i>												
2012	n.v.t.	77%	104%	107%		92%	106%	100%	127%	117%	77%	93%
2013	42%	119%	119%	71%	107%	90%	109%	91%	113%	81%	99%	97%
2014	114%	115%	136%	94%	101%	101%	102%	92%	94%	103%	105%	104%
2015	85%	105%	98%	145%	107%	109%	114%	114%	24%	141%	101%	98%
Strafrecht												
<i>Productie-aantal versus instroom</i>												
2012	99%	96%	96%	95%		97%	96%	97%	96%	97%	92%	96%
2013	99%	99%	96%	92%	99%	94%	96%	93%	95%	99%	93%	96%
2014	101%	98%	96%	96%	95%	98%	101%	103%	102%	99%	99%	99%
2015	98%	97%	96%	100%	103%	101%	98%	100%	98%	99%	100%	99%

Tabel 8a: rechtbanken, productie-aantal versus instroom (percentage) en productie-aantal versus afspraak (percentage)

Rechtbanken	Amsterdam	Den Haag	Limburg	Midden Nederland	Oost Nederland Overijssel	Gelderland	Noord Holland	Noord Nederland	Oost Brabant	Rotterdam	Zeeland West-Brabant	Landelijk Gemiddelde
Kantonzaken	<i>Productie-aantal versus instroom</i>											
2012	99%	98%	100%	98%	99%		94%	97%	96%	98%	96%	98%
2013	101%	93%	97%	93%	93%	94%	98%	98%	97%	98%	95%	96%
2014	96%	99%	102%	98%	99%	99%	103%	95%	103%	99%	100%	99%
2015	105%	104%	110%	105%	101%	99%	100%	101%	97%	103%	99%	102%
Totaal	<i>Productie-aantal versus instroom</i>											
2012	98%	98%	99%	99%	99%		95%	97%	97%	98%	95%	98%
2013	100%	96%	98%	93%	95%	94%	99%	97%	98%	99%	95%	97%
2014	98%	99%	102%	99%	99%	99%	102%	97%	103%	99%	101%	100%
2015	103%	103%	107%	103%	101%	100%	101%	101%	97%	102%	100%	102%

Daar waar de productie 5% of meer boven de instroom lag is deze blauw gedrukt. Daar waar de productie 5% of meer beneden de instroom lag is deze rood weergegeven.

Tabel 8a: rechtbanken, productie-aantal versus instroom (percentage) en productie-aantal versus afspraak (percentage)

Rechtbanken	Amsterdam	Den Haag	Limburg	Midden Nederland	Oost Nederland Overijssel	Gelderland	Noord Holland	Noord Nederland	Oost Brabant	Rotterdam	Zeeland West-Brabant	Landelijk Gemiddelde
Civil recht												
<i>Productie-aantal versus afspraak</i>												
2012	103%	95%	94%	97%	98%		96%	101%	94%	101%	97%	98%
2013	97%	93%	98%	98%	110%	93%	101%	101%	94%	100%	97%	98%
2014	95%	95%	86%	91%	74%	92%	92%	98%	94%	96%	95%	92%
2015	96%	99%	94%	95%	100%	93%	91%	98%	94%	96%	93%	95%
Bestuursrecht												
<i>Productie-aantal versus afspraak</i>												
2012	101%	110%	100%	96%	99%		86%	95%	106%	117%	85%	100%
2013	94%	102%	96%	92%	120%	95%	94%	99%	153%	109%	99%	103%
2014	103%	91%	106%	98%	95%	106%	92%	88%	96%	112%	90%	98%
2015	100%	98%	107%	101%	97%	98%	91%	103%	93%	93%	90%	97%
Vreemdelingenkamer												
<i>Productie-aantal versus afspraak</i>												
2012	76%	88%	70%	89%	74%		77%	84%	87%	91%	88%	80%
2013	90%	69%	61%	70%	79%	54%	73%	64%	73%	66%	104%	71%
2014	63%	61%	58%	61%	90%	59%	90%	75%	98%	52%	65%	68%
2015	77%	75%	60%	62%	61%	60%	63%	58%	52%	68%	61%	65%
Belastingrecht												
<i>Productie-aantal versus afspraak</i>												
2012	n.v.t.	113%	107%	132%	125%		93%	120%	93%	124%	106%	110%
2013	46%	98%	109%	90%	140%	105%	112%	95%	123%	92%	115%	102%
2014	110%	125%	100%	139%	133%	125%	90%	91%	83%	105%	119%	112%
2015	108%	78%	81%	106%	84%	93%	83%	86%	74%	94%	116%	92%
Strafrecht												
<i>Productie-aantal versus afspraak</i>												
2012	98%	101%	102%	99%	95%		110%	96%	102%	104%	96%	100%
2013	95%	107%	96%	91%	92%	101%	95%	101%	95%	95%	92%	96%
2014	95%	100%	87%	99%	99%	99%	91%	96%	83%	96%	100%	95%
2015	105%	99%	104%	96%	100%	96%	93%	103%	86%	97%	95%	98%

Tabel 8a: rechtbanken, productie-aantal versus instroom (percentage) en productie-aantal versus afspraak (percentage)

Rechtbanken	Amsterdam	Den Haag	Limburg	Midden Nederland	Oost Nederland Overijssel	Gelderland	Noord Holland	Noord Nederland	Oost Brabant	Rotterdam	Zeeland West-Brabant	Landelijk Gemiddelde
<i>Productie-aantal versus afspraak</i>												
Kantonzaken												
2012	96%	100%	94%	93%	89%		90%	86%	92%	84%	93%	91%
2013	96%	105%	108%	92%	106%	94%	97%	102%	102%	100%	100%	100%
2014	112%	104%	104%	114%	103%	102%	103%	93%	109%	114%	103%	105%
2015	99%	81%	79%	95%	95%	94%	92%	84%	94%	104%	106%	92%
<i>Productie-aantal versus afspraak</i>												
Totaal												
2012	97%	100%	94%	95%	91%		93%	90%	93%	90%	95%	93%
2013	95%	102%	103%	93%	104%	93%	97%	100%	100%	99%	99%	98%
2014	103%	101%	99%	106%	94%	100%	98%	93%	102%	106%	100%	101%
2015	99%	86%	83%	95%	95%	94%	91%	88%	92%	101%	101%	93%

Daar waar de productie 5% of meer boven de afspraak/ planning lag is deze blauw gedrukt. Daar waar de productie 5% of meer beneden de afspraak/ planning lag is deze rood weergegeven.

Tabel 9a: rechtbanken, gemiddelde zaakswaarte van de afgedane zaken ten opzichte van het landelijk gemiddelde

Rechtbanken	Amsterdam	Den Haag	Limburg	Midden Nederland	Oost Nederland Overijssel	Gelderland	Noord Holland	Noord Nederland	Oost Brabant	Rotterdam	Zeeland West-Brabant
Civiel recht											
<i>Relatieve zaakswaarte t.o.v. het landelijke gemiddelde</i>											
2012	99%	102%	98%	98%	99%		99%	99%	99%	102%	106%
2013	107%	99%	100%	97%	86%	97%	103%	98%	101%	104%	107%
2014	108%	102%	101%	96%	90%	97%	106%	98%	99%	97%	106%
2015	102%	101%	96%	98%	99%	96%	103%	102%	96%	100%	105%
Bestuursrecht											
<i>Relatieve zaakswaarte t.o.v. het landelijke gemiddelde</i>											
2012	100%	100%	96%	100%	101%		103%	98%	102%	96%	106%
2013	100%	100%	104%	101%	104%	104%	104%	100%	91%	96%	105%
2014	94%	98%	104%	94%	105%	103%	107%	102%	106%	96%	105%
2015	101%	95%	101%	95%	105%	105%	108%	100%	110%	91%	103%
Vreemdelingenkamer											
<i>Relatieve zaakswaarte t.o.v. het landelijke gemiddelde</i>											
2012	98%	98%	94%	91%	92%		116%	110%	106%	95%	132%
2013	95%	93%	106%	88%	84%	124%	114%	107%	103%	86%	124%
2014	93%	97%	106%	98%	91%	113%	107%	107%	105%	88%	114%
2015	90%	100%	108%	95%	94%	116%	101%	107%	106%	91%	118%
Belastingrecht											
<i>Relatieve zaakswaarte t.o.v. het landelijke gemiddelde</i>											
2012	n.v.t.	97%	98%	101%	111%		108%	98%	92%	66%	98%
2013	49%	113%	86%	73%	90%	113%	101%	83%	106%	61%	116%
2014	48%	88%	85%	101%	73%	111%	124%	104%	112%	84%	114%
2015	52%	102%	77%	106%	87%	103%	98%	110%	103%	81%	119%
Strafrecht											
<i>Relatieve zaakswaarte t.o.v. het landelijke gemiddelde</i>											
2012	109%	89%	102%	103%	105%		102%	113%	98%	92%	87%
2013	118%	92%	105%	101%	108%	99%	99%	105%	93%	90%	91%
2014	123%	93%	99%	100%	111%	93%	102%	94%	98%	101%	82%
2015	115%	86%	104%	102%	104%	97%	100%	100%	108%	97%	93%

Tabel 9a: rechtbanken, gemiddelde zaakswaarte van de afgedane zaken ten opzichte van het landelijk gemiddelde

Rechtbanken	Amsterdam	Den Haag	Limburg	Midden Nederland	Oost Nederland Overijssel	Gelderland	Noord Holland	Noord Nederland	Oost Brabant	Rotterdam	Zeeland West-Brabant
Kantonzaken	<i>Relatieve zaakswaarte t.o.v. het landelijke gemiddelde</i>										
2012	113%	100%	94%	100%	98%		108%	83%	112%	97%	102%
2013	115%	97%	91%	102%	94%	101%	120%	82%	103%	96%	106%
2014	112%	100%	90%	103%	99%	98%	106%	87%	104%	100%	104%
2015	109%	103%	95%	104%	94%	98%	110%	88%	107%	94%	102%
Totaal	<i>Relatieve zaakswaarte t.o.v. het landelijk gemiddelde</i>										
2012	110%	104%	88%	101%	98%		110%	90%	105%	93%	102%
2013	124%	104%	88%	99%	96%	97%	112%	87%	103%	90%	105%
2014	127%	104%	84%	96%	99%	92%	107%	93%	100%	96%	104%
2015	125%	104%	88%	97%	97%	94%	108%	92%	105%	92%	103%

Tabel 10a: rechtbanken, indicatie kostenproductiviteit (gewogen productie in verhouding tot de gerealiseerde kosten) vergeleken met de bekostigingsnorm (op basis van vastgestelde prijzen)

Rechtbanken	Amsterdam	Den Haag	Limburg	Midden Nederland	Oost Nederland Overijssel	Gelderland	Noord Holland	Noord Nederland	Oost Brabant	Rotterdam	Zeeland West-Brabant	Landelijk Gemiddelde
Civil recht (kosten)productiviteit t.o.v. de bekostigingsnorm												
2012	100%	105%	92%	105%	94%		96%	102%	99%	104%	97%	100%
2013	111%	92%	95%	99%	101%	95%	101%	107%	95%	102%	96%	100%
2014	92%	81%	78%	83%	76%	81%	83%	103%	88%	82%	81%	84%
2015	85%	84%	74%	81%	86%	86%	77%	96%	89%	82%	76%	83%
2013 tm. 2015	96%	86%	82%	91%	88%	87%	87%	102%	91%	89%	84%	89%
Bestuursrecht, inclusief vreemdelingenrecht & belastingrecht (kosten)productiviteit t.o.v. de bekostigingsnorm												
2012	92%	118%	99%	106%	94%		94%	97%	102%	111%	99%	101%
2013	98%	117%	100%	96%	99%	105%	95%	87%	111%	101%	109%	102%
2014	108%	124%	115%	108%	100%	110%	118%	100%	112%	112%	129%	113%
2015	112%	125%	111%	110%	104%	118%	111%	107%	107%	115%	133%	115%
2013 tm. 2015	106%	122%	108%	102%	101%	111%	108%	98%	110%	109%	124%	110%
Strafrecht (kosten)productiviteit t.o.v. de bekostigingsnorm												
2012	96%	79%	89%	93%	78%		93%	87%	90%	78%	76%	85%
2013	99%	83%	76%	94%	70%	84%	79%	85%	80%	73%	87%	84%
2014	95%	89%	81%	100%	80%	97%	86%	94%	82%	93%	83%	90%
2015	104%	83%	77%	109%	90%	107%	88%	84%	97%	93%	85%	93%
2013 tm. 2015	99%	85%	78%	97%	80%	96%	84%	88%	86%	86%	85%	89%
Kantonzaken (kosten)productiviteit t.o.v. de bekostigingsnorm												
2012	113%	118%	126%	111%		126%	99%	117%	102%	104%	99%	112%
2013	80%	118%	112%	97%	100%	99%	106%	93%	100%	105%	100%	100%
2014	97%	105%	108%	106%	111%	105%	91%	73%	94%	106%	92%	98%
2015	98%	95%	114%	103%	99%	100%	88%	86%	99%	104%	94%	98%
2013 tm. 2015	92%	106%	111%	102%	103%	101%	95%	84%	98%	105%	96%	99%
Totaal (kosten)productiviteit t.o.v. de bekostigingsnorm												
2012	100%	103%	100%	103%	96%		96%	100%	98%	98%	93%	99%
2013	97%	100%	95%	97%	92%	96%	95%	94%	96%	95%	97%	96%
2014	98%	97%	93%	97%	88%	96%	93%	92%	94%	96%	94%	95%
2015	100%	95%	90%	99%	94%	101%	89%	93%	98%	96%	94%	96%
2013 tm. 2015	98%	98%	93%	97%	91%	98%	92%	93%	96%	96%	95%	95%

Daar waar de productiviteit duidelijk boven het gemiddelde lag is deze blauw gedrukt. Daar waar de productiviteit duidelijk beneden het gemiddelde lag is deze rood weergegeven.

Tabel 11a: rechtbanken, indicatie arbeidsproductiviteit (gerealiseerde gewogen productie per fte) ten opzichte van het landelijk gemiddelde

Rechtbanken	Amsterdam	Den Haag	Limburg	Midden Nederland	Oost Nederland Overijssel	Gelderland	Noord Holland	Noord Nederland	Oost Brabant	Rotterdam	Zeeland West-Brabant	Landelijk Gemiddelde
Arbeidsproductiviteit t.o.v. het gemiddelde												
2012	98%	99%	98%	103%	105%		98%	110%	98%	95%	95%	
2013	102%	102%	98%	101%	103%	100%	99%	101%	100%	94%	103%	
2014	104%	100%	94%	101%	109%	101%	96%	96%	100%	98%	101%	
2015	111%	96%	92%	100%	106%	106%	92%	97%	103%	99%	100%	

Tabel 12a: rechtbanken, financieel resultaat en eigen vermogen

Rechtbanken	Amsterdam	Den Haag	Limburg	Midden Nederland	Oost Nederland Overijssel	Gelderland	Noord Holland	Noord Nederland	Oost Brabant	Rotterdam	Zeeland West-Brabant	Landelijk Gemiddelde
Financieel resultaat als percentage van omzet												
2012	0,7%	3,1%	1,6%	0,0%	-0,3%		-0,3%	1,6%	1,0%	0,4%	-3,7%	0,7%
2013	0,3%	1,8%	-1,9%	1,4%	0,1%	0,8%	0,0%	-1,9%	0,8%	-2,0%	0,0%	0,0%
2014	0,0%	0,0%	-4,5%	-1,5%	-0,5%	-0,7%	-2,0%	-4,7%	-2,1%	-0,7%	-1,8%	-1,5%
2015	2,2%	-1,9%	-5,2%	0,2%	1,7%	2,2%	-4,1%	-4,0%	1,4%	0,1%	-2,8%	-0,7%
Eigen vermogen als percentage van gemiddelde omzet												
2012	1,6%	6,1%	2,6%	3,0%	2,5%		1,3%	2,9%	4,0%	3,0%	-2,6%	2,5%
2013	1,8%	4,9%	0,9%	4,4%	2,1%	3,9%	1,6%	1,8%	3,8%	0,9%	1,2%	2,5%
2014	1,8%	3,0%	-3,6%	1,4%	1,4%	2,3%	-0,4%	-2,9%	0,9%	0,2%	-0,7%	1,9%
2015	4,0%	1,0%	-5,0%	1,6%	3,1%	4,5%	-3,9%	-4,0%	2,2%	0,3%	-2,8%	0,3%

Tabel 13a: rechtbanken, ziekteverzuim, aandeel rechters, man - vrouwverdeling en leeftijdsopbouw

Rechtbanken	Amsterdam	Den Haag	Limburg	Midden Nederland	Oost Nederland Overijssel	Gelderland	Noord Holland	Noord Nederland	Oost Brabant	Rotterdam	Zeeland West-Brabant	Landelijk Gemiddelde
<i>Ziekteverzuimpercentage rechterlijke ambtenaren (rechters)</i>												
2012	2,6%	2,6%	3,4%	2,1%	3%		3,3%	2,3%	3,2%	2,1%	4,8%	2,8%
2013	2,6%	2,1%	4,5%	3,6%	1,1%	4,5%	2,3%	2,4%	3,1%	2,0%	2,9%	2,8%
2014	4,0%	1,5%	4,6%	4,4%	3,3%	4,1%	3,3%	1,8%	3,0%	2,8%	2,8%	3,2%
2015	3,8%	2,2%	5,3%	3,5%	4,1%	3,4%	3,6%	2,2%	3,3%	4,6%	4,0%	3,6%
2013 tm. 2015	3,5%	1,9%	4,8%	3,8%	2,8%	4,0%	3,1%	2,1%	3,1%	3,1%	3,2%	3,2%
Percentages boven de 3,0% zijn in rood weergegeven												
<i>Ziekteverzuimpercentage administratief en juridisch ondersteunend personeel</i>												
2012	5,8%	5,8%	6,5%	4,5%	5,2%		5,2%	5,4%	6,0%	4,7%	4,0%	5,3%
2013	5,4%	4,8%	7,6%	5,3%	3,2%	4,9%	4,4%	5,6%	5,6%	5,8%	4,2%	5,2%
2014	5,6%	3,9%	6,3%	5,3%	4,2%	4,9%	4,8%	5,9%	5,3%	5,3%	4,3%	5,1%
2015	5,9%	4,0%	6,3%	5,1%	4,1%	5,1%	5,0%	7,1%	5,5%	5,9%	4,9%	5,4%
2013 tm. 2015	5,6%	4,2%	6,7%	5,2%	3,8%	5,0%	4,7%	6,2%	5,5%	5,7%	4,5%	5,2%
Percentages boven de 5,0% zijn in rood weergegeven												
<i>Percentage rechters op totaal personeel</i>												
2012	24%	22%	23%	23%	23%		25%	22%	25%	22%	24%	23,1%
2013	22%	22%	23%	23%	21%	22%	24%	20%	24%	21%	23%	22,3%
2014	21%	22%	22%	23%	22%	23%	24%	21%	20%	21%	22%	21,9%
2015	22%	22%	20%	24%	22%	24%	24%	22%	22%	22%	21%	22,3%
2013 tm. 2015	22%	22%	22%	23%	22%	23%	24%	21%	22%	22%	22%	22,2%

Percentages zijn vet weergegeven bij meer dan 10 procent (circa 2,3 procentpunt) afwijking van het gemiddelde

Tabel 13a: rechtbanken, ziekteverzuim, aandeel rechters, man - vrouwverdeling en leeftijdsopbouw

Rechtbanken	Amsterdam	Den Haag	Limburg	Midden Nederland	Overijssel	Gelderland	Noord Holland	Noord Nederland	Oost Brabant	Rotterdam	Zeeland West-Brabant	Gemiddelde
<i>Percentage vrouwen van rechterlijke ambtenaren (rechters)</i>												
2013	63%	63%	52%	64%	42%	57%	70%	51%	55%	61%	54%	59%
2014	64%	62%	51%	66%	41%	56%	72%	52%	54%	62%	56%	59%
2015	65%	63%	53%	63%	44%	56%	72%	52%	54%	62%	57%	60%
2013 tm. 2015	64%	63%	52%	64%	42%	56%	72%	52%	54%	62%	56%	59%
<i>Percentage vrouwen van administratief en juridisch ondersteunend personeel</i>												
2013	70%	67%	67%	74%	63%	66%	71%	63%	69%	74%	72%	69%
2014	70%	67%	67%	76%	63%	66%	72%	64%	69%	75%	74%	70%
2015	69%	69%	68%	76%	63%	67%	72%	64%	69%	76%	74%	70%
2013 tm. 2015	70%	67%	68%	76%	63%	66%	72%	64%	69%	75%	73%	70%

Percentages zijn vet weergegeven bij meer dan 15% afwijking van het gemiddelde

Rechtbanken	Amsterdam	Den Haag	Limburg	Midden Nederland	Overijssel	Gelderland	Noord Holland	Noord Nederland	Oost Brabant	Rotterdam	Zeeland West-Brabant	Gemiddelde
Leeftijdsopbouw rechterlijk ambtenaren (rechters)												
2013												
<i>Leeftijdsopbouw</i>												
tot en met 39 jaar	15%	14%	12%	13%	13%	12%	13%	12%	12%	16%	12%	13%
40 tot en met 49 jaar	33%	34%	26%	41%	26%	45%	39%	34%	31%	39%	38%	36%
50 tot en met 59 jaar	37%	36%	40%	39%	40%	32%	30%	39%	43%	32%	30%	36%
60 jaar en ouder	15%	16%	22%	7%	20%	12%	18%	15%	14%	13%	20%	15%
2014												
<i>Leeftijdsopbouw</i>												
tot en met 39 jaar	14%	18%	11%	16%	13%	9%	10%	11%	13%	16%	13%	13%
40 tot en met 49 jaar	33%	30%	26%	38%	23%	41%	38%	34%	28%	37%	35%	34%
50 tot en met 59 jaar	38%	37%	44%	41%	39%	35%	35%	38%	44%	31%	31%	37%
60 jaar en ouder	15%	15%	19%	6%	25%	16%	17%	17%	15%	16%	21%	16%
2015												
<i>Leeftijdsopbouw</i>												
tot en met 39 jaar	14%	17%	8%	16%	12%	7%	11%	11%	14%	10%	14%	12%
40 tot en met 49 jaar	30%	28%	28%	37%	24%	37%	33%	30%	27%	40%	34%	32%
50 tot en met 59 jaar	40%	39%	44%	39%	42%	40%	40%	41%	43%	35%	31%	39%
60 jaar en ouder	16%	16%	20%	8%	23%	16%	17%	18%	17%	15%	22%	16%

Percentages zijn vet weergegeven bij meer dan 15% afwijking van het gemiddelde

Tabel 13a: rechtbanken, ziekteverzuim, aandeel rechters, man - vrouwverdeling en leeftijdsopbouw

Rechtbanken	Amsterdam	Den Haag	Limburg	Midden Nederland	Overijssel	Gelderland	Noord Holland	Noord Nederland	Oost Brabant	Rotterdam	Zeeland West-Brabant	Gemiddelde
Leeftijdsopbouw administratief en juridisch ondersteunend personeel												
2013	<i>Leeftijdsopbouw</i>											
tot en met 39 jaar	41%	46%	30%	51%	38%	36%	39%	30%	35%	41%	43%	40%
40 tot en met 49 jaar	30%	27%	27%	28%	28%	31%	27%	35%	27%	30%	26%	29%
50 tot en met 59 jaar	24%	19%	35%	16%	28%	26%	27%	25%	28%	24%	24%	25%
60 jaar en ouder	6%	8%	8%	5%	6%	7%	6%	10%	10%	5%	6%	7%
2014	<i>Leeftijdsopbouw</i>											
tot en met 39 jaar	39%	48%	31%	51%	33%	37%	37%	28%	35%	42%	44%	39%
40 tot en met 49 jaar	29%	24%	27%	28%	31%	30%	28%	35%	28%	30%	24%	28%
50 tot en met 59 jaar	26%	21%	33%	17%	28%	27%	28%	27%	27%	23%	24%	25%
60 jaar en ouder	6%	8%	9%	4%	8%	7%	7%	10%	10%	5%	7%	7%
2015	<i>Leeftijdsopbouw</i>											
tot en met 39 jaar	36%	48%	29%	52%	30%	35%	36%	25%	30%	43%	45%	38%
40 tot en met 49 jaar	30%	24%	25%	27%	32%	28%	28%	36%	29%	28%	25%	28%
50 tot en met 59 jaar	26%	21%	34%	15%	27%	28%	28%	28%	29%	23%	23%	25%
60 jaar en ouder	8%	8%	12%	6%	11%	9%	8%	11%	11%	6%	7%	8%

Percentages zijn vet weergegeven bij meer dan 15% afwijking van het gemiddelde

Tabel 14a: rechtbanken, permanente educatie, mediation, publicatie van uitspraken, klachten en wrakingen

Rechtbanken	Amsterdam	Den Haag	Limburg	Midden Nederland	Oost Nederland Overijssel	Gelderland	Noord Holland	Noord Nederland	Oost Brabant	Rotterdam	Zeeland West-Brabant	Landelijk Gemiddelde
<i>Permanente educatie (PE) rechterlijke ambtenaren (rechters)</i>												
2012	78%	66%	61%	83%	87%	87%	68%	80%	67%	54%	75%	73%
2013	79%	59%	69%	80%	83%	76%	73%	86%	63%	52%	69%	71%
2014	80%	69%	69%	88%	74%	71%	75%	75%	63%	67%	73%	73%
2015	80%	68%	86%	88%	74%	72%	79%	78%	61%	74%	74%	76%
gemiddeld laatste drie jaar	80%	65%	75%	86%	77%	73%	75%	80%	62%	64%	72%	73%
<i>Permanente educatie juridisch ondersteunend personeel</i>												
2012	72%	56%	55%	67%	78%	78%	49%	61%	54%	55%	61%	62%
2013	71%	46%	53%	67%	71%	56%	59%	88%	47%	30%	55%	57%
2014	77%	50%	62%	73%	65%	65%	64%	63%	47%	46%	60%	61%
2015	76%	46%	78%	80%	74%	68%	62%	58%	48%	54%	61%	63%
gemiddeld laatste drie jaar	75%	47%	64%	73%	70%	63%	62%	70%	47%	44%	58%	60%
<i>Afwijkingen van minimaal 10 procentpunten boven het gemiddelde zijn in blauw weergegeven. Afwijkingen van minimaal 10 procentpunten onder het gemiddelde zijn in rood weergegeven.</i>												
Rechtbanken	Amsterdam	Den Haag	Limburg	Midden Nederland	Overijssel	Gelderland	Noord Holland	Noord Nederland	Oost Brabant	Rotterdam	Zeeland West-Brabant	Gemiddelde
<i>Afgeronde mediations afgerond per 1.000 rechtszaken</i>												
2013	8‰	6‰	6‰	7‰	10‰	6‰	7‰	5‰	5‰	8‰	8‰	6,9
2014	7‰	7‰	5‰	9‰	9‰	5‰	10‰	3‰	5‰	8‰	5‰	6,7
2015	6‰	4‰	3‰	8‰	4‰	3‰	7‰	1‰	4‰	8‰	4‰	4,9
gemiddeld laatste twee jaar	7‰	6‰	4‰	9‰	6‰	4‰	9‰	2‰	5‰	8‰	4‰	5,8
<i>In blauw weergegeven als 3 promillepunten hoger en in rood als 3 promillepunten lager dan gemiddeld.</i>												
<i>Mediations, percentage (gedeeltelijke) overeenstemming</i>												
2013	56%	51%	55%	61%	60%	61%	55%	65%	52%	51%	48%	55%
2014	68%	57%	51%	62%	65%	57%	61%	56%	51%	62%	55%	60%
2015	66%	58%	54%	62%	61%	61%	67%	58%	51%	60%	56%	61%
gemiddeld laatste twee jaar	67%	57%	52%	62%	63%	59%	64%	57%	51%	61%	56%	60%

In blauw weergegeven als 10 procentpunten hoger en in rood als 10 procentpunten lager dan gemiddeld.

Tabel 14a: rechtbanken, permanente educatie, mediation, publicatie van uitspraken, klachten en wrakingen

Rechtbanken	Amsterdam	Den Haag	Limburg	Midden Nederland	Overijssel	Gelderland	Noord Holland	Noord Nederland	Oost Brabant	Rotterdam	Zeeland West-Brabant	Gemiddelde
<i>Aantal mediations met (gedeeltelijke) overeenstemming per 1.000 rechtszaken</i>												
2013	4,3	3,3	3,4	4,5	6,2	3,6	3,8	2,9	2,8	4,1	3,9	3,8
2014	4,9	3,8	2,7	5,8	5,6	2,7	6,3	1,8	2,6	4,8	2,8	4,0
2015	3,8	2,6	1,4	4,8	2,6	1,9	5,0	0,9	2,3	4,7	2,0	3,0
gemiddeld laatste twee jaar	4,4	3,2	2,0	5,3	4,1	2,3	5,6	1,3	2,5	4,7	2,4	3,5
<i>Afwijkingen van minimaal een derde van het gemiddelde zijn in blauw (hoger dan gemiddeld) of in rood (lager dan gemiddeld) weergegeven.</i>												
<i>Vanaf 2015 inclusief strafrecht: daardoor zakt in 2015 het aandeel mediations, omdat in het strafrecht mediation relatief weinig plaatsvindt.</i>												
<i>Gepubliceerde uitspraken per 1.000 uitspraken</i>												
2013	17%	13%	10%	15%	23%	18%	15%	12%	14%	10%	13%	14%
2014	16%	12%	11%	15%	21%	17%	15%	11%	17%	11%	11%	14%
2015	16%	20%	18%	18%	24%	19%	17%	17%	18%	11%	12%	17%
gemiddeld laatste drie jaar	16%	15%	13%	16%	23%	18%	16%	13%	17%	10%	12%	15%
<i>Afwijkingen van minimaal 4 promillepunten van het gemiddelde zijn in blauw (hoger dan gemiddeld) of in rood (lager dan gemiddeld) weergegeven.</i>												
<i>Aantal klachten per 10.000 rechtszaken</i>												
2013	7,4	9,2	5,4	15,0	6,8	13,3	10,0	4,0	13,4	9,6	7,6	9,3
2014	16,0	10,7	3,7	18,2	8,5	9,6	7,5	8,0	14,6	11,1	9,1	10,8
2015	14,3	14,2	4,7	17,8	6,8	12,0	6,2	13,5	16,1	8,1	6,4	11,2
<i>Percentage gegrond van ingediende klachten</i>												
2013	19%	20%	23%	25%	9%	18%	25%	29%	21%	29%	12%	22%
2014	8%	27%	13%	28%	10%	31%	37%	23%	19%	26%	18%	23%
2015	16%	19%	20%	21%	15%	30%	24%	40%	19%	28%	18%	23%
<i>Aantal gegronde klachten per 10.000 rechtszaken</i>												
2013	1,4	1,8	1,1	3,6	0,6	2,4	2,5	1,1	2,7	2,7	0,9	2,0
2014	1,3	2,9	0,5	5,1	0,9	3,0	2,7	1,8	2,8	2,9	1,6	2,4
2015	2,2	2,7	0,9	4,0	1,0	3,3	1,4	5,2	3,1	2,3	1,1	2,6
gemiddeld laatste drie jaar	1,6	2,5	0,8	4,3	0,8	2,9	2,2	2,7	2,9	2,6	1,2	2,3
<i>Afwijkingen van minimaal 35 procent van het gemiddelde zijn in blauw (lager dan gemiddeld) of in rood (hoger dan gemiddeld) weergegeven.</i>												

Tabel 14a: rechtbanken, permanente educatie, mediation, publicatie van uitspraken, klachten en wrakingen

Rechtbanken	Amsterdam	Den Haag	Limburg	Midden Nederland	Overijssel	Gelderland	Noord Holland	Noord Nederland	Oost Brabant	Rotterdam	Zeeland West-Brabant	Gemiddelde
<i>Aantal ingediende wrakingsverzoeken</i>												
2013	64	58	43	48	21	56	39	53	26	58	13	479
2014	41	76	32	55	26	50	42	39	54	60	31	506
2015	57	77	46	64	30	62	40	62	35	51	34	558
gemiddeld laatste drie jaar	54	70	40	56	26	56	40	51	38	56	26	514
<i>Aantal gehonoreerde wrakingsverzoeken</i>												
2013	2	3	1	0	0	2	2	0	0	2	0	12
2014	4	2	1	1	2	1	1	2	3	3	0	20
2015	1	4	4	6	2	1	1	1	1	1	3	25
gemiddeld laatste drie jaar	2	3	2	2	1	1	1	1	1	2	1	19

Tabel 15a: gerealiseerde appelpercentages, naar rechtbank eerste aanleg, driejaarsgemiddelden 2009-2011, 2010-2012, 2011-2013, 2012-2014, 2013-2015

Rechtbanken	gem. periode	Amsterdam	Den Haag	Limburg	Midden Nederland	Overijssel	Gelderland	Noord Holland	Noord Nederland	Oost-Brabant	Rotterdam	Zeeland West-Brabant	landel. gemiddelde	t.o.v. vorige periode	excl. intrekkingen	% intrekkingen
Civiele procedures																
<i>Appelpercentage driejaarsgemiddelde</i>																
Kanton: handelszaken excl. verstek	2009-2011	18%	8%	11%	10%	7%	8%	7%	8%	8%	6%	9%	9,0%		6%	31%
	2010-2012	12%	7%	11%	9%	7%	8%	7%	8%	8%	5%	8%	8,0%	89%	5%	35%
	2011-2013	13%	7%	11%	8%	7%	8%	7%	7%	9%	5%	8%	7,8%	98%	5%	34%
	2012-2014	12%	7%	10%	7%	7%	8%	7%	7%	9%	6%	7%	7,9%	100%	5,3%	32%
	2013-2015	13%	6%	11%	8%	9%	7%	8%	7%	9%	7%	7%	8,1%	103%	5,8%	28%
Civiel: handelszaken	2009-2011	16%	18%	20%	19%	21%	17%	19%	16%	24%	17%	20%	18%		15%	17%
	2010-2012	21%	23%	26%	20%	26%	21%	23%	18%	29%	22%	23%	22%	122%	19%	17%
	2011-2013	31%	31%	37%	29%	36%	28%	28%	24%	37%	28%	28%	30%	135%	25%	16%
	2012-2014	40%	38%	45%	36%	47%	34%	35%	31%	44%	35%	32%	37%	123%	31%	16%
	2013-2015	42%	39%	52%	39%	48%	34%	36%	32%	40%	34%	35%	38%	103%	32%	16%
Civiel: kort gedingen	2009-2011	13%	18%	20%	16%	17%	18%	17%	23%	17%	16%	20%	17%		12%	28%
	2010-2012	15%	17%	21%	15%	17%	16%	18%	23%	17%	15%	21%	17%	102%	13%	27%
	2011-2013	17%	17%	22%	17%	17%	16%	18%	23%	17%	15%	21%	18%	103%	13%	27%
	2012-2014	18%	16%	24%	18%	18%	16%	18%	22%	17%	15%	18%	18%	100%	13%	27%
	2013-2015	17%	18%	24%	18%	19%	17%	17%	22%	15%	17%	16%	18%	101%	13%	26%
Civiel: familiezaken	2009-2011	3,7%	5,0%	4,5%	4,3%	4,0%	4,1%	4,3%	4,1%	4,5%	4,4%	4,7%	4,3%		4,0%	7%
	2010-2012	3,5%	5,2%	4,4%	4,3%	4,1%	3,8%	4,4%	4,1%	5,2%	4,5%	4,6%	4,4%	101%	4,0%	9%
	2011-2013	3,5%	5,3%	4,5%	4,5%	3,8%	3,9%	4,4%	4,2%	5,4%	4,5%	4,4%	4,4%	100%	4,0%	8%
	2012-2014	3,7%	5,0%	4,4%	4,7%	3,4%	3,7%	4,3%	4,3%	5,5%	4,5%	4,0%	4,3%	99%	3,9%	9%
	2013-2015	3,9%	5,0%	4,3%	5,0%	3,1%	4,4%	4,5%	4,0%	4,9%	4,9%	4,0%	4,4%	102%	4,0%	10%

Waar het appelpercentage van een gerecht bij een zeker proceduretype substantieel (20 procent of meer) positief of negatief afwijkt van het landelijke gemiddelde appelpercentage, is deze vet weergegeven.

Tabel 15a: gerealiseerde appelpercentages, naar rechtbank eerste aanleg, driejaarsgemiddelden 2009-2011, 2010-2012, 2011-2013, 2012-2014, 2013-2015

Rechtbanken	gem. periode	Amsterdam	Den Haag	Limburg	Midden Nederland	Overijssel	Gelderland	Noord Holland	Noord Nederland	Oost-Brabant	Rotterdam	Zeeland West-Brabant	landel. gemiddelde	t.o.v. vorige periode	excl. intrekkingen	% intrekkingen
Strafrechtelijke procedures													<i>Appelpercentage driejaarsgemiddelde</i>			
Overtredingszaken	2009-2011	2,8%	3,5%	3,7%	4,8%	3,2%	3,9%	3,7%	3,8%	3,3%	2,8%	3,4%	3,5%		3,2%	7%
	2010-2012	2,8%	3,6%	3,7%	5,0%	3,2%	3,8%	3,8%	3,3%	2,9%	2,8%	3,4%	3,5%	100%	3,2%	7%
	2011-2013	3,2%	3,7%	3,5%	4,9%	3,3%	3,8%	4,0%	3,0%	2,7%	2,8%	3,4%	3,5%	101%	3,2%	7%
	2012-2014	3,3%	4,0%	3,5%	4,5%	4,0%	3,9%	5,3%	3,2%	3,4%	2,9%	4,4%	3,8%	107%	3,5%	7%
	2013-2015	3,8%	3,3%	2,7%	4,0%	3,0%	3,4%	5,6%	2,8%	3,5%	2,3%	3,8%	3,4%	90%	3,2%	6%
Politierechterzaken incl. ontnemingen (EK)	2009-2011	14%	13%	12%	16%	12%	11%	14%	11%	12%	12%	12%	12,5%		10%	20%
	2010-2012	14%	13%	12%	17%	12%	12%	14%	10%	13%	13%	12%	13,0%	104%	11%	19%
	2011-2013	15%	14%	11%	18%	13%	12%	14%	11%	14%	13%	12%	13,5%	104%	11%	16%
	2012-2014	15%	13%	10%	16%	13%	13%	13%	10%	13%	12%	12%	13%	94%	11%	13%
	2013-2015	16%	13%	9%	17%	12%	13%	13%	10%	13%	12%	13%	13%	100%	11,5%	10%
Kinderrechterzaken (EK)	2009-2011	11%	7%	5%	10%	7%	6%	7%	5%	7%	5%	8%	7,1%		5,3%	25%
	2010-2012	11%	8%	5%	11%	7%	5%	7%	5%	7%	6%	9%	7,5%	106%	5,5%	26%
	2011-2013	12%	7%	3%	13%	7%	5%	9%	5%	8%	6%	8%	7,8%	103%	5,8%	25%
	2012-2014	12%	8%	3%	14%		5%	9%	4%	8%	7%	7%	7,9%	102%	6,1%	23%
	2013-2015	13%	9%	4%	14%		6%	9%	4%	8%	7%	8%	8,3%	105%	6,5%	21%
Meervoudige Kamer-zaken incl. ontnemingen	2009-2011	40%	33%	34%	43%	42%	34%	43%	33%	34%	36%	34%	37%		25%	31%
	2010-2012	39%	35%	34%	44%	42%	35%	41%	31%	34%	36%	36%	37%	100%	26%	30%
	2011-2013	38%	36%	33%	45%	40%	36%	40%	31%	36%	37%	37%	38%	101%	28%	27%
	2012-2014	39%	40%	33%	46%		37%	41%	32%	38%	38%	37%	39%	103%	30%	23%
	2013-2015	41%	41%	34%	45%		37%	40%	33%	39%	37%	38%	39%	101%	32%	19%

Waar het appelpercentage van een gerecht bij een zeker proceduretype substantieel (20 procent of meer) positief of negatief afwijkt van het landelijke gemiddelde appelpercentage, is deze vet weergegeven.

Tabel 15a: gerealiseerde appelpercentages, naar rechtbank eerste aanleg, driejaarsgemiddelden 2009-2011, 2010-2012, 2011-2013, 2012-2014, 2013-2015

Rechtbanken	gem. periode	Amster- dam	Den Haag	Lim- burg	Midden Nederland	Over- ijssel	Gelder- land	Noord Holland	Noord Nederland	Oost- Brabant	Rotter- dam	Zeeland West-Brabant	landel. gemid- delde	t.o.v. vorige periode	excl. intrek- kingen	% intrek- kingen
Bestuursrecht regulier													<i>Appelpercentage driejaarsgemiddelde</i>			
Sociale verzekeringszaken	2009-2011	42%	39%	38%	37%	36%	37%	38%	38%	36%	41%	34%	38%		31%	19%
	2010-2012	42%	39%	38%	35%	35%	36%	35%	39%	35%	38%	35%	37%	98%	30%	21%
	2011-2013	43%	42%	38%	33%	37%	35%	34%	39%	38%	36%	34%	38%	102%	30%	22%
	2012-2014	40%	44%	39%	33%	32%	36%	34%	39%	38%	38%	35%	38%	99%	29%	23%
	2013-2015	49%	44%	40%	32%	33%	35%	34%	38%	39%	36%	36%	39%	104%	29%	27%
Bijstand- en studiefinancierings- zaken	2009-2011	39%	42%	43%	37%	39%	32%	27%	45%	40%	32%	38%	37%		33%	11%
	2010-2012	38%	43%	49%	42%	41%	32%	29%	46%	38%	33%	37%	38%	104%	34%	12%
	2011-2013	37%	43%	49%	48%	47%	38%	29%	49%	40%	37%	35%	40%	105%	35%	13%
	2012-2014	35%	42%	49%	46%	48%	38%	31%	46%	44%	38%	34%	40%	99%	34%	15%
	2013-2015	35%	38%	44%	38%	46%	39%	35%	44%	44%	40%	37%	39%	98%	33%	16%
Ambtenarenzaken	2009-2011	51%	53%	59%	58%	53%	50%	39%	44%	53%	48%	46%	50%		40%	19%
	2010-2012	49%	47%	57%	54%	49%	49%	40%	41%	50%	52%	49%	48%	96%	38%	22%
	2011-2013	53%	45%	59%	47%	54%	52%	42%	45%	33%	54%	47%	47%	98%	37%	21%
	2012-2014	62%	52%	53%	45%	57%	44%	40%	51%	30%	47%	48%	49%	103%	38%	23%
	2013-2015	61%	51%	44%	43%	61%	61%	39%	42%	43%	32%	56%	48%	98%	34%	29%
Overige reguliere bestuurs- rechtelijke zaken	2009-2011	23%	26%	27%	22%	27%	26%	25%	28%	25%	26%	30%	26%		21%	19%
	2010-2012	23%	26%	29%	22%	29%	26%	24%	27%	25%	25%	28%	25%	98%	20%	20%
	2011-2013	24%	27%	34%	22%	30%	27%	26%	29%	29%	27%	27%	27%	106%	22%	19%
	2012-2014	24%	28%	32%	22%	31%	29%	27%	28%	29%	27%	29%	27%	101%	22%	18%

Tabel 15a: gerealiseerde appelpercentages, naar rechtbank eerste aanleg, driejaarsgemiddelden 2009-2011, 2010-2012, 2011-2013, 2012-2014, 2013-2015

Rechtbanken	gem. periode	Amsterdam	Den Haag	Limburg	Midden Nederland	Overijssel	Gelderland	Noord Holland	Noord Nederland	Oost-Brabant	Rotterdam	Zeeland West-Brabant	landel. gemiddelde	t.o.v. vorige periode	excl. intrekkingen	% intrekkingen
	2013-2015	24%	29%	31%	21%	32%	30%	29%	28%	30%	29%	28%	28%	103%	23%	17%
Belastingrecht	<i>Appelpercentage driejaarsgemiddelde</i>															
Rijksbelastingzaken	2009-2011	-	43%	-	-	-	45%	40%	46%	-	-	47%	44%		34%	23%
	2010-2012	-	46%	-	-	-	43%	49%	51%	-	-	46%	47%	106%	36%	22%
	2011-2013	-	58%	-	-	-	50%	51%	59%	-	-	53%	54%	116%	42%	22%
	2012-2014	-	62%	-	-	-	50%	57%	51%	-	-	54%	56%	104%	40%	28%
	2013-2015	-	61%	-	-	-	55%	55%	41%	-	-	58%	57%	101%	39%	30%
Lokale belastingen: WOZ/OZB	2009-2011	-	10%	12%	18%	15%	13%	6%	12%	9%	14%	19%	13%		11%	16%
	2010-2012	-	7%	12%	20%	17%	13%	5%	10%	10%	15%	19%	13%	101%	11%	17%
	2011-2013	-	10%	10%	20%	17%	15%	7%	10%	13%	11%	18%	14%	106%	11%	18%
	2012-2014	-	12%	11%	11%	18%	16%	12%	8%	13%	39%	11%	15%	113%	12%	22%
	2013-2015	28%	21%	9%	13%	20%	20%	17%	9%	14%	51%	16%	19%	126%	14%	26%
Lokale belastingen: rest	2009-2011	-	27%	14%	28%	22%	31%	6%	15%	10%	22%	18%	21%		17%	18%
	2010-2012	-	28%	26%	29%	31%	33%	8%	14%	9%	21%	21%	23%	110%	19%	18%
	2011-2013	-	24%	28%	26%	28%	41%	9%	14%	13%	18%	23%	23%	100%	19%	17%
	2012-2014	-	17%	28%	18%	29%	33%	14%	12%	12%	14%	19%	20%	87%	17%	13%

Tabel 15a: gerealiseerde appelpercentages, naar rechtbank eerste aanleg, driejaarsgemiddelden 2009-2011, 2010-2012, 2011-2013, 2012-2014, 2013-2015

Rechtbanken	gem. periode	Amsterdam	Den Haag	Limburg	Midden Nederland	Overijssel	Gelderland	Noord Holland	Noord Nederland	Oost-Brabant	Rotterdam	Zeeland West-Brabant	landel. gemiddelde	t.o.v. vorige periode	excl. intrekkingen	% intrekkingen
	2013-2015	20%	15%	22%	29%	20%	32%	19%	16%	14%	8%	17%	18%	92%	16%	13%
Waar het appelpercentage van een gerecht bij een zeker proceduretype substantieel (20 procent of meer) positief of negatief afwijkt van het landelijke gemiddelde appelpercentage, is deze vet weergegeven.																
Vreemdelingenrecht													Appelpercentage driejaarsgemiddelde			
Algemene Asielprocedure (AC)	2009-2011	48%	-	-	54%	49%	56%	52%	56%	46%	-	-	52%		-	-
	2010-2012	53%	67%	57%	55%	51%	57%	54%	56%	48%	70%	62%	54%	104%	-	-
	2011-2013	53%	62%	57%	57%	52%	59%	53%	56%	49%	68%	67%	55%	103%	-	-
	2012-2014	57%	59%	56%	60%	59%	58%	51%	57%	53%	63%	62%	58%	104%	-	-
	2013-2015	53%	53%	52%	62%	61%	56%	48%	55%	51%	58%	59%	55%	95%		
Verlengde Asielprocedure	2009-2011	47%	55%	54%	47%	55%	58%	46%	49%	52%	61%	57%	52%		-	-
	2010-2012	52%	54%	56%	52%	58%	61%	47%	53%	52%	66%	61%	55%	105%	-	-
	2011-2013	56%	53%	56%	51%	58%	59%	49%	53%	56%	66%	61%	56%	102%	-	-
	2012-2014	52%	47%	55%	53%	58%	57%	47%	55%	58%	63%	60%	55%	98%	-	-
	2013-2015	49%	48%	54%	55%	58%	55%	49%	54%	57%	62%	60%	54%	99%		
Regulier	2009-2011	26%	29%	22%	31%	27%	28%	32%	26%	26%	33%	30%	28%		-	-
	2010-2012	28%	28%	27%	31%	29%	26%	32%	27%	29%	34%	32%	29%	105%	-	-
	2011-2013	30%	28%	28%	31%	28%	27%	31%	25%	32%	31%	33%	29%	100%	-	-
	2012-2014	30%	28%	30%	33%	28%	25%	28%	24%	30%	32%	32%	29%	98%	-	-
	2013-2015	29%	25%	27%	34%	29%	25%	25%	27%	31%	32%	31%	28%	99%		

Waar het appelpercentage van een gerecht bij een zeker proceduretype substantieel (20 procent of meer) positief of negatief afwijkt van het landelijke gemiddelde appelpercentage, is deze vet weergegeven.

Tabel 16a: omvang van rechtbanken, naar in- en uitstroom van zaken, personele omvang en omzet (baten), 2015

Rechtbanken		Amsterdam	Den Haag	Limburg	Midden Nederland	Overijssel	Gelderland	Noord Holland	Noord Nederland	Oost Brabant	Rotterdam	Zeeland West-Brabant	rechtbanken Gemiddelde
instroom	aantal zaken (maal duizend)	149	173	117	168	99	171	126	151	115	209	132	146
	% van landelijk gemiddelde	102%	118%	80%	115%	68%	117%	86%	103%	78%	143%	90%	100%
uitstroom	aantal zaken (maal duizend)	154	179	125	173	100	171	127	153	111	214	132	149
	% van landelijk gemiddelde	103%	120%	84%	116%	67%	115%	85%	102%	74%	143%	89%	100%
personeel	omvang (FTE)	812	891	507	713	400	635	630	626	487	847	578	648
	% van landelijk gemiddelde												100%
omzet (baten)	omvang (in miljoen Euro)	74	69	39	57	37	55	50	48	42	71	47	53
	% van landelijk gemiddelde	139%	129%	72%	107%	69%	102%	94%	90%	78%	133%	87%	100%

Bijlage 3

Tabellen gerechtshoven

Tabel 1b: gerechtshoven en appelcolleges 2014, tevredenheid van procespartijen over het RECHTSPREKEN: percentage tevreden respondenten

Rechtzoekenden	Amsterdam	Arnhem Leeuwarden	Den Haag	's-Hertogen- bosch	Gemiddelde hoven	CRvB	CBb	Totaal Gemiddelde
Deskundigheid van de rechter	85%	84%	91%	89%	87%	98%	88%	89%
Onpartijdigheid van de rechter	83%	80%	80%	74%	80%	92%	91%	83%
Bejegening door de rechter	91%	87%	85%	78%	85%	93%	95%	88%
– Ruimte die rechter biedt om verhaal te doen	93%	90%	87%	87%	89%	95%	92%	91%
– Luisteren door rechter naar standpunten	92%	92%	85%	93%	90%	95%	97%	92%
– Inleven van de rechter in de situatie	84%	76%	76%	64%	75%	93%	89%	80%
– Begrijpelijkheid van het besprokene	93%	89%	90%	68%	85%	88%	100%	88%
Uitspraak (motivering en begrijpelijkheid) ¹⁾	75%	73%	57%	69%	66%			66%
Gemiddelde score rechtzoekenden	83%	81%	78%	78%	79%	93%	91%	84%
Professionals								
Deskundigheid van de rechter	84%	85%	84%	85%	85%	98%	79%	86%
Onpartijdigheid van de rechter	82%	80%	76%	77%	79%	92%	75%	80%
Bejegening door de rechter	76%	79%	76%	79%	78%	88%	81%	80%
– Ruimte die rechter biedt om verhaal te doen	80%	83%	81%	83%	82%	93%	88%	85%
– Luisteren door rechter naar standpunten	79%	82%	80%	84%	82%	93%	82%	83%
– Inleven van de rechter in de situatie	69%	72%	67%	70%	70%	78%	72%	71%
Uitspraak ¹⁾	67%	70%	61%	77%	69%	81%	63%	70%
– Motivering van de beslissing	67%	74%	64%	76%	71%	77%	63%	70%
– Begrijpelijkheid van de beslissing	73%	73%	70%	81%	74%	82%	61%	73%
– Rechtseenheid	63%	61%	57%	67%	62%	79%	67%	66%
Gemiddelde score professionals	77%	79%	74%	80%	78%	90%	74%	79%
TOTAAL								
Totaal rechtzoekenden en professionals²⁾	80%	80%	76%	79%	79%	91%	83%	81%
Vergelijking met 2011	+	=	=	+	=	+	-	=

Uitkomsten die duidelijk boven het totaal-gemiddelde liggen, zijn blauw gedrukt. Uitkomsten die duidelijk onder het gemiddelde liggen zijn rood gedrukt. Van niet gemarkeerde uitkomsten is de kans te groot dat het verschil met het totaal-gemiddelde aan toeval te wijten is. Daarom worden aan die verschillen geen conclusies verbonden.

1) Optelling en middeling van alle uitkomsten op de vijfpuntsschaal.

2) Optelling en middeling van de gemiddelde score rechtzoekenden en de gemiddelde score professionals.

Bij de vergelijking met 2011 worden alleen verschillen van 3 procentpunten of meer als verbetering of verslechtering aangemerkt.

Tabel 1b1: gerechtshoven en appelcollegies 2014, tevredenheid van procespartijen over de DUUR van de PROCEDURE: percentage tevreden respondenten

	Amsterdam	Arnhem Leeuwarden	Den Haag	's-Hertogen- bosch	Gemiddelde hoven	CRvB	CBb	Totaal Gemiddelde
RECHTZOEKENDEN, tevreden over duur	41%	44%	48%	44%	44%	24%	28%	38%
PROFESSIONALS, tevreden over duur	31%	34%	30%	30%	32%	17%	16%	26%
Totaal rechtzoekenden en professionals ¹⁾	36%	39%	39%	37%	38%	21%	22%	32%
Vergelijking met 2011	-	=	=	-	=	=	-	-

Uitkomsten die duidelijk boven het totaalgemiddelde liggen, zijn blauw gedrukt. Uitkomsten die duidelijk onder het gemiddelde liggen zijn rood gedrukt. Van niet gemarkeerde uitkomsten is de kans te groot dat het verschil met het totaal-gemiddelde aan toeval te wijten is. Daarom worden aan die verschillen geen conclusies verbonden.

¹⁾ Optelling en middeling van de gemiddelde score rechtzoekenden en de gemiddelde score professionals.

Bij de vergelijking met 2011 worden alleen verschillen van 3 procentpunten of meer als verbetering of verslechtering aangemerkt.

Tabel 2b: gerechtshoven, gerealiseerde doorlooptijden Civiel recht, Handel

Gerechtshoven	Amsterdam	Arnhem Leeuwarden	Den Haag	's-Hertogen- bosch	Gemiddelde	Norm
Handelszaken dagvaardingszaken						
Percentage zaken afgedaan binnen 1 jaar						
2012	52%	40%	52%	42%	46%	70%
2013	49%	42%	47%	46%	46%	70%
2014	57%	41%	47%	46%	47%	70%
2015	58%	43%	50%	42%	48%	70%
Handelszaken dagvaardingszaken						
Percentage zaken afgedaan binnen 2 jaar						
2012	86%	78%	79%	80%	80%	80%
2013	81%	80%	78%	81%	80%	80%
2014	84%	78%	78%	79%	80%	80%
2015	84%	79%	83%	77%	81%	90%
Insolventierekosten						
Percentage zaken afgedaan binnen 2 maanden						
2012	40%	90%	13%	49%	51%	90%
2013	58%	38%	9%	42%	31%	90%
2014	73%	57%	32%	73%	52%	90%
2015	45%	47%	89%	71%	65%	90%
Handelsrekeningen, niet insolventie						
Percentage zaken afgedaan binnen 6 maanden						
2012	47%	53%	50%	68%	56%	90%
2013	49%	45%	57%	67%	52%	90%
2014	50%	22%	43%	73%	44%	90%
2015	34%	52%	57%	61%	46%	90%

Waar de norm (vrijwel) is gehaald, is de uitkomst blauw gedrukt. Realisaties die 10 procentpunten of meer onder de norm liggen, zijn rood weergegeven.

Tabel 3b: gerechtshoven, gerealiseerde doorlooptijden Civiel recht, Familie

Gerechtshoven	Amsterdam	Arnhem Leeuwarden	Den Haag	's-Hertogen- bosch	Gemiddelde.	Norm
Familierekosten, totaal	<i>Percentage zaken afgedaan binnen 1 jaar</i>					
2012	93%	88%	89%	94%	91%	90%
2013	91%	92%	89%	92%	91%	90%
2014	89%	91%	92%	95%	92%	90%
2015	89%	91%	92%	89%	90%	90%
Familierekosten, alleen jeugdbeschermingszaken	<i>Percentage zaken afgedaan binnen 4 maanden</i>					
2012	86%	88%	89%	96%	89%	90%
2013	83%	82%	87%	88%	85%	90%
2014	75%	80%	92%	84%	83%	90%
2015	74%	81%	91%	90%	85%	90%

Waar de norm (vrijwel) is gehaald, is de uitkomst blauw gedrukt. Realisaties die 10 procentpunten of meer onder de norm liggen, zijn rood weergegeven.

Tabel 4b: gerechtshoven, gerealiseerde doorlooptijden Belasting

Gerechtshoven	Amsterdam	Arnhem Leeuwarden	Den Haag	's-Hertogen- bosch	Gemiddelde	Norm
Belastingzaken	<i>Percentage zaken afgedaan binnen 1 jaar</i>					
2012	12%	56%	43%	69%	44%	70%
2013	19%	62%	40%	52%	44%	70%
2014	24%	60%	74%	38%	53%	70%
2015	54%	46%	70%	28%	51%	70%
Belastingzaken	<i>Percentage zaken afgedaan binnen 18 maanden</i>					
2012	52%	90%	71%	80%	73%	90%
2013	62%	83%	78%	78%	76%	90%
2014	47%	84%	90%	66%	75%	90%
2015	75%	74%	94%	66%	78%	90%

Waar de norm (vrijwel) is gehaald, is de uitkomst blauw gedrukt. Realisaties die 10 procentpunten of meer onder de norm liggen, zijn rood weergegeven.

Tabel 5b: gerechtshoven, gerealiseerde doorlooptijden Strafrecht

Gerechtshoven	Amsterdam	Arnhem Leeuwarden	Den Haag	's-Hertogen- bosch	Gemiddelde	Norm
Strafzaken MK (=meervoudig behandeld)						
	Percentage zaken afgedaan binnen 9 maanden					
2012	52%	58%	72%	57%	59%	85%
2013	59%	62%	67%	66%	63%	85%
2014	67%	57%	79%	66%	67%	85%
2015	70%	54%	70%	70%	65%	85%
Strafzaak EK, niet kantonappellen						
	Percentage zaken afgedaan binnen 6 maanden					
2012	11%	7%	34%	50%	22%	85%
2013	25%	23%	14%	67%	24%	85%
2014	58%	31%	31%	66%	41%	85%
2015	85%	43%	44%	80%	55%	85%
Strafzaak EK, kantonappellen						
	Percentage zaken afgedaan binnen 6 maanden					
2012	45%	42%	65%	41%	49%	85%
2013	33%	27%	66%	55%	42%	85%
2014	43%	27%	57%	54%	43%	85%
2015	86%	30%	87%	80%	67%	85%
Raadkamerzaken m.b.t. voorlopige hechtenis						
	Percentage zaken afgedaan binnen 2 weken					
2012	14%	87%	49%	51%	56%	90%
2013	20%	82%	57%	66%	62%	90%
2014	33%	74%	74%	66%	69%	90%
2015	76%	76%	61%	77%	74%	90%
Raadkamerzaken niet voorlopige hechtenis						
	Percentage zaken afgedaan binnen 4 maanden					
2012	40%	43%	30%	27%	35%	80%
2013	22%	43%	47%	77%	45%	80%
2014	45%	47%	46%	73%	51%	80%
2015	57%	48%	60%	69%	57%	80%

Tabel 5b: gerechtshoven, gerealiseerde doorlooptijden Strafrecht

Gerechtshoven	Amsterdam	Arnhem Leeuwarden	Den Haag	's-Hertogen- bosch	Gemiddelde	Norm
Klachten niet vervolgen (12 Sv.)	<i>Percentage zaken afgedaan binnen 6 maanden</i>					
2012	6%	60%	45%	50%	46%	85%
2013	12%	55%	33%	21%	34%	85%
2014	15%	27%	51%	49%	35%	85%
2015	28%	18%	49%	52%	34%	85%
Uitwerken (MK_strafzaak i.v.m. cassatie)	<i>Percentage zaken afgedaan binnen 6 maanden</i>					
2012	62%	76%	66%	40%	64%	100%
2013	68%	90%	73%	36%	70%	100%
2014	78%	85%	61%	39%	70%	100%
2015	68%	75%	64%	39%	65%	100%

Waar de norm (vrijwel) is gehaald, is de uitkomst blauw gedrukt. Realisaties die 10 procentpunten of meer onder de norm liggen, zijn rood weergegeven.

Tabel 7b1: gerechtshoven, MK aandeel = aandeel zaken met behandeling door de meervoudige kamer (percentage)

Gerechtshoven	Amsterdam	Arnhem Leeuwarden	Den Haag	's-Hertogen- bosch	Gemiddelde	Streefwaarde
Belastingzaken	<i>Percentage meervoudige kamer</i>					
2012	93%	98%	93%	93%	94%	90%
2013	84%	97%	93%	92%	92%	90%
2014	73%	93%	94%	94%	90%	90%
2015	86%	90%	96%	93%	92%	90%
Strafzaken	<i>Percentage meervoudige kamer</i>					
2012	96%	95%	90%	99%	95%	85%
2013	92%	95%	84%	95%	92%	85%
2014	93%	91%	88%	92%	91%	85%
2015	90%	85%	88%	93%	89%	85%

Mk percentages die boven het gemiddelde liggen of conform de norm zijn, zijn blauw gedrukt.

Mk percentages die zowel duidelijk onder de norm liggen als onder het gemiddelde liggen, zijn rood weergegeven.

Tabel 7b2: gerechtshoven, promispercentage

Gerechtshoven	Amsterdam	Arnhem Leeuwarden	Den Haag	's-Hertogen- bosch	Gemiddelde	Norm
2012	19%	20%	23%	49%	27%	50%
2013	11%	12%	63%	53%	31%	50%
2014	33%	38%	48%	65%	44%	50%
2015	57%	46%	50%	76%	55%	50%

Promispercentages die boven het gemiddelde liggen of conform de norm zijn, zijn blauw gedrukt.

Promispercentages die zowel duidelijk onder de norm liggen als onder het gemiddelde liggen, zijn rood weergegeven.

Tabel 8b: gerechtshoven, productie-aantal versus instroom (percentage) en productie-aantal versus afspraak (percentage)

Gerechtshoven	Amsterdam	Arnhem- Leeuwarden	Den Haag	's-Hertogen- bosch	Gemiddelde
Civiel recht	<i>Productie-aantal versus instroom</i>				
2012	108%	108%	96%	102%	104%
2013	107%	100%	108%	105%	105%
2014	116%	107%	116%	101%	110%
2015	101%	92%	101%	98%	97%
Belastingrecht	<i>Productie-aantal versus instroom</i>				
2012	89%	93%	92%	86%	90%
2013	113%	84%	62%	72%	78%
2014	103%	89%	132%	103%	109%
2015	124%	74%	122%	78%	95%
Strafrecht	<i>Productie-aantal versus instroom</i>				
2012	102%	96%	100%	101%	99%
2013	107%	96%	101%	107%	102%
2014	112%	98%	98%	104%	102%
2015	96%	94%	101%	92%	96%
Totaal	<i>Productie-aantal versus instroom</i>				
2012	103%	99%	98%	100%	100%
2013	107%	96%	97%	103%	100%
2014	112%	100%	106%	103%	105%
2015	99%	92%	102%	92%	96%

Daar waar de productie 5% of meer boven de instroom lag is deze blauw gedrukt.

Daar waar de productie 5% of meer beneden de instroom lag is deze rood weergegeven.

Tabel 8b: gerechtshoven, productie-aantal versus instroom (percentage) en productie-aantal versus afspraak (percentage)

Gerechtshoven	Amsterdam	Arnhem- Leeuwarden	Den Haag	's-Hertogen- bosch	Gemiddelde
Civil recht <i>Productie-aantal versus afspraak</i>					
2012	102%	96%	98%	84%	95%
2013	93%	91%	103%	96%	95%
2014	94%	97%	95%	82%	92%
2015	81%	87%	85%	87%	85%
Belastingrecht <i>Productie-aantal versus afspraak</i>					
2012	84%	118%	99%	72%	92%
2013	105%	111%	116%	108%	110%
2014	114%	107%	156%	138%	131%
2015	111%	111%	130%	96%	112%
Strafrecht <i>Productie-aantal versus afspraak</i>					
2012	91%	94%	96%	97%	94%
2013	93%	95%	92%	91%	93%
2014	96%	101%	94%	87%	95%
2015	89%	90%	97%	87%	91%
Totaal <i>Productie-aantal versus afspraak</i>					
2012	93%	96%	97%	91%	94%
2013	94%	95%	96%	93%	94%
2014	104%	95%	97%	98%	99%
2015	88%	90%	96%	88%	91%

Daar waar de productie 5% of meer boven de afspraak/ planning lag is deze blauw gedrukt.

Daar waar de productie 5% of meer beneden de afspraak/ planning lag is deze rood weergegeven.

Tabel 9b: gerechtshoven, gemiddelde zaakswaarte van de afgedane zaken ten opzichte van het landelijk gemiddelde

Gerechtshoven	Amsterdam	Arnhem- Leeuwarden	Den Haag	's-Hertogen- bosch
Civil recht	<i>Relatieve zaakswaarte t.o.v. het landelijke gemiddelde</i>			
2012	92%	102%	101%	104%
2013	99%	101%	99%	100%
2014	97%	99%	104%	100%
2015	98%	99%	103%	100%
Belastingrecht	<i>Relatieve zaakswaarte t.o.v. het landelijke gemiddelde</i>			
2012	101%	97%	98%	105%
2013	91%	102%	100%	107%
2014	89%	102%	96%	100%
2015	103%	95%	104%	98%
Strafrecht	<i>Relatieve zaakswaarte t.o.v. het landelijke gemiddelde</i>			
2012	103%	101%	96%	101%
2013	102%	103%	96%	97%
2014	98%	102%	97%	100%
2015	97%	103%	99%	101%
Totaal	<i>Relatieve zaakswaarte t.o.v. het landelijke gemiddelde</i>			
2012	96%	103%	96%	104%
2013	95%	102%	100%	103%
2014	96%	101%	99%	100%
2015	97%	101%	100%	102%

Tabel 10b: gerechtshoven, indicatie kostenproductiviteit (gewogen productie in verhouding tot de gerealiseerde kosten) vergeleken met de bekostigingsnorm (op basis van vastgestelde prijzen)

Gerechtshoven	Amsterdam	Arnhem- Leeuwarden	Den Haag	's-Hertogen- bosch	Gemiddelde
Civil recht	<i>(kosten)productiviteit t.o.v. de bekostigingsnorm</i>				
2012	91%	96%	105%	91%	96%
2013	100%	94%	109%	94%	98%
2014	70%	78%	90%	73%	78%
2015	62%	70%	76%	76%	71%
2012 tm. 2015	81%	85%	95%	83%	86%
Belastingrecht	<i>(kosten)productiviteit t.o.v. de bekostigingsnorm</i>				
2012	109%	105%	111%	77%	100%
2013	85%	109%	135%	111%	109%
2014	106%	74%	174%	101%	111%
2015	121%	74%	125%	94%	101%
2012 tm. 2015	105%	90%	136%	96%	105%
Strafrecht	<i>(kosten)productiviteit t.o.v. de bekostigingsnorm</i>				
2012	83%	91%	92%	86%	88%
2013	86%	96%	84%	76%	86%
2014	113%	132%	113%	111%	118%
2015	97%	133%	114%	100%	112%
2012 tm. 2015	95%	113%	101%	93%	101%
Totaal	<i>(kosten)productiviteit t.o.v. de bekostigingsnorm</i>				
2012	89%	95%	100%	87%	93%
2013	91%	96%	100%	88%	94%
2014	94%	101%	110%	92%	99%
2015	84%	98%	100%	88%	93%
2014 en 2015	89%	100%	105%	90%	96%

Daar waar de productiviteit duidelijk boven het gemiddelde lag is deze blauw gedrukt.
Daar waar de productiviteit duidelijk beneden het gemiddelde lag is deze rood weergegeven.

Tabel 11b: gerechtshoven, indicatie arbeidsproductiviteit (gerealiseerde gewogen productie per fte) ten opzichte van het landelijk gemiddelde

Gerechtshoven	Amsterdam	Arnhem- Leeuwarden	Den Haag	's-Hertogen- bosch	
<i>Arbeidsproductiviteit t.o.v. het gemiddelde</i>					
2012	104%	102%	107%	89%	
2013	100%	98%	114%	91%	
2014	95%	96%	120%	91%	
2015	88%	101%	119%	94%	

Tabel 12b: gerechtshoven, financieel resultaat en eigen vermogen

Gerechtshoven	Amsterdam	Arnhem- Leeuwarden	Den Haag	's-Hertogen- bosch	Gemiddelde
<i>Financieel resultaat als percentage van omzet</i>					
2012	-7,2%	-1,5%	2,2%	-7,2%	-3,3%
2013	-4,5%	-0,9%	0,4%	-9,5%	-3,3%
2014	2,6%	2,8%	8,2%	-4,4%	2,7%
2015	-4,5%	3,2%	0,4%	-6,0%	-1,1%
<i>Eigen vermogen als percentage van gemiddelde omzet</i>					
2012	-7,2%	0,3%	2,2%	-7,2%	-2,7%
2013	-4,5%	-0,5%	2,6%	-9,1%	-2,6%
2014	2,8%	2,9%	11,8%	-4,5%	3,5%
2015	-4,4%	6,1%	3,2%	-5,8%	0,4%

Tabel 13b: gerechtshoven, ziekteverzuim, aandeel raadsheren, man - vrouwverdeling en leeftijdsopbouw

Gerechtshoven	Amsterdam	Arnhem- Leeuwarden	Den Haag	's-Hertogen- bosch	Gemiddelde
<i>Ziekteverzuimpercentage rechterlijke ambtenaren (raadsheren)</i>					
2012	3,5%	3,3%	3,6%	3,7%	3,5%
2013	2,7%	3,2%	2,1%	1,9%	2,5%
2014	2,6%	2,1%	2,3%	3,4%	2,5%
2015	2,2%	4,0%	2,3%	3,8%	3,1%
2013 tm. 2015	2,5%	3,1%	2,2%	3,0%	2,7%
Percentages boven de 3,0% zijn in rood weergegeven					
<i>Ziekteverzuimpercentage administratief en juridisch ondersteunend personeel</i>					
2012	8,5%	4,8%	5,4%	4,0%	5,7%
2013	7,5%	4,6%	4,0%	4,2%	5,2%
2014	6,5%	4,5%	3,9%	6,3%	5,3%
2015	5,6%	4,9%	5,1%	3,9%	4,9%
2013 tm. 2015	6,5%	4,7%	4,3%	4,8%	5,1%
Percentages boven de 5,0% zijn in rood weergegeven					
<i>Percentage raadsheren op totaal personeel</i>					
2012	32%	36%	38%	36%	35,5%
2013	34%	35%	41%	37%	36,3%
2014	34%	33%	46%	37%	36,7%
2015	34%	33%	47%	37%	36,7%
2013 tm. 2015	34%	34%	45%	37%	36,6%
Percentages zijn vet weergegeven bij meer dan 10 procent (circa 3,5 procentpunt) afwijking van het gemiddelde					

Tabel 13b: gerechtshoven, ziekteverzuim, aandeel raadsheren, man - vrouwverdeling en leeftijdsopbouw

Gerechtshoven	Amsterdam	Arnhem- Leeuwarden	Den Haag	's-Hertogen- bosch	Gemiddelde	
Percentage vrouwen van rechterlijke ambtenaren (raadsheren)						
2012	42%	39%	39%	42%	47%	42%
2013	44%	40%		44%	49%	44%
2014	44%	42%		49%	49%	46%
2015	42%	42%		49%	50%	45%
2013 tm. 2015	43%	41%		47%	49%	45%
Percentage vrouwen van administratief en juridisch ondersteunend personeel						
2012	67%	71%	77%	70%	70%	70%
2013	67%	74%		70%	71%	71%
2014	68%	74%		72%	71%	71%
2015	68%	75%		73%	72%	72%
2013 tm. 2015	67%	74%		72%	71%	71%

Percentages zijn vet weergegeven bij meer dan 15% afwijking van het gemiddelde

Tabel 13b: gerechtshoven, ziekteverzuim, aandeel raadsheren, man - vrouwverdeling en leeftijdsopbouw

Gerechtshoven	Amsterdam	Arnhem- Leeuwarden	Den Haag	's-Hertogen- bosch	Gemiddelde
Leeftijdsopbouw Rechterlijk ambtenaren (raadsheren)					
2013					
tot en met 39 jaar	1%	0%	0%	1%	0%
40 tot en met 49 jaar	20%	28%	16%	8%	19%
50 tot en met 59 jaar	48%	47%	50%	56%	50%
60 jaar en ouder	32%	26%	35%	34%	31%
2014					
tot en met 39 jaar	2%	0%	0%	1%	1%
40 tot en met 49 jaar	18%	25%	20%	9%	19%
50 tot en met 59 jaar	54%	49%	46%	57%	51%
60 jaar en ouder	26%	26%	33%	33%	29%
2015					
tot en met 39 jaar	1%	0%	1%	1%	1%
40 tot en met 49 jaar	21%	20%	20%	10%	18%
50 tot en met 59 jaar	50%	50%	45%	57%	50%
60 jaar en ouder	28%	30%	34%	33%	31%

Percentages zijn vet weergegeven bij meer dan 15% afwijking van het gemiddelde

Tabel 13b: gerechtshoven, ziekteverzuim, aandeel raadsheren, man - vrouwverdeling en leeftijdsopbouw

Gerechtshoven	Amsterdam	Arnhem- Leeuwarden	Den Haag	's-Hertogen- bosch	Gemiddelde
<i>Leeftijdsopbouw Administratief en juridisch ondersteu- nend personeel</i>					
2013					
tot en met 39 jaar	41%	44%	48%	53%	46%
40 tot en met 49 jaar	27%	29%	27%	16%	25%
50 tot en met 59 jaar	25%	21%	17%	27%	23%
60 jaar en ouder	7%	7%	8%	4%	6%
2014					
tot en met 39 jaar	43%	44%	48%	48%	45%
40 tot en met 49 jaar	26%	26%	29%	18%	25%
50 tot en met 59 jaar	24%	21%	15%	27%	22%
60 jaar en ouder	7%	9%	8%	6%	8%
2015					
tot en met 39 jaar	39%	44%	44%	46%	43%
40 tot en met 49 jaar	29%	24%	32%	18%	26%
50 tot en met 59 jaar	25%	22%	14%	25%	22%
60 jaar en ouder	6%	10%	9%	10%	9%

Percentages zijn vet weergegeven bij meer dan 15% afwijking van het gemiddelde

Tabel 14b: gerechtshoven, permanente educatie, mediation, publicatie van uitspraken, klachten en wrakingen

Gerechtshoven	Amsterdam	Arnhem- Leeuwarden	Den Haag	's-Hertogen- bosch	Gemiddelde
<i>Permanente educatie (PE) rechterlijke ambtenaren (rechters)</i>					
2012	56%	54%	65%	69%	60%
2013	66%	52%	83%	70%	66%
2014	72%	50%	71%	80%	67%
2015	67%	56%	80%	74%	68%
gemiddeld laatste drie jaar	68%	53%	78%	75%	67%
<i>Permanente educatie juridisch ondersteunend personeel</i>					
2012	50%	42%	72%	61%	55%
2013	63%	41%	83%	62%	60%
2014	30%	38%	69%	63%	48%
2015	66%	44%	68%	66%	59%
gemiddeld laatste drie jaar	53%	41%	73%	64%	56%

Afwijkingen van minimaal 10 procentpunten boven het gemiddelde zijn in blauw weergegeven.

Afwijkingen van minimaal 10 procentpunten onder het gemiddelde zijn in rood weergegeven.

Tabel 14b: gerechtshoven, permanente educatie, mediation, publicatie van uitspraken, klachten en wrakingen

Gerechtshoven	Amsterdam	Arnhem- Leeuwarden	Den Haag	's-Hertogen- bosch	Gemiddelde
<i>Mediations afgerond: promille van het aantal relevante zaken</i>					
2013	1‰	5‰	13‰	21‰	10‰
2014	6‰	5‰	4‰	16‰	7‰
2015	9‰	6‰	3‰	23‰	10‰
gemiddeld laatste twee jaar	7‰	5‰	4‰	20‰	9‰
<i>In blauw weergegeven als 3 promillepunten hoger en in rood als 3 promillepunten lager dan gemiddeld.</i>					
<i>Mediations, percentage (gedeeltelijke) overeenstemming</i>					
2013	25%	52%	66%	55%	58%
2014	50%	52%	50%	41%	46%
2015	48%	52%	43%	48%	48%
gemiddeld laatste twee jaar	49%	52%	46%	45%	47%

In blauw weergegeven als 10 procentpunten hoger en in rood als 10 procentpunten lager dan gemiddeld.

Tabel 14b: gerechtshoven, permanente educatie, mediation, publicatie van uitspraken, klachten en wrakingen

Gerechtshoven	Amsterdam	Arnhem- Leeuwarden	Den Haag	's-Hertogen- bosch	Gemiddelde
<i>Aantal mediations met (gedeeltelijke) overeenstemming per 1.000 rechtszaken</i>					
2013	0,3	2,4	8,7	11,4	5,7
2014	2,8	2,4	2,2	6,8	3,4
2015	4,2	3,0	1,2	11,1	4,7
gemiddeld laatste twee jaar	3,5	2,7	1,7	8,9	4,0

Afwijkingen van minimaal een derde van het gemiddelde zijn in blauw (hoger dan gemiddeld) of in rood (lager dan gemiddeld) weergegeven.

Gerechtshoven	Amsterdam	Arnhem- Leeuwarden	Den Haag	's-Hertogen- bosch	Gemiddelde
<i>Gepubliceerde uitspraken: promille van het aantal uitspraken</i>					
2013	114‰	108‰	100‰	89‰	103‰
2014	151‰	108‰	74‰	144‰	116‰
2015	190‰	111‰	100‰	192‰	141‰
gemiddeld laatste drie jaar	152‰	109‰	91‰	142‰	120‰

Afwijkingen van minimaal 10 promillepunten van het gemiddelde zijn in blauw (hoger dan gemiddeld) of in rood (lager dan gemiddeld) weergegeven.

Tabel 14b: gerechtshoven, permanente educatie, mediation, publicatie van uitspraken, klachten en wrakingen

Gerechtshoven	Amsterdam	Arnhem- Leeuwarden	Den Haag	's-Hertogen- bosch	Gemiddelde
<i>Aantal klachten per 10.000 rechtszaken</i>					
2013	42	36	27	54	39
2014	42	47	34	43	41
2015	44	33	18	72	39
<i>Percentage gegrond van ingediende klachten</i>					
2013	42%	15%	19%	8%	20%
2014	12%	14%	9%	9%	11%
2015	25%	9%	12%	12%	15%
<i>Aantal gegronde klachten per 10.000 rechtszaken</i>					
2013	17,5	5,4	4,9	4,0	7,8
2014	4,4	6,6	2,9	3,7	4,4
2015	11,1	2,9	2,1	8,7	5,6
gemiddeld laatste drie jaar	11,0	5,0	3,3	5,5	5,9

Afwijkingen van minimaal 35 procent van het gemiddelde zijn in blauw (lager dan gemiddeld) of in rood (hoger dan gemiddeld) weergegeven.

Tabel 14b: gerechtshoven, permanente educatie, mediation, publicatie van uitspraken, klachten en wrakingen

Gerechtshoven	Amsterdam	Arnhem- Leeuwarden	Den Haag	's-Hertogen- bosch	Gemiddelde
<i>Aantal ingediende wrakingsverzoeken</i>					
2013	24	45	24	29	122
2014	23	33	11	22	89
2015	22	33	21	21	97
gemiddeld laatste drie jaar	23	37	19	24	103
<i>Aantal gehonoreerde wrakingsverzoeken</i>					
2013	4	3	1	0	8
2014	1	4	0	0	5
2015	3	2	1	1	7
gemiddeld laatste drie jaar	3	3	1	0	7

Tabel 16b: omvang van gerechtshoven en bijzondere colleges, naar in- en uitstroom van zaken, personele omvang en omzet (baten), 2015

		Amsterdam	Arnhem Leeuwarden	Den Haag	s-Hertogen- bosch	gemiddelde hoven	CRvB	CBb	Landelijk gemiddelde
instroom	aantal zaken	11.811	19.053	13.768	11.225	13.964	8.670	999	10.921
	% van gemiddelde	108%	174%	126%	103%	128%	79%	9%	100%
uitstroom	aantal zaken	11.706	17.529	14.109	10.318	13.416	8.024	995	10.447
	% van gemiddelde	112%	168%	135%	99%	128%	77%	10%	100%
personeel	omvang (FTE)	313	393	240	215	290	237	61	243
	% van gemiddelde	129%	162%	99%	88%	119%	98%	25%	100%
baten (omzet)	omvang (in miljoen Euro)	30	39	29	22	30	22	6	25
	% van gemiddelde	121%	156%	117%	90%	121%	89%	26%	100%

Bijlage 4

Rapportage rechtbanken

Rechtbank Amsterdam

De rechtbank Amsterdam deed in 2015 meer zaken af dan er in dat jaar binnenkwamen. De zaakswaarte was bovengemiddeld. De doorlooptijd van de procedures lag binnen de norm. De rechtbank sloot 2015 af met een ruim positief resultaat. Rechtzoekenden en professionals zijn over het algemeen tevreden. In het project nieuwbouw is een grote stap gezet. Er is een begin gemaakt met de sloop en de bouw van de tijdelijke rechtbank is aangevangen. Zowel de nieuwbouw als de invoering van KEI vragen veel van de rechtbankmedewerkers. Dit zal de komende jaren onverminderd het geval blijven.

Tevredenheid procespartijen over het rechtspreken en over de procesduur: klantwaarderingsonderzoek

Uit het in 2014 gehouden klantwaarderingsonderzoek blijkt dat procespartijen over het algemeen tevreden zijn met de dienstverlening van de rechtbank, hoewel de rechtbank Amsterdam onder het landelijk gemiddelde scoort. Een punt dat de voortdurende aandacht heeft en waarover alle procespartijen minder tevreden zijn, is de duur van de procedure. De rechtbank heeft (in het kader van de doelstelling om deze scores te verhogen) besloten om vier onderwerpen aan te pakken: de lange doorlooptijden (zie hieronder), de soms gebrekkige communicatie met partijen over de zitting, de onvoldoende (telefonische) bereikbaarheid van griffies en het te laat beginnen van zittingen. In 2015 zijn de eerste positieve resultaten bereikt. De communicatie met partijen: afgesproken is dat waar mogelijk voortaan tussenberichten worden gestuurd zodat partijen beter weten wat ze kunnen verwachten. De (telefonische) bereikbaarheid van de griffies is verbeterd. Tijdig beginnen van zittingen: in het team Familie & Jeugd is nader onderzocht waarom partijen lang moeten wachten voordat hun zitting begint. Er is een analyse gemaakt van zaken waarin de uitloop het grootst is. Die analyse is onderwerp van verdere uitdieping.

Doorlooptijden van procedures

Bij 90 procent van de zaakscategorieën lagen de gerealiseerde doorlooptijden rond de norm voor 2015. De handelszaken met verweer binnen 1 jaar bij de sector civiel scoren slecht ten opzichte van de norm. Dit is een landelijk fenomeen. Bij belastingzaken hangt de slechte score deels samen met de procesregeling betaling griffierecht en verzuimherstel. Deze levert een vertraging van maximaal twee maanden op. Van de vreemdelingenzaken is de doorlooptijd verslechterd, doordat in een groot aantal zaken gewacht is op een uitspraak van de appelrechter. Bij kanton blijft de doorlooptijd van Mulderzaken achter bij de norm. Dit is veroorzaakt door een plotseling sterk verhoogde en met name onregelmatige instroom. En sinds medio 2015 zijn geen vorderingen dwangmiddelen meer ingestroomd, hetgeen eveneens een negatieve impact op de doorlooptijd heeft. De geregelde arbeidsontbindingen tonen een sterk dalende instroom: daardoor beïnvloeden zaken die de termijn overschrijden het percentage sterker negatief dan in het verleden.

Goede bewijsmotivering strafzaken (promis)

In 2015 is de bewijsmotivering in 42 procent (2014: 41 procent) van de meervoudig afgedane strafzaken volgens de Promis-methode gedaan. Deze score is de resultante van twee factoren, 1.) werkafspraken die gemaakt zijn met het Hof en 2.) de afweging of

voor de individuele zaak een Promis uitwerking toegevoegde waarde heeft en daarnaast de afweging ten aanzien van de werklust.

Permanente educatie

Het percentage rechterlijke ambtenaren dat voldeed aan de PE-normering is in 2015 80 procent. Het percentage juridisch ondersteunend personeel dat voldeed aan de PE-normering is 76 procent. Deze percentages zijn vrijwel gelijk aan het voorgaande jaar. Door de voort- durende aandacht die hieraan wordt geschonken, verwacht de rechtbank dat deze percentages de komende jaren geleidelijk zullen stijgen.

Wrakingen

In 2015 is één van de zevenenvijftig ingediende wrakingsverzoeken gehonoreerd. Productie t.o.v. de instroom en t.o.v. de bestuursafpraak In totaal is de in 2015 gerealiseerde productie ruim (105 procent) boven de instroom uitgekomen. Dit geldt voor vrijwel alle zaakscategorieën. Negatieve uitschieter is de categorie belastingzaken: de oorzaak is de onverwacht hoge instroom aan parkeerbelastingzaken in het laatste kwartaal. De productie in aantallen was nagenoeg gelijk aan de aantallen in de bestuursafpraak. De productie van Vreemdelingenzaken is beduidend lager dan de bestuursafpraak: dit is veroorzaakt door de lage instroom.

Gemiddelde zaakswaarte

De gemiddelde zaakswaarte bij de rechtbank Amsterdam is hoog. Een beeld dat door de jaren heen niet is veranderd. De verklaring is dat met name de zwaarte van de productgroep strafrecht zeer ruim boven het landelijk gemiddelde ligt. De productgroepen civiel- en bestuursrecht liggen ook boven het gemiddelde. Op de berekening is verder van invloed dat Amsterdam een relatief klein aandeel kantonzaken kent. Kantonzaken waarvan de zaakswaarte bovendien ook hoger is dan bij vrijwel alle andere rechtbanken. Productiviteit, arbeidsproductiviteit, financieel resultaat en eigen vermogen De relatieve kostenproductiviteit stijgt wederom en komt uit op 100 procent. Het financiële eindresultaat van de rechtbank Amsterdam was in 2015 ruim positief. De rechtbank heeft een positief resultaat behaald op de kosten en een negatief resultaat op de meer/minderproductie. Het kostenresultaat is gerealiseerd door lagere exploitatiekosten en lagere rente- en afschrijvingskosten. Het eigen vermogen neemt hierdoor toe tot boven het toegestane percentage van 3 procent van de omzet.

Ziekteverzuim, percentage rechters, percentage M/V en leeftijdsopbouw

Ondanks de blijvende aandacht voor het ziekteverzuim daalt het verzuimpercentage voor de rechters slechts licht van 4 procent naar 3,8 procent en stijgt deze voor het ondersteunend personeel zelfs van 5,6 procent naar 5,9 procent. Vooral enkele niet werk gerelateerde zeer langdurige ziektegevallen liggen hieraan ten grondslag. Het percentage van 22 procent rechters op het totaal personeel is vrijwel constant in de afgelopen 3 jaar. In de rechtbank Amsterdam werken meer vrouwelijke dan mannelijke rechters: 65 procent is vrouw. Ook bij de ondersteuning is dit het beeld: 69 procent is vrouw. De leeftijdsopbouw van het personeelsbestand is in lijn met de gemiddelde landelijke opbouw en geeft geen reden tot zorg.

Rechtbank Den Haag

Inleiding

De rechtbank Den Haag heeft 2015 afgesloten met een negatief financieel resultaat, maar dat kon in 2015 worden opgevangen vanuit het eigen vermogen van de rechtbank. De opbrengsten voor 2015 vielen lager uit dan begroot als gevolg van een lagere instroom van nieuwe zaken. Dit heeft geleid tot een minderproductie bij de primaire proces teams. Deze minderproductie kon niet volledig opgevangen worden door een positief kostenresultaat bij de primaire en bedrijfsvoeringsteams en bij de centrale budgetten. Daarnaast is in 2015 geïnvesteerd in kwaliteit en verlaging werkdruk, zoals bij de voorbereidingen op de invoering van professionele standaarden bij straf, de voorbereidingen op en uitvoering van de eerste releases van KEI en de oplevering van de eerste digitale zittingszalen. Het afgelopen jaar is het ziekteverzuim bij de rechtbank opnieuw laag geweest.

Tevredenheid procespartijen over het rechtspreken en over de procesduur: klantwaarderingsonderzoek

Uit het KWO 2014 blijkt dat de algemene waardering voor de rechtbank Den Haag onder professionals en rechtzoekenden positief is, en zelfs nog verbeterd is ten opzichte van 2011. De algemene waardering van rechtzoekenden is nog wat hoger dan die van de professionals. Deze scores wijken niet significant af van de referentiegroep (alle rechtbanken samen), met uitzondering van de “bejegening door de rechter” en de “rechtseenheid” zoals beoordeeld door de professional. Hoewel de rechtbank Den Haag op al deze variabelen vooruitgang heeft geboekt ten opzichte van 2011 zien we dat andere rechtbanken dat ook hebben gedaan en daardoor komt de rechtbank ondanks de progressie op deze punten toch onder het gemiddelde van de rechtspraak uit. De rechtbank heeft in 2015 klantenpanels georganiseerd en zijn er afspiegelingsbijeenkomsten geweest om de uitslagen van het onderzoek beter te kunnen interpreteren en indien nodig actie te ondernemen.

Doorlooptijden

Ook in 2015 zijn de meeste doorlooptijdnormen (26 van de 33) gehaald of bijna gehaald. Het is dan ook waarschijnlijk dat de tevredenheid van procespartijen over de duur van de procedure hierdoor in vergelijking tot het landelijk gemiddelde erg goed scoort (9 procentpunt beter dan in 2011).

De afspraak/norm van de ‘handelsrekenen’ is niet gehaald, met name doordat de rechtbank Den Haag met betrekking tot de Europese Betalingsbevelen de exclusieve bevoegdheid in Nederland heeft: deze procedures kennen een langere doorlooptijd. De norm m.b.t. de ‘beëindigde faillissementen’ is niet gehaald vanwege de in 2014 in gang gezette, en in 2015 doorgezette opschoning van de voorraad. Wegwerken van oude voorraad heeft een negatief effect op de doorlooptijden (de voorraad is in 2015 ondanks een hoge instroom met 9 procent tot 2.330 afgenomen). De norm voor kort gedingen / voorlopige voorzieningen is niet gehaald. De oorzaak lag bij het afdoen van de insolventie-voorlopige voorzieningen. Daar is tot medio 2015 een achterstand ontstaan die later in het jaar is weggewerkt.

Bij de scheidingszaken op gemeenschappelijk verzoek is de norm niet gehaald, met name doordat de rechtbank als enige de zaken behandelt waar een internationaal aspect speelt en deze zaken een langere doorlooptijd kennen. Bij de jeugdbeschermingszaken door de kinderrechter is de norm net niet gehaald. Belangrijke reden hiervoor is dat bij pupillen waar zowel een ondertoezichtstelling als een uithuisplaatsing nodig blijken te zijn, de ondertoezichtstelling wel op tijd wordt uitgesproken. Maar vanwege het feit dat een uithuisplaatsing behoorlijk ingrijpend is, wordt deze beslissing nog wel eens wat langer aangehouden en overschrijd daardoor wat vaker de norm.

Bij de lagere overheidszaken (belastingrecht) is in 2015 de norm niet gehaald. De oorzaak is het tijdstip waarop een cluster WOZ-zaken - nadat deze is aangehouden omdat de gemachtigde nog nadere informatie aan de rechtbank moest overleggen – uiteindelijk is afgedaan. Doordat het een fors aantal procedures betrof had dit een nadelig effect op de doorlooptijd.

Bij de doorlooptijden kanton zijn de normen niet gehaald bij geregelde arbeidsontbindingen, handelsrekestten, overtredingszaken en mulderzaken. De oorzaak van het niet halen van de norm van 95 procent handelsrekestten ligt met name in aanhoudingen en de inzet van deskundigenonderzoek. Voor de 'geregelde arbeidsontbindingen' geldt dat de bewerkelijkheid van deze zaken is toegenomen en de norm daardoor nog maar moeilijk gerealiseerd kan worden. Voor Mulderberoepen geldt dat de instroom van zaken vanuit het OM in 2014 en 2015 erg hoog was. Hier was niet binnen korte tijd op in te spelen waardoor zich een voorraad heeft opgebouwd. Dit zal zeker ook in 2016 zijn weerslag hebben op de doorlooptijden omdat dan de oude voorraad zo veel mogelijk weggewerkt wordt. De realisatie van de norm bij 'overtredingen' is, mede dankzij verbeterde controle op de afdoening van deze zaken, in 2015 met 5 procent verbeterd ten opzichte van 2014 en bevond zich in de tweede helft van 2015 boven de norm.

Aandeel MK-zaken

De rechtbank Den Haag heeft in 3 categorieën minder MK's gedaan dan de landelijke norm: strafzaken, vreemdelingenzaken en bestuurszaken. Het aanbod MK-waardige zaken was niet toereikend.

Permanente educatie

In 2015 heeft 68 procent van de rechters en 46 procent van de juridisch medewerkers voldaan aan de PE-norm. Dit is een lichte daling ten opzichte van vorig jaar. Waarom de rechtbank Den Haag op permanente educatie meer dan 4 procent lager scoort dan het landelijk gemiddelde kan niet met zekerheid worden aangegeven. In zijn algemeenheid geldt dat er veel nieuwkomers waren en zij dus nog geen 90 punten kunnen halen in het eerste jaar. Bovendien zijn gerechten vrij in de interpretatie van de definitie van wat er onder PE valt en hierdoor kan het komen dat andere gerechten hier relatief beter op scoren dan de rechtbank Den Haag, wanneer zij een minder strikte toepassing van de PE-definitie hanteren en daardoor sneller geneigd zijn punten toe te kennen.

Klachten en wrakingen

De rechtbank heeft in 2015 voor wat betreft het aantal gegronde klachten niet significant afwijkende resultaten gerealiseerd ten opzichte van andere rechtbanken.

Voor wrakingen geldt dat er in 2015 vier verzoeken zijn gehonoreerd. In het eerste geval betrof het een zaak waarbij de rechter commissaris het verhoor van een getuige onderbrak om deze met de officier van justitie te bespreken, zonder dat de verdediging daarbij aanwezig was, een schending van het hoor en wederhoor principe. De tweede toegewezen wraking werd veroorzaakt door een rechter die een retorische vraag stelde. In het derde geval heeft de politierechter, ondanks uitdrukkelijk verzoek van de verdediging, deze niet meer in de gelegenheid gesteld te reageren op de vordering tot gevangenneming. Ook hier was sprake van schending van het hoor en wederhoor principe. Het vierde gehonoreerde verzoek tot wraking betrof een situatie waarbij de indruk kan zijn bij verzoeker dat een getuige het pand had verlaten na gesproken te hebben met de officier en de kantonrechter. Verzoeker was niet bij dat gesprek aanwezig en was nadien ook niet meer in staat de getuige te horen aangezien deze niet langer aanwezig was. Het grootste deel van de wrakingsverzoeken (95 procent) is niet toegewezen c.q. niet ontvankelijk verklaard. Het betrof vooral verzoeken na procedurele beslissingen zoals een afwijzende beslissing op een verzoek getuigen te mogen verhoren. Andere redenen waren uitlatingen van een rechter tijdens zittingen of het schenden van hoor en wederhoor.

Productie t.o.v. de instroom en t.o.v. de bestuursafpraak

De rechtbank heeft in 2015 voor de meeste zaakscategorieën de instroom kunnen verwerken. Bij de categorieën vreemdelingenzaken en belastingrecht is sprake van een voorraadafname van 29 procent respectievelijk 5 procent van de instroom. Dit zijn beiden ook categorieën waar de productieaantallen achterbleven bij de productieafpraak. Als gevolg van de tegenvallende instroom is hier voor zover mogelijk extra voorraad weggewerkt. Hiermee kon echter niet alsnog de bestuursafpraak worden gerealiseerd. De derde categorie waar de productieafpraak niet gehaald is zijn de kantonzaken. Daar was de oorzaak ook tegenvallende instroom.

Productiviteit, arbeidsproductiviteit, financieel resultaat en eigen vermogen

De rechtbank Den Haag signaleert een algehele kostenproductiviteitsdaling ten opzichte van de laatste twee jaren. In 2015 is dit ratio geslonken van 100 procent tot 95 procent. De gepleegde investeringen in verlaging van de werkdruk en kwaliteit komen hierin tot uitdrukking. De verliesgevende / duurder geworden productgroep is met name strafrecht. Hier speelt mee dat de professionele standaarden al gedeeltelijk zijn ingevoerd en het OM niet in staat is de zittingsplanning uit het convenant na te komen. Bij kanton is sprake van een hele grote voorraad bewindvoeringszaken en Mulderzaken waarbij de productie meer werk kost dan de financiering oplevert.

De rechtbank Den Haag heeft in 2015 een negatief financieel resultaat geboekt. Dit werd met name veroorzaakt doordat de instroom (en daarmee ook de productie) lager uitkwam dan verwacht, en dit kon niet volledig worden opgevangen door bijsturen in de kosten. Ook speelt mee dat de implementatie van KEI, de gedeeltelijke invoering Professionele standaarden en een aantal uitzonderlijk grote civiele zaken (bijvoorbeeld de Urgenda-zaak) veel geld kost en dat hiervoor geen compensatie ontvangen wordt zolang het gerecht een positief eigen vermogen heeft. Dat is bij de rechtbank Den Haag in 2015 nog het geval.

Ziekteverzuim, percentage rechters, percentage M/V en leeftijdsopbouw

De rechtbank kent wederom bij zowel de rechters als het ondersteunend personeel het laagste ziekteverzuim van alle gerechten. Verder wijkt de rechtbank nauwelijks af van het landelijk gemiddelde percentage vrouwen binnen de rechtspraak en ook het percentage rechters (op het totale personeelsbestand) is gelijk aan het landelijk gemiddelde.

Bij de rechters kent de rechtbank een iets jonger personeelsbestand (relatief meer rechters jonger dan 40 jaar) dan het landelijk beeld. Bij het ondersteunend personeel is dit verschil nog sterker. Bijna de helft van het ondersteunend personeel is jonger dan 40 jaar, waar dit landelijk op 38 procent ligt.

Rechtbank Gelderland

Inleiding

De rechtbank Gelderland is trots op wat er bereikt is in 2015. Er zijn ruim 171.000 zaken afgedaan. In financieel opzicht deden we het ook goed. Het jaar 2015 is afgesloten met een overschot van ruim 1 miljoen euro. De rechtbank heeft veel geïnvesteerd in KEI. Daarnaast is de rechtbank nog steeds tevreden met de weg die is ingeslagen met betrekking tot de 3V's: Vertrouwen, Verantwoordelijkheid en Verbinding. Er wordt steeds meer een balans gevonden tussen (bij)sturen en ruimte laten.

Tevredenheid procespartijen over het rechtspreken en over de procesduur: klantwaarderingsonderzoek

In 2014 vond het laatste klantwaarderingsonderzoek plaats. De percentages die de tevredenheid van de procespartijen aangeven over het rechtspreken, liggen op of rond het landelijk gemiddelde. Bij het luisteren van de rechter naar de standpunten en het inleven van de rechter in de situatie, beide in de beleving van de professional, scoort de rechtbank bovengemiddeld (84 procent en 76 procent).

De onderwerpen die landelijk volgens de resultaten van het KWO de meeste aandacht vragen, zijn doorlooptijden en digitale voorzieningen. Deze zijn het meest voor verbetering vatbaar, volgens de rechtzoekenden en de professionele partijen. De rechtbank Gelderland scoort redelijk als het gaat om doorlooptijden. Deze liggen, met uitzondering van enkele zaaksoorten, over het algemeen rond of boven de norm. Doorlooptijden zijn benoemd als speerpunt van de rechtbank en staan daarom hoog op de bestuurlijke agenda in Gelderland. Een concrete klacht die in het KWO is geuit met betrekking tot de digitale voorzieningen van de rechtbank Gelderland, is de slechte bereikbaarheid per e-mail. Inmiddels zijn maatregelen genomen om het gebruik van e-mail te bevorderen. Belangrijke aandachtspunten daarbij zijn transparantie van de e-mailcorrespondentie voor alle betrokken partijen en archivering van de e-mails. KEI gaat uiteindelijk zorgen voor de nodige digitale voorzieningen.

Het bestuur heeft bovendien besloten dat alle afdelingen van de rechtbank met enige regelmaat spiegelbijeenkomsten gaan organiseren, zowel voor rechtzoekenden als voor professionele partijen. Op deze manier wil de rechtbank op een structurele manier feedback krijgen over het functioneren van de rechtbank. Hier is in 2015 een begin mee gemaakt.

Doorlooptijden

Bij Civiel zien we dat handelszaken zonder verweer (verstek), Beëindigde faillissementen en scheidingszaken op gemeenschappelijk verzoek net onder de norm liggen. Het percentage eerste verzoeken OTS afgedaan binnen 3 weken ligt met 56 procent onder het landelijk gemiddelde van 68 procent. Bij OTS'en afgedaan binnen 3 maanden is de rechtbank Gelderland koploper met 95 procent. Ook alimentatiezaken (bijstandsverhaal) ligt met 96 procent ruim boven de norm en het landelijk gemiddelde. De overige doorlooptijden komen min of meer overeen met de norm.

Bij Kanton liggen de percentages van handelsrekest (niet-arbeidszaken) en Mulderzaken beduidend onder de norm. Voor de handelsrekest, die binnen zes maanden moeten worden afgedaan, geldt dat de doorlooptijden zijn opgelopen vanwege correcties die zijn uitgevoerd bij onjuist geregistreerde zaken. Dit had tot gevolg dat de kengetallen over doorlooptijden negatief werden beïnvloed. In 2016 zijn de doorlooptijden op dit onderdeel weer op orde.

Er zijn drie oorzaken aan te wijzen voor het lage percentage bij Mulderzaken:

- in 2015 zijn er extra zittingen ingepland in verband met een oude voorraad. Deze oude zaken zijn op de zittingen gepland samen met nieuw ingestroomde zaken, waardoor er minder ruimte was op die zittingen om nieuw ingekomen zaken te plannen;
- in 2015 was de instroom hoger dan de uitstroom, waardoor er achterstanden zijn ontstaan;
- na mei 2015 zijn er geen gijzelingen meer uitgestroomd; dat werkt door in de doorlooptijd, omdat deze zaaksoort normaliter relatief snel wordt afgedaan: de mix snelle en langzame afdoeningen werd ongunstiger.

Er worden voor 2016 weer meer zittingen gepland, om de oude zaken te verwerken en om de nieuwe instroom weer te kunnen behandelen binnen de afgesproken doorlooptijden.

Handelszaken met verweer (binnen 6 maanden en binnen 1 jaar), handelszaken zonder verweer (verstek) en overtredingszaken liggen qua percentage ruim boven de norm. De overige percentages liggen op of rond de norm.

Bij Bestuur ligt het percentage van voorlopige voorzieningen bestuur regulier met 96 procent ruim boven de norm van 90 procent. De andere percentages liggen ruim onder de norm. In 2015 zijn er relatief veel oude zaken afgedaan, die een grote impact hebben gehad op de doorlooptijden. In 2016 worden de inspanningen geïntensiveerd om de doorlooptijden te verkorten.

Bij Straf zien we dat bij strafzaken MK (=meervoudig behandeld), politie-rechterzaken (incl. economische) en strafzaken bij de kinderrechter (enkelvoudig) de percentages onder de norm liggen. Het percentage voor raadkamerzaken m.b.t. hechtenis ligt op de norm, die van raadkamerzaken zonder hechtenis met 92 procent ruim boven de norm. De afdeling Straf is in 2015 erg druk geweest met het terugdringen van aanhoudingen, waar de grootste oorzaak ligt voor de hoge doorlooptijden. Helaas is er ook een groot aantal externe oorzaken (zoals een minderjarige die niet verschijnt op zitting of een raadsman die verhindert is voor de zitting) aan te wijzen voor vertraging in het proces

waar de rechtbank niet direct invloed op kan uitoefenen. Voor 2016 wordt op dit gebied veel verwacht van de Verkeerstoren ++.

Goede bewijsmotivering strafzaken (promis)

Het percentage Promis uitspraken is net als voorgaande jaren behoorlijk hoog met 89 procent. Het maken van een Promis-vonnis is voor de strafrechters en juridisch medewerkers van de rechtbank Gelderland een tweede natuur geworden. De rechters en juridisch medewerkers proberen zoveel mogelijk Promis-vonnissen te schrijven. Bij een verkort vonnis wordt het werk alleen maar vooruit geschoven, want bij een ingesteld appel moet het werk alsnog gedaan worden.

Aandeel MK-zaken

In 2015 is 11 procent van de Strafzaken meervoudig afgehandeld. De norm is 15 procent. In 2015 was het niet haalbaar om die norm te realiseren. Dit komt enerzijds doordat de instroom van MK-zaken krimpt. Anderzijds heeft de afdeling Straf op verzoek van het OM een grote voorraad EK-zaken weggewerkt. Bij Civiel Handel en Civiel Familie werd het percentage MK-zaken ook niet gerealiseerd. Dit kwam doordat er te weinig MK-waardige zaken beschikbaar waren. De MK percentages van Bestuur algemeen, Vreemdelingenkamer en Rijksbelastingzaken lagen alle drie boven de landelijke norm.

Permanente educatie

Van de rechters heeft 72 procent de norm gehaald. Bij de juridisch medewerkers heeft 68 procent de norm gehaald. Voor beide geldt een lichte stijging ten opzichte van vorig jaar. De rechtbank kampt met het probleem dat niet iedereen er altijd aan denkt om zijn/haar opleidingsinspanningen (vooral de niet-SSR opleidingen) door te geven aan de managementassistenten, zodat deze geregistreerd kunnen worden. In de teamoverleggen wordt hier regelmatig aandacht voor gevraagd. Een ander probleem is dat de SSR met enige regelmaat cursussen annuleert. Men geeft zich op voor een cursus, maar vervolgens gaat de cursus niet door. Als dit aan het einde van het jaar gebeurt, is het soms moeilijk om via een andere cursus toch de benodigde punten te halen. Dit is een terugkerend item waar de rechtbank geen invloed op heeft.

Publicatie van uitspraken

Met 19 promille aan gepubliceerde uitspraken, ligt de rechtbank Gelderland net boven het landelijke gemiddelde.

Mediation

Het aantal verwijzingen naar mediation ligt met 3 promille iets onder het landelijk gemiddelde van 5 promille. Het slagingspercentage komt overeen met het landelijke gemiddelde van 61 procent.

Klachten en wrakingen

In 2015 is een lichte stijging te zien ten opzichte van 2014 als wordt gekeken naar het aantal klachten per 10.000 rechtszaken. In 2014 was dit 9,6 klachten en in 2015 waren dit 12 klachten. Hiermee zit de rechtbank net boven het landelijk gemiddelde van 11,2 klachten. Het percentage gehonoreerde klachten is nagenoeg gelijk gebleven met

30 procent. Het aantal gehonoreerde klachten per 10.000 zaken is licht gestegen van 3,0 naar 3,3 klachten.

In 2015 werden 62 wrakingsverzoeken ingediend bij de rechtbank Gelderland. Dat is meer dan de 50 verzoeken in 2014 en de 56 verzoeken in 2013. In 2015 zijn geen wrakingsverzoeken gehonoreerd; wel is één verschoningsverzoek gehonoreerd. De rechter in deze zaak verzocht de verschoningskamer haar toe te staan zich in deze zaak terug te trekken. Zij was de voorzitter van een meervoudige kamer. De betreffende rechter kende in de privésfeer de persoon die optrad als commissaris van de Raad van Commissarissen van een bedrijf dat partij was in deze rechtszaak. De rechter was van mening dat dit tot (de schijn van) partijdigheid zou kunnen leiden. De verschoningskamer ging hierin mee.

Appelpercentages

Het appelpercentage van Bestuursrecht regulier, onderdeel ambtenarenzaken, ligt met 61 procent boven het landelijke gemiddelde van 48 procent. Ook bij Belastingrecht, onderdeel Lokale belastingen: rest, ligt het percentage van 32 procent boven het landelijke gemiddelde van 18 procent. De overige appel-percentages liggen rond het gemiddelde.

Productie t.o.v. de instroom en t.o.v. de bestuursafsprake

Op totaalniveau scoort de rechtbank 100 procent op productie versus instroom. Of te wel, de totaalvoorraad is ongewijzigd gebleven. Tussen de productgroepen zien we verschillen. Bij Bestuursrecht, Vreemdelingenzaken en Belastingrecht is de uitstroom groter dan de instroom: respectievelijk 107 procent, 119 procent en 109 procent. Dit is te verklaren omdat de instroom bij de afdeling Bestuursrecht is afgenomen en personeelsbestand niet evenredig is gedaald. In totaal zijn er in 2015 bij de drie productgroepen in 1.400 zaken minder ingestroomd dan in 2014. Bij Kantonzaken liep de instroom ook iets terug bij rekest en dagvaardingen (o.a. Mulderzaken). Een uitzondering hierop zijn de kanton familiezaken. Van de 'rekeningen en verantwoordingen' in bewindszaken zijn er in 2015 7.000 zaken meer ingestroomd dan in 2014. De afdeling is er in geslaagd deze toename goed bij te houden, waardoor de werkvoorraad nagenoeg gelijk is gebleven. Bij Kanton komt hiermee het percentage op 99 procent. De percentages van Civiel recht en Strafrecht liggen net boven de 100 procent.

Als de productie wordt vergeleken met de bestuursafspraken, is te zien dat bij alle productgroepen de bestuursafspraken niet worden gehaald. Civiel recht, Vreemdelingenkamer, Belastingrecht en Kantonzaken wijken daarin meer dan 5 procent af. De rechtbank komt in totaal op een percentage van 94 procent, wat net boven het landelijk gemiddelde ligt van 93 procent. De reden dat de bestuursafspraken niet zijn gehaald, heeft te maken met de verdere afname van ingestroomde nieuwe zaken. Waar mogelijk zijn werkvoorraden weggewerkt: bestuur klassiek -300, vreemdelingen -260, belasting -350, civiele zaken -500.

Relatieve zaakswaarte

Bestuursrecht en de Vreemdelingenkamer liggen qua relatieve zaakswaarte ruim boven het landelijk gemiddelde (105 procent en 116 procent). Bij de overige productgroepen

liggen de percentages net boven of net onder het landelijke gemiddelde. Naar verhouding worden er in Gelderland meer zaken meervoudig afgedaan, dan in de rest van het land.

Productiviteit, arbeidsproductiviteit, financieel resultaat en eigen vermogen

Het productiviteitscijfers wordt berekend door de financieringswaarde van de geleverde productie te delen door de werkelijk gemaakte kosten. Rechtbank Gelderland had in 2015 een productiviteitscijfer van 101 procent. Dat betekent dat de vergoeding aan de rechtbank 1 procent hoger was dan de gemaakte kosten. Dit is een lichte verbetering ten opzichte van 2013 en 2014 (beide 96 procent) en ligt daarmee boven het landelijk gemiddelde van 96 procent.

De indicatie arbeidsproductiviteit geeft de gerealiseerde gewogen productie per fte weer ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Per fte werd in Gelderland 6 procent meer afgedaan dan in de rest van Nederland.

Door de bedrijfswinst van ruim € 1 miljoen is het eigen vermogen gestegen tot 4,5 procent van de gemiddelde omzet van de laatste drie jaar. Dat is 1,5 procent boven het maximum toegestane percentage, waardoor is afgeroomd. Als uitzondering heeft de Raad voor de rechtspraak een deel van het overschot terug gegeven aan de rechtbank. Hierdoor is er financiële dekking voor verwachte kosten in de komende jaren.

Ziekteverzuim, percentage rechters, percentage M/V en leeftijdsopbouw

De rechterlijk ambtenaren hebben in 2015 een ziekteverzuim gehad van 3,4 procent en het ondersteunend personeel 5,1 procent. Bij de rechterlijke macht is een daling te zien (4,1 procent in 2014 en 4,5 procent in 2013). Bij het ondersteunend personeel is een lichte stijging te zien (in 2014 en 2013 4,9 procent). In het voorjaar van 2015 heeft de rechtbank te maken gehad met veel zieken als gevolg van een griepgolf.

Het percentage rechters op het totale personeelsbestand is met 24 procent iets hoger dan het landelijke gemiddelde van 22 procent. Het percentage vrouwen bij de rechters is 56 procent en het aantal vrouwen bij het ondersteunend personeel bedraagt 67 procent. Beide percentages liggen net onder het gemiddelde. De leeftijdsopbouw van zowel de rechterlijk ambtenaren als het ondersteunend personeel wijkt weinig af van het landelijk gemiddelde. De aandeel medewerkers in de leeftijdsgroep tot en met 39 jaar bij de rechters is met 7 procent lager dan het landelijk gemiddelde van 12 procent. De leeftijdscategorie 40 t/m 49 jaar is iets meer vertegenwoordigd dan het landelijk gemiddelde (37 procent tegenover 32 procent landelijk).

Rechtbank Limburg

Inleiding

Rechtbank Limburg heeft dit jaar, evenals in 2014, te kampen gehad met een substantieel lagere gewogen instroom van zaken in diverse productgroepen: Vreemdelingenkamerzaken (-42,8 procent), belastingzaken (-17,6 procent), kantonzaken (-28,3 procent) en civiele zaken (-5,3 procent). Rechtbankbreed is de instroom 22 procent achtergebleven. Door de achterblijvende instroom is het mogelijk geweest de werkvoorraden (verder) terug te brengen over vrijwel de gehele linie. Dit heeft er toe geleid dat de totale werkvoorraad van rechtbank Limburg is teruggebracht met

7.846 zaken. In de meeste productgroepen is daardoor het punt van de zogenaamde ijzeren voorraad bereikt.

Het achterblijven van de instroom correspondeert met een bedrag van € 4.369.788 aan gedeerde inkomsten (tegen 100 procent financiering). Na verrekening van de productie met het positieve kostenresultaat heeft rechtbank Limburg een negatief resultaat van € 1.986.114, welk resultaat niet gedekt wordt door eigen vermogen.

Tevredenheid procespartijen over het rechtspreken en over de procesduur: klantwaarderingsonderzoek

De rechtzoekenden waren bovengemiddeld tevreden over het rechtspreken. De professionals waren minder dan gemiddeld tevreden ten aanzien van dit aspect. Met name de tevredenheid over de motivering van de uitspraak en de rechtseenheid scoorden laag. Dit laatste wordt periodiek besproken in de inhoudelijke overleggen die in de diverse teams plaatsvinden, klantenpanels, bijeenkomsten tussen advocatuur en rechtbankafdelingen. Het percentage m.b.t. de tevredenheid over de procesduur is lager dan gemiddeld, zowel bij de professionals als bij de rechtzoekenden. De doorlooptijden hadden voor 2015 en hebben ook voor de komende jaren een hoge prioriteit, zodat dit percentage in de toekomst hopelijk hoger zal zijn.

Doorlooptijden

De rechtbank Limburg heeft zich ingespannen om in 2015 de normen te behalen dan wel verder te verbeteren. Dit heeft geresulteerd in kortere doorlooptijden in diverse categorieën, vooral in civiel recht en bestuursrecht. In kantonzaken is in de helft van de categorieën sprake van een verbetering. Strafzaken laten niet direct een verbetering zien, maar de gerealiseerde percentages liggen in de lijn van 2014. Ten opzichte van 2014 is in totaal in ruim 54 procent van de categorieën een verbetering opgetreden. In 35 procent is er sprake van een realisatie op of boven het landelijke gemiddelde. De doorlooptijden laten de laatste jaren ieder jaar een verdere verbetering zien. Ook voor 2015 is het verkorten van de doorlooptijden een speerpunt van rechtbank Limburg, hetgeen ook een positieve werking heeft op het tevredenheidspercentage van professionals en rechtzoekenden ten aanzien van de doorlooptijden.

Goede bewijsmotivering strafzaken (promis)

In 2015 is 88 procent van de MK-zaken met de Promis-methode afgedaan. Dit ligt ruimschoots boven de norm van 50 procent en 2 procent onder de realisatie in 2014.

Aandeel MK-zaken

In de categorieën Vreemdelingenkamer en Strafzaken heeft de rechtbank Limburg de kwaliteitsnorm gerealiseerd. In de overige categorieën is dat niet gelukt, omdat er onvoldoende MK-waardige zaken voorhanden waren.

Permanente educatie

De PE-norm is voor 2015 door rechters/ondersteuners niet gerealiseerd. De realisatiecijfers zijn respectievelijk 86 procent en 78 procent in 2015, weliswaar onder de norm, maar beduidend positiever dan de percentages van het jaar 2014. De percentages van rechtbank Limburg komen in 2015 ook fors hoger uit dan het landelijk gemiddelde. De nadrukkelijke planning en monitoring, die de afgelopen jaren is geoptimaliseerd, heeft hier de basis voor gelegd.

Publicatie van uitspraken

Het aantal publicaties is voor rechtbank Limburg in 2015 uitgekomen op 18 % . Dit is 1 % hoger dan het landelijk gemiddeld. De rechtbank Limburg heeft ook in 2015 de in het verleden vastgelegde criteria gehanteerd en heeft deze met regelmaat in de teams onder de aandacht gebracht. Dit heeft geleid tot een positieve ontwikkeling in de publicatie van uitspraken.

Mediation

De rechtbank Limburg heeft minder zaken doorverwezen (-2 %) voor mediation dan gemiddeld bij de rechtbanken, mede doordat er weinig mediators werkzaam zijn in het arrondissement en justitiabelen de reisafstand als een probleem zien. Daarbij moet worden opgemerkt dat het percentage mediationpogingen dat positief is afgesloten (54 procent), ook onder het landelijk gemiddelde ligt, maar 3 procent hoger is dan in 2014. In 2015 is mediation organisatorisch anders ondergebracht in de rechtbank onder andere met als doel het aantal mediations te verhogen.

Klachten en wrakingen

Het aantal ingediende klachten is voor de rechtbank Limburg in 2015 uitgekomen op 4,7 per 10.000 rechtzaken. Dat is beduidend lager dan het landelijk gemiddelde van 11,2 procent en 1 procent hoger dan het realisatiecijfer van 2014. In 2015 zijn in totaal 2 wrakingsverzoeken gegrond verklaard. Het ging hierbij om de wraking van de rechter op grond van partijdigheid. Gelet op de motivering van de wrakingskamer is er geen reden tot een verdere inhoudelijke actie.

Appelpercentages

Uit de appelgegevens van rechtbank Limburg blijkt dat in civiele zaken het appelpercentage hoger is dan het landelijk gemiddelde. In strafzaken ligt dat percentage beduidend onder dat gemiddelde. In bestuursrechtzaken ligt het percentage om en nabij het landelijk gemiddelde. Voor de gerealiseerde percentages is niet direct een aanwijsbare reden aanwezig.

Productie t.o.v. de instroom en t.o.v. de bestuursafpraak

Vergeleken met de instroom van zaken zijn er in 2015 7 procent meer zaken uitgestroomd. Deze hogere uitstroom is waarneembaar in alle onderdelen van de rechtbank, met uitzondering van belastingrecht en strafrecht. Dit positieve percentage wordt veroorzaakt door een achterblijvende instroom. In de onderdelen met een positieve afwijking is dan ook sprake van een afname in het aantal lopende zaken.

Relatieve zaakswaarte

Als gekeken wordt op het niveau van rechtbank Limburg lag in 2015 de gemiddelde zaakswaarte hoger dan in 2014 (respectievelijk 84 procent en 88 procent). In de productgroep Civiel recht, Bestuursrecht-algemeen en Belastingrecht werden verhoudingsgewijs meer lichtere zaken afgedaan dan verwacht als gevolg van een lager aanbod van zaken met een hogere zaakswaarte. Opvallende stijgers zijn de productgroepen Strafrecht en Kantonzaken.

Productiviteit, arbeidsproductiviteit, financieel resultaat en eigen vermogen

In totaliteit komt de rechtbank Limburg uit op een productiviteit van 90 procent. Dat wil zeggen dat de financierings-waarde van de geleverde productie lager is dan de werkelijk gemaakte kosten. Rechtbank Limburg realiseert in totaliteit een arbeidsproductiviteit van 92 procent ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Hieruit blijkt dat de rechtbank, vergeleken met de gerealiseerde productie, relatief veel personele kosten heeft gemaakt c.q. teveel formatie heeft ingezet. Dit wordt deels veroorzaakt door de invoering van twee professionele standaarden m.b.t. de werkdruk in de teams van strafrecht. Waar mogelijk heeft de rechtbank “overtollige” formatie in- en extern ingezet om die formatie zo rendabel als mogelijk te maken. Daarnaast spelen een lagere verwerkingscapaciteit als gevolg van veel langdurig ziekteverzuim, het MJP en de activiteiten ten behoeve van en de ontwikkelingen rondom KEI een belangrijke rol. Door een lagere gewogen productie dan verwacht en afgesproken eindigde de rechtbank in 2015 met een negatief resultaat. Dit negatief resultaat kan niet worden opgevangen door een eigen vermogen.

Ziekteverzuim, percentage rechters, percentage M/V en leeftijdsopbouw

Het ziekteverzuim bij rechters van 5,3 procent was hoger dan het verzuim in 2013 en 2014. Bij de ondersteuning was het verzuim in 2015 gelijk aan 2014, namelijk 6,3 procent. Beide verzuimpercentages zijn hoger dan het landelijke gemiddelde. De verzuimpercentages worden in grote mate bepaald door personen die langdurig ziek zijn (geweest). Het percentage kortdurend ziekteverzuim is echter relatief laag. Het langdurig verzuim was in alle gevallen niet werkgerelateerd. De rechtbank onderzoekt of een andere aanpak van ziekteverzuim mogelijk tot lagere percentages kunnen leiden. In 2015 bestond 20 procent van het personeelsbestand van de rechtbank uit rechterlijke ambtenaren. Dat percentage is 2 procent lager dan het landelijk gemiddelde. Een tekort aan rechters begint zich bij rechtbank Limburg af te tekenen. Uit de leeftijdsopbouw blijkt dat de rechtbank een relatief groot aandeel 50+-ers in dienst heeft (rechters 64 procent, ondersteuning 46 procent) en dit aandeel is groeiende. De rechtbank wijkt daarmee in negatieve zin sterk af van het landelijk gemiddelde. De rechtbank is zich er van bewust, dat dit de komende jaren tot een relatief hoge uitstroom wegens pensionering kan leiden. Een extra probleem vormt zich in dit kader dat als gevolg van KEI en de daarbij behorende reorganisatie het aandeel jonger dan 50 jaar verder zal verminderen. In het kader van strategisch personeelsbeleid worden periodiek prognoses gemaakt, die mede als uitgangspunt dienen voor het personeelsbeleid in de komende jaren.

Rechtbank Midden-Nederland

Inleiding

De focus in 2015 lag op snellere rechtspraak: het verkorten van doorlooptijden, het wegwerken van achterstanden en het verminderen van de werkdruk. De ambitieuze doelstellingen zijn niet altijd gehaald. Een belangrijke oorzaak hiervoor is het presenteren van het Meerjarenprogramma van de Rechtspraak afgelopen najaar. Dat heeft een enorme impact gehad op collega's in Lelystad, op bezorgde rechters die hun zorgen uitten in de notitie Tegenlicht, op de verhouding tussen medewerkers, bestuurders en de Raad voor de rechtspraak, eigenlijk op iedereen. Maar er is ook veel wél bereikt. Er zijn in 2015 ruim 173.000 zaken afgedaan, we zijn écht met KEI begonnen, en we hebben serieuze stappen gezet richting snellere rechtspraak.

Tevredenheid procespartijen over het rechtspreken en over de procesduur: klantwaarderingsonderzoek

Zowel rechtzoekenden als professionals zijn tevreden over de deskundigheid van de rechter, zo blijkt uit het in 2014 uitgevoerde klantwaarderingsonderzoek. Waarbij voor de rechtzoekenden gold dat hun tevredenheid iets onder het gemiddelde van de rechtspraak lag. Over de (te lange) duur van procedures waren de respondenten minder tevreden. De rechtbank is zich hiervan bewust en heeft voor verschillende zaaksoorten projecten opgezet om de doorlooptijden te versnellen. Het uiteindelijke doel is om, conform de nieuwe agenda voor de rechtspraak, doorlooptijden in 2018 40 procent versneld te hebben ten opzichte van 2014. Zorgvuldige communicatie over de te verwachten duur van de uitspraak vergroot daarnaast de tevredenheid over de duur van de procedure. Ook aan de communicatie over de doorlooptijden wordt aandacht besteed.

Doorlooptijden

Strafrecht

Uit de kengetallen blijkt dat de 'raadkamerzaken niet voorlopige hechtenis' nog steeds een te hoge doorlooptijd hebben. Het project 'verkorten doorlooptijden' dat in het jaarverslag 2015 werd genoemd heeft nog niet opgeleverd wat we ervan verwachtten. In overleg met het OM worden voor 2016 aanvullende afspraken gemaakt. De instroom Mulderzaken was opnieuw veel hoger dan het CVOM (Parket Centrale Verwerking Openbaar Ministerie) had aangegeven. De rechtbank Midden-Nederland heeft veel meer Mulderzaken dan de andere rechtbanken. De hoge instroom in combinatie met de voorraad uit 2014 hebben ervoor gezorgd dat de doorlooptijden verder zijn opgelopen. Voor 2016 zijn opnieuw meer zittingen gepland. Met het CVOM is geregeld overleg over de prognose van de instroom. Daarnaast is in het laatste kwartaal 2015 een project opgestart dat het proces van de Mulderzaken onder de loep heeft genomen. Hieruit zijn concrete verbeteracties gekomen die momenteel worden doorgevoerd. De eerste effecten hiervan zijn al waar te nemen.

Bestuur, belastingen en vreemdelingenkamer

Bij belastingzaken heeft de afdoening van 500 belastingzaken van de gemeente Almere (instroom 2014) de doorlooptijd van belastingzaken sterk negatief beïnvloed. In deze zaken is een regiezitting gehouden en zijn er meer zittingen nodig geweest om de

problematiek te ordenen. Ook heeft de MK-afdoening van 173 zaken gezorgd voor een stijging van de doorlooptijd in 2015. In 2015 is de uitstroom van zaken 145 procent van de instroom. Dat betekent dat de voorraad terugloopt en de doorlooptijd zal normaliseren.

Het oplopen van de doorlooptijden bij bestuursrecht regulier is een gevolg van de (tijdelijke) onderbezetting bij de juridische ondersteuning. Er wordt gestreefd naar invulling van de vacatures.

Civielrecht

De norm dat 70 procent van de zaken in de zaaks categorie civiel handel met verweer binnen een jaar moet zijn afgerond is met 58 procent niet gehaald. Dit percentage ligt wel in de buurt van het landelijk beeld (landelijk gemiddelde is 62 procent) en vertoont al enige jaren een stijgende tendens. De afdeling Civiel heeft in 2015 het in 2014 opgestarte achterstandenproject voortgezet dat ten doel heeft de voorraden te verminderen. Ook is een nieuw zaakstoedeling-, roosterings- en planningsysteem opgezet en in 2015 ingevoerd. In dit nieuwe werkproces worden vonnissen direct na de zitting geschreven. Dit zal naar verwachting een bijdrage leveren aan kortere doorlooptijden. Dit uit zich echter vooral in de nieuw aangebrachte zaken. In verband hiermee en vanwege het wegwerken van de achterstanden van zaken uit het oude systeem (die een instroomdatum hebben van lang geleden en waarvan de uitstroom dus negatief drukt op de hier gerapporteerde cijfers) is dit in die cijfers nog niet zichtbaar. De realisatie van de doorlooptijd handelsrekesten lag op 81 procent en ligt daarmee 1 procent boven het landelijke gemiddelde. Besloten is in 2015 prioriteit te geven aan het verbeteren van de doorlooptijden op de handelszaken zonder verweer. Er is juist gekozen om de doorlooptijd van deze zaken te verbeteren omdat ze een relatief korte doorlooptijd hebben waardoor snelle resultaten te realiseren waren. Daarnaast waren de realisatiecijfers van de voorgaande jaren erg laag bij deze zaken. Door een lean six sigma-project is de doorlooptijd spectaculair gestegen van 65 procent in 2014 naar 86 procent in 2015. Voor 2016 staat een dergelijk project voor de handelsrekesten op het programma. De beoogde resultaten en de realisatie van dit project zullen nog nader worden uitgewerkt.

De realisatie van de doorlooptijd beëindigde faillissementen lag op 83 procent en is daarmee het één na hoogste van de rechtbanken (gemiddeld 77 procent, met een norm van 90 procent). Hoewel faillissementen de tijd krijgen die ze nodig hebben, worden ze niet langer aangehouden dan noodzakelijk is. Dit leidt tot het genoemde percentage.

Goede bewijsmotivering strafzaken (Promis)

In 71 procent van de zaken wordt een Promis-vonnis geschreven. Dat is ruimschoots boven de norm van 50 procent.

Aandeel MK-zaken

Bestuursrecht

Het aantal MK's bij bestuursrecht algemeen is in 2015 t.o.v. 2014 weer iets toegenomen (van 7 procent naar 8 procent), maar ligt nog wel onder de norm. Deels is dit een gevolg van het aanbod MK-waardige zaken, maar ook heeft dit te maken met de bezetting en de werkdruk.

Civielrecht

Het procentuele aantal MK-zaken bij civiel handel ligt met 5 procent onder de norm van 10 procent (landelijk gemiddeld 8,1 procent). Intern wordt niet op dit percentage gestuurd. Er wordt vanuit de inhoud beoordeeld of een zaak een MK-behandeling nodig heeft. In 2015 leidde dit vanwege het zaaksaanbod tot een percentage van 5 procent.

Percentage permanente educatie

Hoewel de norm van 100 procent niet is gehaald, is het bestuur blij met het feit dat het percentage in vergelijking met vorige jaren gestegen is. De inspanningen die door de afdelingen zijn geleverd lijken zijn vruchten af te werpen. Bijvoorbeeld de organisatie van de tweedaagse opleidingsbijeenkomsten die in de afdelingen worden georganiseerd levert veel PE-punten op. Verder is voor opleidingen voldoende geld gereserveerd. Het lijkt niet reëel om de norm van 100 procent te realiseren. Dit heeft verschillende redenen. Een reden betreft het landelijke systeem waarbij het gaat om gemiddeld 30 punten in 3 jaar. Wanneer het aantal behaalde punten in die drie jaar onevenwichtig verdeeld is, kan dit met het opschuiven van de jaargrens ongunstig uitvallen. Verder is het voor langdurig zieke medewerkers lastig de norm te realiseren. Verschil in registratie van de scholing leidt er mogelijk ook toe dat niet alle ontvangen punten daadwerkelijk worden geregistreerd. Inmiddels is een format ontwikkeld dat de registratie uniformeert.

Publicatie van uitspraken

De rechtbank Midden-Nederland heeft in 2015 1.395 uitspraken gepubliceerd op www.rechtspraak.nl. Dit is 18 % van het aantal relevante uitspraken exclusief VK-zaken. Het promillage ligt net iets hoger dan het landelijke gemiddelde (16,8 %) en de publicatiecijfers van de rechtbank Midden-Nederland van de afgelopen jaren (15 % in 2014 en 2013). Door het publiceren van uitspraken wil de rechtbank bijdragen aan een transparante rechtspraak.

Mediation

Het aantal verwijzingen naar mediation ligt met 8 promille hoger dan het landelijk gemiddelde van 5 promille. Het percentage mediationpogingen afgesloten met (gedeeltelijke) overeenstemming ligt met 62 procent net boven het landelijk gemiddelde van 61 procent.

Het aantal verwijzingen naar mediation binnen onze rechtbank is in 2015 ten opzichte van 2014 weliswaar iets gedaald, echter ligt wel hoger dan het landelijk gemiddelde.

Rechtbank Midden-Nederland staat nog steeds op de tweede plaats in de ranglijst van verwijzende rechtbanken. Het slagingspercentage daarentegen is gestegen. Het

mediationbureau heeft de indruk dat door meer kritisch te selecteren het aantal verwijzingen iets is teruggelopen en het slagingspercentage is gestegen.

Klachten en wrakingen

Klachten

Het aantal klachten per 10.000 rechtszaken is licht gedaald ten opzichte van 2014, maar nog steeds relatief hoog met 17,8. Het percentage gegronde klachten is daarentegen afgenomen en ligt met 21 procent iets onder het landelijk gemiddelde. Evenals vorig jaar hebben veel klachten betrekking op rechterlijke uitspraken. Daarnaast zijn de klachten zeer divers. Er is geen eenduidige verklaring te geven waarom het aantal klachten per 10.000 hoger is dan bij andere rechtbanken.

Wrakingen

In 2015 zijn bij de rechtbank Midden-Nederland 63 verzoeken, waarvan twee verschoningsverzoeken, ingediend. In 2015 zijn 5 wrakingsverzoeken gehonoreerd, de 2 verschoningsverzoeken zijn eveneens gegrond verklaard. Na jaren met een gemiddelde van 1 gegronde wraking per jaar, is dit een relatief hoog aantal.

Onderzoek wijst uit dat er in de 5 gehonoreerde wrakingen geen duidelijke lijn zichtbaar is. Het ging om vrij uiteenlopende situaties. In 2 gevallen speelde schending van de beginselen van hoor en wederhoor een rol en de motivering omtrent de wijze waarop de rechter daaraan uitvoering had gegeven. In een andere zaak ging het om beleidsafspraken en in hoeverre duidelijk was dat hiervan afgeweken kon worden. In de vierde zaak betrof het een proces-beslissing om een later verschenen gemachtigde niet meer het woord te geven. Die beslissing was voor de verzoeker zo onbegrijpelijk dat hierdoor de indruk van vooringenomenheid kon zijn gewekt. De laatste gegronde wraking betrof de situatie waarin een rechter een omvangrijk processtuk niet had gelezen voorafgaand aan de zitting waaruit de indruk kon worden verkregen dat de rechter niet onpartijdig zou zijn. In overleg met het gerechtshof zal dit jaar in alle teamoverleggen door de wrakingskamer opnieuw aandacht worden besteed aan het wrakingsinstrument. Mocht het aantal gegronde wrakingen desondanks hoog blijven zal in overleg met het gerechtshof worden onderzocht hoe deze ontwikkeling gekeerd kan worden.

Appelpercentages

In alle categorieën strafzaken is al jarenlang sprake van een relatief hoog appel-percentage. Hierover is regelmatig contact met het gerechtshof, het OM en de advocatuur, maar de oorzaak blijft onduidelijk omdat zij tevreden zijn over de kwaliteit van de uitspraken.

Productie t.o.v. de instroom en t.o.v. de bestuursafpraak

Bestuur, belastingen en vreemdelingenkamer

De uitstroom/instroom van bestuursrechtelijke zaken was conform de begroting. De uitstroom van vreemdelingenzaken bleef achter op de begroting (62 procent). De centrale instroom van zaken was veel minder (65 procent) dan landelijk

geprognosticeerd. Daarmee was ook de (procentuele) verdeling van zaken over de rechtbanken anders dan begroot.

Civielrecht

De zaakuitstroom van civiele zaken is 5 procent achtergebleven op het jaarplan, voornamelijk vanwege een lagere dan begrote instroom van familiezaken (ondertoezichtstellingen en 'andere' familiezaken). Daarnaast zijn minder familiezaken uit- dan ingestroomd, terwijl het omgekeerde was begroot. Tenslotte is de begrote hogere uit- dan instroom van handelszaken niet geheel gerealiseerd. Met name de instroom van diverse familiezaken was lager dan begroot, dit kwam onder andere door wetswijzigingen en niet uitgekomen verwachtingen. De uitstroom wordt door deze lagere instroom beïnvloed. Daarnaast was de uitstroom lager door een hoog ziekteverzuim bij rechters die familiezaken afdoen.

Productiviteit, arbeidsproductiviteit, financieel resultaat en eigen vermogen

De totale productiviteit (99 procent) was in 2015 hoger dan in 2014 en 2013. De productiviteit is iets hoger dan het landelijk gemiddelde (96 procent). Door een positief resultaat steeg het eigen vermogen tot 1,6 procent als percentage van de gemiddelde omzet van de afgelopen 3 jaar.

Ziekteverzuim, percentage rechters, percentage M/V en leeftijdsopbouw

Ziekteverzuim

Het ziekteverzuim van de rechterlijke ambtenaren is door de jaren heen gestegen (van 2,1 procent in 2012, 3,6 procent in 2013 naar 4,4 procent in 2014) maar is in 2015 gedaald naar 3,5 procent en daarmee exact gelijk aan de (Verbaan-)norm. Reden hiervoor is te vinden in de inzet van het activeringsbeleid in 2015. Het ziekteverzuim van het ondersteunend personeel is gedaald ten opzichte van 2014 (toen 5,3 procent) naar 5,1 procent in 2015 en ligt hiermee nog boven de gestelde norm van 4,2 procent. De rechtbank zal de ingezette lijn met betrekking tot aandacht voor het verzuimbeleid (het activeringsbeleid) doorzetten en verwacht dat daarmee het verzuimcijfer verder wordt teruggebracht.

Percentage M/V

Het personeelsbestand is in 2015 toegenomen met 56 medewerkers en komt daarmee in totaal op 867 medewerkers. In 2015 is 73 procent vrouw en 27 procent man. In de verdeling man/vrouw is weinig gewijzigd ten opzichte van 2014.

Rechtbank Noord-Holland

Inleiding

2015 was voor de rechtbank Noord-Holland een zwaar jaar. Het MJP heeft voor veel onrust gezorgd. Ondertussen is er hard gewerkt aan KEI wat steeds meer realiteit begint te worden. En daarnaast daalde voor het derde jaar op rij de instroom fors en moesten de personele bezetting en de overige kosten daarop worden aangepast. Ondanks de inspanningen is dat maar ten dele gelukt en is het jaar afgesloten met een financieel negatief resultaat.

Tevredenheid procespartijen over het rechtspreken en over de procesduur: klantwaarderingsonderzoek

Uit het in 2014 uitgevoerde klantwaarderingsonderzoek blijkt dat de procespartijen over het algemeen tevreden zijn met de dienstverlening van de rechtbank. De tevredenheid over de procesduur is ten opzichte van het onderzoek uit 2011 gedaald. Verbeterplannen van de secties zijn dan ook gericht op het verkorten van de procesduur. In 2015 is vooral ingezet op het wegwerken van voorraden. In 2016 wordt ingezet op het verder verkorten van uitspraaktermijnen.

Doorlooptijden

Bij een groot aantal zaakscategorieën is een doorlooptijd gerealiseerd die vrijwel op de norm ligt of er boven. In een aantal zaakscategorieën is de norm niet gehaald. In de civiele zaken is bij de dagvaardingszaken het percentage zaken dat afgedaan wordt binnen 1 jaar lager dan de norm. Ten gevolge van de competentiegrenswijziging zijn de 'zwaardere' handelszaken overgebleven. In deze zaken worden vaak meer processtappen doorlopen en tussenbeslissingen genomen, waardoor de doorlooptijd langer wordt. Bij de handelsrekesten is de norm niet gehaald. Dit komt doordat verzoeken voor een voorlopig getuigenverhoor pas worden afgeboekt nadat het getuigenverhoor heeft plaatsgevonden en omdat in een deel van de insolventierekesten ook een verzoek moratorium wordt gedaan, waardoor zij niet binnen de afgesproken normtijd kunnen worden afgedaan.

De norm voor beëindigde insolventies is niet gehaald. Bij deze zaken wordt de afwikkeling in toenemende mate vertraagd omdat gewacht moet worden op de belastingdienst. De rechtbank is met curatoren in gesprek om lang lopende insolventies sneller af te wikkelen. Bij de gemeenschappelijke echtscheidingsverzoeken is de doorlooptijdnorm niet gehaald omdat voorraden en achterstanden zijn weggewerkt. Dat heeft een negatief effect op de doorlooptijd. In de Mulderzaken is de doorlooptijdnorm niet gehaald omdat ook in 2015 oude voorraden zijn weggewerkt. In 2013 was er een sterke instroomtoename van Mulderzaken waardoor voorraden waren ontstaan. Deze voorraden zijn in 2014 en 2015 weggewerkt. Hiernaast is de aanlevering van zaken vanuit het CVOM onregelmatig waardoor instroom en zittingscapaciteit niet altijd goed op elkaar af te stemmen zijn. Bij de bestuurszaken en de belastingzaken is in 2015 veel voorraad weggewerkt. Dat is zichtbaar in de doorlooptijden die daardoor slechter zijn. Hiernaast speelde bij de bestuurszaken en bij de rijksbelastingzaken dat er bij een aantal clusters zaken gewacht is op een uitspraak van een hogere beroepsinstantie. Bij de VK-zaken speelde dat een cluster zaken later is afgedaan in afwachting van een uitspraak in een soortgelijke zaak en een eventuele hoger beroepszaak daarvan.

Goede bewijsmotivering strafzaken (promis)

De rechtbank Noord-Holland heeft in totaal 89 procent van de zaken volgens Promis afgehandeld. Hiermee is de norm (50 procent van de MK-zaken volgens Promis afhandelen) ruimschoots gehaald.

Permanente educatie

79 procent van de rechters en 62 procent van de juridische ondersteuners heeft de norm voor permanente educatie gehaald in 2015. Hiermee scoren de rechters boven het landelijk gemiddelde en de juridische ondersteuners onder het landelijk gemiddelde. In

2016 vindt er een opleidingsvisitatie plaats waarbij onder andere het PE-systeem wordt geëvalueerd. De bevindingen hieruit zullen gebruikt worden om verdere verbeteringen door te voeren.

Klachten en wrakingen

Ook in 2015 is het aantal klachten per 10.000 rechtszaken gedaald. Het percentage gehonoreerde klachten is ook gedaald en ligt in 2015 rond het landelijk gemiddelde. In 2015 zijn 40 wrakingsverzoeken behandeld. Hiervan is één verzoek gehonoreerd. In dit geval was de wrakingskamer van oordeel dat de rechter in een strafzaak met het geven van opmerkingen over een NFI-rapport op dat moment in de procedure een voorbarig standpunt innam waardoor de rechter de vrees voor vooringenomenheid over zich afriep.

Productie t.o.v. de instroom en t.o.v. de bestuursafpraak

Ten opzichte van de bestuursafpraak zijn in alle productgroepen minder zaken afgehandeld. In vrijwel alle productgroepen lag de instroom van zaken fors lager dan was verwacht. Als het mogelijk was voorraden weg te werken, is daar op ingezet. Met uitzondering van Straf en Kanton zijn in alle productgroepen meer zaken afgehandeld dan ingestroomd. Bij Straf stroomde vooral aan het einde van het jaar meer zaken in en bij Kanton was de instroom bewindzaken hoger dan verwacht. Door de hogere instroom en veel zieken zijn er minder van deze soort kantonzaken afgehandeld dan ingestroomd.

Relatieve zaakswaarte

Bij de rechtbank Noord-Holland ligt de totale gemiddelde zaakswaarte in 2015 net als in voorgaande jaren relatief hoog. Alleen bij Belastingrecht ligt de gemiddelde zaakswaarte lager dan landelijk gemiddeld en dat is een groot verschil met het jaar ervoor. Onder andere door beperkte specialistische rechterlijke capaciteit zijn er ten opzichte van de jaren er voor minder meervoudige belastingzaken afgedaan waardoor de zaakswaarte lager is.

Productiviteit, arbeidsproductiviteit, financieel resultaat en eigen vermogen

De kostenproductiviteit lag bij de rechtbank Noord-Holland een stuk lager dan landelijk gemiddeld. De rechtbank had voor 2015 al een lagere productieafspraken gemaakt dan in 2014. Daarop moest de bezetting worden aangepast. Gedurende 2015 daalde de instroom van zaken nog eens fors ten opzichte van de verwachting, waardoor opnieuw bezetting en kosten omlaag moesten worden gebracht. Dat is slechts ten dele gelukt. De rechtbank had slechts een beperkte flexibele schil waardoor het krimpen van de capaciteit op korte termijn zeer lastig is. Hiernaast is onder andere de instroom insolventiezaken sterk gedaald. Deze zaken worden voorgefinancierd op het moment dat de insolventie wordt uitgesproken. De werkzaamheden van de rechtbank, het toezicht op de insolventie, lopen nog een aantal jaren door. Nu de instroom sterk gedaald is, is de financiering lager terwijl de werkzaamheden nog verricht moeten worden. Ook moest er ondanks financiële krapte wel geïnvesteerd worden in het project KEI. Om straks KEI succesvol te implementeren moesten er kosten gemaakt worden voor het project. Dit betroffen projectkosten om de organisatie klaar te maken voor de implementatie en kosten voor digitale zittingszalen om het mogelijk te maken straks met digitale dossiers te werken. Door de lagere instroom van zaken lag het aantal afgehandelde zaken fors lager dan begroot en moest een groot bedrag voor minderproductie worden terugbetaald.

Er is zoveel mogelijk op de kosten bespaard en de bezetting is zo veel mogelijk teruggebracht, maar onvoldoende om het financiële effect van de minderproductie op te vangen. Door het negatieve financiële resultaat is een negatief eigen vermogen ontstaan. Een beroep op de hardheidsclausule voor de civiele handels- zaken, de bestuursrechtzaken en de vreemdelingenzaken en een beroep op de garantstelling voor de kosten voor KEI zijn gehonoreerd voor een groot deel van het negatieve resultaat.

Ziekteverzuim, percentage rechters, percentage M/V en leeftijdsopbouw

Het ziekteverzuim ligt bij de rechters op het landelijk gemiddelde van 3,6 procent. Ten opzichte van voorgaande jaren is het ziekteverzuim gestegen. Bij de ondersteuning ligt het ziekteverzuim lager dan het landelijk gemiddelde, maar ook hier is er sprake van een stijging ten opzichte van de voorgaande jaren. Het hogere ziekteverzuim wordt vooral veroorzaakt door een aantal langdurige zieken. Het percentage vrouwen is bij de rechters en de ondersteuning gelijk gebleven ten opzichte van het jaar ervoor. Landelijk steeg het percentage vrouwen bij de rechters nog licht. Ten opzichte van landelijk gemiddeld ligt het percentage vrouwen binnen de rechtbank Noord-Holland hoog.

Rechtbank Noord-Nederland

De rechtbank Noord-Nederland blikt terug op een dynamisch jaar. Het jaar 2015 stond onder meer in het teken van de financiële positie, het locatiedebat en de ontwikkeling en kwaliteit van rechtspraak. Het financieel resultaat van RNN staat onder druk. Dat leek aanvankelijk te leiden tot een slechter resultaat dan begroot, maar uiteindelijk is het gelukt om het jaar af te sluiten met een resultaat dat gelijk was aan de begroting. Redenen hiervoor zijn o.m. de loon- en prijscompensatie, incidentele meevallers, lagere kosten voor inhuur, succesvolle realisatie van het bezuinigingsplan op overhead, maar ook door managementsturing. Verder werd in 2015 de gewogen productie voor 95 procent gerealiseerd. Ook zijn de voorraden weggewerkt. Afnemende of soms ook juist toenemende instroom vergde constante sturing en heeft impact op bijvoorbeeld de doorlooptijden gehad.

Tevredenheid procespartijen over het rechtspreken en over de procesduur: klantwaarderingsonderzoek

Van de professionals is 70 procent (zeer) tevreden over het functioneren van de rechtbank Noord-Nederland. Dit is gelijk aan het landelijk gemiddelde, maar toont een lichte daling van 3 procent ten opzichte van 2011. De algemene tevredenheid van de rechtzoekenden is 83 procent, een stijging van 7 procent in vergelijking met 2011. Het landelijk gemiddelde is 84 procent.

Over het rechterlijk functioneren zijn rechtzoekenden en de professionals, net als in 2011, het meest tevreden. Ook de ontvangst bij aankomst in het gerechts- gebouw wordt erg gewaardeerd; professionals en rechtzoekenden voelen zich goed bejegend. Rechtzoekenden geven verder aan dat ze tevreden zijn over de informatieverstrekking over een zaak en de telefonische bereikbaarheid.

Zowel professionals als rechtzoekenden zijn, net als in 2011, minder tevreden over de doorlooptijden. Echter, de professionals waarderen de doorlooptijden, ten opzichte van het landelijke beeld, relatief goed. Verbetering van doorlooptijden is binnen de rechtbank een aandachtspunt dat voortdurend gemonitord wordt. Door de sterk fluctuerende

instroom en het wegwerken van voorraden komt dit echter nog niet tot uitdrukking in de gerealiseerde doorlooptijden.

Professionals en rechtzoekenden hebben minder waardering voor de digitale toegankelijkheid, zoals de mogelijkheid om te procederen via internet en de bereikbaarheid per e-mail. Ook over de ontvangst voor aanvang van de zittingen zijn ze minder tevreden. Zittingen beginnen daarnaast niet altijd op tijd, de informatievoorziening hierover kan beter en ook vinden ze dat de faciliteiten en privacy in de wachtruimten verbeterd kunnen worden.

Doorlooptijden

Zoals hierboven aangegeven, is het verbeteren van de doorlooptijden een voortdurend aandachtspunt. In 2015 zijn achterstanden weggewerkt en fluctueerde de instroom in bepaalde zaaks-categorieën. Dat heeft ertoe geleid dat van de 32 genormeerde doorlooptijden ongeveer de helft gelijk is gebleven dan wel (sterk) is verbeterd. Maar in even zoveel categorieën is in meer of mindere mate een dalende trend zichtbaar. Hieronder volgt een toelichting op de belangrijkste trends.

Strafrecht

De doorlooptijden in strafzaken liggen bijna allemaal rond de norm en het landelijk gemiddelde, met uitzondering van de Raadkamerzaken over de voorlopige hechtenis. Deze laten een opvallende daling zien: van 98 procent naar 91 procent. De norm (100 procent) en het landelijke gemiddelde (99 procent) liggen fors hoger. De oorzaak hiervan is een registratieve handeling binnen de keten. De administratieve procedure is inmiddels aangepast en dat zal zich vertalen in een verbetering van de doorlooptijd.

Bestuursrecht

De afdeling Bestuursrecht heeft in 2015 ingezet op het terugbrengen van de doorlooptijden in rijksbelastingzaken. Het effect daarvan is duidelijk zichtbaar: een stijging van 20 procentpunten ten opzichte van 2014. Daarmee wordt nagenoeg aan de norm voldaan. Dit is echter ten koste gegaan van de doorlooptijden in bodemzaken op het gebied van lokale belastingen. Daar is een daling zichtbaar van 28 procent in 2014 naar 22 procent in 2015. Overigens is deze daling ook landelijk zichtbaar. Daarnaast is de beperkte formatieve capaciteit van invloed op het realiseren van de afgesproken uitstroom. In reguliere bodemzaken is eveneens een daling opgetreden, met name bij de afdoening van zaken binnen 1 jaar. Dit komt omdat er in verhouding veel ambtenarenzaken als gevolg van de reorganisatie bij de politie waren. De planning daarvan is deels afhankelijk van de bonden en daardoor loopt de doorlooptijd vaak op.

Privaatrecht

De doorlooptijd van handelszaken met verweer laat al een aantal jaren een verbetering zien en ook in 2015 zette dit zich gestaag voort. Daarmee nadert het percentage zaken dat wordt afgedaan binnen 1 jaar het landelijk gemiddelde en het percentage dat wordt afgedaan binnen 2 jaar, de norm. Ook de ontwikkeling van de doorlooptijd van handelszaken zonder verweer (verstekzaken) is positief; de griffies hanteren een strakke protocollering voor deze zaken waardoor de afdoening vlotter verloopt. Ook afname van de instroom heeft bijgedragen aan een verbetering van de doorlooptijd.

De norm m.b.t. de beëindigde faillissementen is niet gehaald; de doorlooptijden worden bewaakt maar de tijd die nodig is voor de behandeling van een faillissementen wordt genomen; er zijn relatief meer langlopende zaken.

In de meeste categorieën kantonzaken is de doorlooptijd binnen de norm gerealiseerd. Daar waar dit niet het geval was geldt dat de totale uitstroom van zaken hoger is geweest dan de instroom en er dus sprake was van een vermindering van de voorraad. In die voorraad zaten relatief veel oude zaken die in 2015 zijn uitgestroomd en dat heeft een negatieve invloed op het percentage zaken dat binnen de norm wordt afgedaan.

Voor familiezaken geldt dat in drie van de zes de norm (ruim) is gehaald. Scheidingszaken op gemeenschappelijk verzoek zijn in vergelijking met 2014 sneller afgedaan, de norm is echter niet gerealiseerd. Het percentage jeugdbeschermingszaken dat werd afgedaan binnen drie maanden is hoger dan de norm. Voor het aantal eerste verzoeken OTS is dat niet gelukt. Het percentage is gelijk aan de realisatie in 2014 en ligt rond het landelijk gemiddelde percentage.

Goede bewijsmotivering strafzaken (promis)

Het percentage zaken dat volgens de Promis-methode wordt afgedaan, is met 60 procent ruimschoots boven de norm van 50 procent uitgekomen.

Aandeel MK-zaken

In de meeste categorieën heeft de rechtbank deze kwaliteitsnorm (nagenoeg) gerealiseerd. Voor de categorieën Bestuur Algemeen en Vreemdelingenkamer is dat niet gelukt omdat er onvoldoende MK-waardige zaken voorhanden waren.

Permanente educatie

Er zijn voldoende middelen beschikbaar gesteld voor het behalen van het vereiste aantal opleidingsuren. Deze worden echter door een onevenredig deel van de doelgroep benut waardoor de rechtbankbrede resultaten lager uitvallen dan gepland. Wel is in de laatste twee jaar een stijgende trend zichtbaar. Daaruit blijkt dat het gevoerde beleid, waarbij er meer en meer aandacht is voor permanente educatie en het behalen van de norm, z'n vruchten begint af te werpen. Deze stijging is, uitgedrukt in uren, echter nog niet voldoende geweest om het opgelopen tekort uit voorgaande jaren te compenseren.

Publicatie van uitspraken

Het aantal gepubliceerde uitspraken is gelijk aan het landelijk gemiddelde; een behoorlijke stijging ten opzichte van 2014. Alle afdelingen hebben meer uitspraken gepubliceerd. De afdeling Strafrecht heeft hierin het grootste aandeel gehad. Sinds 1 oktober 2014 werkt deze afdeling met het Bureau planning en publicatie. Dit bureau is sinds maart 2015 volledig ingericht en heeft voor die forse stijging van het aantal gepubliceerde strafzaken gezorgd.

Mediation

Het aantal verwijzingen naar mediation is in 2015 verder gedaald naar 1 promille. Dit aantal was in 2014 al gehalveerd en is nu dus opnieuw gedaald. Het feit dat het aantal verwijzingen door de afdeling Strafrecht met ingang van 2015 meetelt in de berekening

van de cijfers, heeft daarop invloed gehad. Het aantal verwijzingen binnen die afdeling is namelijk nihil. Bij alle rechtbanken is een daling zichtbaar in het aantal verwijzingen. De meeste verwijzingen naar mediation vinden plaats binnen de teams Familie. Ook daar is een daling zichtbaar. Oorzaak daarvoor ligt mogelijk in het feit dat er alternatieve hulpverleningstrajecten worden aangeboden die een breder palet aan hulpverlening bieden dan mediation tijdens de rechtspraakprocedure. Daarnaast kan het zo zijn dat betrokkenen steeds vaker reeds in het voortraject gebruik maken van een mediator. Het slagingspercentage is nagenoeg gelijk aan het gemiddelde resultaat van alle rechtbanken samen.

Klachten en wrakingen

Het aantal ingediende en het aantal gehonoreerde klachten zijn in 2015 behoorlijk gestegen. Dit komt voornamelijk door de forse stijging van instroom van zaken bij CBM (Curatele, Bewind en Mentorschap). Door die stijging zijn achterstanden ontstaan en veel klachten hadden daarop betrekking.

In 2015 zijn 62 wrakingsverzoeken ingediend. Hiervan is één gehonoreerd wegens kennelijke schijn van vooringenomenheid.

Appelpercentages

Op een enkele uitzondering na zijn de appelpercentages van de rechtbank Noord-Nederland lager dan of ongeveer gelijk aan de landelijk gemiddelde appelpercentages.

Productie t.o.v. de instroom en t.o.v. de bestuursafpraak

De voorraden zijn conform de planning verkleind. De achterstanden van vorig jaar bij bestuurs- en belastingzaken zijn weggewerkt. De voorraad vreemdelingenzaken is eveneens verder teruggebracht. De bestuursafpraak is niet gerealiseerd door de lagere instroom van vreemdelingenzaken, belastingzaken en kantonzaken.

Productiviteit, arbeidsproductiviteit, financieel resultaat en eigen vermogen

De kostenproductiviteit van de rechtbank lag onder het landelijk gemiddelde. De belangrijkste verklaring voor de lagere kostenproductiviteit is de invoering van de professionele standaard binnen de afdeling Strafrecht. Daarnaast zijn de kosten van de rechtbank extra hoog vanwege de exploitatiekosten van drie volwaardige locaties. De lagere arbeidsproductiviteit, afgezet tegen het hogere landelijk gemiddelde, wordt eveneens verklaard door de invoering van de professionele standaard binnen de afdeling Strafrecht. Het financieel resultaat was negatief en reeds voorzien in de begroting 2015. De opbrengsten waren lager door de verminderde instroom. Dit is maar deels gecompenseerd door lagere kosten.

Ziekteverzuim, percentage rechters, percentage M/V en leeftijdsopbouw

Het ziekteverzuim onder zowel rechterlijk ambtenaren als ondersteunend personeel is gestegen ten opzichte van 2014. Het verzuimpercentage van rechterlijk ambtenaren is met 2,2 procent echter nog steeds een van de laagste van alle rechtbanken. Daarentegen is het verzuim onder ondersteunend personeel (7,1 procent) het hoogste van alle rechtbanken. Deze toename komt door een stijging van het langdurig, niet aan

het werk gerelateerd, verzuim. Inmiddels is het ziekteverzuimbeleid geïntensiveerd en erop gericht het verzuim onder ondersteunend personeel terug te dringen.

In vergelijking met andere rechtbanken, blijkt dat de rechtbank Noord-Nederland veel ondersteunend personeel van 60 jaar en ouder in dienst heeft. Dit kan de komende jaren tot een relatief hoge uitstroom van personeel, wegens pensionering, leiden. De rechtbank is zich hiervan bewust en zal hiermee rekening houden bij het personeelsbeleid.

Rechtbank Oost-Brabant

Inleiding

In 2015 zijn de eerste releases uitgerold van het programma KEI. Ook kregen medewerkers te horen welke functiegroepen worden aangewezen in het kader van de reorganisatie KEI.

Vorig jaar werden ook de teams Handelsrecht en Kanton samengevoegd. Het nieuwe team Toezicht kreeg een extra taak, namelijk die van het landelijk kwaliteitsbureau Toezicht. In december ging daarnaast de Verkeerstoren++ van start. Deze samenwerking met het OM moet leiden tot een betere stroomlijning van de strafprocesketen.

Financieel ging het de rechtbank beter af dan voorzien. In 2015 is het financieel resultaat van de rechtbank Oost-Brabant € 562.000 positief. De afwijking ten opzichte van de begroting is niet productie-gerelateerd maar toe te rekenen aan het incidentele voordeel van een aantal centrale posten.

De uitstroom is 8 procent lager dan opgenomen in de bestuursafspraken 2015. De lagere uitstroom betreft met name de productgroepen Straf en Bestuur. De inhaalslag die eind 2015 is gemaakt om de voorraden bij een aantal teams in te lopen leidt in de eerste helft van 2016 tot uitstroom.

Naast een afname van de formatie (ten opzichte van de realisatie 2014 +/- 5 procent) is er bij nagenoeg alle teams sprake van een stijgende arbeidsproductiviteit. Het is nodig dat de rechtbank nog beter stuurt op de bezetting bij een fluctuerende instroom. Zeker in een omgeving waar budgetten onder druk staan en taakstellingen worden verrekend in de tarieven. Een flexibele organisatie en flexibel inzetbare medewerkers kunnen helpen bij het waarborgen van de kwaliteit, het ondersteunen van teams die worden geconfronteerd met een (plotselinge/tijdelijke) verhoging van de werklast en het in balans brengen van de opbrengsten en kosten van de rechtbank Oost-Brabant.

De rechtbank kent een organisatiebrede kwaliteitsstructuur die bestaat uit verschillende centrale en rechtsgebied specifieke gremia en kwaliteitsfunctionarissen. De kwaliteitsstructuur is ingericht om beter te kunnen sturen op kwaliteit en kwaliteitsbevordering (waaronder opleiding en permanente educatie). Over het algemeen presteert de rechtbank Oost-Brabant goed als het gaat over de landelijke kwaliteitsnormen. Alleen de resultaten op het gebied van permanente educatie (PE) blijven achter bij het landelijk gemiddelde en de norm.

Klantwaarderingsonderzoek

Begin 2015 zijn de landelijke en lokale rapportages van het klantwaarderingsonderzoek opgeleverd. De bevindingen zijn vertaald naar concrete maatregelen en – voor zover meer onderzoek nodig is – aanbevelingen. De uitvoering is inmiddels ter hand genomen. Zo krijgt de begrijpelijkheid van communicatie op zitting in 2016 extra aandacht. Dit punt wordt via de opleidingsplannen (waarin aandacht moet zijn voor kennis, maar ook voor vaardigheden (waaronder begrijpelijkheid van communicatie)) opgepakt. Ook worden intervisie- en coachingstrajecten opgestart.

Doorlooptijden

De realisatie van de doorlooptijden geeft een wisselend beeld. In meeste teams liggen de prestaties op dit punt rond de norm. In andere teams zijn normen niet gehaald.

Hieronder een kort overzicht per rechtsgebied:

- Eerste verzoeken OTS: Op 1 januari 2015 is de nieuwe Jeugdwet in werking getreden. Er zijn veel nieuwe stakeholders (bijvoorbeeld gemeenten en nieuwe contractanten voor jeugdzorg) in de keten bijgekomen, die op dat moment nog niet of niet goed bekend waren met de procedures binnen de nieuwe Jeugdwet. Daarnaast voldeed Bureau Jeugdzorg Noord-Brabant, een belangrijke aanbieder van jeugdzorg in het arrondissement Oost-Brabant, in het eerste kwartaal van 2015 nog niet aan de certificeringseisen. Dit alles heeft de werkprocessen aan de zijde van de rechtbank ernstig verstoord, hetgeen zijn weerslag heeft gehad op de doorlooptijden.
- MK-Straf: De gemiddelde zaakswaarte van de MK-zaken neemt toe. Het duurt langer om een zaak af te doen.
- De lokale belastingzaken zitten onder de norm. In 2016 wordt prioriteit gegeven aan het verbeteren van de doorlooptijden.

MK-afdoeningen

Het aandeel MK-afdoeningen ligt bij de rechtbank Oost-Brabant op alle onderdelen boven de realisatie van 2014 en voor de productgroepen Straf en Bestuur boven de norm. De MK-norm voor Civiel Recht is niet gehaald. Dit geldt zowel voor handelsrecht als voor familierecht.

Permanente educatie

De norm voor permanente educatie (PE) is zowel ten aanzien van rechters als juridisch medewerkers niet gehaald. Dit komt doordat het opleidingsaanbod en de opleidingsbehoeften niet planmatig op elkaar aansluiten. PE heeft de bijzondere aandacht. Eind 2015 zijn de specifieke opleidingsplannen per rechtsgebied opgesteld. In deze plannen is geregeld over welk kennisniveau en over welke vaardigheden medewerkers moeten beschikken. Op basis hiervan worden per medewerker maatwerkafspraken gemaakt over opleiding en training. In 2016 wordt opleidingen nadrukkelijk een onderdeel van functioneringsgesprekken en worden zogenaamde PE-2 daagse georganiseerd. Ook zal de monitoring van PE-realisatie in 2016 frequenter plaatshebben.

Publicaties

Met behulp van diverse publicaties en uitingen is zowel pers en publiek breed inzicht gegeven in het werk binnen de rechtbank. Dit levert cijfers op die vrijwel allemaal hoger liggen dan het jaar ervoor: meer persvragen, meer televisie- en radioploegen, groepsbezoeken en meer publieksvriendelijke samenvattingen. Er zijn in het afgelopen jaar meer publieksvriendelijke samenvattingen (persberichten) van uitspraken gepubliceerd op rechtspraak.nl (2015: 302, 2014: 247). De rechtbank publiceerde minder uitspraken (880) op rechtspraak.nl dan het record van vorig jaar (1.004).

Klachten en appelpercentages

Het percentage gehonoreerde klachten is gelijk aan 2014 en zit daarmee 5 procent onder het landelijk gemiddelde. De appelpercentages van de rechtbank Oost-Brabant liggen beneden of rond de landelijke appelpercentages.

Productie

De uitstroom is 8 procent lager dan opgenomen in de bestuursafspraken 2015 (110.569 i.p.v. 120.161 zaken). De lagere uitstroom betreft met name de productgroepen Straf en Bestuur. Bij Straf is, ondanks de achterblijvende productie, de bestuursafpraak voor de MK-zaken wel gehaald. Het zijn dus bij Straf vooral de lichtere zaakscategorieën die zijn achter gebleven ten opzichte van de bestuursafpraak. Bij het team Bestuursrecht is een verwachte toename van vreemdelingen- en sociale zekerheidszaken uitgebleven. Ook het aantal belastingzaken – op de instroom van een megazaak na – dat instroomde was in 2015 lager dan vooraf voorzien. Eind 2015 is een inhaalslag gemaakt om de voorraden bij een aantal teams in te lopen. Dit leidt in eerste helft van 2016 tot uitstroom.

De relatieve zaakswaarte komt voor de rechtbank uit op 105 procent, een verbetering van 5 procent ten opzichte van 2014.

De relatieve kostenproductiviteit komt voor rechtbank Oost-Brabant uit op 103 procent, waarmee de rechtbank boven het landelijk gemiddelde uitkomt.

Personeel

Het ziekteverzuim is licht gestegen t.o.v. 2014 (+0,2 procent). Het verzuim wordt met name veroorzaakt door langduriger verzuim. Het verzuim is het hoogst bij de civiele teams en bij het team Facilitaire Zaken. In 2016 wordt ingezet op de implementatie van het eigen-regie model, waarbij ingezet zal worden op een daling van het ziekteverzuim door een strakkere regie en aandacht voor inzetbaarheid i.p.v. arbeidsongeschiktheid. De rechtbank Oost-Brabant heeft een relatief oud personeelsbestand t.o.v. het landelijke gemiddelde. Dit doet zich met name voor bij de GA. In de komende jaren vindt een stijgende leeftijdsgebonden uitstroom plaats. Als gevolg hiervan zal naar verwachting de gemiddelde leeftijd binnen ons gerecht uiteindelijk gaan dalen.

Rechtbank Overijssel

Inleiding

Het kalenderjaar 2015 was het tweede volledige jaar van de rechtbank Overijssel. De tweede helft van het jaar heeft voor een groot deel in het teken gestaan van de discussie

omtrent het meerjarenplan rechtspraak en het al dan niet verplaatsen van zaken van Almelo naar Zwolle. Ondanks deze discussie en de bijbehorende onzekerheid is hard gewerkt om kwalitatief goede, begrijpelijke en tijdige rechtspraak te leveren. Grotendeels zijn we er in geslaagd hieraan te voldoen. Dit resultaat is ook zichtbaar in de resultaten van het klantwaarderingsonderzoek. Onder andere via bijeenkomsten met de Raad van Advies, frequente contacten met het openbaar bestuur, balie, OM en Raad voor de Kinderbescherming en de externe maandelijkse nieuwsbrief 'Uitgesproken Overijssel' heeft de rechtbank verder invulling gegeven aan haar motto Open, betrokken en actief. Het jaar werd afgesloten met een positief financieel resultaat.

Tevredenheid procespartijen over het rechtspreken en over de procesduur: klantwaarderingsonderzoek

De rechtbank Overijssel is blij met de uitkomsten van het klantwaarderingsonderzoek. De algemene tevredenheid bij professionals ligt significant hoger dan landelijk gemiddeld. De tevredenheid van rechtzoekenden is gelijk aan het landelijk gemiddelde. Vooral de ontvangst en het rechterlijk functioneren scoren goed. Net als bij andere gerechten zijn professionals en rechtzoekenden minder tevreden over digitale voorzieningen en doorlooptijden. Hierbij valt op dat de rechtbank Overijssel voor wat betreft de tevredenheid over de totale duur van de procedure, wel significant beter scoort dan landelijk gemiddeld. Hoewel de resultaten over het algemeen zeer positief zijn, zullen de resultaten nader worden geanalyseerd en zullen concrete verbeteracties worden ingezet om de tevredenheid nog verder te vergroten.

Doorlooptijden

Bij de meeste van de gehanteerde zaakscategorieën lagen de gerealiseerde doorlooptijden binnen de norm voor 2015. Uitzonderingen hierop zijn enkele zaakscategorieën met een langere doorlooptijd.

Civiel / kanton

Halverwege 2011 is de competentiegrens gewijzigd tussen civiele – en kantonzaken, waardoor zaken met een geldelijk belang tussen de € 5.000 en € 25.000 bij de kantonrechter aanhangig kunnen worden gemaakt. Hierdoor zijn de minder complexe zaken bij de civiele rechter verdwenen en verplaatst naar de kantonrechter. Per saldo dus een verzwaring van zowel de zaken bij de civiele als bij de kantonrechter. De norm is echter niet aangepast na de wijziging van de competentiegrens. De verschuiving van zwaarte zien we – landelijk – terugkomen in de gemiddelde doorlooptijden van de civiele handelszaken op tegenspraak. Ook zien we dit bij de verstekzaken waar, door diezelfde wijziging, het aantal zaken zeer is afgenomen en dus is het bij de geringste afwijking niet meer mogelijk om aan de norm te voldoen.

Handelsrekestten

Bij de kantonzaken zijn de doorlooptijden van de handelszaken met en zonder verweer ruim hoger dan de bestuursafpraak. Bij handelsrekestten is een bepaald aantal zaken dat zich niet leent voor afhandelingen binnen zes maanden. Met name bij voorlopige getuigenverhoren zijn we vaak afhankelijk van de beschikbaarheid van behoorlijk wat partijen en getuigen. Hierdoor zijn voor een zaak vaak meerdere zittingen nodig. Er is wel sprake van een versnelling ten opzichte van 2014.

Faillissementen

Het aantal faillissementen is in 2015 afgenomen ten opzichte van eerdere jaren. Door de rechters-commissarissen en secretarissen is beperkte invloed uit te oefenen op de beëindiging van een faillissement. Er is veel aandacht aan besteed: curatoren aanmanen tot voortgang of het opheffen van een faillissement. Met name bij grote faillissementen is de afhankelijkheid van de curatoren zeer groot. Bij handelsrekestten is het van belang onderscheid te maken in faillissementen en Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen (WSNP) (grootste deel én verantwoordelijk voor het lage percentage). De faillissementen komen altijd binnen twee weken op zitting. De zaken met betrekking tot de WSNP lopen minder voorspoedig. Dit wordt verklaard door de krappe bezetting en ziekte bij enkele secretarissen. Er zijn inmiddels maatregelen genomen, in de vorm van het aantrekken van extra personeel, om de ontstane werkvoorraden terug te dringen teneinde de doorlooptijd te verbeteren.

Belastingzaken

De norm bij doorlooptijden wordt voor de reguliere bestuursrechtzaken en de voorlopige voorzieningen ruim behaald. Voor belastingzaken blijft de realisatie over 2015 achter bij de norm. Wel laat 2015 ten opzichte van 2014 en 2013 (70 procent) een aanzienlijke verbetering zien.

Strafrechtken

De bestuursafpraak wordt bij Strafrecht bij meerdere landelijke doorlooptijden nog niet gehaald. Ook een verbetering in Overijssel ten opzichte van 2014 is nog niet bereikt. Een vergelijking met de landelijke gemiddelden van dit moment laat zien dat de rechtbank daarmee geen significante afwijkingen vertoont. Er was in 2015 nog te weinig sturing in de strafrechtken, waardoor te veel vermijdbare aanhoudingen van strafzaken plaatsvinden. Met het instellen van de zogeheten Verkeerstoren++ spant rechtbank Overijssel zich in om samen met het OM het aantal aanhoudingen in de toekomst (en daarmee ook de duur van de doorlooptijden) drastisch terug te kunnen brengen. De oorzaak van het lage percentage (68 procent) bij overtredingszaken is gelegen in een fors aantal oude zaken die in januari 2015 alsnog administratief zijn afgehandeld.

Kinderrechter

De langere doorlooptijd van enkelvoudige zaken bij de kinderrechter kan worden verklaard doordat bij de afdoening van kinderstafzaken het accent ook ligt op het pedagogische aspect om recidive in de toekomst tegen te gaan. De kinderrechter laat de minderjarige verantwoordelijkheid nemen en beterschap tonen en houdt daarbij een vinger aan de pols. De langere doorlooptijd is daarbij een bewuste consequentie. Zichtbaar is wel dat de afgelopen jaren het aandeel zaken dat binnen de normen wordt afgedaan toeneemt.

Goede bewijsmotivering strafzaken (promis)

In de Promis-methode staat een volledig uitgewerkt strafrechtelijk vonnis met een goede en begrijpelijke bewijs- en strafmaatmotivering centraal. De rechtbank Overijssel hecht groot belang aan Promis. Het aantal gemaakte Promis-vonnissen ligt procentueel beduidend hoger dan de norm van 50 procent. Dit komt vooral doordat een groot aantal juridisch medewerkers is opgegroeid met het nieuwe model en dit als vanzelfsprekend

hanteert. In 2015 is voor het eerst gebruik gemaakt van de landelijke definitie die iets nauwkeuriger is dan eerder gehanteerd. Daardoor is het percentage gestegen van 71 procent in 2014 naar 90 procent in 2015, zonder dat hieraan feitelijk een beleidswijziging ten grondslag ligt.

Aandeel MK-zaken

Een Meervoudige Kamer (MK) bestaat uit minimaal twee vaste rechters en maximaal één rechter in opleiding of rechter-plaatsvervanger. Voorkomen moet worden dat zaken, die geschikt zijn voor meervoudig afdoen, enkel uit efficiencyoverwegingen enkelvoudig worden afgedaan. Het meervoudig afdoen van zaken bevordert de juridische kwaliteit van een uitspraak en het zorgt ervoor dat rechters met elkaar in gesprek gaan. Het MK-percentage betreft de verhouding tussen het aantal MK-zaken en het totaal aantal zaken (MK en EK tezamen). Als dus het aantal EK-zaken afneemt zal het MK-percentage toenemen. De overeengekomen norm is bij de Meervoudige Kamer van strafrecht niet behaald (norm 15 procent, realisatie 13 procent) omdat door het OM 8 procent meer enkelvoudige zaken zijn aangebracht dan eerder afgesproken, terwijl het aantal meervoudige zaken overeenkomt met wat was afgesproken. Dit heeft voor de afhandeling dan ook het gevolg gehad dat het aandeel meervoudige zaken lager is komen te liggen.

De overige MK-percentages voldoen alle aan de norm.

Permanente educatie (PE)

De normstelling van gemiddeld 30 opleidingsuren per jaar (inclusief het eventueel schrijven van juridische artikelen of het geven van onderwijs) is grotendeels behaald (74 procent) door rechters en juridisch medewerkers. Voor de rechters is de score nagenoeg gelijk aan het landelijk gemiddelde en voor de juridische ondersteuning is de score zelfs hoger dan landelijk gemiddeld. Deze norm is geen doel op zich maar dient om zicht te houden op voldoende aandacht voor kennisontwikkeling. Redenen voor het niet volledig behalen van de PE-norm waren (langdurige) ziekte, zwangerschaps-/bevallingsverlof en/of gemiste cursussen doordat collega's last minute (ter zitting) dienden te worden vervangen. Ook is het soms moeilijk een geschikt aanbod te vinden, bijvoorbeeld voor zeer ervaren rechters/juridisch medewerkers op een minder omvangrijk rechtsgebied.

Publicatie van uitspraken

Met behulp van diverse publicaties en uitingen hebben we pers en publiek breed inzicht gegeven in het werk binnen de rechtbank Overijssel en daarmee bijgedragen aan het versterken van de kernwaarden van de rechtspraak. In 2015 hebben we 1.003 geanonimiseerde uitspraken gepubliceerd op rechtspraak.nl. Dat is 24 % van het totaal aantal relevante uitspraken. Daarmee kent de rechtbank Overijssel net als in 2013 en 2014, de hoogste publicatiegraad van alle rechtbanken. Met de maandelijkse op rechtspraak.nl gepubliceerde Nieuwsbrief 'Uitgesproken Overijssel' geeft de rechtbank inzicht in zaken die veelal in de onderscheiden rechtsgebieden voorkomen in de dagelijkse rechtspraktijk.

Mediation

Het aantal doorverwijzingen naar mediation lag met 4 promille onder het landelijk gemiddelde. De rechtbank deed het goed als we kijken naar het percentage (gedeeltelijke) overeenstemming: in 61 procent van de doorverwezen zaken werd (gedeeltelijk) overeenstemming bereikt. Dit percentage is gelijk aan het landelijk gemiddelde.

Klachten en wrakingen

In 2015 heeft de rechtbank Overijssel 68 klachten ontvangen. Dat is gemiddeld 6,8 klacht per 10.000 zaken. Met deze realisatie zitten we onder het landelijk gemiddelde van 11,2 klachten per 10.000 zaken. Van deze 68 ontvangen klachten zijn er 10 gegrond verklaard. Dit is 15 procent; wederom onder het landelijke gemiddelde (23 procent).

In 2015 is het aantal wrakingen toegenomen van 26 in 2014 naar 30, een lichte stijging. Daarvan zijn 10 verzoeken geregistreerd in Almelo en 20 in Zwolle, waarbij moet worden bedacht dat 10 wrakingsverzoeken waren gericht tegen leden van de afdeling bestuursrecht, die in Zwolle is gehuisvest maar de hele provincie bestrijkt. Twee van de in totaal ingediende wrakingsverzoeken zijn gehonoreerd. In het ene geval was de wrakingskamer van oordeel dat bij verzoeker de vrees heeft kunnen ontstaan dat zijn belangen als geheimhouder in de zin van artikel 218 Sv bij de rechter-commissaris onvoldoende veilig zijn, hetgeen een zwaarwegende aanwijzing oplevert dat de rechter-commissaris jegens verzoeker onvoldoende onpartijdig is, althans dat de bij verzoeker dienaangaande bestaande vrees objectief gerechtvaardigd is.

In het andere geval achtte de wrakingskamer de vrees voor partijdigheid objectief gerechtvaardigd met betrekking tot een aantal opmerkingen van de kantonrechter, zoals vastgelegd in het proces-verbaal van de zitting. Naar het oordeel van de wrakingskamer heeft de kantonrechter met deze opmerkingen bij verzoekers de indruk kunnen wekken dat zij reeds een beslissing had genomen op de vraag die in de bodemprocedure voorligt, namelijk of [betrokkene] executeur is en of zij haar executeurschap kan en mag voortzetten. Aldus kon bij verzoeksters de objectief gerechtvaardigde vrees ontstaan dat de kantonrechter niet volledig open zou staan voor de door verzoeksters aangevoerde stellingen in de bodemprocedure en dat van een onbevangen beoordeling geen sprake meer kon zijn.

Appelpercentages

Bij de appelpercentages ziet de rechtbank een stijgend cijfer bij de civiele handelszaken. Door de effecten van de competentiegranswijziging zijn de zaken relatief zwaarder geworden waardoor er ook een hogere appelbereidheid bestaat.

Productie t.o.v. de instroom en t.o.v. de bestuursafsprak

Bij de productgroep Civielrecht zijn net zo veel zaken afgedaan als er zijn ingestroomd.

Bij Bestuursrecht algemeen zijn er in 2015 9 procent meer zaken afgedaan dan ingestroomd. Dit bestaat met name uit Ambtenarenzaken (politiezaken n.a.v. LFNP) die in 2014 zijn ingestroomd en in de loop van 2015 zijn afgedaan. Bij Belastingzaken is in 2015 gewerkt aan het terugbrengen van de voorraad. De instroom in 2015 bleef achter bij de prognose, waardoor de bestuursafsprak niet is gehaald.

Bij de Vreemdelingenkamer zijn er in 2015 13 procent meer zaken afgedaan dan ingestroomd. Dit bestaat voor 8 procent uit Reguliere zaken, waarvoor de instroom in 2015 onder die van 2014 lag maar er begin 2015 nog wel zaken uit 2014 (langere doorlooptijd) zijn afgedaan. Het aantal afgedane zaken bij de Vreemdelingenkamer ligt onder de landelijk afgesproken zaaksverdeling waarin ruimte is gereserveerd voor een eventueel plotseling aandienende internationale calamiteit.

Bij Strafrecht komt het aantal afgehandelde zaken vrijwel overeen met hetgeen afgesproken was met het OM.

Productiviteit, arbeidsproductiviteit, financieel resultaat en eigen vermogen

De relatieve kostenproductiviteit lag onder het landelijk gemiddelde. Bij de helft van de productgroepen was er een negatief verschil ten opzichte van het desbetreffende landelijke gemiddelde, wat hoofdzakelijk wordt veroorzaakt door aanloopkosten van de nieuwe huisvesting (o.a. gedeeltelijke leegstand). Voor deze kosten heeft rechtbank Overijssel een bijzondere bijdrage ontvangen die echter volgens de huidige systematiek niet in mindering op de kosten mag worden gebracht.

De arbeidsproductiviteit per fte lag bij het gerecht boven het landelijk gemiddelde. Dit beeld is gelijk aan het beeld van de afgelopen jaren toen de productiviteit ook hoger was dan het landelijk gemiddelde.

Het jaar werd afgesloten met een positief financieel resultaat (€ 637.000). Het minderwerk (5 procent van de omzet) werd ruimschoots goed gemaakt door minder kosten. Hierdoor bedraagt het eigen vermogen per 1 januari 2016 3,1 procent van de gemiddelde omzet van de laatste 3 jaar.

Ziekteverzuim, percentage rechters, percentage M/V en leeftijdsopbouw

Het ziekteverzuim bij rechters (4,1 procent) was hoger en bij ondersteuning lager dan het landelijke gemiddelde. Voor de rechters is een stijging zichtbaar ten opzichte van 2014. Dit had met name te maken met meerdere personen die langdurig ziek zijn (geweest). 56 procent van de rechters is man, 44 procent is vrouw. Uit de leeftijdsopbouw is voorts op te maken dat de rechtbank in vergelijking met andere rechtbanken een relatief groot aandeel rechters van 60 jaar en ouder in dienst heeft. De rechtbank is zich ervan bewust, dat dit de komende jaren tot een relatief hoge uitstroom wegens pensionering kan leiden, met verlies aan kennis, ervaring en kunde als gevolg daarvan. Hiervoor is in de Strategische Personeelsplanning aandacht in de vorm van extra opleidingen, roulatiebewegingen resp. aantrekken van nieuwe rechters, en dergelijke.

Rechtbank Rotterdam

De gewogen productie is uitgekomen op 91,7 procent van de afspraak (landelijk 2015: 92,5 procent). Dit was in 2014: 93,6 procent (landelijk 2014: 93,8 procent). De totale instroom bedroeg 208.527 zaken en de gefinancierde uitstroom 213.266 zaken. Per saldo betekent het een afname van de werkvoorraad (-/- 4.739 zaken). Ter vergelijking: in 2014 bedroeg de uitstroom 208.273 zaken.

Tevredenheid procespartijen: klantwaarderingsonderzoek 2014

In het klantwaarderingsonderzoek scoort rechtbank Rotterdam een algemene waardering van 91 procent bij de rechtzoekenden en van 68 procent bij de professionals. Landelijk zijn deze percentages respectievelijk 84 procent en 70 procent.

In het nieuwe klantwaarderingsonderzoek scoort rechtbank Rotterdam met 83 procent tevredenheid over het rechtspraken boven het landelijk gemiddelde (80 procent). De procespartijen (justitiabelen/rechtzoekenden en professionals) zijn met name tevreden over de deskundigheid, onpartijdigheid en bejegening door de rechters. Iets minder tevreden zijn de procespartijen over de uitspraak (motivering en begrijpelijkheid). Ook bij de professionals scoort rechtbank Rotterdam, in dit overzicht, boven gemiddeld, dit geldt met name voor de onderdelen deskundigheid, onpartijdigheid van de rechter en uitspraak.

Ook de gegevens over de tevredenheid over de duur van de procedure hebben betrekking op 2014. Landelijk is gemiddeld 51 procent van de rechtzoekenden en professionals tevreden. Rechtbank Rotterdam scoort op dit punt met 55 procent bovengemiddeld. Net als in het onderzoek uit 2011 valt het verschil tussen justitiabelen en professionals op bij dit onderdeel, waarbij opvalt dat rechtbank Rotterdam bij de rechtzoekenden boven gemiddeld scoort en bij de professionals lager dan gemiddeld.

Doorlooptijden van procedures

De ontwikkeling bij de gerealiseerde doorlooptijden voor handelszaken civiel is positief, in alle gevallen is over 2015 ten opzichte van 2014 sprake van een verbetering. Op alle onderdelen scoren wij boven of op het landelijk gemiddelde. Tevens wordt opnieuw een stap gezet in de richting van de normen. De ingezette verbeteracties dragen ook nu in 2015 bij aan een verbetering van de resultaten.

Alleen voor beëindigde faillissementen (afgedaan binnen 3 jaar) scoort rechtbank Rotterdam, ten opzichte van de norm, nog buiten de marge. Maar ten opzichte van het gemiddelde is sprake van een aanzienlijke verbetering.

De gerealiseerde doorlooptijden van de civiele familiezaken zijn in alle gevallen beter dan vorig jaar en komen dicht in de buurt van de normen. Aandachtspunten vormen nog steeds de Omgangs- en gezagszaken en Jeugdbeschermingszaken – waarvan eerste verzoeken-OTS. Positief is dat daar sprake is van een verbetering ten opzichte van vorig jaar.

Bij de gerealiseerde doorlooptijden Bodemzaken bestuur regulier is sprake van een verslechtering ten opzichte van 2014. Hier daalt het percentage voor beide onderdelen aanzienlijk, zelfs onder de marge die geldt bij de norm (rood gekleurd). Dit gold de afgelopen jaren ook al voor Bodemzaken belasting lokaal. Er is geen sprake geweest van een groei van het aantal zaken, wel van een aanzienlijke personele onderbezetting binnen Bestuursrecht. Voor het rechtsgebied straf heeft de in 2014 ingezette verbeteringsslag zich ook in 2015 doorgezet. Wij scoren in alle gevallen nu op of boven het gemiddelde en gaan richting de landelijke normen. Uitzondering vormen de Raadkamerzaken niet voorlopige hechtenis afgedaan binnen 4 maanden. Daar is sprake van een kleine verbetering, maar blijven we nog achter bij het gemiddelde en de landelijke norm. In tegenstelling tot 2014 geldt voor Handelsrekeningen, niet-arbeidszaken

afgedaan binnen 6 maanden, dat rechtbank Rotterdam valt binnen de marge rondom de norm. Hierdoor geldt dat rechtbank Rotterdam op alle onderdelen van het rechtsgebied Kanton voldoet aan of valt binnen de marge voor zowel de gemiddelde termijn als de norm met betrekking tot de gerealiseerde doorlooptijden.

Goede bewijsmotivering strafzaken (promis)

Promis maakt een stormachtige ontwikkeling door bij rechtbank Rotterdam. Het aandeel zaken afgedaan conform Promis stijgt al jaren spectaculair. Rechtbank Rotterdam scoort niet alleen boven de norm, maar nu ook boven het landelijk gemiddelde.

Aandeel MK-zaken

De realisatie MK-zaken toont ten opzichte van 2014 een wisselend beeld. In alle gevallen scoort rechtbank Rotterdam beneden de norm. Bij Civiel handel en de Vreemdelingenkamer is sprake van een verbetering, bij Civiel familie en Strafzaken van een verslechtering en daalt rechtbank Rotterdam onder het landelijk gemiddelde.

Permanente educatie

De registratie van permanente educatie is sinds eind 2013/2014 meer op orde. Het realisatie-percentage gaat uit van een geregistreerde PE-norm van 30 uur. Deze gemiddelde norm (30 uur/jaar) is door een deel van de rechters en een aanzienlijk deel van het ondersteunend personeel nog niet gehaald. Wel is sprake van een aanzienlijke stijging ten opzichte van voorgaande jaren, maar rechtbank Rotterdam scoort nog aanzienlijk onder het landelijk gemiddelde bij met name het ondersteunend personeel. Ten opzichte van de norm blijven zowel rechters als ondersteunend personeel nog fors achter in hun score. (Goede) registratie en voldoen aan de norm heeft daarom nog steeds de aandacht binnen rechtbank Rotterdam.

Publicatie van uitspraken

De publicatiegraad is ten opzichte van 2014 gelijk gebleven, maar blijft achter bij het landelijk gemiddelde, waar wel sprake is van een forse stijging.

Mediation

Bij rechtbank Rotterdam blijft het aandeel verwijzingen naar mediation iets hoger dan het landelijk gemiddelde. Het slagingspercentage is ten opzichte van 2014 iets gedaald en ligt nu net onder het landelijk gemiddelde.

Klachten

Het aantal klachten per 10.000 rechtszaken is ten opzichte van 2014 aanzienlijk gedaald en ligt nu onder het landelijk gemiddelde. Het aantal gehonoreerde klachten uitgedrukt in een percentage bij rechtbank Rotterdam is ten opzichte van 2014 gestegen en ligt nog steeds boven het landelijk gemiddelde. Wel is in de combinatie van aantal en gehonoreerde klachten sprake van een aanzienlijke daling tot zelfs onder het landelijk gemiddelde.

Wrakingen

Er is in 2015 (slechts) 1 wrakingsverzoek gehonoreerd op basis van 51 verzoeken, waarbij in totaal 71 rechters werden gewraakt. Landelijk zijn bij de rechtbanken 25 wrakingsverzoeken gehonoreerd, aanzienlijk meer dan in 2014.

Appelen

Rechtbank Rotterdam scoort op alle onderdelen rond het gemiddelde appelpercentage. Uitzondering vormen de onderdelen Ambtenarenzaken en Lokale belastingen: WOZ/OZB, daar ligt het percentage ten opzichte van vorig jaar lager c.q. fors hoger dan in 2014 en dit geldt ook ten opzichte van het landelijk gemiddelde.

Het lagere percentage bij Ambtenarenzaken wordt veroorzaakt door lagere in- en uitstroom, het hoge percentage bij Lokale belastingen door juist een veel hogere uitstroom. Rechtbank Rotterdam heeft met meerdere WOZ-bureaus te maken, danwel andersoortige gemachtigden die sneller in hoger beroep gaan. Positief zijn de ontwikkelingen bij Lokale belastingen: 'rest' bij het onderdeel Belastingrecht. Hier is sprake van een aanzienlijke daling ten opzichte van de voorgaande periode en ook scoren wij daar ruim onder het landelijk gemiddelde. Ook voor VK geldt dat het percentage hoger ligt dan het landelijk gemiddelde. De wijzigingen ten opzichte van de rechtbank-scores over 2014 zijn beperkt.

Productie ten opzichte van de instroom en ten opzichte van de bestuursafpraak

De productie ten opzichte van de instroom komt in procenten uit op 102,5 procent. Dit is net iets hoger dan het landelijk gemiddelde. De voorraad is zowel binnen de afdeling Publiek- als Privaatrecht afgenomen, in totaal met -/- 4.739 zaken (resp. -/- 473 en -/- 4.266 zaken). Bij Publiekrecht zijn de voorraden bij het rechtsgebied Bestuursrecht afgenomen (-/- 587) en bij het rechtsgebied Strafrecht toegenomen (+/+ 114 zaken). Bij Privaatrecht is sprake van een daling voor de rechtsgebieden Civielrecht en Kanton (-/- 376 respectievelijk -/- 3.890 zaken).

Productie aantal versus afspraak

De productie in aantallen ten opzichte van de afspraak komt in procenten uit op 101 procent van de afspraak. Dit is 8 procent hoger dan het landelijk gemiddelde. Ten opzichte van 2014 is sprake van een daling, maar minder dan landelijk gemiddeld. Achtergebleven op het landelijk gemiddelde zijn de productgroepen Bestuurs- en Strafrecht (Strafrecht minimaal), de andere productgroepen scoren boven gemiddeld, waarbij met name de stijging bij de Vreemdelingenkamer opvalt. Daarnaast scoort Kanton, ondanks de daling, ook in 2015 fors boven het landelijk gemiddelde.

Relatieve zaakswaarte

Rechtbank Rotterdam behandelt naar verhouding gemiddeld meer kantonzaken dan de andere rechtbanken. Deze hebben relatief gezien een geringere gemiddelde zwaarte. Het percentage is ten opzichte van 2014 (weer) opgelopen.

Productiviteit, arbeidsproductiviteit, financieel resultaat en eigen vermogen

De relatieve kostenproductiviteit komt voor rechtbank Rotterdam in 2015 uit op 96 procent, waarmee rechtbank Rotterdam uitkomt op het landelijk gemiddelde en is de

score gelijk aan 2014. Tussen de productgroepen bestaan grote verschillen. De relatieve kostenproductiviteit bij Bestuursrecht is (met name door onderbezetting) wederom fors gestegen, terwijl deze bij de Vreemdelingenkamer aanzienlijk is gedaald. De overige rechtsgebieden laten een gelijk blijvende score of beperkte daling zien. De relatieve arbeidsproductiviteit is ten opzichte van 2014 verder gestegen met 1 procent naar 99 procent. Hoewel lager dan 100 procent heeft Rechtbank Rotterdam desondanks in 2015 een positief financieel resultaat behaald van iets meer dan +/- € 85.000. Hierdoor steeg het eigen vermogen tot 0,3 procent van de gemiddelde omzet. Het financiële resultaat als percentage van de omzet bedraagt +/- 0,1 procent. Rechtbank Rotterdam deed het daarmee in 2015 aanzienlijk beter dan het landelijk gemiddelde.

Ziekteverzuim, percentage rechters, percentage M/V en leeftijdsopbouw

Het ziekteverzuimpercentage over 2015 van zowel rechters als ondersteunend personeel bevindt zich boven het landelijk gemiddelde, aandachtspunt is dat in Rotterdam het ziekteverzuim onder de rechters fors is gestegen. Ook het ziekteverzuim onder het ondersteunend personeel is gestegen en lag boven het landelijk gemiddelde. Inmiddels is een preventiemedewerker aangesteld, daarmee blijft dit een punt van aandacht voor 2016.

Aandeel van rechters in het personeelsbestand

Het aandeel rechters is in 2015, ten opzichte van 2014, gestegen naar 22 procent en sluit daarmee aan op het landelijk gemiddelde.

Verdeling man – vrouw: Percentage vrouwen in de organisatie

Zowel bij de rechters als ondersteunend personeel ligt het aandeel vrouwen boven het landelijk gemiddelde. Ten opzichte van 2014 is de verhouding ongeveer gelijk gebleven.

Leeftijdsopbouw: Rechterlijke ambtenaren en ondersteunend personeel

Uit de leeftijdsopbouw is af te leiden dat binnen rechtbank Rotterdam, ten opzichte van 2014, een forse toename/verschuiving te zien is bij de rechters in de leeftijdscategorieën 40 tot en met 49 en 50 tot en met 59 jaar. Bij het ondersteunend personeel is sprake van minimale verschuivingen ten opzichte van 2014. De verschuivingen en afwijkingen ten opzichte van het landelijk gemiddelde zijn beperkt. Bij rechtbank Rotterdam werken naar verhouding meer rechters in de leeftijdscategorie 40 tot en met 49 dan landelijk gemiddeld; bij ondersteunend personeel geldt dat voor de leeftijdscategorie tot en met 39 jaar.

Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Inleiding

In 2015 is er door de rechtbank Zeeland-West-Brabant hard gewerkt aan integere, tijdige en effectieve beslechting van geschillen en berechting van strafbare feiten door onafhankelijke rechters. Hierdoor wordt er door de rechtbank Zeeland-West-Brabant bijgedragen aan de instandhouding van de rechtsstaat en het vertrouwen van de burger in het recht. Het is een tijd van veranderingen en druk op de rechtspraak. Dit heeft ook zeker zijn effect gehad op de rechtbank Zeeland-West-Brabant. Daarom zijn wij des te meer trots op de tevredenheid van procespartijen en justitiabelen over het rechtspreken

en de procesduur in onze rechtbank. Ook zijn wij trots op een laag aantal klachten, een blijk van waardering voor het feit dat wij ons werk zo integer en goed mogelijk proberen te doen. Natuurlijk zijn er ook nog verbeterpunten: de komende jaren investeren wij verder op het terugbrengen van de doorlooptijden en bekijken wij (nog) kritischer waar financiële verbeterpunten te vinden zijn.

Tevredenheid procespartijen over het rechtspreken en over de procesduur: klantwaarderingsonderzoek

De rechtbank Zeeland-West-Brabant was blij met de uitkomsten van het klantwaarderingsonderzoek 2014. Uit de resultaten bleek dat 91 procent van de justitiabelen tevreden was over het rechtspreken in onze rechtbank. Ook 79 procent van de professionals (procesvertegenwoordigers) was tevreden over het rechtspreken. Een mooie score die een toename van de tevredenheid laat zien. Ook op het gebied van de procesduur was er tevredenheid bij het grootste gedeelte van de justitiabelen, met een score van 68 procent. De tevredenheid van de professionals met betrekking tot de procesduur ligt met 44 procent wat aan de lage kant. Wel zijn beide verbeterd ten opzichte van een aantal jaren geleden. Daarnaast heeft het klantwaarderingsonderzoek waardevolle aanknopingspunten opgeleverd, op basis waarvan wij onze dienstverlening nog verder proberen te verbeteren.

Doorlooptijden

De gestelde normen voor de doorlooptijden met betrekking tot de straf categorieën zijn geen van alle gehaald. Al liggen de gerealiseerde normen met betrekking tot raadkamer voorlopige hechtenis en politierechterzittingen vrijwel op de gestelde norm. In de categorie MK-zaken is de trend dat veel zaken eerst pro forma op zitting moeten alvorens tot een inhoudelijke behandeling kunnen komen. Dit heeft te maken met het niet tijdig gereed zijn van eind-processenverbaal, rapportages van het NIFP of reclassering. Dit beïnvloedt de doorlooptijden negatief. Wat betreft de categorie Kinderrechter moet worden opgemerkt, dat de rechtbank maar beperkte invloed heeft op de doorlooptijden. Een procedure wordt regelmatig door een ketenpartner tijdelijk stilgezet en dit heeft dan direct invloed op de doorlooptijden. Ook de onbekendheid met de nieuwe jeugdwet bij externe partners en reorganisaties bij ketenpartners hebben de doorstroom negatief beïnvloed.

Voor voorlopige voorzieningen bestuur regulier is de landelijke norm behaald. Dit geldt tevens voor de categorie vreemdelingenzaken bodem en vrijwel voor de categorieën bodemzaken bestuur regulier korter dan 9 maanden en korter dan 1 jaar. De langere doorlooptijden voor de categorieën (rijks)belastingzaken worden vooral veroorzaakt door het wegwerken van oude zaken (KBLux en BPM). Een tekort aan rechters heeft een negatief effect gehad op de doorlooptijden voor bodemzaken bestuur regulier.

Op het gebied van handelszaken civiel is in geen enkele categorie de afgesproken doorlooptijd gehaald, wel is de norm bij de kort gedingen en handelszaken met verweer korter dan 2 jaar vrijwel gehaald. Het verschil tussen realisatie en gestelde norm verschilt per categorie. In de handelszaken met verweer is in 2015 hard gewerkt aan het wegwerken van de achterstanden; dit heeft een negatief effect gehad op de doorlooptijden. Bij handelsrekeningen is daarnaast een gebrek aan zittingscapaciteit een

extra bottleneck. Voor insolventie geldt dat veel zaken langer dan 3 jaar lopen. Hiernaar loopt een onderzoek, dat in 2016 verder uitgevoerd wordt.

De normen voor de doorlooptijden bij familiezaken civiel worden ook niet gehaald, al liggen de resultaten van een aantal categorieën vrijwel op de norm (jeugdbeschermingszaken, alimentatiezaken, bijstandsverhaal en scheidingszaken exclusief voorlopige voorzieningen). De verschillen met betrekking tot de gestelde normen zijn vooral veroorzaakt door het wegwerken van oude voorraden. Voor de categorie scheidingszaken op gemeenschappelijk verzoek is inmiddels de werkwijze gewijzigd en dit lijkt een positief effect op de doorlooptijd te hebben (de score in de eerste paar weken van 2016 ligt boven de 90 procent).

Voor veel categorieën kantonzaken werden de gestelde doorlooptijdnormen gehaald. Daar waar de norm niet werd behaald betreft het zaken met een gering volume, waardoor een enkele zaak een grote procentuele invloed heeft. Uitzondering vormen de Mulderzaken, waar de normen helemaal niet worden gehaald, dit zal in 2016 worden opgepakt.

Goede bewijsmotivering strafzaken (promis)

In 2015 is 92 procent van het aantal meervoudige kamerzaken volgens de Promis-methode afgedaan. Dit is ruim hoger dan de gestelde norm van 50 procent.

Aandeel MK-zaken

De landelijke normen met betrekking tot het procentuele aantal zaken dat MK afgedaan zou moeten worden, is in twee categorieën (bestuur algemeen en belasting rijk) gehaald in de rechtbank Zeeland-West-Brabant. In de overige categorieën is deze streefnorm niet behaald met de volgende redenen:

- MK Vreemdelingenkamer: er zijn weinig zaken die zich lenen voor een MK-afdoening; dit is een landelijk beeld;
- MK civiel Familie: het percentage is al jaren stabiel 2 procent in plaats van de gestelde norm van 3 procent. Dit komt door een groot aantal voor EK-afdoening geschikte zaken.
- MK civiel Handel: vanwege de keuze om zo veel als mogelijk achterstanden in de handelszaken met verweer weg te werken, is er niet naar gestreefd om meer zaken meervoudig af te doen. Uiteraard worden die zaken die naar hun aard/inhoud meer verdienen om meervoudig afgedaan te worden, ook daadwerkelijk meervoudig afgedaan. Voor 2016 is het voornemen om meer zaken meervoudig af te doen.
- MK Straf: als het aantal zittingen van de politierechter (PR; altijd enkelvoudig) niet was achtergebleven was het percentage MK Straf nog lager geweest. In de tweede helft van 2015 zijn nieuwe appointeringsafspraken gemaakt met het OM om te zorgen dat de zwaardere PR-zaken op een meervoudige zitting gepland gaan worden. Dit zal tevens het rendement van de PR-zittingen moeten verhogen.

Permanente educatie

De norm met betrekking tot permanente educatie is niet in alle teams gehaald (gemiddeld 74 procent bij rechters en 61 procent bij ondersteunend personeel). Redenen

hiervoor zijn: verloop van medewerkers (waardoor zij korter de tijd hebben hun PE te behalen), werkdruk, zwangerschaps- en ouderschapsverloven (vooral bij juridisch medewerkers), weinig interessant cursusaanbod en verschuivingen in het aanbod, uitval door ziekte, actualiteitencursussen leveren maar beperkt PE-punten op en grote projecten (o.a. KEI) die veel tijd kosten. Het afgelopen jaar is er meer gestuurd op het behalen van de PE-normen en dit heeft een positief effect gehad, al is dit in de cijfers nog niet overal te zien omdat deze 3 jaar beslaan.

Publicatie van uitspraken

De rechtbank Zeeland-West-Brabant heeft een publicatiegraad van 12 promille. Dit ligt onder het landelijk gemiddelde, door de keuze voor andere prioriteiten. In 2016 zal onderzocht worden hoe de publicatiegraad verder verhoogd kan worden.

Mediation

Op het gebied van mediation kent de rechtbank Zeeland-West-Brabant geen afwijkende kengetallen.

Klachten en wrakingen

Het aantal klachten dat de rechtbank Zeeland-West-Brabant jaarlijks ontvangt is al jaren vrij stabiel. In vergelijking met andere gerechten, ontvangt de rechtbank Zeeland-West-Brabant weinig klachten (gemiddeld 6,4 klachten per 10.000 zaken) en ook het aantal gehonoreerde klachten is in vergelijking laag (gemiddeld 1,1 gehonoreerde klachten per 10.000 zaken).

In 2015 hebben zich bij de rechtbank Zeeland-West-Brabant 36 wrakingsincidenten voorgedaan. Dit is een (geringe) toename ten opzichte van 2014 (31 wrakingsverzoeken). Net als in 2014 was een aantal verzoeken (5) repeterend van aard (in één zaak werd zelfs 4 maal gewraakt). Ook nu laat het aantal verzoeken zich moeilijk verklaren. In een drietal zaken (2 strafzaken en één kantonzaak) zijn de betreffende rechters met succes gewraakt. Verder heeft één (kanton)rechter verzocht zich te mogen verschonen, welk verzoek is toegewezen. Eénmaal is de wrakingskamer (zonder succes) gewraakt.

Appelpercentages

De appelpercentages van de rechtbank Zeeland-West-Brabant wijken niet substantieel af van het landelijke gemiddelde.

Productie t.o.v. de instroom en t.o.v. de bestuursafpraak

De instroom in de teams Strafrecht Breda (103 procent) en Bestuursrecht (110 procent) is iets hoger dan begroot. Team Belastingrecht rapporteert zelfs een instroom van 122 procent ten opzichte van de begroting. Daarentegen is de instroom van de teams Strafrecht Middelburg (95 procent, een trend die al langer zichtbaar is), Jeugdrecht (94 procent, met name een daling in ingediende familierekest/-vorderingen), Familierecht Middelburg (87 procent, begroting was te positief) en Vreemdelingenrecht (60 procent van begroting) lager dan verwacht.

De totale instroom van team Familierecht Breda is uitgekomen op 100 procent van de begroting, waarbij moet worden opgemerkt dat het aantal handels- en kantonzaken (verrekening- en verdelingszaken en de kort gedingen) wat is achtergebleven op de verwachte instroom en de instroom van het aantal gemeenschappelijke verzoeken juist boven begroting ligt. Wel is bij het aantal gemeenschappelijke verzoeken een daling ten opzichte van 2014 te zien. De zaaksoort 'verhaal bijstand' kent een sterk verminderde instroom; dit heeft geen prioriteit meer bij gemeenten in ons arrondissement. Team Handelsrecht kende een instroom van 104 procent ten opzichte van de begroting. Het aantal dagvaardingszaken is fors achtergebleven bij de verwachting. Voor team Insolventierecht (73 procent) geldt dat de trend die in de loop van 2014 zichtbaar werd (een versterking in de dalende instroom van insolventiezaken) zich in de loop van 2015 heeft voortgezet. Hierdoor zijn ook minder zaken in de toezichtfase terechtgekomen dan voorzien.

De instroom van de kantonteam ligt iets boven begroting (103 procent). Ook op het gebied van de dagvaardingszaken is de instroom meer dan begroot. De familiezaken zijn zeer royaal boven de begroting ingestroomd. De instroom van dwangmiddelen Mulder halveerde ruim. Dat wordt veroorzaakt door een landelijke discussie ten gevolge waarvan deze zaken niet bij de kantongerechten worden ingediend.

Relatieve zaakswaarte

De relatieve zaakswaarte bij de rechtbank Zeeland-West-Brabant is conform het landelijk gemiddelde.

Productiviteit, arbeidsproductiviteit, financieel resultaat en eigen vermogen

De relatieve kostenproductiviteit bij team Vreemdelingenrecht wijkt negatief af (93 procent) door het uitblijven van het verwachte aantal zaken. In 2015 werd een grote toename van het aantal vreemdelingenzaken verwacht, de capaciteit is daar ook deels op gebaseerd, maar deze grote instroom heeft niet plaatsgevonden. Dit levert een relatief lage kostenproductiviteit op.

Met betrekking tot de arbeidsproductiviteit wijkt de rechtbank Zeeland-West-Brabant niet af ten opzichte van het landelijke gemiddelde.

Het eindresultaat van 2015 is conform de verwachtingen op basis van de achtmaandsrapportage en bedraagt bijna € 1,3 miljoen negatief. Hiervoor zijn twee hoofdoorzaken aan te wijzen: (1) een daling van de instroom bij met name de productgroep civiel en vreemdelingenrecht; en (2) een lagere uitstroom bij straf. Gegeven het negatieve eindresultaat en het niet beschikbaar hebben van eigen vermogen zal aanvulling door de Raad plaats moeten vinden.

Ziekteverzuim, percentage rechters, percentage M/V en leeftijdsopbouw

Het ziekteverzuim onder rechters is, door een aantal langdurig zieken, toegenomen ten opzichte van vorig jaar (van 2,8 procent in 2014 naar 4,0 procent in 2015). Hier is doorlopend aandacht voor. Ook het ziekteverzuim bij gerechtsambtenaren is licht toegenomen (van 4,3 procent in 2014 naar 4,9 procent in 2015), maar ligt nog steeds onder het landelijke gemiddelde.

De populatie rechters maakt voor 21 procent deel uit van de totale organisatie.

Het aandeel vrouwen is zeker bij de gerechtsambtenaren groot (74 procent, ten opzichte van 26 procent mannen). Bij de rechterlijk ambtenaren is dit percentage 57 procent (en dus 43 procent mannen).

Daarnaast kent de rechtbank Zeeland-West-Brabant een relatief groot aantal rechters ouder dan 60 jaar (22 procent). Hierop wordt al een tijd geanticipeerd, door werving van extra rechters in opleiding. Verder wordt verwacht dat een deel van het wegvallen van beschikbare capaciteit niet hoeft te worden ingevuld door een teruglopende instroom.

Bijlage 5

Rapportages gerechtshoven en bijzondere colleges

Gerechtshof Amsterdam

Inleiding

De verantwoording 2015 is opgemaakt op basis van de voorgestelde bestuurs-afspraken 2015 van 20 februari 2015, waarbij het definitieve bijdragenoverzicht van de Raad voor de rechtspraak per ultimo 2015 als referentie is gehanteerd. Tegen deze achtergrond boekt het gerechtshof een negatief financieel resultaat (verlies) van € 1.351.399,-.

Door verschillende oorzaken, zoals een onvoldoende instroom van raadsheren en het vervallen van strafzittingen door toedoen van het Openbaar Ministerie (OM), heeft het gerechtshof in het verslagjaar minder zaken geproduceerd dan verwacht. Het verlies aan omzet door deze minderproductie ter grootte een bedrag van € 1.575.707,- kon onvoldoende opgevangen worden door kostenreductie. Een belangrijk deel van de kosten, zoals de personeelskosten, de investeringslasten en exploitatiekosten heeft immers een vast en minder flexibel karakter. Dat geldt tevens voor de uitvoeringskosten van het lokale KEI-programma, waarvoor een budgetgarantie geldt ten bedrage van maximaal € 360.000,- welke in mindering strekt op voornoemd tekort.

Op het terrein van de kwaliteitsnormen zijn in 2015 significante verbeteringen bereikt (bv. doorlooptijden en Promis). Ook op andere kwaliteit gerelateerde thema's (kabinet RhC, verkeerstoren, verlaging inzet raadsheren-plaatsvervanger, etc.) zijn in 2015 verbeteringen gerealiseerd. Eind 2015 heeft het hof een substantiële bijdrage geleverd in het terugbrengen van de huisvestingslasten door het aantal in gebruik zijnde vierkante meters terug te dringen.

Het vorenstaande leidt tot de conclusie dat 2015 weliswaar financieel een zwak jaar was, maar dat in 2015 wel op diverse terreinen ontwikkeling te zien is die de grondslag kunnen vormen voor toekomstige verbeteringen, zowel kwantitatief als kwalitatief.

Tevredenheid procespartijen over het rechtspreken en over de procesduur: klantwaarderingsonderzoek

Zoals blijkt uit het klantwaarderingsonderzoek dat gehouden is in 2014 zijn over het algemeen zijn de rechtzoekenden als de professionals tevreden over het gerechtshof. Wat het meest opvalt bij de percentages is dat de rechtzoekenden een relatief hoge score toekenden aan de begrijpelijkheid van het besprokene en dat de professionals de deskundigheid van de rechter zeer waarderen. Beduidend minder waren de twee groepen te spreken over de doorlooptijden. Het gerechtshof wil deze doorlooptijden verbeteren, vooral in de procedures waar de landelijke norm nog niet wordt gehaald.

Doorlooptijden

De doorlooptijden binnen het civiele recht bleven achter bij de landelijke norm. De afdoening van de dagvaardingszaken binnen 12 maanden (score van 58 procent bij een norm van 70 procent) en van de dagvaardingszaken binnen 24 maanden (score van 84 procent bij een norm van 90 procent) verbeterde de afgelopen jaren, maar haalde de norm nog niet. De doorlooptijd in insolventiezaken (binnen 2 maanden, score 45 procent bij een norm van 90 procent) en de handelsverzoekschriften (niet-insolventie) (binnen 6 maanden, score van 34 procent bij een norm van 90 procent) bleef ook achter bij de normen. De afdoening van de familieverzoekschriften binnen 12 maanden (score 89

procent bij een norm van 90 procent) werd net niet gehaald. De afdoening van de jeugdbeschermingszaken binnen 4 maanden (score 74 procent bij een norm van 90 procent) werd eveneens niet behaald.

Een verklaring voor het niet behalen van de norm in handelszaken en in familiezaken wordt onder meer gevonden in de onderbezetting binnen de teams.

Bij het team belastingrecht bleven de doorlooptijden achter bij de norm. Een resultaat van 75 procent en 54 procent bij een norm van respectievelijk 90 procent binnen 18 maanden en 70 procent binnen 12 maanden afgehandeld, is wel een belangrijke verbetering in ten opzichte van de voorgaande jaren.

Binnen de afdeling strafrecht worden de landelijk vastgestelde doorlooptijden steeds beter gehaald.

De al in 2013 ingezette maatregelen om het aantal aanhoudingen te reduceren (alle meervoudige kamer zittingen worden gepland in overleg met de advocatuur, ontnemingszaken worden pas op zitting gepland na een schriftelijke ronde, themazittingen) en de invoering van de Verkeerstoren in 2014 hebben geleid tot betere doorlooptijden.

- MK-arresten: de gemiddelde doorlooptijd van de MK-arresten wordt elk jaar korter: in 2014 was dat nog 280 dagen, maar dat is in 2015 gezakt naar 263 dagen, 7 dagen onder de norm van 270 dagen. Daarbij moet nog in aanmerking worden genomen dat in 2015 183 zaken werden afgedaan die een gemiddelde doorlooptijd van 1077 dagen hadden. Deze zaken drukken de gemiddelde doorlooptijd enorm en zorgen ervoor dat de norm dat 75 procent van de zaken binnen 9 maanden moeten worden afgedaan niet gehaald is en blijft steken op 70 procent. De zaken met een erg lange doorlooptijd zijn met name zaken waar rechtshulpverzoeken lopen aan landen waarvoor een uitvoeringstermijn van minimaal 1 jaar geldt. Nu veel oude MK-zaken inmiddels op zitting zijn gebracht en worden afgedaan is de verwachting dat het percentage in 2016 gaat verbeteren.
- Cassaties: In 2015 is veel aandacht gegeven aan de cassaties. Hierdoor zijn vrijwel alle cassaties ouder dan 6 maanden weggewerkt. Dit is echter wel van invloed op de doorlooptijd in 2015.
- Jeugdzaken: de gemiddelde doorlooptijd in jeugdzaken was 89 dagen (tegenover 83 dagen in 2014). Het percentage zaken dat aan de normtijdige van 15 weken voldeed is in 2015 teruggelopen naar 70 procent ten opzichte van 79 procent in 2014. Deze terugloop wordt onder meer veroorzaakt door het feit dat de rechtbanken zich niet aan de afspraken met betrekking tot de inzending van de dossiers houden.
- Kantonappellen: 86 procent van de kantonappellen wordt binnen de norm van zes maanden afgedaan. Zaken worden nu onmiddellijk na binnenkomst op een speciaal daartoe bestemde zitting gepland en er wordt meer gewerkt met halve zittingsdagen zodat niet meer gewacht hoeft te worden tot de zitting volledig is ingevuld. Door deze vernieuwde inrichting van het proces is de gemiddelde doorlooptijd van 224 dagen in 2014 teruggebracht naar 133 dagen in 2015.

- Raadkamerzaken voorlopige hechtenis: de gemiddelde doorlooptijd van deze zaken is van 17 dagen in 2014 teruggebracht naar 12 dagen in 2015; 76 procent wordt binnen twee weken afgedaan.
- Beschikkingen in beklagzaken (art. 12 Sv./708): de doorlooptijd van de beklagzaken liet in 2015 een lichte verbetering zien van gemiddeld 375 naar 324 dagen. Het percentage zaken dat aan de norm van zes maanden voldoet is echter slechts 28 procent. Dit heeft te maken met het feit dat het OM ambtsberichten te laat instuurt, maar ook de eigen organisatie van de 12 Sv-zaken heeft extra aandacht nodig.

Goede bewijsmotivering strafzaken (Promis)

Het gerealiseerde percentage van Promisarresten (57 procent) is boven de norm (50 procent) uitgekomen. Ten opzichte van 2014 (33 procent) is dit een flinke stijging.

Aandeel MK-zaken

Het aandeel MK-zaken geeft weer welk deel van de procedures binnen een zaaksgroep door de meervoudige kamer (MK), dat wil zeggen drie raadsheren, zijn behandeld.

In 2015 werd voldaan aan de gestelde norm (85 procent) voor behandeling van zaken door MK-straf (90 procent), echter niet aan de gestelde norm (90 procent) voor de MK-belasting (86 procent). Voor wat betreft de laatste norm was het uitgangspunt: daar waar een MK niet wordt gerechtvaardigd door de zaakswaarte, wordt de zaak EK afgedaan. In 2016, het jaar waarin naar het zich laat aanzien de professionele standaarden zullen worden ingevoerd, zal de landelijke norm strikter worden gehanteerd.

Permanente educatie

Het percentage medewerkers dat de norm voor permanente educatie (minimaal 30 uur per medewerker) heeft behaald, is ten opzichte van 2014 bij de raadsheren (67 procent) afgenomen. Dit geldt niet voor de juridische medewerkers (66 procent), wat in vergelijking met 2014 (30 procent) een flinke stijging betrof. Zowel bij de raadsheren als de juridische ondersteuning wordt de 100 procent PE-punten niet gehaald. Dit komt vooral doordat binnen de afdelingen meerdere medewerkers gedurende het jaar in- en uitstromen. De nieuwelingen werken dan niet een heel jaar in de afdeling en hebben het druk met hun opleidingsplan. Daarnaast was er sprake van langdurig zieken, zwangerschappen, detacheringen en uitval van cursussen waarvoor op dat gebied geen alternatief voorhanden was.

Publicatie van uitspraken

Het hof is erin geslaagd het aantal gepubliceerde uitspraken opnieuw te verhogen en wel met 39 %-punt.

Mediation

Het aantal verwijzingen is ten opzichte van 2013 met 3 %-punt gestegen naar 9 %. Het percentage van zaken waarin Mediation heeft geleid tot (gedeeltelijke) overeenstemming is ten opzichte van 2014 gedaald met 2 procentpunten naar 48 procent.

Klachten en wrakingen

Het aantal klachten is in 2015 ten opzichte van 2014 gestegen. Ook het percentage gehonoreerde klachten is toegenomen. Opvallend is de forse toename van het aantal klachten over de inhoud van de rechterlijke beslissing, in 2015 bedroeg dit 21 klachten tegenover 11 klachten in 2014 (respectievelijk 40 procent en 29 procent van het totaal aantal klachten in het betreffende jaar). Een andere mogelijke verklaring voor de toename in 2015 is dat het bestuur inmiddels tot beleid heeft dat alle brieven aan het bestuur inhoudende een signaal uit de samenleving over de kwaliteit van de rechtspraak, in het landelijk klachtenregistratiesysteem worden geregistreerd. Ook wanneer een brief formeel mogelijk niet helemaal binnen het regime van de klachtenregeling valt, hecht het hof eraan deze signalen serieus te nemen en ook aldus te registreren. Vooral klachten in verband met het telkens uitstellen van de uitspraak in handelszaken werden gehonoreerd.

Sinds 1 april 2014 loopt bij het gerechtshof Amsterdam de pilot 'externe wrakingskamer gerechtshoven Amsterdam en Den Haag'. Deze pilot houdt in dat verzoeken tot wraking ingediend bij het ene gerechtshof in beginsel, tenzij sprake is van in het wrakingsprotocol aangegeven zaken, ter verdere behandeling worden verwezen naar het andere gerechtshof. De pilot is verlengd tot 1 april 2016. In 2015 zijn in totaal 22 wrakingsverzoeken ingediend bij het hof Amsterdam. Twee zaken zijn niet in behandeling genomen. Twee zaken die bij het hof Amsterdam zijn ingediend zijn door het hof zelf behandeld en niet in het kader van de pilot naar het hof Den Haag verwezen. In deze twee zaken zijn verzoekers niet-ontvankelijk verklaard in hun verzoek.

Achttien zaken zijn naar het hof Den Haag verwezen. Het hof Den Haag heeft daarop als volgt beslist. Drie verzoeken zijn toegewezen en een verzoek is deels toegewezen en deels afgewezen. Zes verzoeken zijn afgewezen. In zeven zaken is(zijn) verzoeker(s) niet-ontvankelijk verklaard in het verzoek, waarbij in twee van die zaken tevens een wrakingsverbod is opgelegd. In een zaak is verzoeker deels niet-ontvankelijk verklaard in het verzoek en is het verzoek voor het overige afgewezen.

Productie t.o.v. de instroom en t.o.v. de bestuurs-afsprak

Bij het team handelsrecht zijn meer zaken afgedaan in 2015 dan ingestroomd. Ten opzichte van de bestuursafsprak zijn er minder zaken in 2015 afgedaan. Als voornaamste oorzaken hiervoor kunnen worden genoemd de lagere bezetting in de eerste helft van het jaar en het inwerken van nieuwe raadsheren in de tweede helft van het jaar.

In 2015 zijn bij het familie- en jeugdrecht minder zaken afgedaan dan ingestroomd. Ook ten opzichte van de bestuursafsprak zijn er minder zaken afgedaan. De minderproductie is ontstaan door capaciteitsproblemen, verlaging van de roosternorm, ruimere appointering van bepaalde zaken en het veelvuldiger en/of langduriger aanhouden van zaken door externe oorzaken, zoals bijvoorbeeld door wijzigingen in de alimentatierichtlijnen. Totaal is er in de categorie civielrecht 101 procent van de ingestroomde zaken afgedaan.

Bij het team belastingrecht zijn meer zaken afgedaan in 2015 dan ingestroomd (124 procent). Ten opzichte van de bestuursafsprak zijn er eveneens meer zaken in 2015 afgedaan. Dit komt door met name de uitstroom van een grote cluster zaken. In

2015 zijn bij het strafrecht minder zaken afgedaan dan ingestroomd (96 procent). Ook ten opzichte van de bestuursafpraak zijn er minder zaken in 2015 afgedaan. De voornaamste oorzaken hiervoor zijn de capaciteitsproblemen bij het Openbaar Ministerie waardoor zittingen kwamen te vervallen en zittingen onvoldoende gevuld werden.

Relatieve zaakswaarte

Zowel bij het civiel recht als het strafrecht is de relatieve zaakswaarte ongeveer gelijk gebleven aan het percentage in 2014. Bij het belastingrecht is deze flink hoger dan ten opzichte van 2014. De reden hiervoor is er relatief veel zaken in de zwaarste categorie zijn afgedaan.

Productiviteit, arbeidsproductiviteit, financieel resultaat en eigen vermogen

De totale productiviteit is de verhouding tussen de productie en de daarvoor gemaakte kosten, hier weergegeven als relatieve kostenproductiviteit. Een andere productiviteitsindicator is de relatieve arbeidsproductiviteit op basis van de geproduceerde financieringswaarde per fte.

De totale productiviteit lag bij de rechtsgebieden civielrecht en strafrecht lager dan het landelijk gemiddelde en bij het rechtsgebied belastingrecht hoger.

De relatieve arbeidsproductiviteit was in 2015 (net als in 2014) lager dan het landelijk gemiddelde.

Waar er over 2014 nog sprake was van een positief resultaat, is er over 2015 sprake van een negatief resultaat. Door verschillende oorzaken, zoals een onvoldoende instroom van raadsheren en het vervallen van strafzittingen door toedoen van het Openbaar Ministerie, heeft het gerechtshof in 2015 minder zaken geproduceerd dan verwacht. Het verlies aan omzet door deze minderproductie kon onvoldoende opgevangen worden door kostenreductie. Met als gevolg dat door het negatieve resultaat bij het ontbreken van reserves een negatief eigen vermogen is ontstaan.

Ziekteverzuim, percentage raadsheren, percentage M/V en leeftijdsopbouw

Zowel bij de rechterlijke ambtenaren als bij de gerechtsambtenaren is het ziekteverzuimpercentage ten opzichte van 2014 gedaald, respectievelijk van 2,6 naar 2,2 en van 6,5 naar 5,6.

Het aandeel raadsheren in het totale personeelsbestand is ten opzichte van 2014 gelijk gebleven, maar lag met 34 procent onder het gemiddelde van de hoven. In tegenstelling tot de andere hoven is het hof zelfstandig gehuisvest en heeft het hof een eigen facilitair bedrijf en een eigen stafdienst, waardoor het totale personeelsbestand relatief groter is.

Het percentage vrouwen onder de raadsheren is ten opzichte van vorig jaar iets afgenomen en was met 42 procent lager dan het gemiddelde onder de hoven. Het percentage vrouwen onder het ondersteunend personeel is ten opzichte van het jaar 2014 gelijk gebleven (68 procent), maar lag onder het gemiddelde van de hoven.

Uit de leeftijdsopbouw is op te maken dat bij het hof Amsterdam het relatieve aandeel 50+ers bij de raadsheren is afgenomen en onder het landelijk gemiddelde lag. Bij het

ondersteunend personeel is sprake van het omgekeerde, een lichte stijging van het relatieve aandeel 50+ers en ligt net boven het landelijk gemiddelde van de hoven.

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Inleiding

Het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden kijkt terug op een veelbewogen 2015. In de tweede helft van 2014 is begonnen met een eigen toekomstverkenning. We zijn daartoe eerst met externe actoren gaan praten (de balie, het Openbaar Ministerie, de rechtbanken, de Hoge Raad, burgemeesters, commissarissen van de Koning, het Ministerie van Veiligheid en Justitie, de Raad voor de rechtspraak), maar vervolgens uiteraard ook met de medewerkers in de teamoverleggen, met de ondernemingsraad en de leidinggevenden. De uiteindelijke visie 'Stip aan de horizon' van het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, vastgesteld op 11 november 2015, is een compromis van vele belangen geworden.

Dit proces van openheid en gesprek, van het zichtbaar maken van de belangen- tegenstellingen en zo veel mogelijk ieders inbreng/belang tot zijn recht laten komen door het daarop aanpassen van de visie, heeft recht gedaan aan ons gerechtshof als een gemeenschap van mensen met een publieke taak. Collega's die iedere dag opnieuw – samen – geschillen beslechten en strafzaken beslissen en dat doen omdat ieder van ons zich verbonden voelt met rechtspraak als publieke taak. Het hof staat midden in de samenleving en luistert - met behoud van zijn eigen (professionele) verantwoordelijkheid - naar de signalen uit die samenleving.

Er was in 2015 veel beweging en ontwikkeling in het gerechtshof, terwijl de rechtspraak op kwalitatief hoog niveau is doorgegaan. Tussen de hoven is bijvoorbeeld intensief samengewerkt om te komen tot professionele standaarden en de verdere uitvoering van het project innoverende hoven. Tegelijkertijd zijn we 'gewoon' voortgegaan op het pad van de digitalisering en is door het gerechtshof bijgedragen aan de ontwikkeling van KEI.

Het werken bij het gerechtshof is leuk, uitdagend en afwisselend, maar ook in 2015 bleek het lastig om tijdig voldoende belangstelling voor het ambt van raadsheer te wekken. In het bijzonder in de afdeling civiel recht was in 2015 voortdurend sprake van onderbezetting, met als gevolg dat ondanks heel hard werken, het niet is gelukt om de afgesproken productie te halen. Ook bij de afdeling strafrecht als geheel, met uitzondering van de Mulderkamer, lukte dat om meerdere redenen niet. De afdeling belastingrecht heeft zijn productieafspraken in 2015 ruimschoots gerealiseerd. Er is dus heel hard gewerkt door het gerechtshof en we zijn naarstig op zoek geweest naar extra menskracht. Met meer mensen kunnen we ook onze achter- standen wegwerken en dat moet echt, want rechtzoekenden en hun advocaten wachten nu te vaak, veel te lang op onze uitspraken. Dit gegeven is ook terug te vinden in onze doorlooptijden in 2015.

Bij de afdeling strafrecht is de formatie inmiddels volledig op peil en ook bij de afdeling civiel recht zijn nieuwe collega's in aantocht. Uit het medewerkerswaarderingsonderzoek 2014 is de hoge werkdruk als belangrijk aandachtspunt naar voren gekomen. De workshops 'Werkdruk' zijn in 2015 hoog gewaardeerd en daarmee wordt doorgegaan.

Kwalitatief goede en tijdige rechtspraak is het doel van het gerechtshof; een gezonde bedrijfsvoering is daarbij randvoorwaardelijk. Daarom zal het gerechtshof Arnhem-

Leeuwarden blijven streven de personele bezetting in een betere balans te brengen met de meerjarige instroom van zaken en een tijdige uitstroom van de beslissingen.

Tevredenheid procespartijen over het rechtspreken en over de procesduur: klantwaarderingsonderzoek

Uit het klantwaarderingsonderzoek 2014 blijkt dat ondanks de transitiefase na de herziening van de gerechtelijke kaart, de algemene waardering van onze klanten op peil is gebleven. De professionals en de rechtzoekenden vinden de manier waarop de rechter met de rechtzoekende omgaat en de motivering van de beslissing sterke punten. De waardering voor het rechterlijk functioneren van ons hof door zowel rechtzoekenden als professionals ligt boven het gemiddelde van de hoven. We zijn naarstig op zoek geweest naar extra menskracht. Met meer mensen kunnen we ook onze achterstanden wegwerken en dat moet echt want de rechtzoekenden en hun advocaten wachten nu te vaak, te lang op onze uitspraken.

Doorlooptijden

Strafzaken

De doorlooptijden straf MK, EK en EK Kanton zijn niet gehaald. De oorzaak is de ook in 2015 oplopende instroom van strafzaken, veroorzaakt door in het verleden oplopende voorraden appenzaken bij de rechtbanken. Pas als de daardoor opgelopen werkvoorraad is weggewerkt kunnen de doorlooptijden verbeteren. De doorlooptijden van de raadkamerzaken m.b.t. voorlopige hechtenis en het uitwerken van cassaties zijn korter dan gemiddeld.

Civiele zaken

Ook in de handelszaken blijven de gerealiseerde doorlooptijden achter op de norm, al is bij de meeste zaken een verbetering te zien ten opzichte van de voorgaande jaren. In 2015 is de nadruk gelegd op het wegwerken van achterstandszaken. Uitstroom van achterstandszaken heeft een negatief effect op de doorlooptijden.

91 procent van de familierekestten werd binnen een jaar afgedaan. Het percentage jeugdbeschermingszaken dat binnen vier maanden werd afgedaan ligt net onder het landelijk gemiddelde.

Belastingzaken

Het niet halen van de norm voor belastingzaken is te wijten aan toename van de instroom en de tijdrovende afhandeling van clusters. Goede bewijsmotivering strafzaken (Promis) De kwaliteitsnorm Promis (46 procent) is iets lager dan de norm (50 procent); daarbij hoort de aantekening dat de registratiediscipline begin 2015 te wensen overliet en in 2015 toenemend is verbeterd. De verwachting is dat in 2016 de norm wordt gehaald.

Permanente educatie

De geregistreerde deelname aan activiteiten op het terrein van permanente educatie door de rechterlijk ambtenaren en door de juridische ondersteuning ligt nog steeds te laag, maar sinds 2013 is een stijgende lijn te zien. In 2016 wordt de registratie binnen

de afdelingen aangescherpt en wordt eens per vier maanden aan het management gerapporteerd. In 2016 wordt dan ook een stijging van het percentage verwacht.

Mediation

Het aantal verwijzingen naar mediation is ten opzichte van 2014 gestegen, maar ligt nog onder het landelijk gemiddelde van 10 %. 52 procent van het aantal afgeronde mediations werd met volledige of gedeeltelijke overeenstemming afgesloten

Klachten en wrakingen

In 2015 zijn 57 klachten ingediend. Van de in 2015 afgehandelde klachten is 51 procent (29 klachten) niet in behandeling genomen omdat de klacht over een rechterlijke (procedurele) beslissing ging. Van de wel inhoudelijk behandelde klachten zijn 5 klachten gegrond verklaard. Twee van deze klachten betroffen een administratieve fout, twee klachten betroffen de tijdsduur van een procedure een klacht betrof de (telefonische) bejegening door een medewerker. Al deze klachten hebben aanleiding gegeven tot verbetermaatregelen.

In 2015 zijn 33 wrakingsverzoeken gedaan, precies evenveel als in 2014. Twee wrakingsverzoeken werden toegewezen; een in een civiele zaak en een in een strafzaak. Beide toewijzingen berustten op een beroep op – veronderstelde – vooringenomenheid van het gerechtshof.

Productie t.o.v. de instroom en t.o.v. de bestuursafpraak

Bij alle afdelingen bleef de productie achter ten opzichte van de instroom. Bij belasting wordt dit veroorzaakt doordat relatief veel clusters zijn ingestroomd. Mede ten behoeve van KEI wil de afdeling civiel recht toewerken naar beduidend lagere voorraden. Om zo snel mogelijk toe te werken naar deze gewenste voorraden, is voor 2016 een ambitieus productievoorstel gedaan in combinatie met een uitbreiding van de formatie raadsheren.

De afdelingen civiel en straf hebben de productieafspraken niet gehaald. Deze minderproductie had voornamelijk te maken met openstaande vacatures en langdurig ziekteverzuim. De afdeling belastingrecht heeft de bestuursafpraak ruimschoots gehaald.

Productiviteit, arbeidsproductiviteit, financieel resultaat en eigen vermogen

Met een relatieve kostenproductiviteit van 98 procent ligt gerechtshof Arnhem-Leeuwarden vijf procent boven het gemiddelde van de gezamenlijke hoven. De productiviteit van civiel en belasting was aan de lage kant. Deze lage productiviteit is voor een groot deel het gevolg van de wijziging van de financiering; vanaf 2014 PROFi voorheen Lamicie. De prijzen (en daardoor ook de opbrengsten) onder PROFi liggen voor civiel en belasting beduidend lager (voor straf geldt dit andersom). De afdeling belastingrecht is lastig te vergelijken met andere hoven, omdat de waarde van de productie sterk afhangt van het aantal clusters dat in dat jaar uitstroomt.

Met betrekking tot de kosten is in 2015 een goed resultaat gerealiseerd. Door hard en efficiënt werken sluit het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden het boekjaar 2015 af met een uitstekend financieel resultaat. De productie is met relatief weinig mensen gerealiseerd.

Ziekteverzuim, percentage rechters, percentage M/V en leeftijdsopbouw

Het ziekteverzuimpercentage van rechterlijke ambtenaren is met 4 procent hoger dan landelijk gemiddeld. Dit wordt met name veroorzaakt door enkele langdurig zieken. Het verzuimpercentage gerechtsambtenaren is gelijk aan het landelijk gemiddelde. Het aandeel raadsheren is gelijk gebleven aan 2014. Het percentage vrouwen onder de raadsheren ligt 3 procent onder het landelijk gemiddelde, dat van de gerechtsambtenaren 3 procent boven het landelijk gemiddelde. De leeftijdsopbouw van het personeelsbestand ligt rond het landelijk gemiddelde.

Gerechtshof Den Haag

Inleiding

Het hof Den Haag heeft 2015 afgesloten met een klein positief financieel resultaat. Er zijn minder zaken afgedaan dan gepland door onderbezetting en door een teruglopende instroom. De minderproductie is opgevangen door een positief kostenresultaat. In het familierecht en het belastingrecht zijn de landelijke normeringen voor de doorlooptijden gehaald. Bij de insolventierekosten zijn de doorlooptijden nagenoeg gehaald.

Tevredenheid procespartijen over het rechtspreken en over de procesduur: klantwaarderingsonderzoek

In 2014 is een klantwaarderingsonderzoek gehouden onder rechtzoekenden en professionals. Het percentage van de tevredenheid over het rechtspreken ligt bij de rechtzoekende in lijn met het gemiddelde en bij de professionals iets onder het gemiddelde. Als verbeterpunt wordt de uitspraak (motivering, begrijpelijkheid, rechtseenheid) genoemd.

Mede naar aanleiding van het klantwaarderingsonderzoek heeft team familierecht in 2015 een spiegelbijeenkomst met professionals georganiseerd. In 2016 zal team familierecht onderzoeken waarom rechtzoekenden in hun algemene oordeel over de behandeling van familiezaken minder tevreden zijn dan de professionals. Het meest geëigende instrument hiervoor lijkt het houden van een aantal diepteinterviews met rechtzoekenden te zijn.

De professionals zijn met name kritisch geweest over het rechterlijk functioneren, de bejegening en luisteren naar standpunten in de raadkamer gevangenhouding. Inmiddels zijn maatregelen genomen waarbij deze aandachtspunten zijn mee- gewogen. Daarnaast is structureel per zaak meer tijd ingeruimd om tegemoet te komen aan de behoefte van advocaten en/of gedetineerden om de gronden voor de appels voor het voetlicht te brengen.

Doorlooptijden

De landelijke normen voor doorlooptijden voor de insolventierekosten, familiezaken, belastingzaken en kantonappellen zijn (nagenoeg) gehaald. Bij de straf- zaken heeft een verkorting van de doorlooptijd plaatsgevonden met uitzondering van de zaaksoorten mk-strafzaken, raadkamerzaken m.b.t. voorlopige hechtenis en klachten niet vervolgen (12 Sv).

Mede door de in 2013 en in 2014 uitgevoerde insolventieprojecten en de zeer hoge uitstroom in 2014, was er per aanvang 2015 geen sprake van een achterstand in behandeling en was de voorraad dermate ver teruggebracht dat er nagenoeg alleen nog gewerkt kon worden op basis van de instroom en niet meer vanuit de voorraad. In de praktijk bleek de advocatuur in 2015 niet mee te kunnen werken aan een nog snellere behandeling van de zaak op zitting, waarmee de grenzen voor verbetering van de doorlooptijd in insolventiezaken lijken te zijn bereikt.

De gerealiseerde doorlooptijden in dagvaardingszaken zijn in 2015 verbeterd ten opzichte van 2014. Deze verbetering is het gevolg van de regievoering in de zaak, waarbij belangrijke invloed op de doorlooptijd van de zaak uit gaat van tijdens de comparitie na aanbrengen te maken afspraken over de verdere wijze van procederen, van het rolbeleid en van een gerichte sturing op de behandeling van de oudste zaken in de voor arrest gefourneerde voorraad.

De mk-strafzaken hebben in de doorstroom te maken gehad met het achterblijven van insturen door de rechtbanken van uitgewerkte zaken. In 2015 heeft voor beide rechtbanken een 'Appellenproject' gelopen inhoudende dat door het hof honderden zaken niet uitgewerkte, eenvoudige, wat oudere zaken zijn aangenomen en afgedaan; dat drukt op de doorlooptermijn.

Goede bewijsmotivering strafzaken (Promis)

De kwaliteitsnormering voor Promis is dat minimaal 50 procent van de meervoudige uitspraken in strafzaken volgens de Promis-methode wordt afgedaan. Het hof heeft 50 procent strafzaken volgens de Promis-methode gerealiseerd. Hiermee is aan de norm voldaan.

Aandeel MK-zaken

De normen voor het aandeel MK-zaken van belastingrecht en strafrecht zijn gehaald. De civiele zaken kunnen alleen meervoudig worden afgedaan.

Permanente educatie

Voor het opgeven van cursussen en het verlenen van opleidingsadviezen beschikt het hof over een Opleidingsbureau. Er zijn opleidingen intern georganiseerd en de medewerkers worden aangesproken op hun eigen verantwoordelijkheid met betrekking tot het realiseren van hun PE-uren. Het niet realiseren van de PE-uren heeft te maken met cursusaanbod dat niet aansluit op de behoefte, langdurig ziekteverzuim, zwangerschapsverlof en ouderschapsverlof. In 2015 heeft 80 procent van de rechterlijke ambtenaren en 68 procent van de juridische ondersteuning aan de PE-norm voldaan. Dit ligt zowel voor raadsheren als juridische ondersteuning boven het landelijk gemiddelde.

Publicatie van uitspraken

Het aandeel gepubliceerde uitspraken is in 2015 toegenomen ten opzichte van 2014, maar ligt nog steeds onder het gemiddelde. In 2015 bedraagt het aandeel gepubliceerde uitspraken 100 %.

De publicatiegraad in handels- en familiezaken is een permanent punt van aandacht.

In strafzaken is een lichte stijging van het aandeel gepubliceerde uitspraken ten opzichte van 2014, maar het niveau van 2013 is nog niet bereikt. Er is geen aanwijsbare verklaring voor het achterblijvende aanbod vanuit de afdeling. Er wordt door de stafjurist regelmatig aan de griffiers verzocht om per zitting één arrest ter publicatie aan te leveren. Er zal op andere wijze hernieuwd aandacht worden gegeven aan het publicatiebewustzijn.

Mediation

Het aantal verwijzingen naar mediation bedraagt 3 ‰ van het aantal uitspraken in relevante zaakscategorieën. Het percentage mediationpogingen afgesloten met (gedeeltelijke) overeenstemming bedraagt 43 procent.

Klachten en wrakingen

Van de 26 ontvangen klachten zijn 3 klachten gegrond verklaard. De overige klachten zijn niet-ontvankelijk of ongegrond verklaard, ingetrokken of het hof achtte zich niet bevoegd om van de klacht kennis te nemen.

Van de 21 ingediende wrakingsverzoeken hadden 9 verzoeken betrekking op civiele zaken, 2 verzoeken op belastingzaken en 10 verzoeken op strafzaken. Hiervan zijn 4 wrakingsverzoeken afgewezen, 9 wrakingsverzoeken zijn niet-ontvankelijk verklaard, 2 wrakingsverzoeken zijn ingetrokken, 1 wrakingsverzoek is toegewezen en op 5 wrakingsverzoeken is nog niet beslist. Productie t.o.v. de instroom en t.o.v. de bestuursafpraak Het hof Den Haag heeft in alle rechtsgebieden een hogere uitstroom van zaaksaantallen dan instroom. De realisatie van de bestuursafspraken liggen boven het gemiddelde. Bij Belastingrecht was de productie fors groter dan de afgesproken aantallen (130 procent).

In 2015 is de voorraad dagvaardingszaken licht afgenomen, door een combinatie van een hoge productiviteit per fte en een licht dalende instroom ten opzichte van 2014. De voorraad handelsrekeningen, in het bijzonder insolventierekeningen, is sinds eind 2014 op een laag maar stabiel niveau. De voorraad familierekeningen is in 2015 licht toegenomen, door een lichte stijging van de instroom ten opzichte van 2014.

De handelszaken is in de productie achtergebleven bij de productiedoelstellingen door een combinatie van de volgende factoren: in de handelsteams was sprake van onderbezetting raadsheren ten opzichte van de streefformatie als onderdeel van het productieplan 2015, het bijstandsteam heeft slechts een deel van de productiedoelstelling kunnen realiseren omdat de achterstanden in dagvaardingszaken medio 2015 nagenoeg geheel waren ingelopen en de instroom insolventierekeningen was lager dan geprognosticeerd (sterke daling van de instroom ten opzichte van 2014), waardoor de productiedoelstelling niet kon worden gehaald.

De hogere uitstroom van de belastingzaken is het gevolg van intrekking van 166 zaken eind november 2015 nadat deze zaken medio juni 2015 op een (regie)zitting waren behandeld. De voorraad belastingzaken is afgenomen. Deze daling was beoogd in het zicht van KEI.

In 2014 is een lichte daling zichtbaar in de voorraad megazaken. In 2015 zet deze trend zich verder door met een afname van de voorraad van 17 megazaken.

Productiviteit, arbeidsproductiviteit, financieel resultaat en eigen vermogen

Het productiviteitscijfer wordt berekend door de financieringswaarde van de geleverde productie te delen door de werkelijk gemaakte kosten. De kostenproductiviteit van het hof Den Haag bedraagt 98 procent en ligt 6 procentpunten boven het gemiddelde. Er is een positief financieel resultaat behaald van 0,4 procent van de omzet. Het eigen vermogen bedraagt 3,2 procent van de gemiddelde jaarlijkse omzet over de afgelopen drie jaar.

Ziekteverzuim, percentage rechters, percentage M/V en leeftijdsopbouw

Het ziekteverzuimpercentage van de rechterlijke ambtenaren bedraagt 2,3 procent en van de gerechtsambtenaren 5,1 procent. Dit ligt bij de rechterlijke ambtenaren onder het gemiddelde en bij de gerechtsambtenaren boven het gemiddelde.

In 2015 was sprake van een gemiddeld hoog ziekteverzuim in de gezamenlijke administratie (civiel en belasting). De realisatie van het gemiddelde ziekteverzuim wordt in 2015 sterk beïnvloed doordat een aantal medewerkers langdurig ziek zijn (geweest). De oorzaak van het ziekteverzuim is in alle gevallen niet werk gerelateerd. De teamvoorzitter administratie stuurt actief op het terugbrengen van een veelvuldig kortdurend ziekteverzuim, door het gesprek over de oorzaak aan te gaan met de betrokken medewerkers.

Bij de afdeling Civiel recht was in 2015 sprake van medewerkers die langdurig ziek zijn (geweest). De oorzaak van het ziekteverzuim was ook in deze gevallen steeds niet werk gerelateerd.

De afdeling Strafrecht heeft in 2015 te maken gehad met vier langdurige zieken in de categorie gerechtsambtenaren. Inmiddels is iedereen weer gereïntegreerd.

Het aandeel raadsheren ligt hoger dan het landelijk gemiddelde. Dit wordt voor een deel verklaard, omdat het hof gebruik maakt van de dienstverlening van de rechtbank en het ressortsparket, waardoor het aantal gerechtsambtenaren in dienst bij het hof Den Haag lager is.

Het percentage vrouwen onder de rechterlijke ambtenaren en gerechtsambtenaren ligt boven het gemiddelde.

Het hof Den Haag heeft ten opzichte van het gemiddelde een groter aandeel rechterlijke ambtenaren in dienst in de leeftijdscategorie 'van 40 tot en met 49 jaar' en 'van 60 jaar en ouder'.

Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Inleiding

Op veel kwaliteitsindicatoren heeft het hof 's-Hertogenbosch boven het gemiddelde van de hoven gepresteerd. Bij handelsrekeningen, insolventierekeningen, familie zaken en strafzaken (m.u.v. de cassaties) waren bijvoorbeeld de doorloop- tijden op z'n minst

gemiddeld, vergeleken met de andere hoven, en vaak (ruim) beter (sneller). De zaken die procentueel volgens de Promis-methodiek zijn afgedaan en het aantal publicaties van uitspraken lagen (ruim) boven de landelijke norm. Bovengemiddeld waren verder: de resultaten van het klantwaarderings- onderzoek, het aantal gepubliceerde uitspraken, het aantal MK's, de percentages raadsheren en ondersteunend personeel die voldeden aan de norm voor permanente educatie en het aantal doorverwijzingen naar mediation. Het ziekteverzuimpercentage lag voor de raadsheren boven en voor het ondersteunend personeel ruim onder het landelijk gemiddelde. Hoewel 2015 is afgesloten met een negatief financieel resultaat, is een positieve tendens zichtbaar. Het tekort bleek uiteindelijk ongeveer 5 euro ton hoger dan begroot, maar dit werd voornamelijk veroorzaakt door niet beïnvloedbare factoren. Een aantal claims, onder andere op de hardheidsclausule, is dan ook door de Raad voor de rechtspraak gehonoreerd, waardoor een negatief eigen vermogen van ongeveer 2 euro ton ontstaat over 2015

Tevredenheid procespartijen over het rechtspreken en over de procesduur: klantwaarderingsonderzoek

In 2014 is een klantwaarderingsonderzoek uitgevoerd. De resultaten daarvan zijn in het voorjaar van 2015 gepubliceerd. Ten opzichte van het vorige onderzoek (in 2011) is de tevredenheid van de professionals gedaald (voor ons hof, maar ook landelijk), terwijl de tevredenheid van de rechtzoekenden is gestegen (landelijk enkele punten, maar voor het hof aanzienlijk). Vergeleken met het gemiddelde van alle gerechten, maar ook met de andere hoven zijn onze klanten meer tevreden. Althans waar het de algemene waardering betreft. Belangrijk aandachtspunt blijft de doorlooptijd van zaken. Zowel professionals, als rechtzoekenden zijn niet erg tevreden over de snelheid waarmee zaken worden afgehandeld. Dat geldt overigens ook landelijk.

Doorlooptijden

In de meeste zaakscategorieën werd de norm voor de doorlooptijden niet gehaald. Wel lag de score veelal rond het landelijk gemiddelde of was iets beter. Verder valt het op dat ten opzichte van 2014 bij een aantal categorieën duidelijke verbeteringen zichtbaar zijn. Of dat door onze klanten ook zo wordt ervaren, zal blijken uit het volgende KWO (2017). Het hof heeft continu aandacht voor de verdere verbetering van de doorlooptijden. Bij civiele zaken werd de norm voor de doorlooptijd van de handelszaken niet gehaald, wat deels verklaard kan worden door het wegwerken van oude voorraden. De insolventierekosten haalden de norm niet, maar wel het landelijk gemiddelde; de handelsrekesten voldeden niet aan de norm, maar scoorden beter dan het landelijk gemiddelde. De familierekesten voldeden aan de norm. Bij belastingrecht is de doorlooptijd van het aantal afgedane zaken (met name de norm "binnen 1 jaar") slechter dan de norm en het landelijk gemiddelde. Het grote aantal met elkaar samenhangende (oudere) zaken dat in enkele zittingen is behandeld en aan het eind van het jaar is uitgestroomd, heeft een negatief effect op de doorlooptijd. Nagenoeg alle percentages voor strafzaken scoren lager dan de norm, maar rond of beter dan het landelijk gemiddelde. Ook is een duidelijke verbetering t.o.v. 2014 zichtbaar. De doorlooptijd van het uitwerken van cassaties is langer dan het landelijk gemiddelde.

Goede bewijsmotivering strafzaken (Promis)

Het aantal meervoudige uitspraken in strafzaken volgens de Promis-methode ligt met 76 procent ruim boven de norm van 50 procent en ver boven het landelijk gemiddelde van 55 procent.

Aandeel MK-zaken

Het aandeel MK-zaken geeft weer welk deel van de procedures binnen een zaaksgroep door de meervoudige kamer zijn behandeld. De MK-percentages lagen zowel voor belasting- als strafzaken boven de landelijke norm.

Permanente educatie

Het percentage raadsheren en juridische ondersteuning dat voldoet aan de norm voor permanente educatie lag ruim boven het landelijk gemiddelde. Het percentage is voor raadsheren lager en voor ondersteunend personeel hoger dan in 2014 en verwacht wordt dat dit percentage over de gehele registratieperiode van drie jaar (nagenoeg) haalbaar is. Hierbij is nog van belang om op te merken dat langdurig zieken, zwangerschapsverloven en latere instromers de telling vertroebelen, dat maakt dat de norm van 100 procent (medewerkers die voldoen aan de norm van 90 PE-punten verdeeld over drie jaar) nooit volledig gehaald kan worden.

Publicatie van uitspraken

Het gerechtshof 's-Hertogenbosch heeft in 2014 192 % van de uitspraken op rechtspraak.nl gepubliceerd. Dit is meer dan in 2014 het geval was (144 %). Hiermee publiceert het hof in 2015 boven het landelijke gemiddelde van 141 %.

Mediation

Het aantal doorverwijzingen naar mediation (23 %) lag ruim boven het landelijk gemiddelde (10 %). Het slagingspercentage (volledige overeenstemming) was 48 procent (in 2014 was dit 41 procent).

Klachten en wrakingen

Het aantal ingekomen klachten per 10.000 afgehandelde rechtszaken is 71,7. Dit ligt ver boven het gemiddelde van de hoven (38,9). Oorzaak is waarschijnlijk dat ook de klachten worden geregistreerd waarin het hof niet bevoegd is (23 klachten). Het percentage gegrond verklaarde klachten is 12 procent. Dit is 3 procent onder het gemiddelde van de hoven. In 2015 is één wraking gehonoreerd. Er waren in 2015 in totaal 18 wrakingsverzoeken, tegen 22 in 2014.

Productie t.o.v. de instroom en t.o.v. de bestuursafpraak

De productie-aantallen blijven hofbreed achter bij de instroom (92 procent). Bij alle rechtsgebieden was de uitstroom lager dan de instroom. Van de bestuursafpraak, in aantallen, is 88 procent gerealiseerd en dat was 3 procent lager dan het gemiddelde van de hoven. Bij belasting was de realisatie 96 procent. Bij strafrecht was dit percentage 87 procent. Civiel recht kwam uit op 87 procent. De reden van de lagere realisatie bij civiel en straf was een lagere instroom dan verwacht.

Gemiddelde zaakswaarte

In 2015 lag de gemiddelde zaakswaarte bij het gerechtshof 's-Hertogenbosch met 102 procent boven het landelijk gemiddelde van 100 procent en hoger dan bij de andere hoven. Dit betekent dat in 's-Hertogenbosch relatief veel 'zwaardere' zaken werden afgedaan.

Productiviteit, arbeidsproductiviteit, financieel resultaat en eigen vermogen

De totale productiviteit van het gerechtshof 's-Hertogenbosch lag onder het landelijk gemiddelde. Bij civiel recht is 's-Hertogenbosch, samen met Den Haag, het best presterende hof. Bij belastingrecht en strafrecht neemt 's-Hertogenbosch de derde positie in. De arbeidsproductiviteit van het gerechtshof 's-Hertogenbosch is niet vergelijkbaar met 2013 omdat in dat jaar een ander financieringssysteem werd gehanteerd. De relatieve arbeidsproductiviteit staat nu op 88 procent en ligt hiermee 5 procent onder het landelijk gemiddelde. Het feit dat 's-Hertogenbosch in verhouding tot de andere hoven minder strafzaken doet t.o.v. de overige rechtsgebieden en strafzaken een betere opbrengst hebben in het in 2014 en 2015 gebruikte financieringssysteem dan de zaken in de andere rechtsgebieden heeft invloed op dit percentage. In het huidige financieringssysteem is weinig te zeggen over de arbeidsproductiviteit, behalve dan dat het hof onder het landelijk gemiddelde zit. Het hof heeft een negatief resultaat behaald van 6 procent van de omzet. Voor het gedeelte dat niet verwijtbaar is, is het hof gecompenseerd door de Raad voor de rechtspraak waarna een negatief eigen vermogen van 1 procent resteert.

Ziekteverzuim, percentage rechters, percentage M/V en leeftijdsopbouw

Het ziekteverzuim lag voor rechterlijke ambtenaren op 3,8 procent en daarmee boven het landelijk gemiddelde van 3,1 procent. De reden is te vinden in een tweetal langdurig zieken. Voor gerechtsambtenaren lag het ziekteverzuim met 3,9 procent onder het landelijk gemiddelde (4,9 procent). Het aandeel raadsheren op het totale personeel is gelijk aan het landelijk gemiddelde. Het percentage vrouwen lag voor de rechterlijke ambtenaren (50 procent) boven het landelijk gemiddelde van 45 procent, terwijl dit bij de gerechtsambtenaren met 72 procent gelijk is aan het landelijk gemiddelde. Uit de leeftijdsopbouw is op te maken, dat het gerechtshof een relatief groot aandeel raadsheren van ouder dan 60 jaar in dienst heeft in vergelijking tot het landelijk gemiddelde. Het gerechtshof is zich er van bewust, dat dit tot een relatief hoge uitstroom wegens pensionering gaat leiden. Een redelijk deel van deze groep maakt gebruik van de PAS-regeling; dit beïnvloedt de productiviteit in negatieve zin en maakt de bezetting duurder dan gemiddeld.

College van Beroep voor het bedrijfsleven

Inleiding

2015 was een bewogen jaar voor het College van Beroep voor het bedrijfsleven en zijn medewerkers. Het wetsvoorstel voor de Wet organisatie hoogste bestuursrechtspraak, waarbij ook de opheffing van het College is voorzien, heeft in 2015 voortgang gehad. De onzekere situatie heeft uiteraard invloed op de medewerkers van het College. Dankzij de betrokkenheid en inzet van deze medewerkers heeft de afdoening van zaken niet substantieel geleden onder de situatie. Ook is in 2015 de samenstelling van het bestuur van het College substantieel gewijzigd. In 2015 heeft het College minder zaken afgedaan dan met de Raad voor de rechtspraak was afgesproken. Daarentegen is het jaar afgesloten met een positief financieel resultaat, is de instroom van zaken nagenoeg bijgehouden en zijn de doorlooptijden verder verkort.

Doorlooptijden

In 2015 zijn de doorlooptijden van het College sterk gedaald voor wat betreft de categorie bodemzaak bestuursrecht en de categorie overige afdoening bodemzaak. De doorlooptijd van de bodemzaak bestuursrecht is gedaald naar 84 weken. Dat is een daling van negen weken ten opzichte van 2013 en 2014. De doorlooptijd van de overige afdoening bodemzaak is gedaald naar 28 weken. Dat is een verbetering van twaalf weken ten opzichte van 2014. Daarentegen is de doorlooptijd van de voorlopige voorziening gestegen.

Permanente educatie

In 2015 hebben 94 procent van de raadsheren en 79 procent van de juridisch medewerkers de norm van 30 uur permanente educatie behaald. Het percentage van de juridisch medewerkers is gedaald ten opzichte van 2014. Dit komt door o.a. zwangerschap en detachering, waardoor enkele juridisch medewerkers niet het hele jaar inzetbaar waren en mede daardoor niet de norm van 30 uur permanente educatie hebben behaald.

Mediation

In 2015 heeft er geen doorverwijzing naar mediation plaatsgevonden.

Klachten en wrakingen

In 2015 zijn negen klachten ingediend bij het College. Hiervan zijn er twee gegrond verklaard.

Bij het College zijn twee wrakingsverzoeken ingediend bij het College. Beide wrakingsverzoeken zijn afgewezen.

Productie t.o.v. de bestuursafspraken

In 2015 is 86 procent van de bestuursafspraken behaald. Voor wat de productie betreft wordt gestuurd op de zaken in de categorie 'uitspraken in bodemzaken na zitting'. In die categorie is de productie met bijna 10 procent achtergebleven, hetgeen mede is veroorzaakt door het feit dat relatief veel ervaren medewerkers (raadsheren en leden van de juridische ondersteuning) het College hebben verlaten. De vacatureruimte is zo

veel mogelijk ingevuld, maar dat is niet altijd meteen gelukt. Het inwerken van nieuwe medewerkers heeft daarnaast tijd in beslag genomen.

Productiviteit, arbeidsproductiviteit, financieel resultaat en eigen vermogen

Het positief financieel resultaat bedraagt 3,2 procent van de omzet in 2015. Het positieve financiële resultaat komt voornamelijk door het niet opvullen van vacatures. Het positieve resultaat is voor een deel – tot het maximum – toegevoegd aan het eigen vermogen en voor het overige afgestort aan de Raad voor de rechtspraak.

Ziekteverzuim

Het College heeft in 2015 een ziekteverzuim (excl. zwangerschap) van 1,4 procent voor de rechterlijke macht en 6,6 procent voor de gerechtsambtenaren. De stijging van het ziekteverzuimpercentage van de gerechtsambtenaren komt met name door enkele medewerkers die langdurig ziek zijn geweest.

Tabel 4d: CBB, gerealiseerde doorlooptijden Bestuursrecht (doorlooptijd in weken)

	2013	2014	2015
Bodemzaak bestuursrecht	93	93	84
Overige afdoening bodemzaak	46	40	28
Voorlopige voorziening	4	5	8
Alle zaken totaal	68	69	59

Tabel 9d: CBB, permanente educatie, mediation, publicatie van uitspraken, klachten en wrakingen

Permanente educatie	2013	2014	2015
Percentage raadsheren dat de norm gehaald heeft	64 %	74 %	94 %
Percentage juridisch medewerkers dat de norm heeft gehaald	38 %	84 %	79 %

Mediation	2013	2014	2015
Absoluut aantal doorverwijzingen naar mediation	0	1	0
Aantal doorverwijzingen naar mediation*	0,0 ‰	1,6 ‰	0,0 ‰
Percentage (gedeeltelijke) overeenstemming	n.v.t.	0 %	n.v.t.

Publicatie van uitspraken	2013	2014	2015
Aantal gepubliceerde uitspraken*	452,5 ‰	519,5 ‰	441,2 ‰

Klachten	2013	2014	2015
Klachten per 10.000 afgehandelde rechtzaken	37,7	9,7	100,5
Percentage gehonoreerde klachten	20 %	100 %	20 %
Aantal gehonoreerde klachten per 10.000 rechtzaken	7,5	9,7	20,1

Wrakingen	2013	2014	2015
Aantal ingediende wrakingsverzoeken	2	1	2
Aantal gehonoreerde wrakingsverzoeken	1	0	0

* In promille van het aantal uitspraken in relevante zaakscategorieën

Tabellen 11d: CBb, productie-aantal versus instroom (percentage) en productie-aantal versus afspraak (percentage)

Productie t.o.v. instroom	2013	2014	2015
CBb totaal	125%	119%	100%

Productie t.o.v. afspraak	2013	2014	2015
CBb totaal	100%	78%	86%

Tabel 15d: CBb, financieel resultaat, eigen vermogen

CBb	2013	2014	2015
Financieel resultaat als percentage van omzet	-9,0%	4,1%	3,2%
Eigen vermogen als percentage van gemiddelde omzet	-9,2%	4,5%	7,5%

Tabel 16d: CBb, ziekteverzuim, aandeel raadsheren, man - vrouwverdeling en leeftijdsopbouw

Raadsheren	2013	2014	2015
Ziekteverzuimpercentage	1,6%	3,4%	1,4%
Percentage raadsheren op totaal personeel	65%	63%	56%
Percentage vrouwen	48%	50%	48%
Leeftijdsopbouw: % tot en met 39 jaar	12%	11%	6%
Leeftijdsopbouw: % 40 tot en met 49 jaar	38%	33%	39%
Leeftijdsopbouw: % 50 tot en met 59 jaar	38%	47%	42%
Leeftijdsopbouw: % 60 jaar en ouder	12%	8%	12%

Ondersteuning	2013	2014	2015
Ziekteverzuimpercentage	6,5%	5,4%	6,6%
Percentage raadsheren op totaal personeel	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Percentage vrouwen	69%	71%	73%
Leeftijdsopbouw: % tot en met 39 jaar	19%	21%	27%
Leeftijdsopbouw: % 40 tot en met 49 jaar	42%	43%	35%
Leeftijdsopbouw: % 50 tot en met 59 jaar	23%	18%	23%
Leeftijdsopbouw: % 60 jaar en ouder	15%	18%	15%

Centrale Raad van Beroep

Inleiding

Het jaar 2015 heeft voor de Centrale Raad van Beroep in het teken gestaan van het wetsvoorstel Wet organisatie hoogste bestuursrechtspraak en het voorbereiden van de organisatie op de digitalisering van de bestuursrechtspraak (het Rechtspraakbrede project KEI). Vooral de onduidelijkheid over de toekomst van de organisatie van de bestuursrechtspraak (in hoogste instantie) was van grote invloed op diverse aspecten van de bedrijfsvoering. Desondanks zijn in 2015 zijn ten opzichte van 2014 ongeveer 1.000 zaken extra uitgestroomd, is de werkvoorraad oude zaken wederom teruggedrongen en is het begrotingsjaar 2015 afgesloten met een positief financieel resultaat.

Tevredenheid procespartijen over het rechtspreken en over de procesduur: klantwaarderingsonderzoek

De bevindingen van het KWO laten zien dat de waardering voor de CRvB (ten opzichte van het vorige onderzoek) nog verder is toegenomen (en de ontevredenheid nog verder is afgenomen). De overall tevredenheid bij de justitiabelen is gestegen naar 90 procent (!) en bij de professionals tot 76 procent. Hoog gewaardeerd worden opnieuw de inhoudelijke kwaliteit, de gedegen voorbereiding van de zaken, de bejegening ter zitting, de snelheid waarmee na de zitting de uitspraken beschikbaar zijn en de motivering van de uitspraken. Als belangrijk verbeterpunt worden - opnieuw - de doorlooptijden genoemd.

Doorlooptijden

Bij de Centrale Raad van Beroep worden de doorlooptijden weergegeven in het gemiddelde aantal weken dat een zaak duurt. In 2015 was de doorlooptijd 64 weken. De gemiddelde doorlooptijd is ten opzichte van het voorgaande jaar licht gedaald. Bovendien wordt de doorlooptijd in algemene zin verlengd door de intensivering van de finale geschilbeslechting, waarin de Centrale Raad van Beroep een voorttrekkersrol vervult. In 2015 kwam het in 13 procent van de gevallen niet meteen na de zitting tot een (eind)uitspraak, maar was een (in)formele bestuurlijke lus nodig om de zaak definitief te kunnen afdoen. Maatschappelijk is dat winst, omdat de zaak niet terug hoeft naar het bestuursorgaan. De prijs daarvoor is dat de zaak wel (wat) langer bij de laatste rechterlijke instantie blijft.

Permanente educatie

Het aandeel rechters en juridisch medewerkers dat de norm voor permanente educatie (minimaal 30 uur per medewerker) heeft gehaald is lager dan de doelstelling voor 2015.

Publicatie van uitspraken

De publicatiegraad van uitspraken van de Centrale Raad van Beroep op rechtspraak.nl komt overeen met de doelstelling; de Centrale Raad van Beroep publiceerde verhoudingsgewijs meer uitspraken dan de andere appelcolleges.

Klachten en wrakingen

In 2015 heeft de president van de Centrale Raad van Beroep met 29 personen gecorrespondeerd over zeer verschillende onderwerpen. Enkelen van hen behoren tot de categorie "veelschrijvers". Vrijwel altijd bleken betrokkenen het niet eens te zijn met procesbeslissingen en/of de uitkomst van de procedure. Van klachten in de zin van de klachtenregeling is dan geen sprake. In de overige, zeer schaarse, gevallen heeft informele afhandeling plaatsgevonden. Daarbij ging het in bijzonder om minder gelukkige mondelinge en schriftelijke communicatie rond de voortgang van procedures. In het verslagjaar is geen van de ingediende verzoeken tot wraking gehonoreerd.

Productie t.o.v. de instroom en t.o.v. de bestuursafsprak

Het in 2014 gestarte project dat tot doel had om - deels door de inzet van gepensioneerd rechters en door gewijzigde werkprocessen toegerust met de nodige kwaliteitswaarborgen - zoveel mogelijk oude zaken af te handelen, is in 2015 met succes

voortgezet. Mede door dit project kon de productiedoelstelling in aantallen ruimschoots worden gerealiseerd. Omdat de instroom vele malen hoger was dan verwacht, kon de werkvoorraad niet (verder) worden teruggedrongen.

Productiviteit, arbeidsproductiviteit, financieel resultaat en eigen vermogen

De totale productiviteit is de verhouding tussen de productie en de daarvoor gemaakte kosten. Die totale productiviteit (100 procent) is enigszins hoger dan in 2014. Door een positief financieel resultaat groeide het eigen vermogen tot 3 procent van de gemiddelde omzet van de afgelopen drie jaren.

Ziekteverzuim, percentage rechters, percentage M/V en leeftijdsopbouw

Het ziekteverzuim bij raadsheren was enigszins lager en bij de ondersteuning enigszins hoger dan het landelijke gemiddelde. Het aandeel rechterlijke ambtenaren is ten opzichte van 2014 licht gedaald. Van deze categorie maken bij de Centrale Raad van Beroep, anders dan bij de overige gerechten, zowel rechterlijke ambtenaren belast met rechtspraak als gerechtsauditeurs (ondersteuning) deel uit. Uit de leeftijdsopbouw is op te maken dat de Centrale Raad van Beroep een relatief groot aantal rechters in dienst heeft die ouder zijn dan 60 jaar. De Centrale Raad van Beroep is zich ervan bewust dat dit de komende jaren tot een relatief hoge uitstroom wegens pensionering kan leiden.

Tabel 4c: CRvB, gerealiseerde doorlooptijden Bestuursrecht (doorlooptijd in weken)

	2013	2014	2015
Bodemzaak met (appellabele) uitspraak	80	79	75
Overige afdoening bodemzaak	19	31	29
Voorlopige voorziening	9	9	9
Alle zaken totaal	68	68	64

Tabel 9c: CRvB, permanente educatie, mediation, publicatie van uitspraken, klachten en wrakingen

Permanente educatie	2013	2014	2015
Percentage raadsheren dat de norm gehaald heeft	80%	78%	88%
Percentage juridisch medewerkers dat de norm heeft gehaald	81%	99%	93%

Mediation	2013	2014	2015
Absoluut aantal doorverwijzingen naar mediation	0	1	0
Aantal doorverwijzingen naar mediation*	0,0%	0,1%	0,0%
Percentage (gedeeltelijke) overeenstemming	n.v.t.	0%	n.v.t.

Publicatie van uitspraken	2013	2014	2015
Aantal gepubliceerde uitspraken*	576,3 ‰	580,0 ‰	578,1 ‰

Klachten	2013	2014	2015
Klachten per 10.000 afgehandelde rechtzaken	30,4	25,8	36,1
Percentage gehonoreerde klachten	0%	0%	10%
Aantal gehonoreerde klachten per 10.000 rechtzaken	0,0	0,0	3,7

* In promille van het aantal uitspraken in relevante zaakscategorieën

Wrakingen	2013	2014	2015
Aantal ingediende wrakingsverzoeken	23	24	56
Aantal gehonoreerde wrakingsverzoeken	0	0	0

Tabel 11c: CRvB, productie-aantal versus instroom (percentage) en productie-aantal versus afspraak (percentage)

Productie t.o.v. instroom	2013	2014	2015
CBb totaal	98%	96%	93%

Productie t.o.v. afspraak	2013	2014	2015
CBb totaal	89%	98%	103%

Tabel 13c: CRvB, totale productiviteit (relatieve kostenproductiviteit)

CRvB	2013	2014	2015
Totale productiviteit (in % van de financiering)	93%	98%	100%

Tabel 15c: CRvB, financieel resultaat, eigen vermogen

CBb	2013	2014	2015
Financieel resultaat als percentage van omzet	-2,8%	1,1%	0,6%
Eigen vermogen als percentage van gemiddelde omzet	0,1%	2,5%	3,0%

Tabel 16c: CRvB, ziekteverzuim, aandeel raadsheren, man - vrouwverdeling en leeftijdsopbouw

Raadsheren	2013	2014	2015
Ziekteverzuimpercentage	3,0%	4,1%	2,2%
Percentage raadsheren op totaal personeel	45%	45%	42%
Percentage vrouwen	55%	55%	56%
Leeftijdsopbouw: % tot en met 39 jaar	4%	3%	4%
Leeftijdsopbouw: % 40 tot en met 49 jaar	28%	20%	22%
Leeftijdsopbouw: % 50 tot en met 59 jaar	41%	46%	41%
Leeftijdsopbouw: % 60 jaar en ouder	27%	31%	32%

Ondersteuning	2013	2014	2015
Ziekteverzuimpercentage	4,9%	6,0%	4,0%
Percentage raadsheren op totaal personeel	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Percentage vrouwen	63%	66%	67%
Leeftijdsopbouw: % tot en met 39 jaar	34%	38%	43%
Leeftijdsopbouw: % 40 tot en met 49 jaar	26%	27%	23%
Leeftijdsopbouw: % 50 tot en met 59 jaar	32%	27%	27%
Leeftijdsopbouw: % 60 jaar en ouder	7%	7%	7%